RADU TEODORESCU

BUNUL SIMȚ: TRĂSĂTURĂ DE CARACTER A CREȘTINULUI ORTODOX

Cugir 2018

Cuprins

INTRODUCERE

Când vorbim de bunul simț, toată lumea este tentată să se gândească în primă instanță la politețe. A fi un om cu bun simț înseamnă să fi un om politicos. Aceast fapt este adevărat. Există o strânsă legătură dintre bunul simț și politețe. Totuși, bunul simț nu se reduce numai la politețe: a oferii locul tău din autobuz persoanelor mai în vârstă, a îți scoate pălăria în semn de salut când treci pe lângă cineva pe stradă, a îți păstra cumpătul când toată lume se enervează sau a sta liniștit stând la coadă după un bilet de tren sau avion. Iată prin urmare că bunul simț este o noțiune mai largă și la fel de bine mai cuprinzătoare. Bunul simț este un mod de viață și la fel de bine este expresia unei mentalități. Nu toți oamenii au această mentalitate și pentru acesta trebuie să știm că bunul simț este o noțiune de criză în lumea noastră. Cum se face că unii oameni manifestă bunul simț în timp ce alții nu? Aceasta este așa fiindcă bunul simț este o expresie a sufletului omului. Pe un om putem să îl cunoaștem în funcție de bunul simț. În acest sens bunul simț este o expresie a două lucruri care se aseamănă între ele: moralitatea și virtuțile. Trebuie spus că bunul simț este o virtute. Cu el nu ne naștem, deși sunt unii care sunt mai predispuși la bunil simț, ci la fel de bine bunul simț este un lucru care se cultivă. Cum să cultivăm bunul simț? Când vorbim de bunul simț trebuie știm că el are două orientări: una internă și alta externă. Ce înseamnă orientarea internă a bunului simț? Bunul simț este o expresie a stării interne a sufletului omului. Nu putem să îi cerem unui om care are un suflet rău să aibă bun simț fiindcă aceasta este o imposibilitate. Sufletul rău, răutatea nu este compatibilă cu bunul simț. Ce înseamnă orientarea externă a bunului simț? În funcție de ceea ce are omul în sufletul său este adevărat că el ajunge să manifeste în exterior. Un om care este un suflet bun este foarte adevărat că va manifesta în exterior bunătate, el este fără doar și poate un om cu bun simț.[1]

A scrie despre bunul simț este un lucru ușor fiindcă nu neapărat se prespune că cel care scrie este un om cu bun simț. Totuși este bine să știm că bunul simț este o virtute care se poate cultiva chiar și de cei care nu îl au. Este adevărat că nativ unii oameni sunt mult mai înclinați în spre bunul simț decât alții. Acesta fiindcă bunul simț este cel care ne face să fim cât se poate de sensibili. Este evident că bunul simț este o dovadă de sensibilitate și prin urmare toți oamenii cu bun simț sunt în primul rând oameni sensibili. Sensibilitatea este cea care ne face să fim cât se poate de atenți cu lumea din jurul nostru și la fel de bine să fim în pas cu ea. Atenția față de cei din jur este un lucru care este tipic omului cu bun simț. În timp ce nesimțitul este o persoană care merge și își rezolvă problemele fără de nici o problemă, omul cu bun simț este atent cu cei din jurul lor.[2]

Bunul simiț este un lucru care să fim sinceri lipsește de multe ori în lumea noastră. Adevărul este că sunt unele popoare mai amabile și alte popoare mai nepăsătoare. La nivel de etnie se poate vedea că unele popoare sunt mai cu bun simț în timp ce altele fără de el. Aceasta fiindcă bunul simț este o noțiune universală. Când vorbim de popoare de obicei lumea ajunge să se gândească numai la *interese de stat*. Pentru mulți interesele de stat sunt dincolo de bunul simț. Cine mai are timp pentru bunul simț când vorbim de nevoile unei țări? Cu alte cuvinte *țara arde și babele se piaptănă*. Realitatea și adevărul este departe de a fi acesta. Țările și popoarele sunt chemate să cultive bunul șimț. Acesta nu înseamnă că lansă aici politice bunul simț ci faptul că bunul simț este o trăsătură a unui popor superior. Deși în diplomație lumea de adună, își zâmbește una alteia, se strâng mâini cordiale, se rostesc cuvinte frumoase și elogii unul spre altul, bunul simț pentru poporul de rând este un lucru străin și de multe ori inexistent. Acesta fiindcă una este diplomația și alte este viața reală. Cu alte cuvinte din rândurile de mai sus trebuie să înțelegem că bunul simț poate să fie falsificat și nu numai că el poate să fie falsificat ci la fel de bine este falsificat. Este o realitate tristă că deși liderii unor popoare și națiuni își strâng mâna cordial la anumite ceremonii diplomatice, popoarele pe care le conduc se urăsc de moarte și nu vor să știe una de alta. Exemplele ar fii mult prea multe. Totuși vom oferii un simplu exemplu ca să ne dăm seama de cum se manifestă nesimțirea la nivel de popor. Toată lumea știe că Ucraina și Rusia sunt două popoare creștin ortodoxe. Deși aceste popoare sunt creștin ortodoxe istoria legăturilor lor a fost una care a variat de la frățietate la dușmani. Mai recent Rusia care este o țară mai mare decât Ucraina, fiindcă a voit să aibă ieșire la Marea

---

[1] Radu Paraschivescu, *Ghidul nesimțitului* (București, 2006).

[2] Să ne imaginăm un scenariu: la ghișeul de plătit facturile pentru electricitate s-a făcut o mică coadă fiindcă sunt câțiva care vor să își plătească factura. În camera cu ghieștul de facturi intră un om fără bun simț. Ce face el? Se duce direct la ghieșu să plătească fiindcă este puțin grăbit sau se pune și la coadă și așteaptă să îi vină rândul? Omul cu bun simț se va pune în rând și va aștepta răbător să îi vină rândul. Omul nesimțit este evident că va considera inportun să se pună să aștepe la rând fiindcă el consideră că nu este necesar aceasta. Prin urmare nesimțitul se va duce și va plătii imediat factura lui fără să țină seama de mica coadă de la ghieșu. Acesta fiindcă după cum am spus nesimțitul este o persoană care nu ține cont de semenii lui. Deși el este conștient că greșește, tupeul din el nu îl va lăsa să se conformeze regulilor bunului simț.

Neagră a anexat fără voia Ucrainei peninsula Crimea. Crimea este o peninsulă cu o populație de aproape 3 miloane de locuitori. Este evident că acest lucru a fost făcut împotriva tuturor negațiilor Ucrainei. Este evident că avem de a face aici cu o lipsă de bum simț din partea Rusiei. Ceea ce părea că nu o să aibă loc în cele din urmă a avut loc. Rusia și Ucraina au intrat într-un război care până la ora când scriem a creat în jur de 10000 de victime de ambele părți. Deși acest exemplu ar putea părea pentru mai mulți un exemplu de politică, ceea ce trebuie să știm este că avem de a face aici cu o totală lipsă de bun simț a Rusiei care crede că a anexa teritorii de la statele mai mici este un lucru firesc și obișnuit. Am dorit aici să oferim numai un exemplu despre ceea ce înseamnă lipsa de bun simț în cazul popoarelor și națiunilor. Dacă ar exista mai mult bun simț la nivel de popoare cu siguranță că numărul de războaie de pe planeta noastră ar scade în mod firesc.[3]

Realitatea este că bunul simț a devenit o noțiune periferică a societății noastre. Acesta fiindcă bunul simț nu prea interesează pe mulți fiindcă se consideră că el este un lucru care se subînțelege de la sine. Fie că apari la televizor, vorbești la radio, fie că postezi pe internet sau dai interviuri în ziare, este clar că ești un om de bun simț. Realitatea este însă numai aparentă. Sunt mulți oameni care la drept vorbind se dedublează sau mai bine spus poartă o mască în viața publică pentru ca nimeni să nu știe cine sunt ei cu adevărat. Realitatea este că cu toată lumea cu care ne întâlnim cu toții se consideră oamenii de bun simț și la fel de bine persoane de bine. Adevărul este că faptele spun cu totul altceva. De câte oare nu am fost dezamăgiți de unii cunoscuși sau vecini de ai noștri pe care îi consideram oameni cu bun simț? Bunul simț este un lucru care este mai greu de găsit în zilele noastre fiindcă sunt din ce în ce mai puțini care sunt interesați de el. Cu toții ne vrem oameni de bine dar atunci când ne sunt lezate interesele ne arătăm adevărata față. Totuși, în acest moment se ridică întrebarea: care este opinia Bisericii despre bunul simț? Bunul simț a fost propovăduit de Iisus și cel mai bine acest fapt îl găsim exprimat Parabola samarineanului milostiv. Deși parabola este larg cunoscută vom enunța aici pe scurt ceea ce conține ea. Un om se cobora de la Ieruslaim la Ierihon și a căzut între tâlhari care după ce l-au furat și l-au rănit l-au lăsat aproape mort. Un preot a trecut pe lângă el, s-a uitat la el și a plecat mai departe fără să îi facă nimic. Un levit a trecut pe lângă cel rănit. S-a uitat la el și a trecut mai departe fără să îi facă nimic. Un samaritean (Samaria era o province a Israelului care milita pentru independență, motiv pentru care evreii nu îi simpatizau pe samariteni) a trecut pe acolo, l-a văzut pe cel rănit și s-a dus să îl ajute. I-a legat rănile, la pus pe asinul său și la dus la o casă de oaspeți unde a plătit să fie îngrijit. Pilda de mai sus a fost spusă de Iisus în contextul că se cuvine să ne iubim semenii. Totuși, pilda mai are o semnificație. Ceea ce a făcut samariteanul milostiv este o dovadă de bun simț. Orice om de bun simț al fi făcut la fel. Bunul simț este cel care ne spune că atunci când îl vedem pe semenul nostru rănit și în durere să îl ajutăm.[4]

Bunul simț este o noțiune amplă și care este mult mai profundă și mai adâncă decât am crede. Aceasta fiindcă în mod obișnuți cu toții suntem obișnuiți să credem că bunul simț este politețe și nimic mai mult. Se cuvinte să le dăm întâietate celor mai în vârstă, să salutăm pe stradă, să ne ridicăm plăria de pe cap atunci când ne întâlnim cu un superior sau să dăm prioritate atunci când suntem la volan. Iată prin urmare ceea ce înseamnă bunul simț pentru marea majoritate dintre noi. Bunul simț nu este nimic mai mult sau mai puțin decât politețea pe care trebuie să o arătăm lumii din jur. Dacă această politețe are un corespondent în sufletele noastre este o problemă auxiliară. Aceasta fiindcă în cele din urmă sufletul nostru este o problemă cât se poate de separată de ceea ce este bunul simț și la fel de bine de modul în care se manifestă el. Bunul simț la fel de bine ni se mai spune că este o problemă privată. Nu trebuie să constrângem pe nimeni la bunul simț fiindcă el este o problemă de libertate. În paginile acestei cărți vom vedea că lucrurile nu sunt chiar atât de simple și de multe ori trebuie să impunem anumitor persoane bunul simț fiindcă ele nu îl au și nici nu dau semne că ar dorii să îl cultive. Acesta mai ales dacă vorbim de sfera publică. Bunul simț este o noțiune de criză în zilele noastre când ni se spune că totul trebuie să fie făcut repede. Este o dovadă de bun simț când la o întâlnire importantă pentru noi interlocutorul nostru primește din senin un apel telefonic pe celular și ne lasă cu ochii în soare mai multe minute

---

[3] Radu Teodorescu, *Binele în religia comparată* (Cugir, 2013).

[4] Este adevărat prin urmare că bunul simț este o dispoziție generică a sufletului uman. Prin urmare bunul simț este un fapt care apare pentru prima dacă în sufletul uman. La fel de bine bunul simț există separat de frumusețea sau de urâțenia trupului. Sunt mulți care consideră că nu poate să existe bun simț într-un trup urât. Aceasta fiidncă în basme de exmeplu zânele bune sunt întotdeauna frumoase în timp ce zmeii sunt urâți întotdeauna. Această imagine este una care este în general folosită pentru copii pentru ca ei să poată face diferența dintre bine și rău. Faptul că bunul simț nu stă numai în trupuri frumoase ne-o spune chiar Iisus în pilda samarineanului milostiv. Samarineii erau o populație care nu prea era simpatizată de evreii. Totuși, un samarinean a dat dovadă de bun simț sau mai bine spus de bunătate. Iată prin urmare că bunul simț nu este numai o noțiune care ține de estetică și că numai ceea ce este estetic în cele din urmă este și cu bun simț.

care par că nu se mai termină niciodată? Ni se spune de mai multe ori că nu trebuie să judecăm după aparențe. Un om ar putea să nu dea dovadă de bum simț dar la fel de bine el ar putea să aibă fără să arate un suflet cald și bun. Să fie lucrurile chiar așa? Lucrurile nu sunt chiar așa fiindcă realitatea este că sintagma *aparențele înșală* nu se potrivește foarte bine cu bunul simț. Este bine să știm că bunul simț este un lucru care evident nu ține de aparențe dar în nici un fel nu putem să spunem că el este o manifestare spontană fiindcă adevărul este că bunul simț este o problemă și de educație. Este greu să spunem despre un om needucat, mojic și nespălat că este un om de bun simț deși unii din prea mult optimism ar putea să îl considere un fel de Cocoșatul de la Norte Dame, adică deși nespălat și țăranos este totuși un om cu un suflet fermecător.[5]

Un tânăr luase hotărârea să se scape de vicii. Încercă, dar îi veni aşa de greu, încât părăsi gândul pocăinţei. Se plânse de aceasta unui bătrân, care, drept răspuns, îi istorisi următoarea întâmplare:

-Un om a trimis odată pe fiul său la câmp să curețe un loc de mărăcini. Băiatul privi locul, privi mărăcinii şi se îngrozi. Pierzându-şi nădejdea că va putea izbuti, se culcă la umbră şi adormi. La fel făcu şi în zilele următoare. Tatăl veni să vadă lucrul copilului său. Locul era neînceput…. Dânsul nu grăi nimic de rău, ci cu blândeţe arătă fiului său o bucată de pământ, cam a zecea parte din loc:

-Doresc, zise tatăl, ca pentru azi să cureţi numai această bucată de loc, mâine alta la fel şi în fiecare zi tot aşa, până termini.

Copilul făcu aşa: împărţi locul în zece părţi şi în fiecare zi termină câte o bucată, iar după zece zile locul era tot curăţat, de îţi era mai mare dragul să-l priveşti. Dintr-un loc plin de mărăcini ajunse un loc de o frumuseţe rară.

Bătrânul care istorisea, zise apoi către tânăr:

- Tot aşa trebuie să faci şi tu. Viciile care te stăpânesc, priveşte-le ca locul cel plin de mărăcini. Voieşti să te scapi de ele? Nu-ţi pierde nădejdea. Leapădă-te pe rând de ele; îţi va fi mai uşor. În curând şi pe nesimţite, te vei scăpa de toate, ajungând cel mai bun om, aşa precum îţi este gândul.

Tânărul înţelese învăţătura şi făcu după sfatul bătrânului. El ajunse respectat şi iubit de semenii săi pentru buna purtare de care da acum dovadă.

Pilda de mai sus este un care ne spune un lucru fundamental: bunul simț și viciile nu sunt compatibile. Sunt în zilele noastre unii care fumează în locurile publice și consideră că nu este nici o problemă. Este adevărat că în zilele de azi s-au făcut mai mulți pași în spre a evita fumatul la propriu în spațiul public. Se poate întâmpla ca la un moment dat să avem de a face cu un funcționar public care în timp ce discută cu noi ne emite fumul de țigară flegmatic în față. Este aceasta o dovadă de bun simț? Pentru mulți este fiindcă în sine bunul simț nu constă în aparențe după cum am arătat și am spus mai sus ci mai mult în acțiuni. Realitatea este că zicala *nu contează cât de lung am părul, important e cât și cum gândesc,* nu este una care se potrivește bunului simț. Bunul simț prin urmare este un lucru care trebuie să știm că ajungem să îl dreprindem dacă părinții noștrii nu au fost atenți cu creșterea și educația noastră. De ce să nu recunoștem că sunt situații în care bunul simț este învățat destul de târziu în viață fiindcă părinții copilului nu au considerat că este necesar să îl crească în spiritul bunului simț.[6]

În zilele noastre este din ce în ce mai la modă printre părinți să susțină că bunul simț nu este un lucru pe care copilul trebuie să îl deprindă din familie. Aceasta fiindcă în cele din urmă bunul simț este un lucru auxiliar și nu are prioritate în viața omului. Așa se face că vedem din ce în ce mai des pe străzile noastre băieți cu cercei în urechi, în buze sau în nas și care de la o vârstă foarte fragedă ajung să poarte tatauaje fiindcă ele sunt expresie a unei *educații solide.* Lucrul nu este chiar așa. Bunul simț este unul care dacă este inspirat de părinți în sufletul băiatului îi vor spune că cerceii în urechi și tatuajele nu sunt în nici un fel lucruri bune și folositoare. Iată prin urmare care este dinamica bunului simț și la fel de bine care este sensul ei: de a crea persoane integre. Integritatea este un lucru care ține de bunul simț. Mare parte a celor din zilele noastre se plictisesc când se vorbește în public despre bunul simț. Cum adică: atâta agitație pentru o garagață? Este mult prea mult. Așa se face că în zilele și timpurile noastre mitocănia și grosolănia sunt considerate lucruri mult mai atractive decât bunul simț. Să vorbești frumos și să nu fi vulgar? Să fie respectos și să cinstești pe părinții răi? Să fi amabil și

[5] Nicodim Aghioritul, *Paza celor cinci simțuri* (Galați, 2010).

[6] La un anumit nivel este foarte adevărat că bunul simț ține foarte mult de cei șapte ani de acasă. Trebuie să fim cât se poate de conștienți că cei șapte ani de acasă sunt cei care în cele din urmă vor ajunge să ne definească în cele din urmă. Totuși, nu totul este pierdut dacă în cei șapte ani de acasă nu am deprins bunul simț. Avem șansa că bunul simț este un lucru care ajunge să fie și deprins nu numai în copilărie. Sunt din ce în ce mai puțin părinții care consideră că copii lor trebuie să fie crescuți în bunul simț. Acesta fiindcă bunul simț ne spun unii părinți nu este o o realitate pe care trebuie să o imprime copiilor. Unii părinți mai nou ne spun că este bine pentru copil să știe să fie descurcăreț, șmecher, să știe să jongleze cu viața, să știe cum este *șmenul* cu cei din jur. Dacă știe aceste lucruri este evident că nu mai este nevoie de bunul simț. Cu alte cuvinte bunul simț este un lucru care poate să fie înlocuit.

afabil? Sunt lucruri demodate și perimate. Nu mai are nimeni nevoide de ele. Este nevoie de o nouă tendință și de un nou comportament. Trăim într-o lume în care trebuie să luptăm pentru interesul nostru și să călcăm în bocanci pe cei care ne stau în față. Numai așa în cele din urmă vom reușii. Iată care ste mentalitatea generică cu care avem de face în zilele noastre. Oamenii de bun simț sunt considerați în zilele noastre niște fanfaroni și niște naivi. Lumea în nici un caz nu are nevoie de ei. Sunt niște visători de care mai de vreme sau mai târziu ne vom descotorosii. Iată care este atitudinea generică pe care lumea o are în zilele noastre despre bunul simț. Se poate trăi și fără de bunul simț și la fel de bine viața este frumoasă și fără de bunul simț. Bunul simț este mult prea pretențios și este mai mult un fel de fanfaronadă care nu aduce nici un folos nimănui.[7]

Ceea ce vom evidenția prin urmare în rândurile acestei cărți este că subum simț nu este un lucru care ne face profunzi dar la fel de bine ne face și oameni superior. Omul bunului simț este un om superior care fără doar și poate ajunge la o stare de simțire a binelui și a tot ceea ce ține de el. Iată de ce este bine să știm că bunul simț în nici un fel nu este în defavoarea noastră. Cei cu mintea scurtă și superficiali vor considera fără doar și poate că bunul simț este o pierdere de vreme și pentru ei este cât se poate de adevărat că bunul simț nu înseamnă nimic și nu are nici un sens. Bunul simț este un lucru care ne face să avem un liber arbitru extrem de eficent. Pentru a știi diferența dintre bine și rău în lumea noastră este adevărat că trebuie să știm ceea ce este bunul simț. În acest sens bunul simț este un exercițiu de moralitate și de tot ceea ce este bun. Nu se poate în nici un fel să ajungem să fim persoane ale binului dacă mai întâi nu avem bunul simț. Acesta fiindcă bunul simț este cel care ne orientează în această lume și ne face să fim cât se poate de atenși cu realitățile din jurul nostru. Pentru a ajunge să avem bun simț este la fel de bine necesar să excersăm și să practicăm acest simț cât mai des. Numai în acest fel vom ajunge în cele din urmă să ne dăm seama de ceea ce este bunul simț și la fel de bine de cum se manifestă el. Am spus prin urmare că bunul simț se manifestă în două sensuri: 1. sensul liberului arbitru și 2. în sensul binelui. Bunul simț este cel care ne spune că ceea ce se cuvine să facem cui libertatea noastră într-o anumită situație specifică a vieții noastre. Iată de ce este bine să cultivăm bunul simț fiindcă în cele din urmă în acest fel vom ajunge să ne dăm seama de cum trebuie să acționăm cu ce din jurul nostru. Fiindcă mulți dintre semenii noștrii nu au bunul simț ei ajung să facă gafe și la fel de bine să fie cât se poate de pierduți în spațiu față de ceea ce are loc în jurul lor. Exemple sunt multe. Dacă suntem invitați la un dineu oficial sau la o masă festivă este adevărat că nu trebuie să vorbim mai mult decât restul. Sunt unii care la mese festive și la dinerui consideră că ei sunt singurii care trebuie să fie ascultați și monopolizează toată conversația. Când cineva dorește să spună ceva cel care menține monopolul nu îl lasă să vorbească și el este singurul care continuă să vorbească. A fi perdut în spațiu este un lucru ce ne face să ne dăm seama de importanța bului simț. Omul cu bum simț este o persoană care știe ceea ce trebuie să facă la locul și la timpul potrivit.[8]

Este trist dar este o realitate că bunul simț în timpul nostru a devenit nu numai o noțiune dar și o practică periferică. Aceasta fiindcă sunt din ce în ce mai mulți care înțeleg bunul simț ca un fel de noțiune de protocol. A avea bun simț pentru unii înseamnă a fii protocolar sau mai bine spus a fi un bun diplomat. Să fi fost samariteanul milostiv din pilda lui Iisus pe care am spus-o mai sus un simplu diplomat? Este bunul simț un fel de diplomație de care trebuie să dăm dovadă în situații critice? Cu siguranță nu. Această carte își propune să adreseze tema bunului simț în timpurile noastre când sunt din ce în ce mai puțini cei care îl practică. Aceasta este așa fiindcă bunul simț nu este o problemă de teorie ci un practică. Cu alte cuvinte nu se poate să citim codul bunelor maniere stând cu picioarele încălțate cu bocanci pe biroul șefului nostru. De ce? Este o problemă de bun simț. Bunul simț este cel care ne spune ceea ce se cuvine și ceea ce nu se cuvine să facem. Că lumea de azi pune preț din ce în ce mai puțin pe bunul simț ne-o spune spectabolul mediatic la care asistăm cu toții aproape zilnic. Zilnic vedem cum cele mai elementare reguli ale bunului simț sunt încălcate. Ba auzim de un violator în serie, a auzim de un furt la nu știu ce minister, ba auzim de un scandal cu nu știu ce politiciam corupt, ba auzim că nu știu cine care este anchetat de justiție a fugit din țară și enumerarea ar putea continua. Toate aceste lucruri nu numai că sunt in fracțiuni dar la fel de bine sunt dovezi ale lipsei bunului simț. Dacă de exmeplu când suntem

[7] Seneca, *Binele tău e al meu* (București, 2017).

[8] A știi unde te situezei în lume, a știi unde îți este locul este fără doar și poate o dovadă de bun simț. Au fost cazuri în care fiind invitați la o nuntă unii au mers și s-au așezat direct pe scaunul din față al mirelui și al miresei și la fel d ebine au făcut nazuri când li s-a spus că acelea nu sunt scaunele lor și să le părăsească. Prin urmare este adevărat că bunul simț este un fapt ce ne face să știm unde ne situăm în viața din jurul nostru și ceea ce se cuvine și ceea ce nu se cuvine să facem. Este bine cunoscut exemplul cu sergentul care l-a o întrunire cu batalionul său s-a dus la general și i-a spus: acum ca între noi gradații, nu ai un foc? De la sergent la general sunt multe grade în armată: ofițer, căpitan, locotenet sau colonel (rangul de general este cel mai mare în armată). Iată prin urmare ce trebuie să știm despre bunul simț: el este cel care ne orientează în lumea din jurul nostru și ne face să știm ceea ce se cuvine și ceea nu se cuvine.

chemați la un simpozion în care lumea este grăbită nu puține suint cazurile în care unul sau mai mulți din vorbitori ajung să își mărească timpul de vorbire spre disperarea auditoriului. Nu este aceasta o dovadă de lipsă de bun simț? Cu siguranță că este. Bunul simț este cât se poate de ermetic. El este cel care ne spune ceea ce trebuie și ceea ce nu trebuie să facem într-o anumită situație. Cineva din lumea muzicii îm spunea la un moment dat că a dat un concert coral pe o scenă în fața unei săli pline. La un moment dat în timp ce se poziționau pe scenă un corist a alunecat și a căzut. A fost un act involuntar. Care a fost reacția sălii? S-au auzit hohote de râs. Împidicatul nici nu ajunsese să cânte că a stârnit râsul celor din sală. Iată o altă dovadă a lipsei de bun simț. Trebuie să fim oameni ai bunului simț și creștinismul ortodox nu face decât să ne ajute în acest sens.[9]

CAPITOLUL 1

BUNUL SIMȚ, EXPRESIE A BUNĂTĂȚII

Bunătatea nu există niciodată teoretic ci ea este un lucru practic. Deși este redusă la teorie bunătatea este un fapt pe care ajungem să îl experimentăm în mod practic în imăprejurările concrete ale vieții. Iată de ce este bine să știm că a cunoaște teoria bunătății și a nu o pune în practică este cu adevărat un lucru demonic. Acesta fiindcă demonii cred și se cutremură când vine vorba de Dumnezeu dar nu se pocăiesc. Lipsa de bunătate este un lucru care a fost proprie în primul rând diavolilor care sunt ființe ce au renunțat să mai slujească binelui. Prin urmare în diavoli nu numai că nu mai există bunătate dar la fel de bine nu mai există nici bun simț. Faptul că în lumea demonică bunătatea și bunul simț nu mai există ne-o spune foarte bine Biblia. Diavolul sau cel rău a voit să ia locul lui Dumnezeu, a voit să își pună tronul său peste tronul lui Dumnezeu. Acest lucru este ca și cum un călător intră într-un taxi și cere să fie dus la o destinație și pe drum îi spune șoferului: din acest moment taxiul este al meu, îl voi face proprietatea mea, tu nu mai ești proprietar (înțelegem de aici că pasagerul nu plătește nimic pentru taxiu). Nu este aceasta nu numai o infracșiune ci și o lipsă de bună simț? Cu sigranță că da. Lipsa bunului simț are implicații de natură spirituală. Acesta fiindcă în cele din urmă această lipsă ne face să de direcționăm în spre demonic. Demonicul nu are nimic cu bunul simț fiindcă bunul simț este o extensie orientativă a bunătății în această lume. Diavolii sunt eventual cei care mari promotori ai nesimțirii fiindcă ei nu țin cont de nici o regulă ci consideră că totul li se cuvine. În concepția lor li s-a cuvenit și tronul lui Dumnezeu. Iată de ce este bine să știm în ce direcție mergem atuncă când ajungem să nu mai avem nici un fel de bun simț. Să ținem cont că persoanele care din nefericire au ajuns să fie posedate în nici un fel nu mai dau de dovadă de bun simț. Ele se manifestă cât se poate de sălbatic.[10]

Adevărul este că în zielele noastre sunt foarte mulți care deși nu o spun sunt adepții unui vieți sălbatice fiindcă se consideră că în acest mod omul ajunge să își manifeste viața instinctuală. Viața sălbatică cel mai mult îl duce pe om în spre viața de trib. Să fim conștienți că în Africa mai ales și în zilele noastre de secol al XXI-lea sunt mai mulți care nu acceptă binefacerile civilizației și ajung să trăiască în triburi și să nu aibă nimic de a face cu viața obișnuită. Iată cum ceea ce este obișnuit și firesc ajunge să fie negat și înlocuit cu un fel de pornire în spre ceea ce este sălbatic cu simpla justificație că este bine să trăiești într-un mod naturist în care să nu fi perturbat de nici un fel de civlizație. Civilizația înseamnă fără doar și poate bunul simț. Este bunul simț de a face spitale pentru cei care sunt bonavi, este bunul simț de a face orfelinate pentru copii abdandonați, este bunul simț de a face azile de bătrâni pentru bătrânii neputincioși și este bunul simț de a face biserici pentru ca oamenii să se poată ruga lui Dumnezeu. Aceste lucruri sunt numai câteva dintre manifestările bunului simț și a modului în care el ajunge să se manifeste în lumea noastră. Este greu să spui că ești un om de bun simț dacă tu respingi civilizația și preferi să trăiești într-un trib. Iată de ce este cât se poate de bine să ne dăm seama că bunul simț este o noțiune care se leagă de civlizație. Nu putem să mergem și să răcnim pe stradă cât ne țin plămânii și în același timă să spunem că suntem persoane ale bunului simț. Aceasta fiindcă bunul simț în nici un fel nu se manifestă în mod sălbatic. După cum am spus sunt mulți în zilele noastre care practică un mod de viață sălbatic. Să ne

---

[9] Rafail Karelin, *Trecând cu bine marea vieții. Răspunsul la dilemele lumii de azi* (București, 2015).

[10] Sunt mulți care sunt atrați de modul de viață sălbatic și pentru acest lucru îi putem vedea cum practică sporturile extreme: saltul cu parașuta (nu că ar fi ceva rău cu parașutismul), alpinismul, surfingul (acolo unde este posibil), cascadoriile cu mașina etc. Viața sălbatică este prin urmare un lucru de mare atracție pentru tinerii de azi pe care îi putem vedea cu motoretele sau cu automobilele mergând cu viteze mari fiindcă în acest mod se liniștește adrenalina din ei. A fi sălbatic este pentru tinerii de azi o modă. Trebuie să te simți elibetrat de orice inhibiții ale bunului simț fiindcă numai în acest fel simți că ți-ai trăit viața. Iată prin urmare un lucru pe care este bine să il știm: a fi sălbatic în comportament și în manifestări în nici un fel nu este fapt care ne face să fim oameni ai bunului simț.

aducem aminte de generația hippie din Statele Unite ale Americii care susținea că viața trebuie să fie dusă cât mai aproape de natură. Este evident că un asemenea lucru în nici un fel nu poate să fie adevărat. Aceasta fiindcă sălbăticia și bunul simț nu sunt compatibile. Omul sălbatic nu are cum să fie un om al bunului simț fiindcă el în nici un fel nu poate să fie o persoană onestă cu sine. Nu poți să spui că albul este negru și negrul este alb. Deși sunt mai mulți în zilele noastre care iubesc modul de viață sălbatic: călătoresc cu viteză mare, urlă în public atunci când sunt nemulțumiți, sunt violenți cu cei care îi contrazic, când merg cu trenul îi dau la o parte pe cei care au luat un scaun înaintea lor sub amenințarea cu bătaia, se împing să ia aghiasmă de la biserică de bobotează (dacă ajung pe la biserică); totuși sunt puțini cei care ar mergă să trăiască cu triburile din Africa unde știm că viața este dusă numai la scară "naturală."[11]

Prin urmare am vorbit în rândurile de mai sus despre legătura care există între bunătate și bunul simț. Ceea ce dorim să precizăm este că bunul simț este o expresie a bunului simț. Este adevărat că bunătatea are mai multe metode prin care se manifestă dar una care este cât se poate de specifică este bunul simț. Nu poți să fi un om cu bun simț dacă nu ești la fel de bine și un om al bunătății. Oricât ar încerca cineva să camufleze sau să ascundă acest lucru adevărul este că nesimțirea și răutatea nu sunt compatibile cu bunul simț și bunătatea. În cele din urmă bunătatea este cea care ne definește ca persoane și la fel de bine ne face să fim împliniți. Iată ce spunea în acest sens scriitorul Ioan Slavici: "una dintre marile mulțumiri ale vieții este să te știi un om bun." Parafrazându-l pe Slavici putem să afirmăm că una dintre marile mulțumiri ale vieții este să te știi un om cu bun simț. Acesta fiindcă în cazul nesimțutului cei din jurul lor au de a face cu o adevărată pacoste. Pe scară morală este adevărat că nesimțitul este cu o teraptă mai sus decât infractorul dar sunt și cazuri când în sfera publică un nesimțit este mai rău decât un infractor. Vom vedea când și cum în rândurile care vor urma. Iată prin urmare că am ajuns la un punct important al excursului nostru: care este legătura dintre bunătate și bunul simț? Pentru mulți nu există nici un fel de legătură dar dacă vom sta și vom analiza mai bine lucrurile vom vedea că aceste două lucruri sunt cât se poate de legate unul de altul. Nu poți să fi un om bun fără cu bun simț și nu poți să fi om cu bun simț fără de bunătate. Aceste două noțiune se presupun și de întrepătrund una pe alta. La fel de bine ceea ce are în plus bunul simț față de bunătate este un fel de orietare pe care o avem cu lumea din jur. Este nevoie să fim cât se poate de bine orientați cu lumea din jur fiindcă acest fapt în cele din urmă ajunge să ne facă săî știm ceea ce se cuvine să facem și ceea ce se cuvine să evităm.[12]

Bunătatea și bunul simț sunt două noțiuni care funcționează cât se poate de bine atunci când suntem conștienți de ele sau mai bine spus le cunoaștem teoria. Este bine în acest sens să citim cărți care să ne lărgească orizonturile și să ne facă să fim cât se poate de deschiși cu ceea ce există în lumea noastră. Omul cum bun simț este un om în care trebuie să intuim bunătatea. Acest lucru nu înseamnă că dacă am avut de face cu un om de bun simț trebuie să mergem și să îi cerem numrăul de cont din bancă și cheile de la mașină fiindcă dacă nu face acest lucru înseamnă că nu dă dovadă de bunătate. Sunt mulți care consideră că bunul simț este o problemă de etichetă și care nu înseamnă nimic. Privit din plan spiritual este adevărat că bunul simț este mai mult decât o problemă de etichetă. Aceasta fiindcă bunul simț ne face să fim cât se poate de iubitori. Omul cu bun simț este un om în mare iubitor care dorește să primească iubire și la fel de bine să ofere iubire. Este aici o logică a iubirii pe care bunul simț vine să ne-o precizeze. Aceasta fiindcă bunul simț cel mai bine se manifestă prin iubire. Iubirea este și ea o expresie a bunătății. De multe ori bunătatea este cea care ne face să simțum nevoia de a iubii. În fața acestei iubiri se poate spune că nimic nu se poate interpune. Ca să ne dăm seama de modul în care operează bunul simț în lumea noastră este bine să ne aducem aminte că în creștinismul ortodox există o istorioară a unui călugăr care la un moment dat s-a trezit cu niște hoți ce au venit să îl jefuiască. Hoții au furat tot ce se putea fura din chilia călugărului după care au plecat. La câțiva metrii departe de chilie l-au putut auzi venind pe bătrân care le-a întâind un vas și le-a spus: pe acesta ați uitat să îl furați. Hoții au rămas mișcați de bunătatea bătrânului și rușinați i-au întors toate bunurile furate înapoi. Această întâmplare ne spune că bunătatea este un lucru care în cele din urmă va ajunge să învingă răutatea din lumea noastră. Ne-o spune bunul simț și tot bunul

---

[11] Teofil Pârâian, *Cale spre bunătate* (București, 2014).

[12] Bunul simț are mai multe locuri în care se manifestă: acasă, la școală, la locul de muncă, la întruniri sociale sau în comunitatea în care târim. Faptul că bunul simț este cel care ne încadrează în soceitatea în care trăim este un lucru care ne face să știm dacă avem nevoie sau nu să cultivăm bunul simț. Sunt în acest sens unele lucruri care definesc raportarea noastră la comunitatea în care trăim. Nu putem de exemplu să mergem în primăria din orașul și satul nostru, să întrăm în borul primarului și să începem să semnăm acte și documente publice numai fiindcă așa am simțit în acea zi. Nu numai că este nepotrivit dar la fel de bine este șiu o dovadă de lipsei de bun simț. Bunul simț este cel care ne spune că în societatea în care trăim există o ierahrie și este bine să respectăm acea ierarhie. Respectând iearhia în cele din urmă ajugem și noi să ne câștigăm respectul.

simț ne asigură de acest fapt. Nu poate ca cei răi și ajungă să își facă de cap în această lume fiindcă ei sunt o forță distructivă care se bazează pe distrugere și care în cele din urmă va duce la ruină și la pierzanie. Iată de ce este bine să știm ce este bunul simț și de ce el este o expresie imediată a bunătății. Sunt obișnuiți să credem că bunătatea este mai mult teorie pentru cei naivi. Lumea în cele din urmă nu este condusă de oamenii bunătății și ai bunului simț care sunt mai mult un fel de vistori cu ochii deschiși. Acest fapt este cât se poate de fals și neadevărat. În sine de ceea ce are nevoia lumea ca să funcționeze este de oameni cu sub simț. Aceștia sunt cei care știu până unde se poate merge și unde trebuie să ne oprim. Că lumea de azi are o concepție cât se poate de supericială despre bunul simț ne-o spune genul de programe tv pe care le vizionăm. Există în zilele noastre o modă a expresilor vulgare. Dacă se înjură și se vorbește porcos într-un film tinerii din zilele noastre consideră că a fost un film *cool*. Ce este și mai rău este că și unii dintre bătrânii de azi au ajuns să fie contaminați de acest gen.[13]

Bunătatea după cum am spus nu se manifestă numai prin bunul simț ci la fel de bine și prin iubire. Bunătatea este cea care ne deschide în spre semenii noștrii și ne face să îi iubim. Este evident că există o legătură cât se poate de strânsă între iubire și bunătate care își găseasc cea mai bună expresie în bunul simț pe care îl avem față de semenii noștrii. Este prin urmare evident că ajungem să ne iubim semenii și să ne manifestăm această iubire prin bunul simț. Acest fapt se poate manifesta prin vorbe de încurajere, printr-un sfat bun sau printr-o mângâiere într-un moment mai greu. Cu toate aceste lucruri sunt manifestări și expresii ale bunului simț care pornește bine bunătate. Există din ce în ce mai puțină bunătate în zilele noastre fiindcă se manifestă din ce în ce mai puțin bun simț. Este prin urmare evident că bunătatea nu înseamnă în nici un fel idioțiene. De ce să nu spunem că pentru mulți din zilele noastre omul bunului simț nu este nimic mai mult decât un idiot și un credul. Lumea este condusă sau mai bine spus ar trebuie să fie condusă de cei vicleni și nemiloși fiindcă numai în acest fel în cele din urmă lumea va merge spre bine. O astfel de concepție este fără doar și poate una retrogradă și ea nu face decât să ne îndrepte în spre mentalitatea demonică care este bazată pe legea junglei: cel mai puternic conduce. Trebuie să știm că lumea este o expresie a bunătății; a bunătății lui Dumnezeu și prin urmare trebuie să o înțelegem așa cum este ea. Bunătatea este un lucru care fără doar și poate că ne duce la Dumnezeu și ne face să trăim cu Dumnezeul. Nu putem să spunem că în fața lui Dumnezeu nu avem nevoie de bunul simț. Bunul simț trebuie să se manifeste și față de Dumnezeu. Cum se manifestă bunul simț față de Dumnezeu. Bunul simț față de Dumnezeu se manifestă prin imne și rugăciuni de laudă pe care le face pentru faptul că Dumnezeu ne-a dat viață, pentru faptul că a făcut această lume minunată și pentru faptul că El ne oferă tot ceea ce este necesar une vieții frumoase.[14]

Bunul simț ca expresie a bunătății se manifestă în zilele noastre printr-o puternică tendiță de respect. În primul rând respect pentru oamenii din jurul nostru. Trebuie să avem respect pentru cei din jurul nostru fiindcă numai în același mod vom ajunge și noi să ne bucurăm de respect. Cu toții voim să fim respectați și apreciați dar suntem cât se poate de sceptici la idea de a respecta și a aprecia pe alții. Cu alte cuvinte trebuie să știm că ceea ce oferim în această viață este ceea ce primim. Trebuie să oferim respect pentru ca să primim respect. Respectul este din ce în ce mai rar întâlnit în zilele noastre fiindcă după cum am spus trăim timpuri în care bunul simț este într-un timp de criză. Trebuie în primul rând să ne respectăm familie și mai ales pe părinți. Acesta fiindcă părinții sunt cei care ne-au dat viață. Respectul pentru părinți este un lucru care este mai profund decât bunul simț și este mai mult un fel de expresie a bunătății. Totuși cu părinții și rudele noastre trebuie să dăm dovadă de bun simț. Acesta fiindcă în cele din urmă este în firea lucrurilor să fie așa. Bunul simț este un fapt care ne face să fim cât se poate de atenți cu ceea ce are loc în jurul nostru și mai ales în familia noastră. Este bine să știm că dacă suntem o familie cu bun simț cu adeăvrat suntem o familie reușită. Sunt în zilele noasre tot felul de modele de familii pe care mas media și literatura ni le pune în fața noastră. Din aceasta se poate vedea că bunul simț este un un lucru pe care toți oamenii de bine îl respectă și îl prețuiesc. Realitatea este că sunt și multe familii în care

---

[13] Alex Leo Șerban, *De ce vedem filme* (Iași, 2012).

[14] După cum ne spunea Slavici, bunul simț se leagă de viața noastră fiindcă atunci când avem bun simț suntem mulțumiți de modul în care ne ducem viața noastră. Aparent cei care nu au bun simț nu sunt afectați de acest lucru. Acesta fiidncă pe termen scurt lipsa bunului simț nu pare să aibă efecte de lungă durată. Se spune că un crimnal în serie a făcut mai multe crime fără să fie prins de poliție. Criminalul părea să fie mulțumit și parcă totul mergea în viața lui perfect. Cu timpul însă a început să simtă un fel de neliniște în viața lui și nu știa care este cauza. La un moment dat au început să îi apară în memorie momentele în care își ucidea victimele. Un gând îi spunea parcă: cum ai putut să faci una ca asta? Criminalul s-a gândit că toate aceste lucruri vor trece, dar nu a fost așa. Cu cât timpul trecea un sentiment de vinovăție îl împovăra tot mai mult. În cele din urmă cirminalul fără să fie un om credincios s-a sinucis. Iată prin urmare care sunt efectele pe termen lung ale crimelor și ale faptelor rele.

bunul simț nu există. Câte cazuri nu se știu mai ales la cei care locuiesc la bloc în care o familie ascultă muzică (manele sau rock) sonorul la maxim și nu par să își ridice nici un semn de întrebare dacă îi deranjează pe cei din jur sau nu? Acesta fiindcă avem de a face aici cu o familie în care nu există bun simț. La fel de bine trebuie să știm că bunul simț este un lucru care este în ordinea firească a lucrurilor fiindcă Dumnezeu a făcut o lume bună sau mai bine spus o lume a bunului simț. De multe ori bunul simț lipsește chiar și la biserică. Sunt mulți care vin la biserică numai de crăciun și de paști și atunci este adevărat că se lasă așteptați. Unii vin la biserică și se împing în restul pentru a își găsii un loc mai în față baisămite pentru a asculta mai bine slujba de la biserică. Este evident că și aici avem de a face cun o lipsă elementară de bun simț.[15]

Într-un orășel trăiau odată doi oameni, tăietori de lemne. Unul se numea ION, iar celălalt MATEI. Ion avea mare necaz pe MATEI, că acesta găseşte totdeauna mai mult de lucru decât el. Că MATEI era chemat la lucru pretutindeni, acesta se explica prin aceea, că MATEI, om potolit, se mulţumea cu oricât i se plătea; în timp ce ION, arţăgos, cerea preţ mare şi mai nimeni nu-l poftea la lucru. Cum stau amândoi în aceeşi curte, regulat, ION strica ceva la ferăstrăul lui MATEI, fie tăindu-i sfoara, fie rupându-i vreun dinte, fie sfărămându-i capra de tăiat lemne. MATEI nu zicea nimic; dregea stricăciunile şi pleca voios la lucru. Prietenii sfătuiau adesea pe MATEI ca să se plângă judecătorului, cu privire la purtarea lui Ion. Matei însă totdeauna le răspundea:

-Câtă vreme am două mâini şi sănătate de la DUMNEZEU, nu mă tem că ION mă va lăsa muritor de foame.

Odată, ION fiind beat, fără să vrea, dă foc casei în care şedea. Îi arde totul, scăpând, ca prin minune, el, soţia şi copii.. Vecinii miloşi, le dădură, care un pat, care haine pentru ei şi pentru copii; iar unul mai cu dare de mână le dese şi-o odaie. Spre seară, cineva bătu la noua locuinţă a lui ION. Deschise, era MATEI, cu un ferăstrău în mână.

- IOANE, zise el, eu am două ferăstraie; fiindcă al tău a ars, uite, ia pe acesta; va fi al tău. Du-te mâine la negustorul din colţ şi taie, în locul meu lemnele de-acolo; le arvunii eu azi. Uite primeşte banii de arvună. Pe viitor, când găsesc mai mult de lucru am să te chem şi pe tine.

ION, văzând atâta dragoste la MATEI, pe care îl supărase de atâtea ori, începu să plângă şi întinzând mâna lui Matei îl rugă să-l ierte de ce a greşit în trecut. De atunci amândoi au trăit ca nişte adevăraţi fraţi.

Întâmplarea de mai spus ar părea că nu se potrivește cu contextul bunului simț. Cu ce se leagă o pildă despre doi tăietori de lemne Matei și Ioan de bunul simț? Ceea ce trebuie să vedem din rândurile de mai sus este că Matei a fost un om al bunului simț care a știu că nu trebuie să răspundă la rău cu rău. Cu alte cuvinte nu vom ajunge să câștigăm pe cineva cu răul când acesta ne face răul. Vom ajunge să câștigăm pe cineva cu binele nu cu râul când ni se face rău. Pentru aceasta este adevărat că trebuie să fim cât se poate de versați în problema bunătății și a bunului simț. Bunul simț este un lucru care este expresie a bunătății care se impune pe sine ca singura alternativă onorabilă într-o anumită situație.[16]

Bunul simț este un lucru pe care trebuie să știm că întotdeauna ajungem să Îl exprimăm în legătură cu alții. Acesta fiindcă în cele din urmă ajungem să fim definiți de gradul de comuniune la care am ajuns prin legătura cu alții. Filosoful antic Platon spunea la un moment dat: "căutând binele altora în găsim în cele din urmă pe al nostru." Cum este posibil acest fapt? Este posibil prin faptul că binel este un lucru pe care îl găism în alții și la fel de bine numai prin raportare la alții jungem să ne găism pe noi înșine. Cu alte cuvinte buinul simț este o cale a firescului. Ajungem să fim firești sau mai bine spus noi înșine numai când facem binele și când dăm dovadă de bun simț. Acesta fiindcă omul este o ființă relațională sau mai bine spus o ființă ce ajunge să se definească prin comuniune și prin starea de a fi în comuniune. Prin urmare bunul simț este o expresie a deschiderii spre comuniune, a deschiderii spre semenii din jurul nostru. Individualismul modern este unul care ne învață că nu trebuie să fim oameni ai bunului simț fiindcă bunul simț este unul care se întoarce în spre semenii noștrii. Ceea ce avem noi nevoie este să fim cât se poate de preocupați de propria persoană și de propriul interes. Iată de ce este adevărat că trăim într-o lume bolnavă. Acesta fiindcă am ajuns să nu mai ne prețuim ca ființe umane și să nu mai vedem în celălat un posibil prieten dacă nu avem un interes imediat cu el. Suntem în acest sens persoane

[15] Nicolae Velimirovici, *Răspunsuri la întrebări ale lumii de astăzi 1* (București, 2002).

[16] Poetul român Alexadru Vlahuță spunea la un moment dat un lucru de care este bine să ține cont: "cei răi pot avea noroc dar numai cei buni sunt fdericiți." Din aceasta înțelegem că binele este un lucru care aduce fericirea și că răutatea aduce nummai o fericire trecătoare. Este evident că trebuie să mergem în spre fericirea permanentă pe care ne-o ferp binele. De ce este acest lucru așa? Este așa fiindcă binele este cel care ne leagă de Dumnezeu care este bunătatea personificată. Iată de ce este bine să știm care este sensul și care este expresia finală a bunului simț: legătura cu infinitul lui Dumnezeu. Ajungem să Îl iubim pe Dumnezeu și să ne dăm seama că la un anumit nivel această iubire a lui Dumnezeu este o expresie a bunului simț. Este bunuil simț care ne spune că trebuie să Îl iubim pe Dumnezeu și să ne raportăm viața la El și la existența Lui.

care am uitat originea noastră sau mai bine spus nu mai știm în ce direcție să apucăm pentru a ne fi cât mai bine. Sunt unii care sunt de părere că singura direcție în care trebuie să apucăm pentru a ne fii bine este în spre noi înșine, în spre propria noastră individualitate. Iată de ce individualismul nu este compatibil cu bunul simț. Nu este compatibil fiindcă bunul simț înseamnă deschidere și individualismul înseamnă închdiere sau iluzia libertății. Bunul simț este cel care ne scoaste din iluzia propriei libertății pentru a ne deschide în fața semenilor noștrii. Acvem nevoie prin urmare de deschidere în spre semenii noștiri fiindcă acest lucru este ceea ce ajunge să ne definească pe noi înșine. Bunul simț este cel care ne spune că atunci când vedem un om care suferă de singurătate să mergem să îi ținem companie. Câți dintre noi cei de azi mai ajungem să ținem cont de sigurătatea celor din jurul nostru? Adevărul este că foarte puțini.[17]

Bunul simț este cel care ne plasează într-o lume a firescului aceasta fiindcă firescul este un lucru care este definit de bunătate. Sunt mulți care consideră că din contră răutatea este cea care este firească. Este firescă să rupem în bătaie brațe și picoare, să ucidem fără milă, să mutilăm și să tăiem în cane vie? Cu siguranță că nu. Acesta fiindcă răul în cele din urmă este sadic, el este un fapt care ne face să fim cât se poate de aroganți și de plini de noi înșine. Răul în cele din urmă înseamnă mândrie și orgoliu. Iată de ce este bine să evităm răul și să căutăm să fim oameni ai bunului simț. Iată ce ne spune în acest sens sciitorul latin Gabriel Garcia Marquez: "am învățat că un om nu are dreptul să îl privească pe un altul de sus decât atunci când trebuie să se aplece pentru a îl ajuta să se ridice." Afirmația de mai sus este una care ne spune că trebuie să fim cât se poate de fraterni cu suferințele celor din jurul nostru pentru ca și cei din jurul nostru să fie fraterni cu suferinețe noastre. Bunul simț este unul care ne spune că nu putem să ne ridicăm pe un piedestal mai înalt decât cel pe care ni-l ridică semenii noștrii. Iată de ce este bine să știm care este logica bunului simț. Logica bunului simț este una a altruismului., acesta fiindcă ceea ce voim să ne facă semenii noștrii nouă trebuie să le facem noi semnilor noștrii. Adevărul este că sunt și semni cărora noi le facem bine și ei nu răspund cu nimic la binele pe care noi îl facem. Ce să facem într-o asemenea situație? Într-o asemenea situație trebuie să ne aducem aminte că bunul simț este un lucru care întodeauna implică cu sine reciprocitate. Acesta fiindcă binele cere răspuns și nu orice răspuns ci un răspuns al bunului simț. Bunul simț prin urmare cere răspuns bun simț dacă nu chiar mai mult. Este adevărat că se poate să fim foarte amabili cu cineva și acea persoană să ne răspundă cu mitocănie. Fiindcă nu sintem sfinți care puteau să reziste în fața mitocăniei tot prin bunul simț este foarte bine să evităm să mai avem de a face cu acea persoană. Cu mare grautate ajungem să întoarcem un mitocan și un mocan de la căile lui la logice bunului simț fiindcă aceștia sunt în mare nepăsători și ingoranți despre ceea ce este și modul în care se manifestă bunul simț. Bunul simț este adevărat că este un rafinament al sufletului care ne face să îi vedem pe toți semenii noștrii ca prietenii noștiri.[18]

Bunul simț este cel care îl făcea pe Confucius să spună în antichiutatea chineză: "uită jignirele dar niciodată să nu uiți bunătatea." Este clar că nu ne convine să fim jigniți. Totuși trebuiem să avem puterea de a ierta pe cineva care ne-a jignit fiindcă în acest mod în cele din umră vom ajunge să fim cât se poate de iubitori față de cei din jurul nostru. Bunul simț prin faptul că este un lucru care se leagă de bunătate este o realitate care se poate cultiva. Cu alte cuvinte în acestă viață trebuie să cultivăm bunul simț față de persoanele de lângă noi. În acest mod vom ajunge la o percepție superioară a existenței și a vieții. Răutatea și viciul nu fac decât să ne închidă și să ne separe de lumea din jurul nostru. Acesta fiindcă dinamica răutății este distugerea și autodistrugerea în cele din urmă. Iată de ce este bine să fim atenți cu noi înține. Am voit în această carte să vorbim și de faptul că bunul simț nu înseamnă numai a fi buni cu semenii noștrii ci la fel de bine înseamnă și *un simț al binelui* sau mai bine spus o *simțire a binelui.* Are cineva un simț al binelui sau o simțire a binelui? Iisus a fost o persoană care a avut un simț al binelui și o simțire a binelui. Știm că atunci când femeia care avea vârsare de sânge de 12 ani s-a atins de Iisus s-a vindecat instantaneu. Noul Testament ne spune că Iisus în timp ce mergea spfre casa lui Iair să o învie pe fiica acestui o femei care avea vărsare de sînge de 12 ani s-a atins pe la spate de Iisus și în acel moment s-a vindecat. Este adevărat că au fost mai mulți care s-au atins de Iisus dar Iisus a simțit-o pe femeia cu vărsare de

---

[17] Lousi Durmot, *Eseu asupra individualismului* (Sibiu, 1996).

[18] Dușmănia este un sentiment larg întâlnit în zilele noastre care ne face să fim cât se poate de răuvoitori cu semnii noștrii. Acesta fiindcă semenii noștrii sunt cei care pot să ne lezeze propria persoană. Trebuie să știm că numai în bunul simț putem să îi înțelegem pe semenii noștrii și să ne dăm seama dacă mitocănia lor este una care a ieșit din propria ambiție sau este o neputință. Sunt unii care nu au un sentiment al bunului simț și în acest sens ei se confuntă cu o neputință. Acesta fiindcă nu sunt din fire persoane sau oameni sensibili. Bunul simț implică o anumită sensibilitate față de lumea din jur. Nu poți să vorbești de bun simț față de lumea din jur dacă nu ai bun simț sau la fel de bine dacă nu dai dovadă de bun simț. Iată de ce este bine să știm ceea ce este și cum se manifestă bunul simț ân raport cu semenii noștrii.

sânge și s-a oprit în nijlocul mulțimii și a întrebat: cine s-a atins de Mine? Apostolii i-au spus lui Iisus că o astfel de întrebare nu își avea locul fiindcă erau în mijlocul unei mulțimi care se atingea de el. Totuși Iisus întreabă din nou și spune cine s-a atins de El fiindcă a simțit o putere care a ieșit din El. Iată cum Iisus deși nu a văzut-o pe femeia cu vărsare de sânge a fost conștient de prezența ei. Femeia a fost conștientă că Iisus a vorbit de ea și a ieșit în mijloc și a mărturisit că ea era bolnavă și dorea să se vindece și prin atingerea de hainele Lui s-a vindecat. Apoi Iisus i-a spus: "Fiică, credința ta te-a vindecat. Mergi în pace și eliberează-te de suferință!" Întâmplarea de mai sus ne spune că Iisus a avut un simț care era supranatural. Acest simț al lui Iisus nu se referea numai la capacitatea de vindeca ci și la faptul că anumite puteri puteau ieșii din El cu știința Lui fără să vadă pe cel aflat în cauză. Iată prin urmare un simț pe care cei care ajung la o viață duhovnicească înaltă pot să îl dobândească. Este vorba de bunul simț duhovnicesc care ne spune că o persoană este duhovnicească și alte nu este. Iată prin urmare un plan superior la care ajunge cineva prin cultivarea bunului simț.[19]

Este prin urmare evident că bunul simț nu poate să existe fără de bunătate. Acesta fiindcă bunătatea este fondul generic al bunului simț. Ajungem să simțim dacă persoanele din jurul nostru sunt persoane ale bunătății dacă ele dau dovadă de bum simț. Sunt mulți părinți duhovnicești care au un simț de a recunoaște oamenii fiindcă experința ajunge să își spună cuvântul. Simțul de a recunpaște bunătatea din oameni este un lucru care este propriu numai celor ce au avansat în viața duhovnicească. Fiind creștini ortodocși trebuie să ducem o viață duhovnicească. În nici nu fel viața duhovnicească nu poate să fie dusă fără de bunul simț. Pentru mulți bunul simț este o noțiune care în nici un caz nu contează. Aceasta fiindcă se consideră că poți să fi un om duhovnicesc și fără de bunul simț. Să fie lucrurile chiar așa? Nu. Bunul simț și viața duhovnicească sunt noțiuni care se presupun reciproc. Un părinte duhovnicesc contemporan întrebat la un moment dat ce să facă dacă vede pe un frate de al lui călugăr că adoarme în timpul miezonopticii, a dat un răspuns demn de redat în aceste rânduri: dacă îl văd pe fratele meu călugăr că adoarme în timpul miezonopticii lângă mine îi întind brațul meu ca să poată domii pe el. Nu este aceasta o dovadă de bun simț? Cu siguranță că este. Bunul simț este un lucru care ne face să fim cât se poate de atenți cu aproapele nostru. La fel de bine bunul simț este un lucru care ne face să fim deschiși spre aproapele nostru. Cei care ajung la o viață duhovnicească înaltă sunt și cei care în cele din urmă vor ajunge să exprime bunul simț și vor da dovadă de bun simț în toate acțiunele pe care le fac. Omul duhovnicesc nu este un om bădăran și un mocan necioplit ci din contră este o persoană rafinată care dă dovadă de bun simț. Este adevărat că pe mulți părinți duhovnicești contactele cu demonicul ajung să îi facă mai asprii. Lumea duohvnicească știm că este o lume care se raportează la angelic și demonic. În acest sens la fel de bine trebuie să știm că în nici un fel nu trebuie să dăm dovadă de bum simț fațăd e diavoli. Acesta fiindcă sunt unii care se lasă duși de val și sunt înșelați de entitățile demonice. Sfinții părinți ne spun că diavolii ne cer numai un minut pentru ca în cele din urmă acel minut să se transforme în eternitate.[20]

Trăim vremuri în care din ce în ce mai puțini sunt conștienți de faptul că bunul simț este o expresie a bunătății. Acesta fiindcă lumea de azi nu prea este preocupată de bunătate. A fi bun în timpul nostru înseamnă să fi o persoană care se lasă exploatată de bună voie. Este clar că la nimeni nu îi place să fie exploatat. Așa se face că în cele din urmă sunt din ce în ce mai puțin persoane care sunt preocupate cu tema bunătății care se exprimă în bunul simț. În lumea muncii acest fapt poate să fie văzut cât se poate de bine. Patronii din zilele noastre nu se prea gândesc la viața privată a angajaților lor ci mai mult tot ceea ce vor este să dobândească cât mai mult profit de pe urma lor. Așa se face că în fabricile și uzinele noastre de secol al XXI-lea nu domnește un spirit fratern și de frățietate ci mai mult o stare de tensiune în care în orice moment angajatul își poate pierde serviciul. În mare acesta este o realitate fiindcă patronii din zilele noastre sunt departe de a fi persoane ale bunului simț. Mai ales șefii și cei care dețin funcții înalte trebuie să de adovadă de bun simț. Acesta fiindcă bunul simț este o dovadă a unui om superior. Șefii din zilele noastre de multe ori sunt exemple de răcnit și de înjurat ce fac orice pentru a își menține supremația în ochii celor din subordinea lor. Între șefii și angajații din zilele noastre nu există în nici

[19] Iosif Vatopediul, *Diologuri la Athos* (Iași, 2012).

[20] Mai mulți părinți duhovnicești și sfinți creștini ortodocși au fost vizitați de diavoli și în acest sens au avut de îndurat multe de pe urma lor. Mai ales cei care nu sunt maturi duhovnicește sunt cei care prin gânduri stau la taclale cu diavolii. Fiindcă sunt ființe spirituale, diavolii comunică cu noi prin intermediul gândurilor. Acesta fiindcă mintea noastră este deschisă mult mai mult decât trupul lumii duhovnicești. Iată prin urmare cum atunci când acceptăm unele gânduri ajungem să acceptăm prezențele diavolești în viața noastră. Trebuie să știm că nu avem deloc de câștigat dacă suntem politicoși cu diavolii. Acesta fiindcă după cum am precizat în rândurile de mai sus în diavoli nu mai există nici un fel de urmă de bunătate sau de bun simț. Dacă diavolii dau dovadă de bun simță este numai în aparență pentru a înșela și pentru a duce în ispită. Iată de ce este bine să avem experința gândurilor, să știm care sunt gândurile bune comparat cu gândurile rele.

unul un spirit al bunului simț, al înțelegerii și al reconcilierii. Acesta fiindcă mentalitatea de câștig și profit este una care ne face să ne comportăm ca bestiile și ca animalele. Iată de ce în lumea muncii din zilele noastre trebuie să dăm dovadă de bun simț și la fel de bine trebuie să fim exemple de bun simț. Omul de bun simț este un om care ascultă de șefii lui dar este conștient atunci când este abuzat. De ce să nu spunem că în lumea muncii din zilele noastre se comit multe abuzuri fiindcă nu se știe care este valoarea reală a persoanei umane. Pentru mulți persoana umană nu valorează mai mult decât ceea ce poate aduce profit. Patronii și șefii din zilele noastre trebuie să știe că angajații lor sunt ființe cu suflet și cu viață în ele și nu simple obiecte pe care le pot mișca după bunul plac.[21]

Bunătatea este prin urmare o noțiune mai complexă decât suntem tentați să credem și ea se manifestă în lumea noastră și prin bun simț. Acesta fiindcă după cum am spus este greu să spui că ești un om bun dacă ești recunoscut de semenii noștrii ca fiind un mare nesimțit. Nesimțirea nu poate să fie în nici un fel compatibilă cu bunătatea fiindcă ele sunt două noțiuni care se exclud reciproc. Nesimțitul din zilele noastre este adevărat că se consideră o persoană a bunului simț doar că nu știe de ce și cei din jur nu cred ca el. Nesimțitul este o persoană care la drept vobind s-a separat de bunătate și de aici toată drama lui. Trebuie să știm că porice nesimțit trăiește o dramă. Este drama de a nu mai avea simul bunătății sau mai bine spus bunul simț. Nesimțitul este o persoană care are o cu totul altă ierarhie de valori decât cea firească, decât cea obișnuită. Nesimțitul este un om care simte că întotdeauna îi sunt lezate interesele și principiile și pentru acest lucru trebuie să se apere cu nonșalanță. Nesimțitul la fel de bine este o persoană a orgoliului care consideră că toată lumea din jur gravitează în jurul lui. Sunt mulți nesimțiți în zilele noastre și unii sunt camuflați și este mai greu să îi reperăm. Ceea ce trebuie să știm și ceea ce este un lucru fundamental este că în orice ipostază ar fii nesimțitul este o persoană care s-a rupt de logica bunului simț fiindcă în el bunătatea nu mai prea există. Acolo unde există bunătate este adevărat că și bunul simț vine să se așeze în om. Bunul simț este prin urmare un lucru de care trebuie să ținem cont și pe care trebuie să îl avem în vedere. Omul bunului simț este un om care poate să simtă viața duhovnicească mult mai ușor. Pentru un nesimțit adevărul este că nu există nici un fel de separație dintre viața duhovnicească și viața carnală, acesta fiindcă el a pierdut simățul elementar la bunătății. Marele om de cultură Nicolae Iorga spunea la un moment dat un lucru pe care trebuie să în menționăm în paginile acestei cărți: "înțelepciunea vieții este simplă; pe unde ai trecut să fie mai bine decât înainte." Oare câți dintre noi ne gândim să facem o lume mai bună decât am găsit-o sau mai bine spus câți dintre noi ne gândim să facem ca lucrurile să fie mai bune într-un mediu în care am ajuns să trăim? Realitatea este că foarte puțini. Suntem tentați întotdeauna să ne gândim numai la noi și la propriile noastre interese fără să ne gândim la persoanele din jur. Acesta este de fapt logica nesimțutului care este o persoană ce niciodată nu își găsește timp să îi ia în calcul și pe semenii din jurul lui.[22]

Creștinul ortodox din secolul al XXI-lea este bine să știe că în nici un fel nu va ajunge să creeze o societate frumoasă și o viață plăcută prin egoism care ajunge să fie un semn al nesimțirii. Egoistul este nesimțit fiindcă atunci când ar trbuie să fie interesat de alții nu este și singura persoană care contează în această lume este numai el. Iată prin urmare că egoismul este incompatibil cu bunul simț. Sunt însă din ce în ce mai mulți care contestă acest fapt supându-ne că în cele din urmă egoismul nu are în nici un fel nici un fel de logică atâta vreme cât nu te face să te simți mai presus de restul. Egoistul este o persoană a nesimțirii care în nici un fel nu știe să creeze armonie și înțelegere în julul lui. Câși oare nu cunoaștem astfel de exemple? Este clar că sunt din ce în ce mai puțini cei care în zilele noaste sunt interesați de semenii lor sau mai bine spus de persoanele din jurul lor fiindcă pentru ei nu contează ca să lase o lume mai bună după ce au trecut ei prin ea. De fapt a te raporta la bine în zilele noastre este o noțiune cât se poate de relativă. Aceasta fiindcă binele în nici un fel nu poate să ne motiveze să facem mai bine pentru semenii noștrii și să fie mai bine pentru ei. Iată de ce binele este un lucru periferic al lumii noastre. Trăim într-o lume în care interesul propriu este mult mai căutat și mult mai slujit decât binele. Dacă interesul propriu coincide cu binele lucrurile sunt cât se poate de bune dar dacă nu coincide este adevărat că nu trebuie în nici un fel să fim îngrijorați sau să ne facem probleme. Nesimțitul întotdeauna nu are probleme

---

[21] Alexandru Paleologu, *Bunul simț ca paradox* (Iași, 2005).

[22] Vremurile noastre contemporane sunt vremuri în care ajungem să creăm un climat al egoismului. Ne gândim numai la noi și la propriile noastre ineterese. Acesta fiindcă de ce să nu spunem suntem mulți dintre noi contaminați de nesimțire. Suntem contaminați de nesimțire fiindcă mediul în care trăim este un mediu în care tot ceea ce facem trebuie să se raporteze numai la propria persoană și la propriul interes. Iată de ce este bine să știm că numai o conștientizare a bunătății este cea care ne face în cele din urmă să fim cât se poate de ancorați în bunul simț. Trebuie să fie clar pentru toată lumea: nu poate exista bun simț fără de bunătate. Acesta fiindcă bnunătatea este un lucru care ne duce în spre bunul simț. La fel de bine lumea de azi are nevoie de bun simț. Are nevoie fiindcă bunul simț este cel care ne face să ne ridicăm dincolo de propriul ego și să fie altruiști.

dar nu este interesat dacă face sau nu probleme pentru cei din jurul lui. Fiindcă trăim într-o lume destul de mare sunt mulți care consideră că în nici un fel comportamentul lor nu va afecta pe cei din jur. Suntem cîteva miliarde de oameni pe această planetă, poate comportamentul meu să afecteze pe cei din jur? În nici un caz. Așa se face că sunt din ce în ce mai mulți cei care virează spre nesimțire. Tot ceea ce trebuie să faci în această lume este să îți urmezi propriul interes și să nu ții cont de cei care nu gândesc ca tine. Ingoranța este o armă a nesimțitului. El consideră că trebuie să se raporteze numai la propria persoană și să nu țină cont de cei din jurul lui. Iată de ce trebuie să fim conștienți că bunul simț este un lucru care ne pune într-un raport de înțelegere și fraternitate cu semenii noștrii.[23]

Un provera arab spune că: "când faci un bine uită imediat. Câd ți se face un bine nu uita niciodată." Ce să înțelegem din acesta? Din aceasta înțelegem că trebuie să fim cât se poate de discreți. Acesta fiindcă bunul simț înseamnp discreție. A face binele este un lucru care ajunge să fie trâmbițat de unii și considerat un fapt care trebuie să fie cunoscuți de toți. Sunt unele cazuri de persoane care atunci când fac acte de caritate cheamă televiziunile pentru a filma și a vedea cât mai mulți cât de darnic ești tu. La fel de bine sunt mulți care dacă nu cheamă televiziunea și presa când fac bine ajung să vorbească și să se laude cu actele lor de caritate în public. Proverbul arab spune că atunci când facem un bine să uităm repede că l-am făcut fiindcă în acest mod vom ajunge să nu cădem în mândrie. Sunt mulți care sunt mândrii cu realizările lor și se consideră pe sine cele mai bune și cele mai capabile persoane din lume. Acesta fiindcă binele spun ei că este un care trebuie să fie cunoscut de cât mai mulți din jur. Este bine să îi lăsăm pe alții să ne aprecieze bunătatea și nu să facem ca noi să fim considerați ca fiind buni prin propriile noastre cuvinte. Iată de ce trebuie să fim mult mai atenți cu binele pe care îl fac alții decât cu binele pe care îl facem noi. Acesta fiindcă în acest mod în cele din urmă vom ajunge să ne exprimăm pe noi înșine și tot ceea ce ține de raportarea noastră la cei din jur. Iată prin urmare că trebuie să arătăm mult mai mult interes față de binele altora decât față de binele pe care îl facem noi. Aceasta este o dovadă de bun simț. Nesimțitul nu este niciodată interesat de binele pe care îl fac alții și care oricum nu se compară cu binele pe care îl face cel. Acesta fiindcă nesimțitul este o persoană ce în nici un fel nu crede că el este în rândul lumii. A fi în rândul lumii este o mare virtute fiindcă la un anumit nivel este un exercițiu de raportare la exterior. Sunt din ce în ce mai puțini cei care privesc lumea în exterior și știu că trebuie să țină cont de ea. Logica nesimțitului este că el nu trebuie să fie ân rând cu lumea din jur fiindcă el este mai aparte, el este mai bun, el este mai superior și el este mult mai capabil decât lumea din jur. Iată prin urmare de ce sunt atâ de mulți nesimțiți care deși căd că merg împotriva curentului în viața lor nu par să fie afectați de acesta. Nesimțitul fiindcă nu are bunul simț nu știe să se raporteze la lumea din jur și o gafă publică ajunge să i se pară o mare realizare. Iată prin urmare cum se manifestă lipsa bunului simț. Această lipsă ajunge să se separe total de realitatea lumii din jur și să ne facă să fim cât se poate de nesimțiți.[24]

Romancierul francez Vicor Hugo spunea la un moment dat că: "bunătatea este fondul sufletelor alese." Iată prin urmare că bunătatea este un lucru care pornește din sufletul nostru. Sufletul nostru trebuie să fie bun și la fel de bine sufletul nostru trebuie să fie o expresie a bunului simț. Bunul simț este un lucru elementar dar care pleacă din sufletul nostru. Sufletul nostru prin urmare trebuie să fie un exponent al bunătății. Când sufletul este bun el simte că bunul simț este un lucru firesc și la fel de bine un fapt care ne face să fim cât se poate de deschiși în spre cei din jurul nostru. Bunătatea sufletului este asemenea unei flacări care dacă se atinge de alte sufletele le face și pe ele să fie să ia foc sau mai bine spus să fie expresii ale bunătății. Iată de ce este bine să știm cum se manifestă bunătatea și modul în care ea trebuie să fie trăită. Bunătatea este noblețea sufletului și la fel de bine ceea ce ne face să fim cât se poate de duhovnicești. Noblețea sufletească este un lucru pe care îl întâlnim din ce în ce mai rar în zilele noastre fiindcă știm că sunt din ce în ce mai rari cei care sunt cu adevărat nobili. A fi nobil în zilele noastre înseamnă pentru mai mulți nimic mai mult decât o noțiune a istoriei care ne spunea că nobilii erau boerimea evului mediu. Totuși, a fi nobil este o noțiune care nu se reduce numai la evul mediu. Noblețea sufletească se manifestă prin gingășie și prin iubire față de semenii noștrii. Este greu de spus că un

---

[23] Stephen P. Bank,Michael D. Kahn, *Psihologia reațiilro fraterne* (București, 2016).

[24] Adevărul este că nici o persoană nu se naște nesimțită. Persoana umană devine nesimțită când nu ține cont de normele elementare de bun simț. Sunt mulți care vorbesc despre bunul simț la nivel teoretic dar prin faptele lor nu dau dovadă de nici un fel de bunul simț. Acesta fiindcă pentru unii bunul simț ține numai de vorbire și în nici un fel de fapte. Nu trebuie să vorbim numai despre bunul simț sau la fel de bine să citim și să scriem cărți despre el ci trebuie să fim cât se poate de ancorați în bunul simț. Bunul simț este o dovadă de nobțele sufletească ce face să vedem lumea pe un alt plan: cu toții suntem frați fiindcă cu toții avem un singur Dumnezeu Tatăl din cer. Acesta este și motivul pentru care Iisus ne-a învățat să ne rugăm cu Tatăl nostru și nu Tatăl meu. Trebuie să fim conștienți că Dumnezeu nu este numai Tatăl meu în particular ci Tatăl tuturor celor ce cred în El.

nesimțit ajunge să își iubească semenii. Aceasta fiindcă nesimțitul nu prea știe să iubească și ce să mai spunem că el știe să fie nobil. A iubii în zilele noaste este mai mult un fel de aventură pe care nesimțitul o trăiește pe ritmurile muzii rapp sau pe textele patetice ale manelelor țigănești. Iată prin urmare care este sensul iubirii și al nobleții sufletești. Nobțelea sufletească este fără doar și poate o manifestare a bunului simț și a tot ceea ce ține de el. Iată prin urmare că cuvintele lui Hugo sunt cât se poate de justificate: bunătatea este o trăsătură care pleacă din sufletul nostru și ajunge să se manifeste prin bunul simț.[25]

Demult, un om l-a întrebat pe un bătrân călugăr:

- Părinte, cine-i drept înaintea lui Dumnezeu? Am auzit povestindu-se despre o mare minune: un om care putea să zboare, să se înalțe singur în văzduh. Este acesta semn că-i drept înaintea lui Dumnezeu, asemenea sfinților?

- Nu, fiule, nici vorbă!

- Dar am auzit povestindu-se şi despre un om ce putea să meargă pe apă. Este acesta drept înaintea lui Dumnezeu?

- Nici acesta?

- Dar atunci, cine este drept?

- Este cel ce-şi duce viaţa liniştit, în credinţă şi în frică de Dumnezeu. Dacă Dumnezeu ar fi vrut ca noi să zburăm, atunci ne-ar fi dat aripi.

Întâmplarea de mai sus ne spune un lucru cât se poate de esențial: în timp ce nesimțitul consideră că bunul simț este un lucru ieștit din comun, omul bunului simț este o persoană care consideră că bunul simț este un lucru care ține de firesc și de normalitate. Sunt din ce în ce mai mulți cei care doresc să iese din firesc și din normalitate fiindcă consideră ei că numai în acest mod vor ajunge să își manifeste tot bunul simț de care sunt capabili. Așa se face că nesimțitul este cel care atunci când stă cu mașina în parcare face un viraj pentru ca să îi sperie pe toți. Prin acesta el le transpite că ar fii putut să îi spulbere pe toți cu mașina lui performantă dar nu a făcut-o fiindcă este un al al bunului simț. Nesimțitul este cel care atunci când trece pe lângă un grup de oameni care stau liniștiți pe marginea drumului claxonează pentru ca să îi sperie: eh, a fost o glumă, nu trebuie luat claxonatul în serios. Pentru a ieșii din firesc și din normalitate nesimțitul de multe ori când merge cu bolidul lui de mare viteză face viraje extreme în jurul celor care circulă regulamentar. Este și aceasta un mod de a atrage atenția asupra lui. Nesimțitul pentru a atrage atenția asupra lui este cel care când merge într-un restaurant ori ciofăie să audă toată lumea ori vorbește tare ca să știe toți cei din restaurant ultimele lui realizări și la fel de bine ultimele lui împliniri.[26]

Andre Gide spunea că "bunătatea este o iradiere a fericirii." Din aceast afirmație înțelegem că bunătatea este calea spre fericire. Orice om dorește să fie fericit însă nu toți oamenii fac faptele care ne conduc la adevărata fericire. Pentru a fi fericiți trebuie să facem anumite fapte și la fel de bine să respecătm anumite reguli. Aceste fapte și reguli sunt considerate de mai multe ca fiind lucruri ce în nici un fel nu pot să fie realizate. Pentru nesimțit fericirea este o rețetă mult prea complexă ce trebuie să fie epurată sau mai bine psu care trebuie să fie eliberată de tot ceea ce ar putea să ne stea împotrivă. Nesimțitul este cel care susține că fericirea trebuie să fie simplifcată sau mai bine spus redusă la esență. Așa se face că nesimțitul este o persoană care se consideră pe sine un mare reformator. Au fost mulți reformatori în lumea și ceea ce este mai rău este că unii au ajuns la concluzia că religia sau mai bine spus legătura cu Dumnezeu trebuie să fie reformată. Sunt unii care consideră că până și Dumnezeu ar trbuie să fie reformat. Creștinismul ortodox în nici un caz nu susține că trebuie să reformăm tot ceea ce ține de credința în Dumnezeu. Zilele noastre sunt zile în care din ce în ce mai mult trebuie să ne orientăm în spre bunătate și ceea ce ține de bunătate. Numai bunătatea este cea care în cele din urmă ne face fericiți și ajunge să ne împlinească deplin. Orice om dorește să fie firicit însă sunt din ce în ce mai puțini cei care consideră că fericirea este dobândită prin facerea binelui. Binele duce la fericire fiindcă aceste două noțiuni sunt noțiuni surori. Este timpul să nu mai avem nici o îndoială în acest sens. A face bine în zilele noastre a ajuns să fie un lucru cât se poate de mecanic și cât se poate de rar făcut. Aceasta fiindcă a fi bun pentru mulți înseamnă să fi

---

[25] Precht Richard David, *Cine sunt eu? O călătorie prin mintea ta* (București, 2012).

[26] Nesimțitrea a ajuns să fie satirizată și în unele scrieri literare. Domnul Goe al lui Caragiale este o dovadă că sunt familii care își cresc copii în nesimțire. A răsfăța un copil este ceea ce în cele din urmă duce la nesimțire. Domnul Goe era un copil care era crescut cu concepția că lui totul i se cuvine chiar și oprirea unui tren din mers. Sunt mai multe exmeple de nesimțire pe care ni le pune în față literatura. Să nu fie cardinalul Richeliu din Cei trei mușchetari ai lui Alexandre Dumas un exemplu de nesimțire? Roicheliu deși este față bisericească se vede pe sine rege al Franței și face tot ceea ce îi stă în putere pentru a lua puterea. Nesimțitul este o persoană care de cele mai multe ori consideră că este nedreptățit și că lui i se cuvine totul și nu este înțeles de cei din jur.

naiv și credul și nimeni nu dorește să fie considerat naiv și credul. Pentru multe persoane din zilele noastre bunătatea este fără doar și poate o dovadă de naivitate. Numai cei naivi sunt buni, numai cei naivi sunt persoane de bun simț fiindcă în cele din urmă oamenii de succes sunt persoane care se bazează pe alte principii și pe alte convingeri. Bunătatea și bunul simț este o noțiune care este din ce în ce mai descosiderată în zilele noastre fiindcă ea nu aduce nici un profit și nici un câștig imediat. Iată de ce este bine să fim orientați în spre bunătate. Iisus a propovăduit o lume a bunătății și în nici un fel o lume a intereselor meschine. Cei care nu au bun simț consideră că această lipsă pe care ei o simt poate să fie comasată cu tupeul. Sunt mulți tupeiști în zilele noastre. Au fost cazuri în care într-o parcare în care au fost mai multe locuri goale exact în momentul în care cineva și-a ales un loc gol, să vină un tupeist și să parcheze el în acel loc. Eh, a fost doar doar problemă de orientare în spațiu![27]

Prin urmare este adevărat că acolo unde bunul simț lipsește el ajunge să fie suplinit de tuperist. Pentru omul nesimțit tupeismul este un fel de curaj. Să fie tuperismul o formă de curaj? Curajul este mai mult un lucru care se leagă de bunătate și ne face să fim cât se poate de încreazători în drepturile bunătății din lumea din jur. Iată prin urmare care este sensul tupeismului: o lispă de bun simț provenită dintr-o criză a bunătății. Iată prin urmare că în societate nu avem nevoie de tupeism ci mai mult de bunătate. Acesta fiidncă bunătatea este cea care ne face să fim cât se poate de iubitori și cinstitori ai celor din jurul nostru. În acest sens scriitorul german Goethe spunea la un moment dat că: "bunătatea este lanțul de aur cu care este leagă societatea." Creștinsul ortodox este conștient că trăiește într-o societate și tot ceea ce face el este văzut de membrii societății. Pentru aceasta creștinul ortodox nu este împotriva societății. Soceitatea este un lucru care la fel de bine face să fim cât se poate de deschiși cu lumea din jur și să punem mare preț pe prietenie. Este adevărat că societatea este un lucru superior. În sopcietate însă nesimțitul nu își găsește locul. El este cel care consideră că atunci când este nedreptățit pe stradă poate să urle în voia sau la fel de bine dacă la locul de muncă cineva îi spune un cuvânt nepotrivit poate să zbiere ca un descerierat. Acesta fiindcă la drept vorbind nesimțitul nu are un simță al societății. Când omul are un simț al societății el știe că trebuie să fie atent cu cei din jur, că trebuie să fie politicos, că trebuie să fie grijuliu, că trebuie să fie mărinimos și că trebuie să fie afabil. Acestea sunt câteva lucruri pe care societatea le impune cu sine. A trăi într-o societate civilizată este expresia bunătății. O societate adevărată nu poate în nici un fel să fie bazată pe ură și pe ranchiună. Sociateta este expresia bunului simț, a bunătății și a celui mai echitabil simț al comuniunii. Cu toții avem nevoie de societate fiindcă societatea este un lucru care ajunge să ne definească ca persoane ale iubirii. Iubirea agapică este cea care definește sensul unei societăți și prin urmare trebuie să ne aducem aportul la binele mers la societății.[28]

Francezul Joseph Joubert a spus cu mult timp în urmă un lucru care merită să îl menționăm aici: "bunătatea înseamnă să îi iubești pe oameni mai mult decât merită." De ce să ne îi iubim pe oameni mai mult decât merită? Nu este acesta o oare o risipă de iubire? Cine poate să iubească pe cinema mai mult decât merită? Adevărul este că există extrem de mult adevăr în spusele lui Joubert. Trebuie să îi iubim pe oameni mai mult decât merită fiindcă numai așa ne asemămăm cu Dumnezeu care ne iubește mai mult decât merităm. Adevărul este că pentru toate păcatele noastre Dumnezeu are merita să ne condamne la iad. Totuși Dumenzeu ne iubește și Biblia ne spune că Dumnezeu a trimis pe Fiul Său în lume să vină să se răstignească pentru noi și să ne mântuiască de iad. Fiindcă Dumnezeu ne-a iubit mai mult decât merităm la fel de bine și noi trebuie să iubim pe semenii noștrii mai mult decât merită. Iubește pe semenii lui mai mult decât merită numai cel care dă dovadă de bun simț. Bunul simț este o expresie a iubirii care îi potențiază pe cei din jur. Cînd iubești pe cineva mai mult decât merită nu faci decât să potențiezi acea persoană sau cu alte cuvinte să îi dai aripi. Dacă noi îi iubim mai mult pe semenii noștrii mai mult decât merită în cele din urmă și ei vor ajunge să ne iubească mai mult decât merită și ne vom face să fim mult mai încreazători în bunătate și în bunul simț. Iată de ce este bine să fim

---

27 Gabriela Popescu, *Tupeul rezolvă orice problemă* (CreateSpace Independent Publishing Platform 2016).

28 Viața de societate este considerată de nesimțit ca o pierdere de vreme. Atâtea convenții sociale, atâtea curtuazii, atâtea acte de înțelegere și apreciere, atâta bonomie etc. Toate acestea nu îi spun nimic nesimțitului care consideră că viața din societate nu aduce nici un câștig. Așa se face că pe nesimțit în vedem că se simte mai bine în periferii urbane și în ghetouri decât în societate. Pentru nesimțitul de azi viața de societate este un lucru care a ținut de evul mediu și care în zilele noastre nu mai are nici un fel de actualitate. Cum să fie actual să fi politicos, să ai bun simț, să fi atent cu cei din jur, să respeți anumite reguli și anumite etichete? Toate aceste detalii sunt cele care pe nesimțt în fac să piardă din vedere: propria lui persoană și propriul lui interes. Nesimțitul este o persoană care ține numai de propriul lui interes. Când merge la supermarket deși sunt mai mulți care stau la ghișeu el merge direct înainte și plătește fără să țină cont de cei care așteptau. Tot ceea ce contează este el și nu cei din jur. Regulile societății sunt o povară mult prea mare pentru nesimțit.

deschiși cu semnii noștiri și să fim cât se poate de iubitori cu ei. A își iubii semenii mai mult decât merită este nu numai un semn al bunului simț ci la fel de bine un exercțiu de iubire. Nimeni nu s-a îmbolnăvit din cauza bunului simț și nimeni nu a murit din cazua bunului simț. Iată de ce bunul simț este un fapt care ne realizează și ne împlinește ca persoane. Cu toții dorim să ne realizăm și să ne împlinim dar ceea ce puțini dintre noi știm este că iubirea este un lucru care poate să facă acesta. Trebuie să iubim și în cele din urmă vom ajunge să fim cât se poate de împliniți sufletește. Bunul simț ne spune că trebuie să oferim iubirea nu după merit ci dupăm iubirea dezinteresată a lui Dumenzeu Tatăl manifestată în crucea Fiului Său, Domnul Iisus Hristos. Iată prin urmare că bunul simț nu ne deschide numai spre bunătate ci la fel de bine și spre iubire.[29]

CAPITOLUL 2

SIMȚURILE DUHOVNICEȘTI ALE BINELUI, MORALEI ȘI VIRTUȚII

Prin urmare ceea ce am putut vedea în rândurile de mai sus este că bunul simț este o noțiune mult mai complexă decât pare la prima vedere. Adevărul este că sunt din ce în ce mai mulți pentru care bunul simț este o simplă impresie, un lucru secudar și auxiliar. Nu și pentru sfinții părinți ai ortodoxiei. Putem să ni-i imaginăm pe sfinții părinți ai ortodoxiei ca fiind niște bădărani și niște mocani? Nu, cu siguranță nu. Sfinții părinți ai creștinismului ortodox au fost persoane rafinate și pline de iubire. Ori este clar că iubirea nu este în nici un fel compatibilă că bădărănia și mitocănia. Iată ce este este foarte adevărat că există un fel de simț al binelui pe care cineva îl are cu cei din jur. Cum se manifestă acest simț al binelui? Dacă mergem iarna pe un drum cu zăpadă și gheață și cineva se împiedică și cade acest simț al binelui (bunul simț) este cel care ne spune că trebuie să ne oprim și să ajutăm acea persoană să se ridice. Dacă mergem vara pe stradă și pe lângă noi trece un copil pe bicicletă care se împiedică și cade, simțul binelui (bunul simț) ne spune că trebuie să ne oprin și să îl ajutăm pe copil să se ridice. Dacă suntem pe stradă și lângă noi este o femeie mai în vârstă care așteaptă cu noi să treacă șoseaua pe trecerea de pietori, simțul binelui (bunul simț) ne spune că trebuie să o însoțim sau mai bine spus că o ajutăm pe femeia în vârstă să treacă trecerea de pietoni. Dacă suntem la locul de muncă și un coleg de al nostru trece printr-o perioadă grea în care se confuntă cu multe probleme și în care i se pare că toate corăbile i s-au înceat, simțul binelui (bunul simț) este cel care ne spune că trebuie să îmbărbătăm pe colegul nostru cu cuvinte de mângâiere. Dacă suntem la cinema sau la treatru și cu noi este și o femeia însăcinată care dintr-o dată când nu se aștepta intră în travaliu (i-a venit vremea să nască), simțul binelui (bunul simț) este cel care ne spune că trebuie să o însoțim până la spital și a ne asigura că a născut în regulă.[30]

Prin urmare este sau nu este identică bunătatea cu binele? Adevărul este că aceste două noțiuni sunt sinomimice dar binele și bunătatea au unele lucruri prin care se diferențiază. Binele poate să fie o noțiune generică ce se referă la tot ceea ce este pozitiv în timp ce bunătatea poate să fie un adjectiv al unie persoane care anjunge să pună în pratică binele. Prin urmare binele este bunătatea pusă în practică. Este bine să punem binele în practică și să nu îl menținem numai la o noțiune de principiu. Acesta fiindcă în principiu toți oamenii se vă pe sine persoane ale binelui. Realitatea este că pentru mulți noțiunea binelui este numai una teoretică ce nu are nici o aplicabilitate în viața practică. Vom vedea că cel mai bine acest lucru se manifestă în spera publică. Prin urmare binele este noțiunea esențială și nepersonificată a bunătății. Bunătatea este întotdeauna concetă în timp ce binele poate să fie un lucru care poate să răămână în sfera umană numai la noțiunea de teorie. Sunt mulți în zilele noastre care cunosc foarte bine teoria binelui dar nu ajung să o pună aproape de loc în practică fiindcă consideră ei că acest lucru în nici un fel nu poate să ne fie de folos. Binele este mai bine zi un discurs pe care trebuie să îl afișăm cu necunoscuții din bun simț dar acesta nu înseamnă că noi chiar și facem ceea ce spunem. Iată de ce este bine să știm care sunt cadrele în care ajungem să vorbim bine. Buul simț este la fel de bine un lucru care ne face să av em un simț profund al valorii. Fiindcă avem un simț al valorii ajungem în cele din urmă să prețuim

---

[29] Sorin Cerin, *Iubire* (SUA, 2012).

[30] Acestea sunt numai câteva manifestări a ceea ce am putea denumii ca simțul binelui (bunul simț) în lumea din jurul nostru. Este evident că bunul simț trebuie să fie un lucru care să ne făcă să simțim când trebuie să facem binele în jurul nostrul. În acest sens este adevărat că simțul binelui este unul activ sau mai bine spus dinamic. Binele nu este un lucru teoretic ce ne spune că trebuie să fim cât se poate de angajați în facerea lui. Acesta fiindcă bunul simț este un lucru ce ne duce în spre bine care nu este altul decât Dumnezeu. Prin urmare pentru a ne apropia de Dumenzeu avem nevoie de bunul simț. Iată de ce am ales să screim aici mai mult de faptul că bunul simț este un lucru ce în cele din urmă ne duce la Dumenzeu. În creștinismul ortodox binele nu este o noțiune morală impersonală ci este una persoanificată, este vorba de persoana lui Dumnezeu. Iată de ce este bine să ne bazăm ep bunul simț și pe tot ceea ce ține de el.

persoanele de bun simț. Acesta fiindcă societatea și natura umană poate să evolueze numai prin bunul simț și la fel de bine prin tot ceea ce este legat de el. Simțul valorii este un lucru care ne descoperă când de important este bunul simț pentru noi. Bunul simț ne face să vedem lumea din jurul nostru cu alți ochi: putem să îl apreciem pe cel blând, putem să îl prețuim pe cel capabil, putem să admirăm pe cel curajos, putem să iubim pe cel care este pacificator etc. Iată prin urmare că bunul simț este un lucru ce ne face să fim cât se poate de iubitori cu lumea din jurul nostru fiindcă bunul simț este cel care ne face să prețuim virtutea și tot ceea ce ține de virtute. Sfântul Marcu Ascetul spunea la un moment dat că: "orice faptă bună este o cruce." Din acesta înțelegem că prin faptele bunului simț ajungem să fim hristofori adică se ne asemănăm cu Domnul Iisus Hristos.[31]

Iată prin urmare că există un fel de interconectivitate dintre bunătate, bine și bunul simț. Acesta fiindcă toate aceste noțiuni sunt rude și se înrudesc între ele. În cele din urmă este bine să avem cât mai multe noțiuni care se leagă între ele și la fel de bine care ne fac să fim cât se poate de legați unii de alții. Reformatorul religios Zoroastru spunea la un moment dacă următoarele: "făcând primul pas cu un gând bun, al doilea cu o vorbă bună și al treila cu o faptă bună, am ajuns în paradis." Din cele de mai sus putem vedea că există o ierarhie a binelui sau mai bine spus o gradiție a binelui. Zoroastru era de părere că pentru a ajunge în rai este nevoie de: 1. gânduri bune, 2. vorbe bune și 3. fapte bune. Toate acestea sunt necesare pentru a ajunge în rai și a ne mântui. Iată de ce este bine să fim cât se poate de orienați în spre Hristos și viața Lui, fiindcă El este Cel care în cele din urmă ne duce în spre realizarea pontențialităților noastre. Potențialitățile noastre sunt în mare latente dacă nu vine harul lui Dumenzeu care să ne înrâurească și să ne ilumineze. Omul bunului simț este cu adevărat un iluminat. De ce spunem că este un iluminat? Spunem că este un iluminat fiindcă el a ajuns la deplinătatea ființei sale: binele sau bunătatea. Iată de ce binele întodeauna ne duce în spre bunul simț. Bunul simț este cel care ne spune că în sens creștin ortodox dacă nu putem să fim sfinți totuși putem să fim oameni morali. Moralitatea este în multe situații o expresie sau mai bine spus o manifestare a bunului simț. Omul bunului simț nu este un sfânt dar cu siguranță că este un om moral. Acesta fiindcă moralitatea este cea care poate să fie câștigată prin propriile forțe ale omului. Sfințenia de multe ori cere prezența harului lui Dumnezeu ce este un lucru pe care numai Dumnezeu ajunge să îl facă. Nu putem să Îl forțăm pe Dumnezeu să ne ofere harul lui dar cu siguranță că putem ajunge să fim oameni morali, oameni de bine numai prin propriile forțe. Vom vedea însă că în plan moral la fel de bine sunt unii care manifestă nesimțirea. Acesta fiindcă sunt oameni imorali în care mai există o singură fărâmă de bum simț și la fel de bine există oameni imorali în care nu mai există nici un fel de buin simț.[32]

Prin urmare ceea ce trebuie să știm că bunul simț este un lucru care trebuie să fie cultivat de noi fiindcă el este cel care în cele din urmă cel care neva duce în spre edificarea proprei persoane. Sunt mulți care evident nu vor să audă de beneficiile bunului simț fiindcă ei consideră că bunul simț este o pierdere de vreme. Cu alte cuvine deși noi voim să le facem un bine când le spunem că practicarea unului simț este un lucru bunj și frumos, ei nu cred acest lucru și preferă să trăiască în nesimțire. Heraclit în antichitate spunea că: "măgarii preferă paiele, aurului." Cu alte cuvinte deși noi voim să ne spunem celor nesimțiți că nu fac bine că se alfă pe calea nesimțirii în cele din urmă ei nu vor să asculte de noi și preferă să trăiască în mizeria nesimțirii. Nesimțirea este adevărat că poate să devină o patimă, este un fel de patologiei a nepăsării și a dezinteresului. Nesimțirii sunt nepăsători nu numai cu lumea din jurul lor ci la fel de bine și cu propria lor persoană. Sunt mulți care din lene și din nesimșire nu se tund, nu se barberesc, nu se spală. De câte ori nu s-a întâmplat să avem de a face cu o persoană care nu s-a spălat pe dinți și care când vorbea cu noi gura lui duhnea de numai. El se făcea însă că totul este firesc și normal. Iată de ce este bine să ne ferim de nesimțiți și dacă i-am mustrat odată pentru nesimțirea lor să nu mai avea de a face nimic cu ei. Acesta fiindcă nesimțirea este un lucru care ne contaminează. Stând în preajma neimțiților în cele din urmă vom ajunge și noi nesimțiți. Este bine să fim conștieți de acesta fiindcă unii se consideră pe sine imuni. Este imposibili să nu te arzi atunci când îți bagi mâna în foc la fel de bine cum este imposibil să nu devenii nesimțit atunci când stai în compania nesimțiților. Trebuie să fugim de nesimțire și să fim conștienți că

---

31 Toma de Kempsis, *Urmarea lui Hristos* (Timișoara, 1991).

32 Afirmația de mai sus poate să fie exemplificată printr-un lucru pe care îl cunoaștem cu toții. Știm că homosexaulitatea și lesbianismul sunt lucruri imorale. La fel de bine cei care sunt în cauză (homosexualii și lesbianele) sunt foarte bine conștiente de acest fapt. Homosexualii cu bun simț sunt cei care mențin această patimă numai pentru ei și nu o fac public. Homosexualii fără de bun simț sunt cei care ajung să facă parade gay în marile metropole ale lumii și cer ca homosexualitatea să fie legalizată de constituție. Iată prin urmare o mare diferență. Este una să fi un om imoral numai pentru tine și alta să fi un om imoral și pentru alții. Este evident că cei care organizează în zilele noastre parade gay pentru drepturile homosexualilor sunt persoane care sunt cât se poate de departe de adevărul bunului simț. Acesta fiindcă sunt copii inocenți care privesc paradele homosexualilor și ajung să creadă că homosexualitatea este un lucru obișnuit și firesc.

ea în nici un fel nu ne face bine. Acesta fiindcă în primul rând neimțirea nu face decât să ne atrofieze funcțiile sufletești și să ne reducă la statutului de animale. Bietele animale nu sunt vinovate de comportametnul lor fiindcă ele sunt ființe necuvântătoate, însă noi ce justificare avem fiindcă suntem ființe înzestrate cu rațiune? Poate nu este fără de nici o explicație de ce lumea de azi a ajuns să îi denumească pe cei nesimțiți ca fiind măgari. Cei nesimțiți sunt măgari fiindcă deși pot mai mult se mulțumesc de multe ori să se comporte ca un animal sau un măgar (să nu înțeleagă cineva că avem ceva împotriva animalelor măgari fiindcă chiar Iisus a fost Cel care de Florii a intrat triumfător în Ierusalim pe un măgăruș). Măgarii sunt mulți în zilele noastre și ei sunt persoane în care nu prea există bun simț.[33]

Prin urmare trebuie să știm că sunt cazuri de oameni nesimțiti pentru care nu mai există nici un fel de speranță. Acesta fiindcă după cum am expus în rândurile de mai sus în aceste persoane binele s-a evaporat sau mai bine spus nu mai există. Iată de ce este bine să știm că sunt nesimțiti pentru care nu mai există nici o șansă. Să nu fi fost Iuda Iscaritoteanul un exemplu de nesimțit? Iisus Hristos Fiul lui Dumnezeu întrupat L-a acceptat din bunătate ca apostol. Iuda nu era obligat să fie apostol și putea să Îl părăsească oricând pe Iisus. Iuda deși văzuse minuni făcute de Iisus pe care ar fi atâți creștini din vremea noastră pe care ar fi dorit să le vadă, iată că acest Iuda se duce și Îl vinde pe Iisus pe prețul infam de 30 de arginți. Avem dovada aici a unui caz de nesimțire incorigibil. Trebuie la fel de bine să știm că sunt persoane care sunt incorigibile în ceea ce privește nesimțirea. Iată ce spunea în acest sens filosoful arab Aviacena: " cu măgarii fii măgar — nu-ți descoperi chipul! Dacă-l întrebi pe şeful lor, el îți va spune: "Sunt măreţ!". Iar dacă cineva nu are urechi măgăreşti, atunci pentru măgărime el este un eretic!" Nesimțiții cu alte cuvinte vor să îi facă pe toți să fie ca și ei nesimțiți. Este adevărat că în această lume trebuie ne opunem nesimțirii. La fel de bine trebuie să știm că nesimțirea este un lucru care trebuie să fie combătut. Aceasta fiindcă nesimțirea este un fapt ce ne face să fim cât se poate de negativi și la fel de bine este una care în cele din urmă este distructivă pentru societatea noastră. Socitatea noastră este adevărat că ajunge să se disturgă prin nesimțire și trebuie să fie și unele spirite mai aprige care să știe cum să combată nesimțirea. Hoții, șarlatanii, violatorii, homosexualii, nelegiuții și cei asemenea lor nu vor recunoaște niciodată că sunt nesimțiți. Iată de ce avem nevoie de moraliști care să apare societatea de neismțiți. În mare toți cei imorali sunt nesimțiți și vor să facă toată lumea să cadă dacă nu în imoralitate cel puțin nesimțire. Iată prin urmare ceea ce trebuie să știm despre nesimțiți fiindcă după cum am spus în lumea noastră moraliștii sunt cei care sunt chemați să îi combată. Trebuie să combatem nesimățirea fiindcă ea poate să devină o plagă socială și culturală. Nesimțiții sunt însă cei care nu se mulțumesc să fie nesimțiți numai pentru ei ci ei aspită la poziții înalte și la cât mai mult este posibil să le ofere lumea din jurul lor. Iată ce spunea în acest sens Florea Ștefănescu într-o fabulă:

Acei mai mari în turmă
Sunt mai mereu la urmă;
Măgarul, cap uşor,
E-n fruntea tuturor.[34]

Prin urmare iată care este psihologia măgarului: de a face pe cât mai mulți măgari fiindcă așa este el. Prin faptul că cei nesimțiți voiesc să dobândească funcții de conducere în societate este adevărat că ei vor să corupă pe cât mai mulți. Iată de ce este bine să avem de a face cu oameni de în credere în lumea noastră și la fel de bine să avem capacitatea de a face diferența dintre mârlănie și bunul simț. Mârlanul este o persoană care la drept vorbind nu prea ține cont decât de propria lui persoană și de propriul lui interes fiindcă el este mult pre a redus să își mai dea seama că există mai multe posibilități și că trăim într-o lume complexă. Un proverb armean ne spune să "nu creștem printre măgari ca un măgar." Acesta fiindcă după cum am spus de multe ori ajungem să ne contaminăm de la cei nesimțiți și să nu mai știm ceea ce este bine și ceea ce ține de bunul simț. Cu alte cuvinte în termeni armenești nu trebuie să creștem ca măgari printre măgari. Bunul simț este cel care ne spune că trebuie să ne diferențiem de nesimțiții din jurul nostru și să ajungem să facem o lume și o societate mai bună. Acesta este ceea ce ne face în cele din urmă să fim cât se poate de realiști și cât se poate de combativi cu

---

[33] Daniel David, *Dezvoltare personală și socială* (Iași, 2014).

[34] Din epigrama de mai sunt trebuie să înțelegem că în nesimțiți există un imbold de a fi înaintea tuturor sau mai bine spus de a fi deasupra tuturor. Acesta fără să se întrebe dacă ei au și calitățile necesare pentru a fi în fruntea tuturor. Cu alte cuvinte proștii sunt cei care sunt atrați de funcții și protofilii mari fără să fie conștienți de marea reposabilitate care le revine și de care trebuie să dea dovadă. Nu este suficent să dorim funcții mari în societate ci la fel de bine trebuie să știm dacă putem să le și ducem. Iată de ce nesimțiții sunt cei care după cum vom vedea în rândurile de mai sus se vă pe sine dincolo de toate și de toți. Măgarul este cel care nu ține cont dacă este capabil să conducă societatea dar îi place să conducă fiindcă este în fruntea societății.

nesimțirea din jurul nostru fiindcă numai în acest mod în cele din umră vom ajunge să fim persoane depline și bune. Este prin urmare cât se poate de adevărat că nesimțirea este un lucru rău și care ține de modul în care se manifestă răul în lumea noastră. Nesimțirea vine din iad în care nu există un minim bun simț. Iată prin urmare care este oirginea ultimă a nesimțirii și de ce trebuie să ne apărăm lumea și societatea de ea. Ea nu ne face bine în nici un fel și fără doar și poate ne duce la perzanie. Trebuie să știm că privită în sens duhovnicesc neimțirea este un păcat care nu este pe placul lui Dumnezeu. Dumnezeu Tatăl nu creat ca pe niște brute ce nu trebuie să ținem cont de lumea din jur și care trebuie să ne orientăm numai spre ceea ce este în interesrul nostru imediat.[35]

În timpul Sfintei Spovedanii, un tânăr l-a întrebat pe duhovnicul său:

- Părinte, îmi simt sufletul greu de păcate. Cum pot să fiu iarăşi liniştit, când ştiu că am greşit?

- Fiule, omul nu trebuie să-şi piardă niciodată speranţa. Chiar dacă am păcătuit, Dumnezeu ne va ierta greşelile, dar cu o condiție: să ne căim. Să ne căim cu sinceritate, din suflet. O să-ţi dau un exemplu. Afară este iarnă grea, gerul este mare. Du-te şi adu-mi un ţurţure de gheaţă.

Când tânărul s-a întors ţinând bucata de gheaţa în mână, părintele a luat-o şi a aruncat-o în sobă, unde turturele a început imediat să se topească la căldura focului.

- Ai văzut gheaţa pe care ai luat-o de afară?! Era aşa de la începutul iernii şi tot aşa ar mai fi rămas, oricât ar fi stat în frig. Dar acum, că ai adus-o înăuntru, vezi. cum a început să se topească? Devine iarăşi apă curată şi folositoare. Cât era îngheţată nu era bună de nimic.

La fel este şi sufletul, atunci când îngheaţă de atâtea păcate. Dar dacă te căleşti sincer, căldura rugăciunii tale şi harul Domnului topesc tot ce-i rău şi-ţi aduc viaţă şi linişte în suflet.

- Priveşte pomii de afară, i-a mai spus părintele. Sunt îngheţaţi de ger, dar, la primăvară, soarele îi va încălzi şi iarăşi se vor trezi la viaţă.

La fel să ai şi tu răbdare şi încredere în bunătatea şi mila lui Dumnezeu şi să te căieşti din suflet, fiindcă aşa cum căldura focului topeşte gheaţa, la fel căinţa sinceră vindecă sufletul bolnav de păcate.

Pilda de mai este este una care se potrivește și nouă celor care ne confrumtăm cu sesimțirea din jurul nostru. Acesa fiindcă în cele din urmă trebuie să fim conștieți că atunci când un om este nesimțiț el de multe ori este învcerșunat în nesimțirea lui. Știm că cei care se droghează și iată pe stradă se comportă aiurea. Dacă mergem îi mustărm cât timp sunt drogați este adevărat că nu vom realiza multe. Trebuie să așteptăm ca ei se își revină din starea de drogare și mai apoi să mergem să îi mustrăm. Prin urmare este adevfărat că nesimțirea are un efect în sufletul nostru. Nesimțirea este cea care îngheață sufletul nostru. Un suflet nesimțit este un suflet înghțat care nu mai reacționează la prezența harului lui Dumnezeu. Se poate ca la un moment dat să fim și noi îngețați sufletește. Așa se face că de multe ori patima ajunge să ne cuprindă și să nu mai simțim nici un fel de har al lui Dumnezeu.[36]

Ceea ce trebuie să știm este că lipsa bunului simț nu poate să fie acoperită cu forța dar la fel de bine această lipsă poate să fie penalizată. Acest lucru poate cel mai bine poate să fie văzut în educație și în lumea învățământului. Sunt mai mulți profesori care vor să îi educe pe elevii și studenții lor. Ca răspuns mulți dintre elevi și sudenți devin rebeli. Tinerii au o predispoziție spre rebeliune fiindcă ei sunt generația cea nouă care trebuie să se rupă de generația cea veche. Această ruptură prin urmare este un lucru care este realizat prin rebeliune. Așa se face că în timp ce profesorii îi învață pe elevi de bine aceștia de multe ori le răspund cu înjutături și cu obrăznicie. Este o modă în zilele noastre ca elevii să fie cei care să își facă de râs în public sau nu profesorii. Acesta fiindcă elevii și studenții consideră că profesorii sunt învechiți și nu mai au nici un fel de actualitate. Trebuie să fim cât se poate de atenți cu profesorii noștrii și să le arătam recunoștință pentru efortul de a ne face să fim atenți cu anumite lucruri pe care în mod obișnuit nu le-am lua în considerare. Bunul simț este din ce în ce mai rar întâlnit în școlile noastre. Un exemplu pe care îl avem din ziele noastre îl avem din liceele din Statele Unite ale Americii unde mai nou problemele de la școală ajung să fie soluționate cu arma. De multe ori focurile de armă au devenit un lucru normal și firesc în școlile din America. Într-un licei din America la un moment dat au intrat doi elevi înarmați cu arme până în dinți care după ce au omorât pe toți cei care le-au ieșit

---

35 Gerard Collignon, *Cum să le spun... process communication* (București, 2014).

36 Patima este o stare de nesimțire față de Dumnezeu. Este bine să știm că putem să fim nesimțiți față de Dumnezeu și la fel de bine putem să fim nesimțiți cu semenii noștrii. Ba mai mult nesimțirea este un lucru care se poate manifesta și față de animale. Să ține cont că sunt mulți care au animale domestice și nu se îngrijesc de el. Vacile și caii, porcii și măgarii suferă de foame de multe ori la fermele lumii fiindcă stăpânii lor nu se îngrijesc de mâncarea lor. La fel de bine sunt mai mulți care găsesc o plăcere sadică să taie urechile sau cozile câinilor și pisicilor. Acestea sunt dovezi ale nesimțirii față de animale. Trebuie să fim atenți cu animalele pe care le avem fiindcă Dumnezeu ni le-a lăsat în atenția și grija noastră. Prin urmare la fel de bine nu este numai neismțirea pe care o arătăm numai față de semnii noștrii ci la fel de bine și față de anaimale.

în față în cele din urmă s-au sinucis. Când poliția a venit la fața locului au putut vedea că tinerii erau îmbrăcați în haine de piele asemenea pe care doi actori din celebrul film SF din anii 90 ani secolului al XX-lea Matrix. Ei erau îmbrăcați după o scenă în care doi actori, o femeia au intrat într-o clădire unde a trebuit să omoare mai multe trupe de soldați. Iată prin urmare până unde poate să ducă lipsa de bun simț în școlile de azi. Adevărul este că nu se poate face învățământ de calitate fără de bunul simț. Acesta fiindcă bunul simț este un lucru care ne face să fim cât se poate de iubitori și atenți cu cei din jur. Învățământul de calitate se face acolo unde există bun simț care ne spune că elevii și studenții trebuie să își respecte profesorii lor. A nu respeca profesorii într-o școală este o dovadă de nesimțire. Iată de ce este bine ca în școală atât elevii cât și profesorii trebuie să știe ceea ce este bunul simț și cum se manifestă el.[37]

Lumea noastră este o lume în care este adevărat că sunt vehiculate foarte multe concepții, ideologii, postulate, viziuni sau convigeri. De multe ori este adevărat că acesta sunt cât se poate de contradictorii și nu se împacă una cu alta. Bunul simț dacă îl avem este un lucru care ne spune ceea ce trebuie să facem într-o anumită situație fiindcă în acest mod în cele din urmă vom ajunge să fim pe drumul cel bun. Drumul cel bun este un drum care întodeauna ține cont de bunul simț nu de ceea ce auzim că ne spune gurile rele din jurul nostru. Bunul simț este o realitate care ține de moralitate și de tot ceea ce este moral. Prin urmare bunul simț este un lucru care ne face să fim cât se poate de atenți cu ceea ce este moral. Nu putem să spunem că suntem oameni morali și în același timp să fim cât se poate de departe de nesimțiți și mojoci. Pentru unii această afirmație nu este adevărată. Poți să fi un om moral și fără să fi un om al bunului simț. Aceasta fiindcă se consideră bunul simț este o realitate ce nu trebuie să ne facă să fim deschiși cu cei din jurul nostru. Bunul simț este chestiune privată la care cei din societate nu sunt invitați. Așa se face că în zilele noastre bunul simț este după unii un lucru care ține de modul în care își ornezi casa sau după modul în care îți decorezi dormitorul. Să fie bunul simț o chestiune privată. Nu. Cu siguranță că nu. Bunul simț este un lucru care ține mai mult decât orice la modul în care suntem priviți de cei din jur. Nu putrem să înjurăm pe toată lumea și în același timp să așteptăm ca cei pe care i-am înjurat să ne respecte și să aibă o părere bună despre noi. Iată prin urmare care este logica bunului simț și de ce trebuie să avem bunul simț ca un far călăzitor în viața noastră. La fel de bine ceea ce este mai trist este că unii ajung la bătrânețe să fie cât se poate de neismțiț. Un proverb tucesc spune în acest sens că: “măgarii care îmbătrânesc nu sunt neapărat mai marii grajdului.“ Cu alte cuvinte de la cei care sunt bătrâni ne așteptăm la mai mult bun simț dar dacă ei nu îl au este fiindcă au îmbătârnit degeaba. Sunt multe astfel de cazuri. Dacă în cazul tinerilor care simt nevoia de rebeliune față de normele sociate și etice din jurul lor, lipsa bunului simț este un lucru mai ușor de înțeles, ei bine în cazul bătârnilor lipsa bunului simț este un lucru mai greu de înțeles.[38]

Prin urmare este adevărat că pentru a avea oameni cu bun simț trebuie sîă investim în învățământ. Acesta fiindcă educația este cea care îl face pe copil să știe ceea ce este bunul simț. Bunul simț este la un anumit nivel un fel de cultură generală pe care o are omul și pe care o folosește pentru a merge drept pe căile vieții. Octave Biber ne spunea la un moment că: “nesimțirea este o trăsătură a boului, care rage ca un măgar, crezându-se leu.“ Nesimțitul este unul care se crede întotdeauna mai mult decât este și mai bun decât toți fiindcă în acele din urmă acesta este ceea ce îl face să se simtă cât se poate de bine. Nu știm de ce, dar nesimțirea este una care tinde să se vadă pe sine un adevărat model social și adevărul este că sunt din ce în ce mai mulți care îi cad pradă. Trebuie să evităm nesimțirea din zilele noastre și să o combatem prin educație. Educația este la un anumit nivel cel mai elementar sens al bunului simț. În acest sens francezul Michel de Montainge spunea la un moment dat că: “nimic nu este mai bine decât să aprinzai pofta și iubirea de carte; altfel nu crești decât măgari încărcați cu cărți.“ Educația este menită nu numai să îl informeze pe copil ci la fel de bine să ăîl formeze în bunul simț, acesta fiindcă bunul simț după cum am arătat în rândurile de mai sus este un lucru care se cultivă. Trebuie să cultivăm bunul simț și să ținem cont de el și de tot ceea ce poate el să ne ofere. Bunul simț este o alternativă la nesimțirea care domină de multe ori lumea de azi. Cu toții dorim să avem o lume în care să existe numai bun simț dar când vine vorba să punem bunul simț în practică sunt din ce în ce mai puțini cei care doresc să o facă. Bunul simț este

[37] Michael Winterhoff, *De ce copiii noștri se transformă în tirani? Cum a fost abolită copilăria* (București, 2017).

[38] Bătrânețea sau senecturea în general în societatea noastră ar trebui să impună mai mult bun simț fiindcă numai în acest fel în cele din urmă societatea are de câștigat. Bătrânii trebuie să își aducă și ei aportul al viața societății. Socieatea este un fapt care preocupă din ce în ce mai puțini bătârni care fiindcă au ajuns la vârsta pensionării se consideră excomunicați din societate și uneori chiar maginalizați. Realitatea este că în societatea sănătoasă există loc și pentru vârsta a treia. Numai că cei din vârsta a treia în zilele noastre de multe ori nu dau dovadă de înțeleciune și de bun simț. Trebuie să știm că în ceea ce privește vârsta a treia bunul simț se manifestă cel mai mult ca înțelepciune. Există mult bun simț înțelelepciune. Acesta fiindcă bunul simț poate să fie și o expresie a hâtreniei. Nu este nici un lucru rău cu a fi o persoană hâtră.

un lucru care ne duce în spre o lume furmoasă și armonioasă în care oamenii se înțeleg unii cu alții. O lume a înțelegerii este mai prețioasă decât tot aurul din lume. Acesta fiindcă aurul nu poate să cumpere iubirea pe care o primim sau o puterem oferii semnilor și celor din jurul nostru. Sunt din ce în ce mai puțini cei care cred în viitorul educației fiindcă sunt din ce în ce mai puțini cei care cred în bunul simț. Așa se face că pentru unii nesimțirea a devenit o modă. Este la modă să ascultăm cântece pornografice, este la modă să citim cărți erotice, este la modă să vizionăm filme violente și este la modă să apreciem lideri politici dezaxați dar în nici un caz nu este la modă să fim oameni de bun simț. Este adevărat că bunul simț nu este o modă sau mai bine spus nu poate să fie redus la o modă. Bunul simț este mai mult decât o modă. Este o experineță existențială sau mai bine spus o experință pe care trebuie să o simțim ca parte componentă a ființei noastre.[39]

La fel de bine virtuțile sunt lucruri care îl leagă pe om de bunul simț. Acesta fiindcă omul virtuos are un simț al virtuților și la fel de bine știe să aprecieze virtuție în semenii lui. Bunul simț este un simț general al virtuților pe care mai mulți părinți duhovnicești le-au avut. Iată de ce este bine să știm că virtutea duce fără doar și poate la bunul simț. Este greu să ne imaginăm un om al virtuților în care nu există bun simț. Aceasta fiindcă bunul simț este o expresie generală a virtuților ce există într-un creștin ortodox. Prin urmare bunul simț presupune existența virtuților. Nu putem să vorbim de un om pătimaș care înjură și duhnește a alcool că este o persoană a bunului simț. Iată de ce în zilele noastre este din ce în ce mai rară concepția care susține că bunul simț este și el la rândul lui o virtute. A vorbii furmos, a fi manierat, a fi afabil cu cei din jur, a purta conversații folositoare de suflet și cele asemenea sunt toate expresii ale bunului simț. După cum am spus bunul simț este mult mai amplu atunci când omul este virtuos sau mai bine spus când are o viață duhovnicească. Este în logica lucrurilor ca bunul simț să ducă la virtute. Cei care au bunul simț dar nu sunt prea avansați în virtuțile creștin ortodoxe știu că au mult de lucru și al fel de bine trebuie să se concentreze pe lucrarea virtuților. De ce este așa? Este așa fiindcă o cere bunul simț. Bunul simț ne cere să fim oameni ai bunului simț. Viciul este un lucru care duce la nesimțire. Bețivul nu este interesat numai de băutură și când nu are băutură nu mai dă nici un semn de bun simț. Cel care este cuprins de patima înjurăturilor este un om care când se aprinde de mânie nu mai știe deloc ce este bunul simț și cum se manifestă el. Iată de ce în timp ce virtuțile ne duc la bunul simț, viciile ne duc la nesimțire. Fără doar și poate să nesimțirea poate să fie și ea catalogată ca fiind o patimă. Acesta fiindcă în mod obișnuit trebuie să fim persoane amabile și peroane care să fie deschise spre cei din jur. Viciul te situează într-o lume în care tot ceea ce contează este gratificarea propriului ego. În viciu nu este nimic mai important decât propria persoană. Iată prin urmare că bunul simț este un fel de simțire a persoanei, a celuilalt. Viciul este adevărat că trăiește într-o lume închisă și redusă. Este o lume în care totul se rezumă la propria persoană și la propriul interes. În viciu nu există loc pentru *alții* fiindcă tot ceea ce contează ești tu. Acesta nu este un simplu joc semantic cu unele cuvinte ci o realitate pe care o întâlnim în viața de zi cu zi.[40]

Virtutea este un lucru care ne proiectează în spre un alt mod de a privii lumea și realitățile din jur. Este expresia a tot ceea ce poate fi mai frumos în sens moral. De aici după cum am vorbit în acest capitol există și legătura dintre moralitate și virtute. Trăim timpuri în care virtutea este tratată mai mult ca o trăsătură psihologică a omului decât ca una morală. Oricum virtutea este un lucru care îl face conștient pe om de bunul simț. După cum am spus în nici un fel nu poți să spui că ești un om al virtuților și în același timă s fi un nesimțit. Acesta fiindcă cele două noțiuni sunt incompatibile. Trebuie să fim persoane ale bunului simț care în cele din urmă ne va face să vedem mult mai bine sensul și rostul virtuților. Bunul simț este un lucru care la drept vorbind ne face să simțim viruțile. Azi mai mult decât oricând avem nevoie să simțim virtuție fiindcă numai în acest fel în cele din urmă vom ajunge să fim cât se poate de duhovnicești. Bunul simț prin urmare este compatibil cu o viață a virtuților în timp ce nesimțirea cu o viață a viciului. Iată de ce este bine să știm care este sensul final al viruților și de ce trebuie să fim ancorați în facerea lor. O virtute creștin ortodox care este din ce în ce mai trecută cu vederea se manifestă și în creștinismul ortodox și este interesul față de frații creștini de alte credințe. Știm că

---

[39] Constantin Noica, *Devenirea întru ființă: încercare asupra filosofiei tradiționale* (Buucrești, 1998).

[40] Virtutea este logica proecției eului nostru spre cei din jur. În acest sens omul ajunge să proiecteze în jur ceea ce este el în ultimă instanță. Virtutea este un lucru care deși are un caratcer personal este conștientă că edificarea sinelui sau a eului propriu nu poate să fie făcută decât prin ceilalți și nu numai prin sine. Acesta fiindcă sinele trebuie să fie un lucru care trebuie să se dezvolte sau mai bine spus să avanseze. Iată de ce este bine să fim persoane deschise și la fel de bine persoane ale virtuții. Când vorbim de virtuți în zilele noastre este adevărat că mai mult pentru unii vorbim o limbă trecutului sau mai bine spus un limbaj al antichității. Acesta fiindcă sunt mulți care susțin că în zilele noastre am trecut dincolo de virtute care este o noțiune învechită și perimată. Sunt într-o epocă ce nu mai are nevoie de virtute cu alte cuvinte. Așa se face că azi trăim într-un relativism moral în care ne amăgim că știința este cea care va rezolva toate problemele noastre.

sunt mai mulți care s-au desprins din Biserica Creștin Ortodoxă fiindcă au ajuns la concluzia că credința creștin ortodoxă nu este cea adevărată. Ceea ce se poate vedea este că în lumea creștină există destul de multă nesimțire. Cu toții creștini de alte credințe sunt de multe ori dezinteresați de alți creștini din alte confesiuni. A urma drumul propriu al propriei credințe fără să îți pese de cei din jur este la un anumit momnent o dovadă de nesimțire. Sunt la fel de bine și mulți care se bucură că Biserica Creștin Ortodoxă este una care trebuie să fie în competiție cu alte biserici. Acesta fiindcă așa este mai bine și mai frumos pentru unii. Este bună competiția în materie de religie? Ca fiul lui Dumnezeu întrupat trebuie să știm că Iisus nu a fost în competiție cu alți întemeietori de religie ci mai mult El a dat mărturie despre Cine este El prin propriile minuni. Iată prin urmare că cei care ajung să facă concurență Bisericii Creștin Ortodoxe sunt persoane nesimțite care consideră că Fiul lui Dumnezeu nu este suficent pentru a îl avea ca fondator de Biserică.[41]

Prin urmare după cum bunul simț ne cere să fim oameni ai virtuții la fel de bine tot el ne cere să fim oameni morali. Prin urmare este adevărat că moralitatea este ceea ce ne face persoane care să fim cât se poate de deschise cu cei din jur și la fel de bine oameni de încredere. Un om moral este un om care are un bun simț moral. Ce înseamnă cum alte cuvinte bunul simț moral? Bunul simț moral este un lucru care ne face să ne dăm seama de ceea ce trebuie să fie făcut în lumea noastră în sens moral și ceea ce nu se cuvine să facem în sens moral. Iată prin urmare care este sensul și semnificația bunului simț moral. Adevărul este că în lumea noastră bunul simț moral este un lucru ce ajunge să ne plictisească destul de repede. Când ni se vorbește de moralitate în zilele noastre cei mai mulți se plictisesc. Se plictisesc fiindcă în nici un fel nu există suficent timp pentru predici de morală. Cu toții presupunem că știm ceea ce este moral fiindcă este în firea lucrurilor să știm acesta. Să fie lucrurile chiar așa? Adevărul este că în probleme de moralitate suntem destul de deficitari în ziele noastre. Acesta fiindcă nu considerăm că trebuie să avem un simț moral ci mai mult că trebuie să fim persoane care fac ceea ce trebuie fiindcă așa este în firea lucrurilor. Ceea ce puțin omit este că cine ne spune ceea ce este în firea lucrurilor în plan moral este bunul simț moral. Oscar Wilde spunea la un moment dat că moralitatea este atitudinea pe care trebuie să avem față de oamenii care nu ne plac. Dacă suntem de exemplu studenții într-o universitate și avem un profesor pe care nu îl simpatizăm nu trebuie să ducem un război psihologic cu acel profesor și să transformăm sala de curs într-un câmp de război. Ceea ce trebuie să fim conștienți este că chiar dacă nu ne place un profesor trebuie să facem tot ceea ce se poate mai bine pentru a lua o notă cât mai mare la cursul lui. Cei mai mulți studenți care nu simpatizează un anumit profesor nu se pregătesc la cursul lui și i-au note mici și la fel de bine consideră că așa era și firesc. Cum să înveți la cursul unui profesor pe care nu îl simpatizezi? Trebuie să ne aducem aminte de spusele lui Oscar Wilde că trebuie să fim morali chiar și cu cei pe care nu îi simpatizăm. De ce? Fiindcă ne-o cere bunul simț moral.[42]

Sunt multe persoane care sunt moarte în sens moral. Acesta fiindcă aceste persoane nu consideră că moralitatea este de mare folos. Pentru cei care prețuiesc viața în funcție de bani este cât se poate de adevărat că moralitatea nu aduce nici un folos. De exmeplu dacă un vânzător aduce marfă din alt oraș unde marfa este la jumate de preț nu este nici o problemă dacă el va vinde marfa la prețul întreg și va mai pune și ceva în plus pentru a ieși cât mai mult profit. De câte ori un asemenea exemplu are loc în lumea noastră. Ceea ce vânzătorul a făcut este corect în sens comercial dar nu este în nici un fel corect în sens moral. Acesta fiindcă el nu trebuie să se rezume numai la propriul interes ci la fel de bine trebuie să se intereseze și de restul oamenilor din jur. Cum am spus sunt persoane în care bunul simț moral este total atrofiat dacă nu mort. Aceste persoane ajung să facă lucruri și să gândească lucruri în funcție de propriul interes care nu are de multe nimic de a face cu moralitatea. Să ne aducem aminte de celebra piesă de teatru Avarul de Moliere. Avarul era o persoană care judeca viața în funcțe de bani dincolo de care nu mai exista nici un un alt criteriu. Așa se face că fiica avarului se îndrăgostește de un străin și dorește să se căsătorească. Avarul nu a fost de acord cu acest lucru fiindcă nunta însemna bani și el în nici un caz nu era dispus să renunțe la banii lui. În cele din urmă când avarul află că costurile nunții vor fii suportate de familia mirelui își dă acordul pentru nuntă și mai cere și să i se facă un costum de nuntă din banii mirelui pentru a nu fi el obligat să plătească unul. Avem aici un caz nu numai despre avariție și modul în care se

---

41 *Iisus Hristos Fiul lui Dumnezeu și Mântuitorul lumii: după Sfântul Atanasie cel Mare* (Cluj, 2007).

42 Este evident că omul are un bun simț moral care ne face să fim cât se poate de atenți cu faptele pe care le face. Sunt mulți care la drept vorbind nu sunt atenți cu faptele pe care le fac și consideră că în cele din urmă cel mai bine este că mergi cu turma. În sens moral spiritul de turmă este des întâlnit în zilele noastre. Acesta fiindcă nu este nimic eronat sau greșit să faci ceea ce fac restul din jurul tău. Realitatea este că dacă mai mulți cunoscuți de ai tăi vizionează filme pronografice fără de bunul simț moral, în cele din urmă și tu vei face la fel ca prietenii tăi. Când însă în tine există un bun simț moral îți vei da seama că ceea ce fac prietenii tăi este greșit și nu vei face și tu ceea ce fac ei. Bunul simț moral este asemenea unui ceas deșteptători care ne trezește din inerția somnului moral.

manifestă ea ci la fel de bine și de ceea ce înseamnă bunul simț moral. Dacă avarul ar fii fost un om cu un minim de bun simț moral și-ar fi dat seama că nunta fiicei lui este un moment unic și în cele din urmă ar fi contribuit și el cu niște bani la nuntă. Ei bine avarul nu a voit să participe cu nici un ban fiindcă banii pentru el erau bunul cel mai de preț. Avariția este larg întâlnită în zilele noastre când se consideră de unii că nu este nimic mai sfânt și mai bun pe această lume decât banii. Să ne aducem aminte de ce ne spunea Iisus că nu putem sluјii la doi domni; că nu putem să slujim lui Dumnezeu și lui mamaona (mamona fiind diavolul banilor). Pentru avari mamona nu este un blestem ci o binecuvântare. Prin bani aceștia își vând sufletul lui mamona. Iată de ce este bine să știm că un elementare bum simț moral ne spune că avariția nu numai că este un păcat dar la fel de bine este o ocupație înjositoare în sens moral.[43]

Sunt foarte mulți cei care susțin că de tot ceea ce are nevoie sufletul omului pentru exista în această lume este numai de psihologie. Psihologia este cea care ne spune ce trebuie să facem și ceea ce trebuie să fim. Aceasta fiindcă în cele din urmă omul este o ființă psihologică și nimic mai mult. Este omul numai o ființă psihologică fiindcă are suflet? Adevărul este că omul este o ființă mult mai mult decât a fi una psihologică. Acesta fiindcă omul dorește să fie o persoană care să fie sănătoasă sufletește. Orice om dorește să aibă un suflet sănătos însă nu sunt puțini oamenii care fac faptele care mențin sănătatea sufletului. Așa se face că în zilele noastre sunt din ce în ce mai mulți care își dau seama că dacă sufletul nu este ancorat în moralitate el ajunge să se îmbolnăvească. În cazul homosexualității și al lesbianismului este adevărat că sufletul nu numai că el este bolnav moral ci la fel de bine este bolnav și psihicul omului. Iată cum se face că bolile morale ajung să devină boli psihologice. Trebuie să știm prin urmare că sufletul nostru ajunge să fie sănătos dacă cultivăm moralitatea și la fel de bine dacă avansăm în moralitate. Moralitatea este mult mai amplă decât am crede. Când un om avansează în moralitate în el se naște un bun simț moral sau mai bine spus un bun simț generic al moralității. Acest bun simț generic al moralității este unul care ne face să ajungem la adevărat fericire sufletească. De multe ori s-ar putea să pierdem în sens material dar în nici un caz nu vom pierde în sens moral. Un caz zguduitor în acest sens a avut loc în România secolului al XX-lea cu Mircea Vulcănescu ce a fost un creștin ortodox fervent și care pentru credința lui creștin ortodoxă a ajuns să fie întemnițat. Știm că condițiile din temnițele comuniste erau de multe ori draconice. La un moment dat Mircea Vulcănescu cu un alt deținut au fost udați și pus în mijlocul iernii într-o celulă în care nu existau paturi. Trebuiau să doarmă pe beton. Fiindcă betonul era rece dacă ambii ar fii dormit pe el s-ar fii îmbolnăvit amândoi și ar fii murit. Unul dintre ei trebuia să se sacrifice și să moară pentru celălalt. A ales acest lucru Mircea Vulcănescu care s-a pus pe jos și a servit drept pat camaradului său de temniță. La câteva zile după aceasta Mircea Vulcănescu a făcut aprindere la plămâni și fiindcă regimul nu a voit să îl trateze a murit. Avem aici exemplul unui triumf moral. Deși povestea este tristă și are un final nefericit ea ne spune că de multe ori bunul simț moral este mult mai puternic decât moartea înseși. Acesta fiindcă omul care are un bun simț moral știe că există Dumnezeu care va răsplătii fiecăruia după faptele lui. Exmeplul lui Mircea Vulcănescu este un lucru care ne spune despre cruzimea închisorilor comuniste în zilele noastre când încep să se găsească din ce în ce mai mulți nostalgici ai comunismului.[44]

Sunt din ce în ce mai mulți care nu vor să fie oameni cu bun simț moral fiindcă consideră că nu este nici un câștig imediat din el. Adevărul este că în lumea noastră nu totul este un câștig imediat. În acest sens dacă ar fii să rezumăm viața la câștigul imediat este cât se poate de adevărat că probabil ar trebuie să deființăm toate școlile. De ce? Fiindcă copii care merg la școlă nu vor da rezultate în câștigul imediat. Sunt mult care gândesc în acest fel și consideră că așa merită să fie gândită viața. Dacă statul american ar fi gândit astfel este foarte adevărat că Edison cel care a inventat becul nu ar mai fi mers niciodată la școală și acum am fi rămas fără lumină noaptea. Statul american l-a trimis pe Edison la școală de mic copil unde acesta a învățat să își folosească mintea și în cele din urmă a ajuns să inventeze becul pe care îl foilosim cu toții în zilele noastre. Iată un lucru de care trebuie să ținem cont: investițiile morale sunt de multe ori făcute pe termen lung. Moralitatea nu dă rezultat dintr-o dată la fel cum în bucătărie apa nu se transformă dintr-o dată în supă. Apa trebuie amestecată cu mai multe ingrediente

---

[43] Vasilios Bacoianis, *Creștinul în fața criezei economice* (Editura De suflet, 2011).

[44] În sensul celor afirmate mai sus este bine să îl cităm pe francezul Romain Rolland care spunea că: "moralitatea este ingiena minții și a inimii." Din aceasta înțelegem că dacă voim să ne ținem gândurile (rațiunea) și sentimentele curate la fel de bine avem nevoie de bunul simț moral. Nu poate să fie nici o îndoială în acest sens. Bunul simț moral ne face să fim cât se poate de atenți cu predispozițiile sufletului nostru. Sunt foarte mulți în zilele noastre care cer moralitatea de la alții dar în nici un caz ei nu sunt dornici să o ofere. În familie acest lucru poate să fie văzut extrem de bine: sunt copii care le cer părionților lor să fie buni și iubitori cu ei dar în schimb copii sunt răi și nesimțiți cu părinții lor. Este acest lucru etic? Evident că nu. Nu poți să ceri cuiva să dea dovadă de bun simț etic, dacp tu la rândul tău nu dai seama de bunul simț etic.

pentru ca în cele din urmă să dea rezultate. Lumea din zilele noastre vrea totul dintr-o datră. Așa se face că sunt din ce în ce mai puțini cei care cred în bunul siimț moral. Acesta fiindcă bunul simț moral este un lucru care dă și el rezultate pe termen lung. Care este rezultatul pe termenul lung? Rezultatul bunului simț moral pe termen lung este fără doar și poate câștigarea raiului. Cu toții voim să mergem în rai însă nu toți vrem să facem faptele care ne fac vrednici de rai. Iată de ce este bine să știm că bunul simț moral este cel care ne pune în logica raiului. Pentru a ajunge la facultate trebuie să treci de niște examene. Pentru a ajunge în rai trebuie să treci la fe de bine prin mai multe probe morale. În aceste proble morale se ajunge să se cultive bunul sim moral care este un lucru de care avem nevoie pentru a junge în rai.[45]

Odată, un om stătea liniştit la masă, ospătându-se cu poftă din felurile pregătite. La picioare, s-a aşezat câinele său. Uitându-se în ochii omului, câinele îşi spunea:

- Dă, Doamne, să mănânce cu poftă stăpânul meu şi, după ce s-o sătura, să-mi dea şi mie o bucăţică!

În acest timp, s-a apropiat şi pisica. Privindu-l pe om cum mănâncă şi gudurându-se pe lângă el, îşi spunea în sinea ei:

- Dă, Doamne, să orbească stăpânul meu, doar o clipă, să-i pot fura mâncarea!

Câinele aştepta să primească tot ce omul s-ar fi îndurat să-i dea, cunoscând bunătatea stăpânului său. Pisica însă pândea orice moment să poată fura, lăcomia îndemnând-o să nu se mulţumească cu ceea ce ar fi primit. Aşa este şi în viaţă. Unii dintre prietenii care ne înconjoară sunt asemenea câinelui, adică fideli şi devotaţi, răbdători şi sinceri. Alţii însă sunt asemenea pisicii: oricând cu un zâmbet pe buze, dar mereu cu răutate în suflet, aşteptând doar prilejul să fure şi să profite de pe urma ta. Când ai în preajma ta prieteni adevăraţi, bucură-te pentru ei şi pentru prietenia voastră; când vezi însă că de tine se apropie şi cei asemenea pisicii, nu-i goni şi nu te purta cu ei aşa cum ar merita, ci roagă-te pentru ei şi încearcă, prin bunătatea ta, să îi Iaci şi pe ei mai buni.

Este bine să părecizăm aici că prietenia este un lucru care se manifetă de multe ori prin bunul simț moral. Acesta fiindcă pentru a ajunge să ai priueteni pe seama ta trebuie să ai mai întâi un bun simmț moral. Bunul simț moral este cel care ne spune că trebuie să găsim persoane morale cu care să fim prieteni. Sunt mulți care la drept vorbind nu se prea uităm la moralitatea prietenilor lor. Acesta fiindcă se consideră că este destul ca persoană să fie glumeață pentru ca în cele din urmă să ajungem să devenim prietenii lor. Realitatea este că prietenia nu este un lucru suficent pentru a ne lega de cineva. Bunul simț duhovnicesc ne spune că trebuie să avem în vedere ca acea persoană să fie la fel de bine și morală. Sunt și infractori care sunt glumeți. La prima vedere am fi tentanți să ne împrietnim cu ei. Mai apoi însă vom descoperii că ei sunt oameni imorali. Un astfel de caz a fost după al doilea război mondial nazistul Stangl. Acesta a fost șef la un lagăr de exterminare nazist și din ordinul lui au fost exterminați 900000 ne evrei. La finalul războiului Stangl a fugit din Germania și în cele din urmă s-a refugiat în America de Sud. În America de Sud era o persoană amabilă și cu simțul omului. Nimeni nu s-ar fi gândit că el a dat ordin să fie exterminați 900000 de oameni.[46]

Adevărul este că trăim într-o lume a aparențelor și este adevărat că acest lucru ne face să fim cât se poate de superficiali. Ajungem să îi judecăm pe semenii noștrii numai din modul în care se îmbracă și ne vorbesc. Este evident că nu trebuie să judecăm pe semenii noștrii după aparențe ci mai mult după bunul simț moral. În acest sens un prieten de la nostru poate să nu fie fotogenic dar dacă este un om moral și un om bun adevărul este că trebuie să ni-l facem un prieten. Bunul simț moral este un lucru care ne face să vedem lumea din jur cu cu totul alți ochi. Iată de ce este bine să fim cât se poate de deschiși în spre moralitate. Moralitatea este cea care ne face să vedem lumea în sensul pe care îl vede Dumnezeu. Știm în acest sens din Biblie că Dumnezeu nu se uită la fața omului ci mai mult la inima omului. Există persoane frumoase fizic dar care au un comportament care lasă de dorit. Iată de ce este bine să știm că moralitatea nu este un lucru care se măsoară în funcție de frumusețea fizică. Fiindcă trăim într-o lume a aparențelor este adevărat că pentru mulți tot ceea ce contează este frumusețea fizică. Nu este adevărat că am auzit de căsătorii făcute de milionari bătrâni cu femei tinere și frumoase care erau poate cu 20 sau 25 de ani mai tinere decât milionarii în cauză? Este adevărat că astfel de căsătorii există și la fel de bine și mai adevărat este că ele sunt imorale și nu țin cont prea mult de moralitate. Bunul simț moral este cel

---

45 Macarie episcop de Hristopoulis, *Doamne și stăpânul vieții mele...texte de trezvie duhovnicească* (Galați, 2017).

46 Sunt mai multe cazuri de persoane care la prima vedere sunt peroase bune și cu bunul simț. După un contact mai profund cu ele vom vedea că lucrurile nu sunt chiar așa. Se știe de exemplu în în Franța Evului Mediu era o vrăjitoare are avea mania de a ucide copii mici. Avea o plăcere diabolică a în a ucide copii. Pentru a nu da nimănui de bănuit vrăjitoarea avera obiceiul de a merge duminica la biserică. Cum să crezi că o femei care merge duminică de duminică la biserică are plăcerea de a și ucide copii? Nimeni nu a bătuit-o pe vrăjitoare care duminica la biserică juca un spectacol de zile mari. În cele din urmă poliția (potera) a găsit că ea este vinovata. Lumea a rămas mută. Cum? O femeia care vedea duminică de duminică la biserică nu numai că este vrăjitoare ci la fel de bine a ucis mai mulți copii mici? Iată prin urmare că bunul simț moral poate să fie fentat. Acesta fiindcă nu trebuie să ne bazăm pe aparențe.

care ne spune că dacă vedem o femeie sau un bărbat frumos nu trebuie să căutăm să ne căsătorim cu el sau ea cu oprice preț ci la fel de bine să vedem dacă acea persoană are și unele trăsături morale sau de caratcer. Iată prin urmare cum trebuie să gândim lucrurile. Cei care au ajuns să avaseze în viața de virtute sau în virtuțile creștin ortodoxe este adevărat că vor ajunge să aibă un bun simț moral fiindcă în acest mod în cele din urmă se vor trezii la realitate. Trebuie să ne trezim la realitate. Sunt de exmeplu femei care simt o atrație trupască cu față de unii bărbați. Aceste femei ajung ca să se culce cu acești bărbați ca unele care sunt dominate de porfa trupească. De multe ori când se trezesc la realitate și își dau seama că bărbatul cu care s-au căsătorit nu este cel pe care îl doreau este prea târziu: ele au rămas însărcinate cu el. Adevărul este că multe femei ajung să avorteze din acest motiv ceea ce este și mai tragic.[47]

Este prin urmare adevărat că moralitatea este un lucru care trebuie să se nască din libertate. Sunt mulți care ajung să fie morali numai construși de împrejurări. Acesta fiindcă ei consideră că motralitatea este un lucru mult prea greu. Bunul simț moral este un bun simț al libertății. Ce să înțelegem din această afirmție: din această afirmație înțelegem că bunul simț moral este un lucru care atunci când ajungem să îl cultivăm ne spune ce trebuie să facem cu libertatea noastră. Sunt din ce în ce mai puțini cei care știu ce să facă cu libertatea lor. Acesta fiindcă ei nu au bun simț moral. Bunul simț moral este cel care ne duce în cele din urmă în spre folosirea cu înțelepciune a libertății. Știm că la o întrunire ecumenică un prelat anglican i-ar fi spus unui prelat creștin ortodox: ești o vulpe bătrână. La care prelatul creștin ortodox ar fi răspuns: numai o vulpe bătrână cunoșate o altă vulpe bătrână. Din aceasta înțelegem că de multe ori oamenii se cunosc nu numai din cuvinte ci la fel de bine și din faptele lor. Bunul simț moral este unul care atunci când îl avem ne spune că sunt mai bune prieteniile cu oamenii virtuoși decât cu cei bogați. În zilele noaste este la modă mai ales în mas media să se ridice un fel de postament social pentru cei care sunt bogați. Asceasta fiindcă trăim într-o lume materialistă și o lume care în nici un fel nu vrea să știe de valorile morale și duhovnicești. Viața morală este una care se bazează pe fapte și nu prea mult pe teorie. Sunt mulți care afirmă că ei sunt persoane cu un înalt simț moral dar din acțiunile lor ne putem da seama cât departe sunt de acest simț moral. Iată de ce este bine să ne axăm pe viața morală și pe tot ceea ce ține de ea. Este adevărat că în mod firesc am dorii ca toții oamenii să fie morali dar adevărul este că nu sunt și dacă vom analiza vom vedea că mai toți dintre noi avem câte o meteahnă. Acesta fiindcă moralitatea este un lucru la care puțini se gândesc în zilele noastre. Chiar dacă noi suntem oameni cu bun simț moral trebuie să știm că nu putem în nici un fel să impunem, bunul nostru simț moral asupra altora. Acesata fiindcă trebuie să respecătm libertatea semenilor din jur. Libertatea este un lucru care în nici un fel nu poate să fie încălcată., poate că părinții sunt singurii care pot să le impune copiilor moralitatea atunci când aceștia uită de ea.[48]

Realitatea este că bunul simț moral nu este un lucru care face nminuni ci ne agață sau mai bine spus ne ține apropriați de ceea ce este cel mai important în viața noastră: firescul. Este în firescul lucrurilor ca lumea să fie morală însă ceea ce putem vedea este că sunt din ce în ce mai mulți care nu țin cont de moralitate și de ceea ce ține de ea. Acesta fiindcă moralitatea este un lucru ce în cele din urmă se definește prin o bună înțelegere a realității înconjurătoare. Când omul nu mai are o bună înțelegere a realității înconjurătoare este adevăart că el se scufundă în nesimțire. Nesimțirea după cum am spus este un întuneric moral ce ne face să nu mai fim deloc interesați de ceea ce are loc cu noi și de modul în care trebuie să funcționeze lumea. Bunul simț moral este un lucru care ne face să fim cât se poate de realiști în ceea ce privește lumea din jurul nostru. Este cel care ne spune că nu trebuie să ne bazăm numai pe vorbele celor din jur ci mai mult să privim la faptele lor. Sunt mulți care au un discurs perfect în plan moral dar care nu fac nimic sau mai bine spus nu duc la îndeplinire nimic din ceea ce vorbesc. Bunul simț moral este un lucru care ne spune că nu trebuie să credem pe un om care ne spune că dinții sunt sunt cei mai frumoși dacă noi putem vedea cu ochii noștrii că sunt cariați. Iată de ce trebuie să știm că bunul simț moral este un lucru cât se poate de adevărat și de sincer. Bunul simț moral este un lucru care ține foarte mult de modul în care trebuie să simțim lumea din jurul nostru. Ajungem la o percepție mai bună a lumii din jur dacă în cele din urmă avem bunul simț moral. Este prin urmare adevărat că bunul simț moral este un lucru care poate să fie cultivat și la fel de bine el este o realitate pe care ajungem să o mărim în funcție de viața

[47] *Contracepția și avortut: cdu ce preț?* (Iași, 2013).

[48] După cum am prezat în rândurile de mai sus sunt din ce în ce mai mulți care consideră că banul este singura autoritate morală din zilele noastre. Aceasta fiindcă banul este cel care în cele din urmă ne spune cine este și cine nu este moral. Pentru cei care privesc lumea din prisma banilor este adevărat că un om cu bani este un om moral (și tot ceea ce face el ține de moralitate) în timp ce un om fără de bani este un om imoral (și tot ceea ce face el este imoralitate). Sunt mulți care gândesc așa. Pentru mai mulți banca de bani nu este o simplă instituție ci mai mult un fel de templu sau de ce un o biserică. Așa se face că în timp ce unii merg cu evlavie la biserică alții se duc cu evlavie la bancă.

duhovnicească. Viața duhovnicească este un lucru pe care trebuie să îl avem în vedere și de care trebuie să ținem cont. Viața duhovnicească este prin urmare o realitate care ține de noi și de ceea ce suntem noi cu adevărat în cele din urmă. Viața morală este cea care duce la apariția unui bun simț moral sau mai bine spus la un bun simț al moralității ce ne face să fim cât se poate de atenți cu ceea ce are loc în jurul nostru. Moralitatea este un lucru care ajunge să definească sensul vieții noastre fiindcă ea este cea care ne leagă de Dumnezeu. Bunul simț moral este cel care ne face să fim mult mai perceptivi la tema moralitții și a ceea ce este moral în jurul nostru. Nu vom ajunge să ne căsătorim cu o persoană care deși este frumoască fizic este vânzător de droguri. Acesta fiindcă bunul simț moral este cel care ne spune că ceea ce face acea persoană nu este moral. Iată de ce am ajuns în rândurile de mai sus să vorbim de un bun simț moral și de modul în care se manifestă el.[49]

CAPITOLUL 3

OMUL DE CARACTER, UN OM INTEGRU

Pentru marea majoritate dintre noi atunci când vorbim de caracterul unei persoane în nici un caz nu înseamnă că vorbim despre bunul simț. Aceasta fiindcă bunul simț și caracterul omului sunt pentru cei mai mulți dintre noi două lucruri separate și care nu au nimic în comun. Caracterul omului însă se manifestă prin bunul simț fiindcă bunul simț este cel care la un anumit nivel ajunge să definească un om de caracter. Este greu să afirmăm despre cineva că este un om de caracter dacă nu dă dovadă și de bun simț. Bunul simț și caracterul sunt două lucruri care se presupun reciproc. Ele nu pot să existe unul fără de altul. Este greu de spus că un nesimțit este o persoană de caracter. Aceasta fiindcă în sine lucrul este o aporie. Bunul simț este o trăsătură care ar trebui să definească caracterul lumii de azi dar din nefericire sunt puține cazurile în care acest fapt are loc. Bunul simț și caracterul omului stau în strânsă legătură. Trebuie să fim persoane ale bunului simț și să ne dăm seama despre ceea ce este bunul simț în cele din urmă în lumea noastră când din ce în ce mai puțini își riidcă problema bunului simț. Este adevărat în acest sens că există două sensuri ale caracterului:

1. Caracterul poate avea un sens personal în care vorbim despre însușirile morale ale unei persoane;
2. Caracterul poate să fie la fel de bine o trăsătură care definește modul de a fi și comportamentul lumii de azi sau dintr-o anumită epocă a istoriei.

În acest capitol vom insista mai mult asupra caracterului ca însușire personală a unei anumite persoane. Omul de caracter este un om care după cum ne spunea în antichitate Menadru convinge nu cu vorba ci cu fapta. Este ușor să spui vorbe frumoase cuiva și în același timp să tratezi acea persoană cu cel mai mare dezinteres. Vorbeșe nu sunt întotdeauna o expresie a caracterului cuiva fiindcă vorbele pot să ne ascundă intențiile. Iată de ce am ales să vorbim mai mult despre omul de caracter. Acesta fiindcă cu toții avem o percepție proprie despre cine este și ce este omul de caracter.[50]

Omul de caracter este o persoană din ce în ce mai rar întîlnită în zilele noastre. Acesta fiindcă trăim vremuri în care confuzia morală a ajuns să ne facă să nu mai știm care este diferența dintre viciu și virtute. În acest mod este adevărat că omul de caracter nu prea are mare semnificație pentru zilele noastre. Omul de caracter este modulul omului mare sau mai bine spus a omului superior. Se vorbește tot mai rar despre oamenii mari fiindcă atunci când apare un om mare și invidiile sunt pe măsură. Omul mare în zilele noastre nu este văzut ca un om de caracter. Omul mare din zilele noastre este văzut ca unul care conduce mașini scumpe, dacă se poate chiar o limuzină, locuiește în case și vile mari cu mai multe etaje, bea din vinurile și băuturile cele mai scumpe, are cele mai mari conturi în bancă. În mare acesta este imaginea omului mare din zilele noastre. Să fie acesta omul pe care îl considerăm ca omul de caracter? Adevărul este că din 100% din oamenii mari ai zilelor noastre poate numai 10% au ajuns să dețină averile și banii mult râvniți pe căi ortodoxe. Așa se face că omul mare pe care îl laudă lumea de azi este un om care pentru a își consolida imperiul financiar a ajuns să fure, să mituiască, să

---

[49] Sfântul Nectarie din Eghina, *Morala creștină* (Iași, 2013).

[50] În creștinismul ortodox când vorbim de caracter fără doar și poate vorbim despre o persoană de cuvânt, de o persoană care știe ceea ce este moralitatea și o împlineștre deplin, de o persoană pe care se poate conta, de o personaă care în ciuda tuturor adversităților reușește să ducă la îndeplinire toate promisiunile făcute. Trăim într-o lume a promisiunilor ce nu se realizează niciodată. Ni se primite și de ce să nu spunem că uneori promiteam chiar noi lucruri care nu se vor realiza niciodată. Acesta fiindcă minciuna de multe ori se ascunde sub masca promisiunii. Omul de caracter este o persoană care fără doar și poate își duce la îndeplinire promisiunile și face tot ceea ce poate pentru a urma binele și bunătatea. Omul de caracter este un om al binelui care știe că trebuie să își asume binele chiar dacă uenori se confruntă cu greutăți în realizarea lui.

înșele și să păgubească pe alții de bani. Este oare acesta un om mare? Cu siguranță nu. Omul mare este o persoană care fără doar și poate ne îndreaptă atenție spre caracterul lui care după cum am spus în rândurile de mai sus este format din virtuți și din călități morale. Iată prin urmare că nu trebuie să fi putred de bogat pentru a fi un om de caracter. Mari oameni de multe ori sunt mai săraci și ei își asumă acest fapt. A fi un om mare nu trebuie să fie confundat cu banii și averile pe care le are cineva. Acesta fiindcă banii și averile nu spun mare lucru despre cât de moral este cineva. Ba mai mult, s-a putut observa în zilele nosastre că cei care au averi și bani mulți nu prea pun mare accent pe moralitate și pe calitatea de a fi moral. Aceasta fiindcă se consdieră că averile și banii sunt o compensație în acest sens.[51]

Prin urmare din cele afirmate mai sus este evident că omul de caracter este un om de bun simț. Este greu să spunem despre un nesimțit care fură și sabotează că este un om de caracter. Acesta fiindcă caracterul în nici un fel nu poate să fie dublat de nesimțire. În zilele noastre însă sunt din ce în ce mai puițini cei care țin cont de aceasta și au în vedere ceea ce este caracterul și modul în care se manifestă el. Thomas Carlyle spunea la un moment dat că: “un om mare își arată măreția prin felul în care îi tratează pe oamenii mici.“ Ce să înțelegem din această afirmație? Înțelgem că măreția cuiva se dovedește prin faptul că nu îi descosideră pe cei mai mici decât el. Când cineva ajunge să dețină o funcție mare și importantă el ajunge să nu mai țină cont de cei mici și defavorizați. Iată de ce este bine să știm că măreția nu înseamnă desconsiderarea celor mici ci din contră, atenția față de ei. Nu este oare vrednic de a fi menționat faptul că cei mai iubiți împărați, regi și președinți ai lumii au fost cei care au știu să țină cont de interesele celor mici și desconsiderați? Iată prin urmare care este caracterul omului și modul în care acesta se va manifesta în viața practică. Prin urmare ceea ce trebuie să știm este că în puține cazuri caracterul se manifestă prin ceea ce spune și vorbește omul ci mai mult prin ceea ce face. Sunt oameni care uneori la nervi ajung să spună lucruri care nu prea sunt adevărate dar care atunci când se calmează sunt adevărate caractere. Realitatea este că omul de caracter nu este un om pe care îl întâlnim zilnic. Acesta fiindcă marea parte dintre noi nici nu prea suntem interesați de a devenii oameni de caarcter. Este suficent să fim politicoși cu ceilați din jur, să ne plătim taxele față de stat și să avem o familie. Pentru cei mai mulți acesta este omul de caracter. Omul de caracter este mai mult decât atăt. Omul de caracter este un om care poate să ia angajamente pe termen lung și să le ducă la îndeplinire. Dacă ne uităm la tinerii din zilele noastre vom vedea că acest lucru este cât se poate de evident. Tinerii de azi se îndrăgosștesc extrem de repede dar la fel de bine iubirea lor se sfârșește foarte iute. Rar sunt cazurile în care între tinerii de azi o iubire ține mai mult de doi sau trei ani. Acesta fiindcă fără de caracter oamenii nu pot să se iubească. Este la modă să ai cât mai mulți parteneri și dacă se poate sexuali și să nu îți faci nici o problemă în acest sens. Cineva spunea că în sine iubirea este un lucru care îl face pe om să guste din sacru fiindcă iubirea este unul lucru care vine de la Dumenzeu. Fiindcă tinerii din zilele noastre sunt dezinteresați referitor la caracter este cât se poate de adevărat că ei nu mai sint nevoia de sacru în viața lor. Iubirea devine o simplă aventură și nimic mai mult.[52]

Un proverb japonez ne spun că atunci când nu ești singur despre caracterul unei persoane cel mai bine este să îi privești prietenii. Prietenii pe care ni-i alegem sunt cei care în cele din urmă vor ajunge să spună foarte mult despre noi. În zilele noastre între tineri se consideră că un băriat sau fată de caracter este unul care este de gașcă. Gașca și capacitatea de a te a simila ei este una care spune despre caracterul tău. Acesta fiindcă gașca este cea care ne face să fim cât se poate de deschiși și comunicativi. Iată prin urmare că omul de gașcă este un om de caracter în zilele noastre fiindcă el știe să lase interesul propriu și să se solidarizeze cu alții. Trebuie să știm că de multe ori pritenii pot să și înșele. Este posibil ca cineva să ajungă să se împrieteneaască cu noi pentru a obține un anumit lucru și la fel de bine pentru a își atinge un anumit interes. Totuși, omul de caracter este un om care ține la prietenii lui și la fel de bine își alege prieteni cât se poate de morali. Literatura modernă a fost una care a suprins cel mai bine acest lucru în paginile ei. Englezul Tolkein în Stăpânul inelelor a imortalizsat o pretenie de caracter care a existat între Frodo și Sam. Frodo trebuia să meargă să adunce un inel blestemat într-un vulcan unde să fie ars și pe tot parcursul timpului Sam a fost cel care i-a ținut companie și l-a îmbărbătat. Prietenia

---

[51] Adrina Tănăsescu Vlas, *Cum să biruim iubirea de arginți. Banii și mântuirea din perspectiva Bisericii* (București, 2013).

[52] Horațiu spunea că pentru a ne da seama de caracterul unui om trebuie să ține cont în special de trei lucruri: cărțile pe care le citește, prietenii pe care îi are și cadourile pe care le face. Realitatea este că există mult adevăr în cuvintele lui Horațiu. Nu putem spune despre o persoană mare lucru dacă acea spersoană citește numai romane siropoase și povestiri erotice. La fel de bine este greu să spunem că o persoană are caracter dacă se simte bine în compania deținuților și a recidiviștilor. La fel de bine și cadourile spun despre noi dacă avem sau nu caracter: este una când îi oferim prietenului nostru în cadou o ciocolată și alte când îi oferim o pălincă de cel mai înalt grad de alcool. Iată care este sensul careacterului și a modului în care se exprimă el. Caracterul unui om prin urmare poate să fie citit după bunul simț pe care îl afișează cu semenii lor și păține sunt șansele să ne înșelăm.

dintre Frodo și Sam a rămas ca fiind una dintre cele mai autentice dar la fel de bine și una dintre cele mai de caracter. Sam și Frodo trec prin mai multe încercări dar în cele din urmă vor reușii să își ducă la înplinire misiunea ce le-a fost încredințată. O altă prietenie de caracter o avem în cazul lui Ahile și al lui Patrocle ce a fost imotalizată de Homer în Iliada și Odisea. Ahile și Patrocle sunt prieteni apropiați și ambii merg la război împotriva troienilor. Câștigă victorie după victorie. Hector ajunge să îl ucidă pe Patrcole care în cele din urmă va fi răzbunat de prietenul lui Ahile. Iată prin urmare că prietenia și modul de a avea prietni este un lucru care este luat cu mare seriozitate de omul de caracter. Omul de caracter nu tratează niciodată prietenia și pe prieteni cu superficialitate fiindcă la drept vorbind prietenia nu este în nici un fel un lucru de suprafață.[53]

Este prin urmare adevărat că se poate să ne înțelăm referitor la caracetrul unui prieten. Robinson Crusoe aflat pe o insulă pustie în milocul oceanului la început să crezut că Vineri este numai un indigen pentru ca în cele din urmă să ajungă să îi fie cel mai bun prieten dintre noi cei care i-a avut vreodată. Acesta fiindcă după cum am spus anumite fapte concrete și anumite evenimente pot să ne spună despre caracterul unei anumite persoane. Nicolae Iorga era de părere că exită trei caractere ale unui om:

1. Caracterul pe care îl crede omul despre sine că îl are;
2. Caracterul pe care il dau cei din jur;
3. Caracterul adevărat al omului.

Sunt mulți care ne spun cu vobe frumoase că ei sunt oameni de caracter, că sunt buni și punctuali și că au tot ceea ce trebuie să aibă pentru a fi considerați oameni de caracter. Totul este până la proba contrară. Un om poate să ne spună că el nu este zârcit dar dacă vom merge la el acasă și în loc să se servească cu vin sau suc ne servește cu apă chiară este puțin probabil ca acea persoană să nu fie zgârcită. La fel de bine știm că gura lumii spune vrute și nevrute. Așa se face că de multe ori lumea laudă persoane reprobabile. Lumea arabă l-a lăudat mult pe Osama bin Laden pentru vitejia lui. Bin Laden a fost un idol al Orientului Mojlociu. Totul a fost până în momentul în care Bin Laden a organizat cele mai mari atentate teroriste din istoria lumii. Așa se face că în zilele noastre pritenia care o arătăm față de anumite persoane este cu adeăvrat un lucru de caracter sau mai bine spus o fată de caracter. Sunt unii care au ajuns să fie prieteni în timpul școlii și în cele din urmă au rămas prieteni până la moarte. Este cu adevărat o dovadă de caracter dacă ai ajuns să fi cu cineva prieten toată viața. Realitatea este că de multe ori funcția îl schimbă pe om. Sunt oameni care când nu au avut funcții mari au fost cu adevărat persoane de caracter și când au ajuns să aibă funcții au uitat de tot ceea ce înseamnă carateurl. Acesat fiindcă omul odată ce ocupă o funcție înaltă ajunge să se considere un fel de supra-om sau o persoană care nu mai are nevoie de cei din jur. Sunt multe cazuri de acest fel și este bine să le avem în vedere în zilele noastre când lumea este ahtiată după funcții mari și după poziții sociale înalte. Trebuie să evităm aceste poziții fiindcă în cele din urmă ele nu ne sunt de folos dacă prin intermediul lor ajungem să ne pierdem caracterul.[54]

În rândurile care vor urma vom insista mai mult referitor la din ce este format caracterul fiindcă acest fapt este cel care ne va ajuta să fim cât se poate de realiști și să avem o vioziune deschisă despre caracter și rolul său. Iată ce spunea în acest sens francezul Francois de la Rouchefocauld: "hotărârea, dreptatea, exemplul și sinceritatea alcătuiesc ceea ce noi numim caracter, el este temelia demntații personale." Prin urmare din ce este compus caracterul omului după Ruochefocauld:

1. Hotărârea
2. Dreptatea
3. Exemplul
4. Sinceritatea.

Este adevărat că toate acestea trei sunt lucruri pe care omul de caracter le are. Omul de caracter este un om hotărât. Sunt mulți dintre noi care la drept vobind când ne confurntăm cu numite situații extreme suntem cât se poate de nehotărâți și căutăm să tragem situația de partea noastră. De mare botărâre ca trăsătură de caracter a dar dovadă Sfântul Constantin Brâncoveanu care a fost martirizat de turci. Lui Brâncoveanu i s-a pus în vedere că dacă vrea să scape cu viață să renunțe la credința în Hristos și astfel viața îi va fi acordată. Brâncoveanu a

---

[53] Benedict Stancu, *Sfinți, mari părinți și scriitori desppre cel adevărata prietenia ca cel mai misterior lucru* (Editura Elena, 2016).

[54] Funcția înaltă în cele mai multe cazuri ajunge să îl schimbe pe om care de cele mai multe ori este tentat să uite de vechii prieteni și uneori chiar și de părinții care i-au dat naștere. Sunt multe situații în care o persoană a primit o funcție mare și el locuiește într-un palat în timp ce părinții lui într-o cocioabă. Acesta fiindcă acea persoană a avut un caarcter reprobabil. Caracterul este cel care nu te schimbă deloc atunci când ocupi o funcție înaltă fiindcă știi cine ești și ceea ce ți se cuvine. Realitatea este că în nici un fel nu trebuie să ne lăsăm definți de funcții și de poziții sociale înalte creazând că acestea vor ajunge să ne modifice cu de la sine putere caracterul. În nici un caz este nu ne vor modifica caracterul. Din contră, funcțiile mari și pozițiile sociale înalte au mai mult tedința de a ne distruge caracterul.

preferat să renunțe la viață decât să renunțe la credința în Hristos. Avem aici de a face cu un caz de om hotărât care a știut care sunt prioritățile în viață. Dacă ne-am pune în locul lui Brâncoveanu vom vedea că foarte puțini dintre noi am fi făcut ceea ce a făcut Brâncoveanu. Este adevărat că Hristos nu ne cere la toți la fel cu i-a cerut lui Brâncoveanu să ne dăm viața pentru El dar este bine să știm că trebue să fim hotărâți. În zilele noastre sunt din ce în ce mai puțini oameni care sunt hotărâți fiindcă mare parte dintre noi nici nu știm ceea ce vrem de la viață. Trebuie să fim persoane ale deciziei și să nu avem nici un regret. Este adevărat că uneori în deciziile noastre putem să mai greșim dar faptul că am greșit odată sau de două ori nu înseamnă că vom greșii tot timpul.[55]

Odată, se înapoia din California în Italia un vapor, pe care se afla și un muncitor. Acesta plecase de douăzeci de ani în California, lucrase în minele de aur și câștigase o mare avere. Cu mulți galbeni lucitori, venea acasă să trăiască mai ușor. Vaporul ajunsese în strâmtoarea Siciliei și aici, din pricina unei furtuni, se izbi de o stâncă și se sfărâmă.

- Bărcile de salvare! Tuna căpitanul vaporului.

- Întâi femeile și copii, apoi bărbații, și în urmă marinarii! Strigă secundul.

Era o spaimă de nedescris: țipete, strigături, vaiete și un vălmășag de nu se mai deosebea nimic. Muncitorul, care era bun înnotător, se coborâse în cabină să-și ia banii. A umplut o lădiță, a legat-o în spate și a ieșit pe punte. Nu mai era nimeni. Vasul se înclina cu viteză și era cât pe ce să fie înghițit de valuri. Deodată, auzi țipetele unei fetițe. Era o fetiță cam de vreo zece anișori, care adormise și pe care părinții, în zăpăceala aceea, o rătăciseră. De la vapor la mal era o distanță bună. Omul gândi repede: „Dacă iau fetița și lada, n-am să pot ajunge”. O luptă grea se dădu în el. Deodată, lăsă lada, luă fetița în spinare și se aruncă în valurile mării. Pe mal mai erau patru fericiți: părinții care-și vedeau fetița, care scăpase cu viață, și el, care făcuse fapta vieții sale. Astfel bucuria pusă de Dumnezeu în sufletul său i-a schimbat viața.

Întâmplarea de mai este este una care nu numai că este o dovadă de caracter ci la fel de bine este și o dovadă de hotărâre. Suntem puși în viață să luăm anumite decizii care sunt cât se poate de extreme uneori. Acesta fiindcă adevărul este că viața este pentru mulți dintre noi plină de neprevăzut. Este o viață care la drept vorbind nu știm ce ne rezervă viitorul oricât de multe previziuni am face în ceea ce îl prvește. Iată cum bărbatul din cauză a preferat să renunțe la propria avere pentru a salva viața unie copile nevinovate. Este o dovadă de caracter și la fel de bine de consecvență cu deciziile proprii. Omul de caracter este un om care ia decizii și le respectă. Sunt mulți care iau decizii și nu le respectă. Acesta fiindcă se consideră că nu trebuie să intresați de ceea ce am decis în trecut ci mai multe de ceea ce decidem în prezent. Pentru acesta este bine știm că deciziile noastre trebuie să fie cele care urmează binelui.[56]

Fel de bine am vorbit în rândurile de mai sus că un alt lucru prin care se manifestă caracterul omului este dreptatea. Omul de caracter este un om drept chiar dacă nu știm de la prima vedere care este sensul și care este realitatea despre adevăr și dreptate. Dreptatea este un lucru care ne spune că trebuie să avem bun simț. Nesimțitul nu ține cont că trebuie să trăiască într- lume a dreptății. Aceasta fiindcă în cele din urmă dreptatea este un lucru ce ne face să fim cât se poate de corecți cu cei din jur. Când vorbim de dreptate pentru mai mulți înseamnă că nereferim la justiție. Adevărul este că dreptatea este un lucru care iese din sfera justiției și nu se referă numai la ea. Omul de caracter este o persoană care ține la cei din jur și la fel de bine este ancorat în tot ceea ce este bun. Așa se face că un om de caracter se va desprinde de un prieten care s-a leăpădat de calea binelui și a început să pășească pe calea nedreptății. Dreptatea este o manifestare a binelui în lumea noastră. La fel de bine este bine să știm că dreaptatea adevărată o găsim numai la Dumnezeu. Acesta fiindcă numai Dumnezeu este caracterul ultim și suprem al dreptății. Dreptatea este cea care la un anumit nivel se leagă de bunul simț. Nu putem să spunem că un părinte care a ajuns să își abuzele sexual copii mai are dreptul la tutelă asupra lor. Este evident că trebuie să știm că dreptatea este un fapt care ne face să fim cât se poate de bine

---

[55] Nicolae Steinardt, *Primejdia mărturisirii* (București, 2006).

[56] După cum am spus orice om are un simț al binelui fiindcă orice om are bunul simț. Până la un anumit nivel bunul simț și binele sunt noțiuni sinonimice. Este bine să ținem la deciziile pe care le-am luat dacă acesta au fost gândite la rece și să la avem în vedere și să ținem cont de ele. Om de caracter este un om care știe să ducă la îndeplinire deciziile bune și să le uite pe cele rele. În lumea morală este adevărat că de multe ori nu găsim numai alb și negru ci și mult grii. Acesta fiindcă uneori chiar și în cei fără de caracter se manifestă un fel de chemare la caracter. Să ne aducem aminte de relege Irod Antipa că el îl adimira în secret pe Sfântul Ioan Botezătorul și chiar îi plăcea să îl asculte. Când a fost iânsă vorba să decidă între pasiunea lui pentru fiica soției sale nelegitime Salomea și viața Sfântului Ioan Botezătorul, a preferat să aleagă moartea Botezătorului. Avem de a face aici cu o situație care aparent a fost grii în sens moral dar care în cele din urmă s-a întors spre negru.

acorați în iubire și în aprecierea corectă a prietenilor noștrii și a ceea ce observăm ân lumea din jur. Bunul simț este la un anumit nivel un simț al dreptății. Acesta este încă un motiv să credem că bunul simț este mai mult decât o simplă politețe pe care o avem față de cineva. Bunul simț este un simț al justiției pe care cie care lucră în domeniul legislativ trebuie să îl aibă. Iată de ce este bine să fim cât se poate de atenți cu tot ceea ce ține de bunul simț și cu modul în care se manifestă el. Bunul simț este un fapt care fără doar și poate se poate să fie un simț al justiției, un simț al legislației fiindcă acesta este cel care ne face să fim cât se poate de realiști cu cei din jurul nostru. Realismul dreptății este un lucru care ne duce la capacitatea de a aprecia pe cei din jur la adevărata valoare. Iată prin urmare cum în omul de caracter se leagă dreptatea de bunul simț.[57]

Un alt mod în care se demonstrează omul de caracter este exemplul propriu. Exemplul propriu este un lucru care întodeauna convinge și este mult mai vorbitor decât cuvintele și vorbește. Știm de exemplu din istorie de exmeplu despre Roland că a fost cavaler al regelui Carol cel Mare al Franței. În timpul lui Roland sarazinii (populație musulmană din nordul Africii care a invadat Franța și Spania) au invadat Franța. Un curtean de-al lui Carol cel Mare a trădat și a decis să dea Franța sarazinilor. Fără să știe Ronald s-a dus să se lupte cu sarazinii. Lupta era grea dar Ronald s-a dus exact în locurile cele mai grele ale bătăliei. Fiindcă oștirea sarazinilor era mare cei cu trâmbițe au sunat ca din depărtare să audă și regele Carol. Regele Carol avenit cu armata și a putut să îl găsească pe Ronald mort cu fața în spre locul unde vor sosii armatele lui Carol. Avem aici un exemplu de bun simț la propriu. Ronald nu a fost numai un cavaler care stătea să vorbească despre cum trebuie să fie apărată Franța ci atunci când a trebuit s-a dus și a luat sabia în mână și ma purces la apărarea țării sale. Acest lucru i-a făcut pe simpli soldați care erau sub comanda lui să meargă și să asculte de Roland. Iată prin urmare că marii lideri nu se impus numai prin puterea cuvântului ci la fel de bine și prin propriul exemplu. Trebuie să nu avem nici un fel de îndoială în acest sens și să fim cât se poate de convinși de aceasta. Nu vom convinge pe nimeni să meargă să își apare țara de invadatori prin cuvinte frumos meșteșugite ci la fel de bine prin propriul exemplu. Omul de caracter este un exemplu pentru cei din jurul lui și el este o persoană care întodeauna este gată să se sacrifice primul pentru binele celor mulți. De astfel de oamenio are nevoie lumea pentru a merge înainte și la fel de bine pentru a devenii cât se poate de eficent în scopurile pe care și le propunem. Este adevărat că pentru a fi un exmeplu pentur ceilalți la fel de bine trebuie să fi o persoană de convingere. Pentur a fi un om de convingere trebuie să fi foarte bine informat. Știm că atunci când primii exploratori au pleact să descopere America ei au fost persoane care au fost convinși de reușita lor. La fel de bine și noi trebuie să fim convinși de reușita noastră. Acesta fiindcă în cele din urmă reușita ține de noi și nu de alții care nu au nici un interes să ne ajute. Omul de caracter de multe ori fiindcă devine un exemplu ajunge să se simtă singur și părăsit de cei din jur. Nu a fost Iisus în timpul patimilor părăsit de tioți și lăsat singur? Dacă Iisus care a fost Fiul lui Dumnezeu s-a confruntat cu abandonul și singurătatea cum vom crede în această lume că noi nu ne vom confrunta cu aceste lucruri?[58]

La fel de bine omul de caracter este un om sincer. Prin aceasta înțelegem că omul de caracter este o persoană care slujește adevărului. Iisus s-a indentificat pe Sine ca fiind adevărul și pentru acest lucru trebuie să știm că Cel mai mare om de caracter a fost Iisus. Iisus nu numai că a fost Cel mai mare om din toate timpurile ci la fel de bine a fost un om de carater. Acesta fiindcă El a slujit adevărul chiar cu prțeul propriei vieți. Este adevărat că mulți am fi gara să slujim adevărul dar câți dintre noi ne-am da viața pentru adevăr. Iisus și-a dat viața pentur adevăr și pentru tot ceea ce a fost bun și frumos. Este adevărat că în zilele noastre nu ne cerem nimeni să ne dăm viața pentru adevăr dar trebuie să știm că putem să slujim adevărul dacă suntem oameni de caracter. Omul de caratcer este un om care este sincer chiar dacă știe că atunci când spune adevărul va avea de suferit. Trebuie să știm că omul de caracter își asumă faptele sale și caută să se voaleze atunci când se confuntă cu greutăți. Tendința la marea majoritate dintre noi este ca atunci când ne confruntăm cu greutăși să ajungem la o soluție de compromis pentru a ne apăra și ușura situația. Acesat este bine să șfie știut că este un lucru care în cele din urmă ne face să fim cât se poate de nesinceri. Nu putem să schimbăm adevărul în fucnție de orice presiune de face asupra noastră. Aceasta fiindcă adevărul este unul și numai prin sinceritate ajungem să slujim

[57] Vailios Bacoianis, *Cum să biruim nedreptatea: îndreptar pentru liniștea inimii* (Editura De suflet, 2012).

[58] Puterea exemplului este una care convinge pe tot mai mulți și în zilele noastre. Lumea se satură repede de cuvinte frumoase și vrea să vadă și fapte pe măsură. Acesta fiindcă știm că comunitățile au nevoie mai mult de acțiune decât de cuvinte. Trebuie să știm că omul de caracter este un om de acțiune dar la fel de bine și un om care atunci când situație o care știe să mângâie și să audcă alinare suferinlelor sufletești cu care se confruntă semnii lor. Nu trebuie să fim oreintați numai spre propria noastră gratificare ci la fel de bine trebuie să fim cât se poate de ancorați în bunul simț al grijii de semenii noștrii. Iată de ce este bine să fim cât se poate de orientați în spre preocuparea de semenii noștrii. Nu putem să îi cerem unui prieten să ne mângâie și să ne consoleze atunci când trecem prin greutăți dacă noi la rândul nostur nu l-am mângâiat și nu l-am conolat când și el a trecut ca noi prin greutăți.

adevărul. Trebuie să fim de partea adevărului și ori de câte ori suntem sincer adevărul este că suntem slujitori ai adevărului. Sinceritatea este prin urmare un lucru care nu face decât să ne manturizeze și la fel de bine să apreciem lucrile la adevărata lor valoare. Trebuie să fim oameni care să știm că nimic nu este mai presus de adevăr pentru om un de caracter și că sinceritatea ne deschide spre cei din jur. Sinceritatea este o realitate a vieții noastre de persoane care avem un bun simț în noi. Bunul simț este întotdeauna sincer în timp ce viclenia este întotdeauna mincinoasă. În omul de caracter sinceritatea este o dovadă de lipsei de viclenii. După cum am spus nu se cuvine numai să cunoaștem adevărul ci la fel de bine trebuie să ne și asumăm adevărul. Acesta fiindcă numai așa putem să fim persoane de caracter care nu judecăm lucrurile cu jumătăți de măsură. Pentru oamenii desimplii sunt mai multe adevăruri și prin urmare pentru ei nu există nici un adevăr.[59]

Prin urmare înțelegem că omul de caracter este un om integru. Ce înseamnă însă să fi un om integru fiindcă termenul de integru s-ar putea să îi ducă pe mai mulți în eroare? Un om integru este un om 1. cinstit, 2. onest, 3. corect, 4. incoruptibil. Iată prin urmare că integritatea poate să fie definită prin 4 atribute. Cinstea este un lucru din ce în ce mai rar întâlnit. Mai ales în marile cazinouri ale lumii se face multe lucruri necinstite. Mentalitatea de cazinou este de a câștiga cât mai mulți bani de pe urma celor care ajung să fie dependenți de jocuri de noroc. Așa se face că deși la început cei care iubesc jocurile de noroc câștigă puțin, în cele din urmă ei vor ajunge să își piardă toată averea la cazinouri. Sunt mai multe cazuri de persoane care după ce au jucat la cazinou fiindcă au pierdut tot ceea ce aveau mai apoi s-au dus și s-au sinucis. Cinstea este un lucru din ce în ce mai rar întâlnit în zilele noastre. Acesta fiindcă omul cinstit este un om de bun simț. Bunul simț ne spune să fim cinstiți. Nu este un exemplu de nesimțire și de necinste că unii vânzători de lapte pentru a câștiga mai mulți bani pun apă în lapte fiindcă la o cantitate mare de lapte ei se gândesc că în nici un fel consumatorii nu își vor da seama? Iată prin urmare un exemplu de necinste și la fel de bine o dovadă că necinstea se leagă de lipsa bunului simț. Acolo unde bunul simț există la fel de bine există și cinste. Omul cinstit este întotdeauna o persoană care dă dovadă de bunul simț și de tot ceea ce este el. A fi un om cinstit în zilele noastre când lumea dorește cât mai mult câștig și acesta imediat este un lucru care ne face să fim considerați farieri. De multe ori auzim că se spune că numai fraierii sunt oameni cinstiți. Așa se face că am ajuns în zilele noastre să trăim într-un climat al necinstei și înșelăciunii. Sunt din ce în ce mai puțini cei care cred în virtutea cinstei. Cinstea este o trăsătură de caracter a omului cu bun simț. Trăim într-o lume așa cum o știm fiindcă de multe ori în ea nu există cinste. Dacă ar fii mai multă cinste cu siguranță că și lumea noastră s-ar schimba. Iată prin urmare cum lipsa de cinste ajunge să afecteze lumea noastră și la fel de bine să o facă mai urâtă. Orice om sănătos vrea o lume mai bună și mai frunoasă însă adevărul este că sunt din ce în ce mai puțini cei care voiesc să facă ceea ce este constit și ceea ce este corect. Acesta fiindcă se consideră că lumea noastră poată să trăiască și fără de cinste.[60]

Cinstea se leagă de bunul simț chiar dacă unii sunt împotriva acestei afirmații. Trebuie să știm că omul cinstit este un om al bunului simț care știe că bunul simț este o valoare morală ce ne face să apreciem în mod corect lucrurile din lumea noastră. Fiindcă sunt mai multe persoane împătimite este adevărat că pentru unii cinstea în nici un fel nu stă în legătură cu bunul simț. Ce are a face bunul simț cu cinstea? Nimic. Acesta este o logică greșită. Este greșită fiindcă bunul simț este cel care ne spune când și cum trebuie să fim cinstiți. În mai multe situații bunul simț este cel care acționează ca un fel de barometru și ne spune că trebuie să răspundem cu cinste celor care au de a face cu noi. Pentru un om cinstit este adevărat că bunul simț este de mare folos. Numai neimțitul este o persoană necinstită fiindcă el știe că tot ceea ce contează este propriul interes. Realitatea este că de multe ori interesele meschine sunt cele care guvernează lumea noastră și fac ca noi să fim persoane fără de scrupule. Să fie oare aceasta atitutdinea pe care trebuie să o avem față de viață și de existență? Lipsa de cinste este în primul rând o lipsă de bun simț. Acesta fiindcă după cum am spus în rândurile de mai sus necinstea este o lipsă, un gol existențial. Cei care sunt necinstiți sunt nesimțiți fiindcă ei nu mai au simțul cinstei sau mai bine spus a ceea ce îi leagă de viața din jur. Iată de ce este bine să cultivăm cinstea în zilele noastre și la fel de bine să nu așteptăm că primim cinste dacă nu o oferim. Omul de caracter este un om cinstit și la fel de bine integru. Sunt

59 Michel Henry, *Eu sunt adevărul. Pentru o filosofie a creștinsmului* (Sibiu, 2000).

60 Pentru mulți cinstea este o povară prea mare. Să fi cinstti atunci când ai putea să înșeli fără să își da seama nimeni? Se poate una ca asta? Iată de ce tot mai mulți oameni sunt cât se poate de necinstiți și consideră că sunt îndreptățiți să facă tot felul de mișelii și înșelăciuni. Omul care nu este cistit este în sens moral un nesimțit. Acesta fiindcă după cum am spus în rândurile de mai sus, cinstea și onestitatea presupun bunul simț. Când omul are bunul simț el știe ceea ce trebuie să facă și ceea ce nu trebuie să facă între semenii lui. Oamenii necinstiți deși la început se bucură de oarecare atenție în societate în cele din urmă vor fi evitați și desconsioderați fiindcă lumea începe să își dea seama de caracterul lor reprobabil. Cu alte cuvinte este în firea lucrurilor să fi un om cinstit. Acesta fiindcă cinstea este ceva care nu este consonant cu bunul simț.

din ce în ce mai puțini oamenii de acest fel în lumea noastră fiindcă am ajuns să ne învățăm să ne furăm și să ne înșelăm reciproc unii pe alții ca și când acest lucru ar fii firesc și cât se poate de obișnuit. Nu este firesc să înșelăm, să sabotăm semenii și să fim necinstiți. Acesta fiindcă firea umană prin bunul simț se autoreglează. Bunul simț este un fapt care ne autoreglează sau mai bine spus ne vorbește clar ce să facem și ceea ce nu trebuie să facem. Nu putem de exemplu să ne întâlnim pe stradă cu un fost profesor pe care nu l-am simpatizat în școală și să începem să îl înjurăm din senin fiindcă în școală regulamentul nu ne-a permis. Acesta fiindcă în nici un fel cinstea nu poate să fie compatibilă cu bunul simț.[61]

Omul integru sau mai bine spus omul de caracter este un om onest. Prin acesta înțelegem că el este un om moral sau mai bine spus un om care are un bun simț moral. Onestitatea este o faptă pe care se cuvinte să o categorisim bine în legătura ei cu bunul simț. Onestitatea este cea care ne face să spunem lucrilor pe nume și să nu umblăm cu jumătăți de măsură. Există din ce în ce mai puțină onestitate în lumea noastră. Începând cu elevii și studenții care copiază la teze și la examene și terminând cu patronii care își înșală angajații trebuie să știm că onestitatea este o noțiune în criză. În zilele noastre sunt din ce în ce mai puțini cei care sunt onești și de multe ori acest lucru începe în școală. Școala este un fapt care ne facă să fim onești dar pe mulți în face să fie persoane mincinoase. Se chiltuește mult în școlile noastre și când absolventul care a chiulit ajunge să intre pe piața muncii el va da rezultate slabe fiindcă evident că nu a fost la cursuri atunci când trebuia. Ni se spune de mulți elevi și studenți că în școală se face multă terorie de care elevii și studneții nu vor avea nevoie în viața profesională. Aceasta fiindcă una este teoria din școală și alta este practica din viața profesională. Așa se face că sunt din ce în ce mai mulți cei care refuză să meargă la facultate fiindcă pentru ei este o pierdere de vreme. Realitatea este alta: elevii și studenții de azi sunt leneși și nu vor să învețe și prin urmare ajung să își găsească tot felul de scuze pentru a ajunge în cele din urmă să își facă de ca. Faptul că în școlile de azi se face uneori mai multă teorie decât este nevoie în practică este din cauză că de multe ori elevul și studentul are nevoie să își lărgească orizonturile sau mai bine spus să își exerseze mintea. Iată de ce este bine să știm că teoria din școală are nu numai un scop profesional ci la fel de bine și unul educativ. Pentru elevii și studenții din zilele noastre este o pierdere de vreme să înveți atâta teoria pe care știi foarte bine că nu o vei folosii. Iată cum lipsa de onestitate se manifestă din băncile școlii. Școala nu are de multe ori numai funcția de a pregătii pe cineva teoretic ci la fel de bine mai are funcția de a oferii o educație sănătoasă și o cultură generală solidă elevului și studentului. Sunt mulți studenți care la examene copie și consideră că în acest fel pot să devină absolveții universității. Aceasta fiindcă universitatea este un loc în care studentul trebuie să își facă de cap. Ce amintiri frumoase poate să aibă cineva din anii de studneție dacă nu bea, dacă nu se îmbată, dacă nu face sex cu cât mai mulți parteneri și dacă nu copie la examene pentru a arăta cât de șmercher este?[62]

Iată prin urmare că onstitatea este un lucru care este din ce în ce mai rar cultivat în zilele noastre fiindcă se consideră că minciuna este o cale mult mai onorabilă de a rezolva problemele cu care ne confruntăm. Onestitatea este și ea un lucru care ne spune că înaite vom putea merge numai dacă suntem persoane ale bunului simț. Bunul simț este o expresie a onestității și la fel de bine el este cel care ne conferă un fel de stabilitate față de realitățile din jur. Omul onest este un om care știe ceea ce este bunul simț și la fel de bine ajunge să îl prețuiască. Totuși, sunt mulți care deși încep viața cu onestitate mai apoi când greutățile dau peste ei renunță să mai fie onești. Acesta fiindcă onestitatea nu le-a adus nici un câștig. Trebuie să ne asumăm onestitatea fiindcă numai în acest fel în cele din urmă vom ajunge să fim oameni integrii. Nu se poate să vorbim despre onestitate fără de bunul simț fiindcă este ca și cum am vorbii de o unitate militară fără radar. Bunul simț este radarul onestității care ne spune când și în ce împrejurare se cuvine să fim oameni onești. Oamenii onști sunt cu adevărat eroii zilelor noastre. Acesta fiidncă de multe ori ei ajung să facă mari sacrificii pentru a merge înainte și pentru a avansa. Omul onest este un om plăcut și deși el uneori poate să fie un om care nu este prea bun filosof totuși trebuie să știm că în cele din urmă el ne va ajuta să răzbim în împrejurări dificile. Aceasta fiindcă omul onest este un om care dă dovadă de bun simț și știe pe pielea lui că bunul simț este un lucru valoros. Pentru lumea de azi

---

61 Petru Creția, *Lumini și umbre ale sufletului* (București, 2011).

62 În zilele noastre se manifestă de decădere a învățământului nu numai universitar ci și preuniversitar. Aceasta fiindcă studenții de azi au uitat de ceea ce este onestitatea și la fel de bine de cum se manifestă ea. Trebuie să fim onești și să fim persoane care în cele din urmă vom ajunge să ne manifestă cât se poate de mult în acord cu bunul simț. Dacă ar exista mai mult bun simț în școlile noastre probabil că învățământul nostru are arăta total diferit. Sunt foarte cunoscute în zilele noatsre scenele de violență față de colegi și uneori, ceea ce este mai trist, se cunosc și scene de violență ale elevilor asupra profesorilor. Este adevărat că și unii profesori se manifestă violent cu elevii lor. Aceasat are loc totuși mai rar. Este bine să știm că suntmulți studenți care consideră că fentând universitatea în cele din urmă vor ajunge persoane integre. Când de mult se înșală ei nu?

banii și averile sunt mult mai prețioase decât bunul simț. Aceasta fiindcă bunul simț pentru mulți este un lucru care îi face să stagneze. Bunul simț este cel care îți spune de la sine că sunt multe lucruri pe care trebuie să le evităm: minciuna, calomnia, nepăsarea, dezinteresul sau clevetirea. În zilele noastre onestitatea este un lucru cât se poate de realtiv. Am flat de exemplu cu mare tristețe că doi politiceni nu prea aveau rating (audiență) când apăreau la televizor. Cei doi politiceni s-au întâlnit și au decis să ar fi bine să facă ceva în acest sens fiindcă ei neavând audiență scădea și popularitatea partidului lor. Așa că ei s-au sfătuit și au aflat că la televiziune au mare trecere scandalurile. Așa se face că cei doi politiceni s-au dus într-o seară la televizor când era audiența maximă din zi unde s-au certat din motive mai mult imaginare. Audiența a crescut imediat. După ce au terminat emisiunea în care cei doi s-au insultat și s-au calomniat reciproc, cei doi politiceni au fost văzuți luând masa la un restaurant împreună.[63]

Corectitudinea este o altă trăsătură a omului de caracter, a omului de bun simț. La fel de bine sunt în zilele naostre din ce în ce mai puțini oameni corecți. Așa se face că în timp ce unii se îmbogățesc și ajung să aibă averi imense alții sărăcesc și târiesc la limita disperării. Acesta fiindcă a fi un om corect presupune fără doar și poate bunul simț. Bunul simț este un indicator al corectitudinii. Este adevărat că există alterare a noțiunii de corecitudine. Corectitudinea este în acest sens matematică. Ea nu dă greș fiindcă se bazează pe reguli și pe precizie. Sunt mulți de exmeplu ca se poate să fie vecini cu o persoană înstărită și cu unul care este sărac dar cinstit. Așa se face că oamenii tind să fie prieteni cui cei înstăriți fiindcă este mai bine așa. Deși de multe ori se întâmplă să fim vecini cu un vecin sărac și onest tindem să îl trecem cu vederea și să nu avem prea multe de a face cu el. Veciul înstărit este cel care ne atrage toată atenția. În nici un fel acest lucru nu poate să fie o dovadă de corectitudine. Aceasta fiindcă corectitudinea ne cere în logica bunul simț să fim cât se poate de nepărtinitori. La fel de bine și în preoția creștin ortodoxă poate să apară lipsa de corectitudine. Sunt preoți care ajung să își influențeze copii să pășească și ei pe calea preoției. Așa se face că odată ce copilul lui a ajuns să fie preot el va ajunge să i urmeze la parohie fchiar dacă s-a demonstrat că sunt cadidați mult mai pregătiți. Acesat este ceea ce se denumește în termeni bisericești ca nepotism. Nepotismul nu numai că este o dovadă de lipsă de corectitudine ci la fel de bine este o dovadă de nesimțire. Lipsa de corectitudine se poate vedea și la școală. Sunt profesori care așteaptă cadouri de la părinții elevilor. Dacă aceste cadouri nu apar, notele și niveul generic la învățătură a elevilor scade în mod vertiginos. Iată prin urmare că lipsa de corecitudine se manifestă la mai multe niveluri și la fel de bine face mai multe victime în zilele noastre. Să ne aducem aminte din Vechiul Testament de un exemplu clasic de lipsă de corectitudine. Sfântul rege David avea un general pe nume Urie care avea o soție frumoasă de care David s-a îndrăgostit. Urie deși era un general capabil a devenit o problemă pentru David. David dorea cu orice preț să o câștige pe Batșeba, soția lui Urie pentru sine. Așa se face că David a găsit și un plan în acest sens: a dat ordin ca în timpul unui război purtat cu dușmanii evreilor Urie săm fie atuncat acolo unde bătălia era cea mai mare pentru ca în acest fel Urie să moară. În cele din urmă planul lui David a dat rezultate. Urie a murit pe câmpul de luptă și David a rămas cu soția lui.[64]

Fără doar și poate că omul corect este un om al bunului simț. Aceasta fiindcă el dă dovadă de multă atenție cu cei din jur. Trăim vremuri în care corectitudinea a ajuns să fie un lucru arbirar. Se vorbește din ce în ce mai mult de "corectitudine politică" fără ca prea multă lume să știe ceea ce este. Trebuie să știm că corectitudinea este o investiție ce în nici un fel nu dă în eșec. Acesta fiindcă corectitudinea este un imperativ al bunului simț. Am fost creați de Dumnezeu pentru a fi persoane ale corectitudinii și nu pentru a ne înșela unii pe alții ori de câte ori avem ocațiza. În lumea de azi de multe ori rămânem fără de cuvinte referitor la câtă lipsă de corectitudine există: se înșală profesorii cu elevii, copii cu părinții, șefii cu subalternii lor, politicenii cu aleșii lor, vânzătorii cu cumpărătorii lor etc. Iată prin urmare care este sensul genetic al lipsei de corectitudine în zilele noastre. Trebuie să fim persoane care să fim ancorate în bunul simț care ne va spune prin sine ceea ce trebuie să facem și ceea ce trebuie să evităm. Bunul simț nu ar putea să existe fără de corectitudine. Aceasta fiindcă aceste două lucruri sunt profund legate unul de altul. Iată de ce este bine să știm că bunul simț ne duce în spre corectitudine. Este corect să ne salutăm pritenii pe stradă, este corect să îi plătim pe cei care muncesc pentru noi,

---

[63] Robert-Vincent Joule,Jean-Léon Beauvois. *Mic tratat de manipulare pentru uzul oamenilor cinstiți* (Iași, 2016).

[64] Când avem de a face cu lipsa de corectitudine este adevărat că oamenii ajuns să își facă cele mai ingenoase planuri sau mai bine spus devin extrem de creativi pentru a ajunge să își îndeplinească scopurile. Așa se face că în loc să ne folosim energia pentru a fi cât se poate de corceți și să investing în corectitudine este adevărat că în cele din urmă ajungem să investim în minciună și înșlăciune. Lipsa de corectitudine este un lucru care în cele mai multe situații se manifestă prin înșelăciune și manipulare. Corectitudinea și manipularea nu ai nimic în comun fiindcă ele sunt două lucruri care în nici un fel nu pot să fie compatibile. Este bine să știm că trebuie să fim persoane ale corectitudinii fiindcă numai în acest fel ajungem să păstrăm în noi viu și nealterat bunul simț.

este corect să muncim pentru a trăii, este corect să nu trăim pe spinare altora, este corect să ascultăm de mai marii noștri, este corect să ne creștem copii cu dragoste, este corect să facem o societate educată, este corect să căutăm cât mai mult binele societății în care trăim etc. Iată prin urmare că corectitudinea este o noțiune care stă în strânsă legătură cu bunul simț deși pentru mai mulți aceste două noțiuni nu sunt deloc înrudite una cu alta. Trebuie să fim oameni care să știm că nu avem nimic de pierdul de pe urma corectitudinii. Sunt necorecți infractorii, violatorii, hoții și șarlatanii. Dacă nu vom practica corectitudinea în viața noastră și noi vom ajunge ca ei. Vom fii persoane care în nicin un fel nu vom avea un caracter demn și cinstit.[65]

Se spune că doi creștinii discutau unul cu altul.

- Știi ce nu înțeleg eu?
- Ce anume?
- De ce ne cere Biserica Creștin Ortodoxă să ne spovdedim așa de des?
- Fiindcă facem păcate.
- Bine dar eu au numai păcate mici.
- Păcatele mici sunt periculoase.
- De ce să fie periculoase?
- Tu ai văzut că ploaia este formată din picuri mici?
- Da, așa este.
- Atunci când plouă mult cu picuri de ploaie se poate ajunge la inundație?
- Evident.
- Ei vezi, așa este și cu păcatele mici. Ele sunt mici dar adunate la un loc pot face multe daune.
- Da parcă înțeleg ce vrei să spui.
- Foarte bine. Vezi, la fel este și cu fulgii de zăpadă, ei sunt mici dar dacă se adună mulți pot face mari pagube.
- Prin urmare păcatele mici pot să fie periculoase.
- Fără de nici o îndoială.

Dialogul de mai sus este unul care este menit să ne trezească la realitate. Cu toții avem tedința de a ne micșora păcatele. Sunt rare cazurile dintre cei care merg să se spovedească să ajungă să vadă păcatele mai grave decât sunt ele. Acesta fiindcă atunci când vine vorba de păcate omul are tedința de a își găsii circumstanțe atenuante. Trebuie să știm că păcatul este un lucru care aparent nu are nici un efect negativ asupra omului. Aceasta în primul rând din cauza noastră care avem tendința de a ne scuza păcatele pe care le facem. Este adevărat că mulți dintre noi nu facem păcate mari ci mai mult păcate mici dar care adunate la un loc sunt cât păcatele mari. Iată de ce bunul simț ne spune că nu trebuie să fim deloc îndurători cu păcatele pe care le facem. Este pentru mai mulți din zilele noastre cât se poate de de greu de acceptat că suntem păcătoși și că trebuie să ne pocăim. Se pocăiesc numai cei slabi. Noi avem nevoie de puțină pocăință fiindcă nu avem păcate mari. Nu avem păcate mari dar avem multe păcate mici care fără doar și poate în cele din urmă ne vor duce la pierzanie.[66]

O altă trăsătură a omului de caracter sau a omului integru este incoruptibilitatea. Ce să înțelegem din acesta: omul de caracter este o persoană care fără doare și poate ajunge să se definească prin faptul că nu mai poate fii perturbat din drumul lui spre Dumnezeu. Așa se face că pentru mulți lumea din jur este un fel de distragere din drumul spre Dumnezeu. Trebuie să fim persoane care să fim angajate în drumul spre Dumnezeu și să nu lăsăm nimic să ne perturbe din acest drum. Realitatea este că sunt foarte muți dintre nmoi care știu teoretic că trebuie să slujim lui Dumnezeu și că nu există nici un bun mai suprem sau dincolo de Dumnezeu. Totuși mulți știu acets lucru numai teoretic fiindcă în practică ei se lasă distrați de atracțiile lumii din jur. Unii spun că acest lucru nu poate să fie în nici un fel greșit fiindcă Dumnezeu este Cel care a făcut- această lume și El a făcut-o pentru noi. Să fie lucrurile chiar așa? Este adevărat că Dumnezseu a făcut această lume dar El a făcut ca prin ea să ajungem să Îl cunoaștem pe Autorul ei. Tragedia este că mulți când ajung să trăiască în lume nu mai simt nevoia

---

[65] Dov Seidman, *Află cum: de ce modul în care facem ceva decide rezultatul acțiunii* (Editura Litera, 2015).

[66] Logica păcatului este una care se manifestă pe sine printr-un sentiment de dușmănie cu Dumnezeu. De ce este acest lucru așa? Este așa fiidncă știm că păcatul este cel care se opune voii lui Dumnezeu. Pentru păcat au pierdut oamenii raiul. Prin urmare păcatul este mai nociv decât pare. Bunul simț ne spune că trebuie să ne spovedim atunci când păcătuim fiindcă astfel în cele din urmă vom ajunge la nepătimire sau la starea de a nu mai păcătui. Iată prin urmare că bunul simț nu este străim nici de noțiunea de păcat. Trebuie să fim persoane ale nepătimirii și care să știm că în nici un fel păcatul nu poate să fie o expresie a bunului simț. Aceasta fiindcă păcatul este contrar voi lui Dumnezeu. Ceea ce mai mulți dintre noi uită este că mai înainte de a face voia noastră trebuie să facem voia lui Dumnezeu. A nu păcătui deloc este o trăsătură care ține mai mult de Dumnezeu. Totuși, Dumnezeu ne-a lăsat spovedania pentru a ajunge să ni se ierte păcate.

să ajungă la Dumnezeu și se mulțumesc cu ceea ce le oferă lumea și realitățile din jur. Procesul de mai este ceea ce este cunoscut cu numele de autonomie. Sunt din ce în ce mai mulți care sunt autonomi în comparație cu Dumnezeu. Aceste persoane nu mai simt nevoia de a ajunge prin luma la Dumnezeu fiindcă lumea și nu Dumnezeu au ajuns un scop în sine. Trebuie să evităm o astfel dee logică ce nu poate să fie decâtg nefastă și fără de nici un fel de finalitate. Este ca și cumn am considera că Monalisa lui Davinci nu are nici un autor și că ea s-a făcut singură. După cum am spus lumea din jurul nostru este o realitate care în nici un fel nu poate să se interpună între noi și țelul nostru final care este Dumnezeu. Iată de ce este bine ca îân sens duhovnicesc să fim incoruptibili. Această incoruptibilitatea este un lucru ce în cele din urmă ne va duce la Dumnezeu și ne va ține profund legați de Dumnezeu.[67]

Prin urmare ce să înțelegem printr-un om incoruptibil? Printr-un om incoruptibil înțelegem o persoană care în nici un fel nu ajunge să renunțe la crezul că destinul sau scopul lui ultim este la Dumnezeu. Sunt mulți apostați în lumea noastră care dintr-un motiv sau altul ajung să nu mai considere că trebuie să ajungă la Dumnezeu. Știm că Iisus ne-a spus că drumul spre Dumnezeu și Împărăția Cerurilor este greu și anevoios, în timp ce drumul spre perzanie este cât se poate de ușor și de larg. Este evident că există o corupție spirituală este corpuție pe care o trăiesc apostații. Apostații sunt cei care au renunțat la Dumnezeu și nu mai vor să aibă nimci de a face cu El. Ei merg pe un drumul propriu care în nici un fel nu este sigur. Dumnezeu Tatăl este unica noastră siguranță în această lume în care totul este trecător (panta rei cum spuneau anticii; nimic nu este stabil în lumea noastră și totul este într-o contuină trecere). După cum putem să înțelegem incoruptibilitatea este o realitate care ține mai mult de modul în care ne raportăm la Dumnezeu. Este imposibil ca în drumul nostru spre Dumnezeu să nu apară și unele dificultăți fiindcă am fost avertizați că cel rău (diavolul) nu vrea să ne lase să ne apropiem spre Dumnezeu. Iată prin urmare care este sensul incoruptibilității spirituale de care trebuie să dăm dovadă și pe care trebuie să o practicăm. A fi un om in coruptibil în sens spritual înseamnă să fi un om de bun simț, un om de principii care știe care sunt cu adevărat prioritățile lui în această lume. Iată de ce este bine să știm că incoruptibilitatea spirituală este una care se leagă de bunul simț. Acesta fiind că bunul simț este unul care iasă și apare din ea. Deși sunt din ce în ce mai mulți care nu țin la bunul simț ajung să îi admire pe oamenii care sunt morali și care au o coloană vertebrală verticală în plan spiritual. Suntem sau mai bine spus ajungem să fim incoruptibil în sens spiritual atunci când avem o ierahie a valorilor și când știm ceea ce este cu adevărat important în viața noastră. Realitatea este că sunt mulți care nu știu ceea ce este cu adevărat important în viața lor și sunt astfel într-o continuă stare de schimbare în care nimic nu este sigur. Bunul simț este un lucru care fără de nici o îndoială începe dintr-o accentuare a ceea ce este realmente impotant în viața unui om. Bunul simț este cel care ne spune că nimic nu poate să fie mai important în viața unui om decât Dumnezeu.[68]

Trăim într-o lume care este din ce în ce mai străină de noțiunea de incoruptibilitate. Aceasta fiindcă în sine incoruptibiliatea este o realitate ce ne face să fim persoane ale absolului și evident sunt mulți care ne spun că absolutul în nici un fel nu poate să fie atins în lumea noastră. Este bine să judecăm lucrurile în absolut? Este bine să ne raportăm la absolut și să vedem totul din prisma lui? Dumnezeu Tatăl este absolutul ultim dincolo de care nu mai există nimic și prin urmare este evident că ajungem să ne raportăm la absolut în această viață. Iată de ce este posibil să vorbim despre o incoruptibilitate spirituală a omului și a tot ceea ce ține de el. Prin legătura sa cu Dumnezeu omul poate să ajungă la un fel de relația sau de legătură duhovnicească incoruptibilă cu Dumnezeu. Dumnezeu Tatăl este Cel care ajunge să confere incoruptibilitatea sprituală semenilor și este bine să nu avem nici un fel de îndoială în acest sens. Dumneezeu Tatăl este centrul incoruptibilității noastre și El ne face să fim cât se poate de acorați în realitatea absolută a existenței Lui. Cum se leagă toate acestea de a bunul simț? Se leagă de bunul simț fiindcă absolutul lui Dumnezeu este cel care conferă tărie bunului simț bin nou. Așa se face că într-o lume în care există mult păcat și multă confuzie în cele din urmă noi ajungem să ne găsim pe noi înșine și să ne dăm seama de realitatea noastră prin bunul simț și prin tot ceea ce ține de el. Bunul simț este un lucru care

---

67 Ioan Bizău, *Viața în Hristos și maladia secularizării* (Editura Patmos, 2002).

68 Iată de ce este bine să știm să facem o listă cu prioritățile din viața noastră. Sunt mulți care le început Îl pun pe Dumnezeu pe lipsa priorităților lor pentru ca mai apoi să uite de El și să ajungă să nu mai țină cont de El. Este bine să știm că bunul simț ne face să ne dăm seama că nu poate să existe iubire mai superioară decât iubirea față de Dumnezeu. După ce ajungem să îl iubim pe Dumnezeu cu toată ființa noastră în cele din urmă vom ajunge să îi iubim și pe semenii noștri. Trebuie să fim persoane ale bunului simț și să știm că numai în acest fel vom ajunge să ne realizăm pe noi ca persoane. Sunt mulți care consideră că realizarea de sine nu este un lucru important fiindcă oricum nu poți să te realizezi indiferent de ceea ce ai face tu dacă acest lucru nu este voit de Dumnezeu. Adevărul este că Dumnezeu Tatăl dorește ca noi să ne realizăm și să nu simțim nici un fel de îndoială în acest sens. Prin urmare iată că bunul simț este cel care ne spune că trebuie să Îl iubim pe Dumnezeu mai mult decât orice și dincolo de toate.

ne deschide în spre un simț al absolutul lui Dumnezeu ce ne face să nu mai fim niciodată îndoielnici despre efectivitatea bunului simț în lumea din jurul nostru. Iată de ce este bine să cultivăm bunul simț și să fim persoane care știu că nu vor greșii în nici un fel când dau dovadă de bunul simț. Bunul simț se leagă în acest sens se incoruptibilitatea vieții duhovnicești fiindcă el este cel care ne duce în spre absolutul lui Dumnezeu. Bunul simț este cel care ne spune că trebuie să ascultăm mai mult de Dumnezeu decât de lumea din jurul nostru. La fel de bine este bine să știm că bunul simț este ceea ce face lumea noastră și mai frumaosă. Nu este aceasta ce în cele din urmă orice om de bine dorește? Cu siguranță că da, orice om de bine dorește o lume în care bunul simț să fie apreciat la adevăta lui valoare.[69]

CAPITOLUL 4

BUNUL SIMȚ ÎN SFERA PUBLICĂ

Am ajuns în cele din urmă la partea cea mai spinoasă a cărții noastre. Aceasta fiindcă bunul simț este un lucru care ajunge să se manifeste în sfera publică. După cum am spus bunul simț este o noțiune relațională sau mai bine spus de legătură. Nu putem să spunem că suntem persoane de bun simț dacă nu ne manifesătm bunul simț în raport cu semenii noștri. Este evident prin urmare că trebuie să ne manifesătm bunul simț în exterior și în cele din urmă acest fapt ajungem să îl facem prin acțiunile noastre față de bin jur. Așa se face că sunt mulți care ajung să afișeze bun simț față de cei din jur fiindcă știu că în acest mod vor câștiga simpatia lor. În acest sens este adevărat că bunul simț este un lucru care poate să fie minimal sau mai bine pus să fie falsificat. Marii lideri politici ai lumii atunci când candidează la o funcție înaltă din sfera socială de cele mai multe ori dau dovadă de mare bun simț în relație cu alegătorii lor fiindcă știu că în cele din rumă în acest mod vor ajunge să dobândească votul lor. Exemple ar fii mult prea multe în acest sens ca să le enumerăm aici. Odată ce politiceanul a ajuns să ocupe postul pe care și-l dorea el își arată adevărata față: este nesimțit, parșiv, nepăsător, nemilos și vulgar. Iată prin urmare cum bunul simț este minat pentru a ajunge să îți îndeplinești scopurile și să dobândești ceea ce voiai cu orice scop. Este clar că bunul simț este un lucru care în lumea politicii este inexistent însă cu toți cei din politică știu să joace teatru fiind percepuți de cei din jur ca persoane ale bunului simț. Prin urmare este bine să știm că bunul simț este o noțiune care poate să fie contrafăcută sau mai bine spus falsificată. Iată de ce trebuie să fim atenți cu cei care afișează un bun simț ieșit din comun în campaniile electorale ale zilelor noastre. Acesta fiindcă în cele din urmă bunul simț este un lucru care atrage simpatia alegătorilor și fără doar și poate politiceanul dorește să câștige cât mai multe voturi. Pentru cei care știu psihologie este adevărat că bunul simț afițat de politiceni în campania electorală este un lucru ce poate fii cu mare ușurință demonstrat că este numai unul aparent. Zâmbetele multe, semnele de OK și COOL sunt cele care cred politicenii să convingă că ei sunt oameni ai bunului simț și mai mult decât atât, exemple de bun simț.[70]

Prin urmare ceea ce am voit să evidențiem în rândurile de mai sus este că mai ales în lume a politicii bunul simț ajunge să fie cât se poate de falsificat și la fel de bine sunt din ce în ce mai puțini cei care își dau seama de acest lucru. Este bine să fim conștienți că bunul simț este folosit de mulți ca o armă electorală. Au fost multe cazuri în care unii politiceni au fost surprinși înjurând și belstemând pentru ca în momentul în care au devenit conștienți că sunt filmați să schimbe radical totul și genul conversației și în acest mod să devină amabili și plin de bun simț. Este evident că sunt mulți care afișează bun simț cu cei din jur fiindcă sunt filmați. Când este filmat sau este cu mai multe microfoane în fața lui politiceanul se schimbă imediat: spune glume, zâmbește, este amabil, dă dovadă de bun simț și devine dintr-o dată cât se poate de tolerant cu cei din jur. Iată de ce este bine să știm că în lumea publică bunul simț nu este prețuit ci doar jucat ca într-o piesă de teatru. Câți dintre noi nu devenim pradă unor astfel de comportamente. Aceasta fiindcă în cele din urmă nu știm cum se manifestă cu adevărat

69 Ioan Chira, *Căutând absolutul* (Napoca Star, 2000).

70 Nu puține au fost cazurile când un politician după ce a ajuns să zâmbească amabil și să vorbească despre credința în Dumnezeu în fața unui mulțimi înfocate în culise să ajungă să înjure ca un excroc și deținut. Acesta fiindcă este clar că în lumea politicii sunt foarte mulți care practică bunul simț c a treatru fiindcă ei în sinea lor sunt oameni fără de Dumnezeu și persoane care nu au nici un fel de credință în Dumnezeu. Este trist în acest sens că mai multe persoane din lumea politică preactică un bun simț artificial care poate foarte ușor să fie văzut că este fals și o mascaradă. În lumea politică avem de a face cu duplicitatea, înșelăciunea și minciuna ca forme de viață. Câte promisiuni din bun simț s-au făcut în lumea politică fără ca ele să fie duse la îndeplinire? Cu adevărat foarte multe. Este destul de oportun să amintim aici că deși s-au făcut atât de multe promisiuni totuși unii continuă și în zilele noastre să creadă în politiceni.

bunul simț. Am vorbit în rândurile de mai sus că există o psihologie a bunului simț care ne poate spune că sunt și persoane ale bunului simț. Este adevărat că acest lucru are loc mai rar dar ceea ce trebuie să știm că bunul simț este un lucru cât se poate de realtiv și realtivizat în lumea noastră. Bunul simț este prin urmae o realitate de care trebuie să ținem cont. Este greu de crezut că un candidat la președenția uni țări este o persoană de bine dacă el nu dă dovadă de bun simț. Evident, vor fii mult candidați la președinție care ne vor spune că bunul simț nu este în nici un fel o trăsătură de bază a unui adevărat lider. Așa se face că de multe ori liderii politici ne mint în față și ne spun că acesta nu a fost în nici un fel o lisă a bunului simț. Prin urmare, iată de ce este bine trebuie să știm cum se manifestă bunul simț și cum ajunge el să fie o realitate a zilelor noastre.[71]

Realitatea este că nu numai liderii politici ai zilelor noastre sunt cei care au ajuns să contrafacă sau să falsifice bunul simț ci la fel de bine și în lumea muzicii există acest lucru. În muzică poate să existe dovadă de nesimțire? Da cititorule. Este exact un citești. Sunt din ce în ce mai mulți care își găsesc o modalitate a își manifesta nesimțirea prin muzică și acest fapt este bine văzut mai ales în zilele noastre. Sunt în acest sens din ce în ce mai mjulte vedete promovate artificial fiindcă muzica a devenit în zilele noastre un fel de industrie. Mai ales în genul rock și pop este cel mai bine văzut aceasta. Există în zilele noastre o industrie muzicală rock și pop care pormovează vedete și superstaruri muzicale nu în funcție de talentul pe care îl au ci mai mult în funcție de nevoia pieții. În acest sens dacă piața cere sex și pornografie vor fii promovate vedete rock și pop care să cânte texte cu conținut erotic și pornografic fiindcă marea mare a gloatei este cea care cere acest lucru. Dacă în comerț există zicala: *clientul nostru stăpânul nostru*, ei bine de ce să nu funcționeze acest lucru și în muzică. Dacă ne uităm la ce muzică ascultau medievalii și vom vedea ce muzică ascultăm noi vom vedea o mare diferență: muzica noastră cu ritm și cu texte prepodenrent sexuale este una care este larg savurată de publicul dornic de senzații tari în plan muzical. Este aceasta dovadă de bun simț? Cu siguranță nu. Muzica pe care o ascultăm în zilele noastre și care de multe ori ajunge să ne definească este o muzică în care de ce să nu spunem se manifestă cele mai scârboase porniri ale omului. Să ne aducem aminte de un exemplu mai recent din industria muzicii. Este vorba de cunoscutul cântăreț Michael Jackson. Maichael Jackson demumit și "regele muzicii pop" a ajuns să fie o adevărată celebritate în lumea noastră ce a adus la concertele sale mai mulți președinți și a fost invitat de mai multe ori la mai multe reședințe prezidențiale. Pe lângă textele reprobabile ale muzicii lui Micahel Jackson care unele îndemnau la crimă și altele la o viață sexuală actrivă pentru tineri, Jackson s-a dovedit nu numai că avea tedendițe de pedofile dar era și un consumator împătimit de stupefiante. Iată că avem aici de a face cu un exemplu de nesimțire. Nu poți să promovezi la statut de superstar internațional o persoană care are înclinații pedofile și la fel de bine este un consumator de droguri. Este adevărat că din ce în ce mai multe staruri și vedete de muzică rock și pop din zilele noastre au probleme cu drogurile. Este aceasta o dovadă de bun simț? Orice om cu o elementară conștiință știe că drogurile și sexualitatea publică nu sunt o dovadă de bunul simț. Să fim sinceri? Aproape toată muzica din zilele noastre este o industrie a sexualității și nu o industrie a tedințelor sexuale perfide.[72]

Ceea ce este și mai trist este că în zilele noastre au apărut și multe manifestpri sataniste în muzica ușoară și mai ales în muzica rock. Sunt din ce în ce mai mulți muziceni în zilele noastre care devin simpatizanți ai satanismului și exprimă acest lucru prin melodiile lor care de cele mai multe ori sunt îndreptate în spre cei tineri care este adevărat că sunt și ușor vulnerabili. Tinerii sunt în acest sens mult mai atrași de cântecele satanite pe care le promovează marii muzicenii din zilelel noastre. Așa se face că de exmeplu renumita formație Rolling stones a lansat un cântec care era denumit Sympathy for the devil (simpatie față de dracul). La fel de bine texte cu conținut satanist larg audiate de tineri sunt cele are formației australiene ACDC Highway to hell (Drum spre iad). după cum am spus muzica din zilele noastre de multe ori a devenit un fel de manifestare satanică spre plăcere, sex și droguri care prinde la mare masă de tineri. Sunt în acest sens cunoscute mai multe vedete de muzică rock care manifestă o simpatie față de cel rău (diavol) și pe care uneori o exprimă și în cântecele lor. Ar

---

[71] Gabriel Liiceanu, *Despre minciună* (București, 2006).

[72] Un exemplu mai puțin cunoscut este cel am starletei americane Madona (pe numele ei adevărat Luise Ciconne) este cea care de mai multe ori a revoltat lumea prin gesturile ei obscene făcute în public. Madona a devenit celebră prin ceea ce am putea denumii ca un fel de *cult al sexualității*. Mai multe dintre câtecele ei adresate tinerilor au fost centrate pe teme erotice și sexuale. Mai mult la un spectacol, după mai multe scene obsecen Madona a apărut ridicată pe scenă pe un postament ca și cum ar imita scena răstignirii lui Iisus. Să nu fie aceasta dovadă de lipsă de bun simț? Fără doar și poate să lipsa de bun simț este cât se poate de întâlnită la cântăreții și cântărețele care sunt adulate uneori de miloane de fani în zilele noastre. Aceasta ca să nu mai vorbim de moralitatea marilor vedere printre care de multe ori s-au găsit homosexuali sau bisexuali (Elton John, Freddie Mercury, George Michael etc). iată prin urmare care este muzica pe care noi consumatorii de muzică o ascultăm în zilele noastre).

fi destul să amintim aici pe: Alice Cooper, Kind Diamond, formația The slayer, Marylin Manson sau Gine Simons. Exemplele sunt mult prea multe pentru ca să insistăm asupra lor. Este bine să știm aceste lucruri și să nu ne lăsăm furați de ele. Aceasta fiindcă în cele din urmă muzica este un lucru care ajunge să exprime gradul de moralitate și de civilizație la care a ajuns o anumită epocă a istoriei umanității. Dacă ne vom uita în ansamblu la muzica din zilele noastre vom vedea că suntem departe de a avea o muzică săntoasă sau de ce nu a bunului simț. La fel de bine în zilele noastre există o două extreme: ori sunt vedete care rezistă foarte puțin în muzică (uneori apariția lor este fulminantă și ține numai câteva luni) ori sunt vedere care deși sunt fără de nici un fel de moralitate ajuns să rămână mulți ani și prin muzica lor ajung să contamineze cât mai mulți.[73]

Administrația publică este un alt lucru în care la fel de bine se poate vedea că se manifestă lipsa de bunul simț. Administrația publică este un lucru care se manifestă prin faptul că în locuri cu respobsabilitate pentru binele celor din jur trebuie să vedem persoane competente și care știu ceea ce au de făcut. Așa se face că în administrația publică se iau mai multe angajamente: să se vor introduce rețele de apă, că se vor asfalta străzi, că se vor ilumina cartiere fără lumină, că se vor lua măsuri față de amenințările țiganilor în anjumite regiuni, că se vor amenanja parcuri în zone în care nu există verdeață. Toate aceste lucruri fiindcă fără doar și poate se consideră că administrația publică poate să facă foarte multe lucruri pentru cetățeni. Adevărul este că se iau multe angajamente și se face foarte puțin. Acesta fiindcă sunt de multe ori mai mult promisiuni politice care se fac și care nu vor fii puse în practică niciodată. Așa se face că sunt sate în care de sute de ani nu există astfel localități în care apa este luată din fântâni fiindcă nu există nici o conductă de apă, cartiere care deși s-a spus că vor fi iluminate rămân în întuneric sau blocuri în care se promite că plata facturii la căldură se va mișcora în timp ce ea se mărește de la an la an. Nu este aceasta dovadă a lipsei de bun simț? Ceea ce ne spune viața practică este că în viața publică și mai ales în administrăția publică de multe ori se promit multe dar se fac foarte puține. Se știe mai nou de un primar al Bucureștiului care promis că dacă va fi ales le va face bucureștenilor un tren suspendat. Au trecut mai bine de opt ani de când edilul bucureștean a făcut promisiunea și nu s-a realizat nimic. La fel de bine promisiuni se fac și în lumea cărților. Unii se străduie să scrie cărți buni și își stroc creierii de toată energia neuronală pe care o au. Li se pormite că fără doar și poate cartea lor va fi publicată pentru ca la scurt timp să fie dată uitării. Nu este acesta dovadă a unei nesimțiri care există în lumea editorială. Ce să mai spunem de editorii care publică cu mult succes romane erotice și pronografice care ajung să ne întunece mințile? Este aceasta o simplă neglijență a editorilor sau mai mult o lipsă de bun simț? Bunul simț de multe ori lipsește din editurile noastre care consideră că ele nu au menirea de a aduca populația ci mai mult ele au menirea de a vinde ce se cere pe piață. Adevărul este că piața de multe ori este influențară de ceea ce promovează marii editori ai zilelor noastre. Dacă editorii promovează erotism și propnografie cum mai avem pretenția ca ei să fie persoane de încredere și unele care sunt chemate să educe masele de oameni?[74]

Prin urmare creștinul ortodox autentic este o persoană are nu își asumă funcții mai mari de administrație decât poate duce. Acesta fiindcă și în administrație sunt unii care sunt tentați de funcțiile pe care le au și de modul în care vor ajunge să devină conducători. Este adevărat că sunt foarte puțini cei care sunt conștienți că o funcție mare de administrație publică aduce cu sine și multă responsabilitate. Trebuie să ținem la aceastră responsabilitate și să fim cum se manifestă ea. Responsabilitatea și bunul simț sunt cele care ne spun să nu luăm funcții mai mari decât am putea să le ducem. Acesta fiindcă bunul simț este un lucru care în cele din urmă ne face să fim cât se poate de atenți cu cei din jurul nostru. Cu toții vedem că în administrație publică se fac multe promisiuni. Se promite mai ales că se vor deschide fabrici și că vor fii reparate vechi fabirici care din lipsă de comenzi de muncă au fost închise. Iată prin urmare cum stau lucrurile cu admionistrația publică. Sunt din ce în ce mai multe fabrici închise fiindcă mai marii noștrii nu sunt prea interesați de ele ci mai mult de propriile venituri. La fel de bine se promite că se vor face locuri de muncă acolo unde cândva existau locuri de muncă fără ca în realitate acest lucru să aibă loc. Să fie toate acestea un fel de dovadă a bunului simț pe care îl afișează cei din administrația publică. Adminstrația publică este un lucru care în cele din urmă ne duce în spre binele comun

73 Cristian Șerban, *Între rock și iubirea fără de sfâșit. Confesiuni* (Editura Apologet, 2006).

74 Funcția editurilor și a ziarelor nu este numai de a informa ci la fel de bine de a și educa. Acesta fiidncă prin educație și prin formare în cele din urmă nu facem decât să contribuim la sănătatea societății noastre. Cu toții voim să avem o societate sănătoasă dar suntem din ce în ce mai puțini cei care voim să facem și lucrurile care duc la sănătatea cestei societăți. Pentru a avea o societate sănătoasă mai întâi de toate trebuie să cultivăm bunul simț în lumea de azi. Acesta fiindcă numai în acest fel în cele din urmă vom ajunge să oferim societății ceea ce are nevoie pentru a merge pe propriile ei picioare. Bunul simț este un lucru care ne duce în spre bine și în spre facerea lui prin soceitatea în care tărim. Cu toții trebuie să ne aducem contribuția noastră la binele societății în care tărim și facem acest lucru cel mai bine prin faptul că impregnăm societății noastre bunul simț și ceea ce ține de el.

și de ce nu în spre bunul simț. Cei din administraația publică de multe ori nu au răbdare cu clienții lor pe care ar trebui să îi respecte și din contră îi înjură și le adresează vorbe de calomnie. Iată de ce bunul simț este unul care în zilele noastre lipsește din sfera administrației publice. Sunt mai mulți care susțin că în nici un fel nu trebuie să dăm dovadă de bun simț în sfera publică ci mai mult de porfesionalism. Ni se spune că bunul simț nu are nimic de a face cu profesionliasmul. Cum poți să fi un bun profesionist în probleme de administrație publică dacă tu înjuri ca un birjar pe cei cu care intrii în legătură și urlii cât te țin plămânii atunci când știi că nu se execută ceea ce ai comandat? Iată de ce este bine să știm că în administrația publică funcționarii trebuie să știe ceea ce este bunul simț. De multe ori un răspuns negativ dublat de bunul simț este mult mai bine primit decât un răspuns pozitiv dublat de înjurătouri și calomnii.[75]

Când pleca dimineața la treabă, omul acela, în loc de altă vorbă, zicea:

-„ Mă tem că nu vom izbuti...”

Când începea să mănânce, își arăta îndoiala:

-„ Mă tem că mâncarea aceasta are să-mi facă rău...”

Dacă un cerşetor întindea spre el mâna, omul nostru nu-i dădea nimic ci numai şoptea:

-"Mă tem că mă înşeală...”

Iar când cineva îi vorbi despre mântuirea sufletului, el de asemenea îi răspunse:

-"Mă tem că-i o înşelare...

Până într-o zi, când preotul, stând cu el de vorbă, îi zise:

- "Dumneata spui aceste vorbe: "Mă tem că...” tocmai unde nu trebuie, şi nu le spui unde trebuie.

- "Cum adică, părinte?”

- "Foarte simplu. Când tragi din ţigară, când treci pe la crâşmă, când înjuri, când minţi şi în alte împrejurări ca acestea, nu zici: "Mă tem că...”, cu toate că tocmai atunci ar trebui să le spui...”

Și omul nostru a rămas pe gânduri din clipa aceea.

Avem mai sus un exemplu clasic despre ceea ce înseamnă nesimțire. Întotdeuna nesimțitul este o persoană care trage la propria lui oală și evident tinde să desconsidere ceea ce ar trebuie să facă în legătură cu restul. Acesta fiindcă de ce să nu spunem că nesimățitul este o persoană care se teme de multe lucruri dar în nici un caz nu se teme de propriile gafe. Tindem să fim critici cu gafele altora dar în nici un fel să fim critici cu gafele pe care le facem noi. Așa se face că în lumea mas mediei de multe ori ne confruntăm cu lipsa de bun simț. Trăim într-lume în care mas media nu mai ține cont de marile adevăruri pe care trebuie le comunice lumii ci mai mult de rating (audiență). Așa se face că dacă audiența dorește filme erotice mas media le oferă. Dacă audiența cere emisiuni de scandal, mas media le oferă. Dacă audiența cere emisiuni mizerabile cu înjurături și blesteme mass media le ofere. Trăim într-o lume în care mas media nu se conduce după eticheta unui elementar bun simț ci mai mult după cerințele piții care sunt bunurile absolute de care trebuie se țină cont.[76]

Bunul simț există destul de puțin în mas media din zilele noastre în care ne spun prezentate tot felul de spurcăciuni și de aberații. Fie că găsim pe unul care a sărit cu bicicleta de pe un bloc pe altul riscându-ți viața, fie că unul îl imită bine pe Elvis Presley și vrea să îl vadă o țară întreagă, fie că unul vrea să știe toată lumea că s-a despărțit de iubita lui după ce în prealabil i-a tras acesteia o mamă de bătaie, fie că un politician vrea să știe lumea că el știe să cânte vocal și vrea să devină popular, fie că unul a uitat butelia aprinsă și i-a expoladat apartamentul, ei bine toate acestea sunt fapte cu care mas media din zilele noastre "își răsfață" auditoriul. Acesta fiindcă în cele din urmă mas media din zilele noastre este un lucru care ne face să fim cât se poate de nepăsători față de bunul simț. De ce să nu spunem că mai mulți realizatori TV sunt persoane care nu ai nici un fel de bun simț și pentru care bunul simț este o noțiune străină. Trebuie să știm că în accepția creștin ortodoxă un un realizator TV trebuie să fie un om al bunului simț, trebuie să dea dovadă de bun simț. Fiindcă realizatorii TV nu dau dovadă de bun simț în cele din urmă în cele din urmă și cei care îi urmăresc se vor dezvăța să dea dovadă de bun simț fiindcă acest lucru este logic. Nu poți să fie un om cu bun simț dacă te uiți la emisiuni picante cu

---

75 Octavian Paler, *Calomnii mitologice: fărâme din conferințe nerostite* (Editura Historia, 2007).

76 Așa se face că în zilele noastre nu se mai ține cont de regulile bunului simț ci mai mult de *dorința de senzațional.* De la mas media aflăm în acest se ultimii pedofili de la noi din țară, de multimele violuri, de ultimele furturi, de ultime încărierări ale nu știu ce clan de interlopi, de ultimele mode în materie de deținuți etc. Acesta fiindcă mas media din zilele noastre nu este un care este dublată de bunul simț ci mai mult de dorința de senzațional. Este o realitate tristă că dacă în zilele noastre audiența unui post de televiziune crește dacă se prezintă un material despre un pedofil, ei bine acel material va fi difuzat la o oră de maximă audiție pentru ca toată lumea să știe ultimele noutăți în materie de pedofili. Este aceasta o dovadă a bunului simț? Cu siguranță că nu. Dorința de rating nu trebuie să fie mai presus de regula bunului simț care trebuie să fie prezentă și în materie de mas media. Iată prin urmare unele meteahne ale mas mediei din zilele noastre.

violatori, travestiți și delapidatori de fonduri naționale. De ce? Fiindcă bunul simț nu este compatibil cu lucrurile pe care noi le-am crede că sunt compatibile cu noi. Prin urmare ceea ce putea vedea este că în materie de mass media bunul simț este o noțiune din ce în ce mai în lipsă. Acesta fiindcă se consideră că pe ecran trebuie să apară ceea ce face rating nu ceea ce ține de bunul simț. Așa se face că sunt mai multe posturi de radio și TV care au fost închise. În mas media întâlnim la fel de bine două extreme: ba sunt persoane care stau în fața telespectatorilor prea mult ba sunt altele care ar trebui să stea în fața telescptatorilor și nu stau prea mult. Așa se face că emisiunile cu violuri au mai mult success la public decât emsiunile în care este invitat un academiciam să vorbească. Lumea se plictisește la emisiunea cu academicianul dar se uită până la 1 nopatea la emisiunea despre ultimele violuri din țară. Iată prin urmare că mas media este un mediu în care bunul simț este prezent din ce în ce mai puțin.[77]

Este evident prin urmare că în această carte nu am voit să ne repetăm dar este bine să mai aruncâm o privire la liderii sociali și politici din zilele noaste. În zilele noastre sunt mai multe modele de lideri: lideri revoluționari, lideri de forță, lideri ai înțelepciunii, lideri cu mare greutate etc. Nu vom întâlnii în zilele noastre în nici un fel lider care să se aprecieze pe sine la adevărata lor valore. Altfel lumea noastră ar fi mult mai bună și mai frumoasă. Prin urmare orice lider tinde să se vadă pe sine mai mult decât este. La fel de bine în ceruri mai îniante de facerea lumii, cel rău sau diavolul a voit să fie mai mult decât ceea ce era: dintr-o făptură a lui Dumnezeu a ajuns să se vrea pe sine să fie mai presus de Dumnezeu. Iată prin urmare că modelul liderului hatiat după putere este vechi și nu ar trebuie să fie considerat o noutate. Totuși, deși multă lumea știe aceste lucruri. Sunt unii care suferă de o boală patologică de a se vedea pe sine în fruntea altora. Nu contează dacă au sau nu calitățile necesare sunt “lideri” care se văd pe sine mai mari decât toți și mai capabili decât toți. Mai nou și unele starlete din filmele pentru adulți au ales să intre în viața politică fiindcă se consideră că ele vor face mult bine dacă vor deține puterea. Aceste lucruri sunt cele care ne spune că trebuie să fim cât se poate de atenți cu cei care vor să ne conducă. Unul dintre primele lucruri pe care trebuie să le aibă un adevărat lider este bunul simț. Nu poți spune că tu ai fler de lider și de un adevărat caracter pentru a conduce dacă tu ești un nesimțit și un necioplit. Lumea vrea de la marii lideri bun simț și la fel de bine multă înțelepciune. Liderii din zilele noastre nu se mai consideră că trebuie să fie înzestrați natural cu calități de lideri ci mai mult că ei pot fi porduși în mod industrial. Avem în acest sens o masă largă de lideri: sociali, politici, culturali, etnici, populari etc. Să fie cu adevărat aceștia adevărați lideri? În nici un caz. Cum poți să dfi un lider pentru alții dacă tu înjuri, bârfeși, blestemi, la mânie amenințî cu moartea? Să fie acesat trăsăturile unui mare lider? Fără doar și poate nu. Adevăratul lider este un om moral și un om de bun simț care le face de bine nu este numai conștient de importanța bunului simț ci te și face să fi cât se poate de practician al bunului simț. Liderii din zilele noatsre vom vedea că sunt departe de un elementar bun simț fiindcă nu poate să coexite bunul simț și dorința de putere cu orice preț în aceiași persoană.[78]

Este greu să spui că tu ești un lider al timpurilor noastre dacă tu ești ahtiat după pornografie și te tentează chiar fetele mai tinere. Pentru mulți este adevărat că neismțirea este atât de mare că lor nici nu li se par incompatibile aceste lucruri. Marii lideri politici și sociali ai vremurile noastre sunt adevărați don juani și aventurieri care fac orice pentru a deține funcții cât mai mari și a se știi cât se poate de în funcție. Așa se face că societatea în care trăim și domină ei este una bolnavă. La fel de bine sunt din ce în ce mai mulți lideri care ne spun că nu trebuie să fi un lider al bunului simț aîta vreme cât ai banii. Se crede de ei că banii pot cumpăra orice. Banii sunt în acest sens un lucru care a ajuns să definească imaginera liderului din zilele noastre. Acesta este o persoană care se vede pe sine capabilă de orice fiindcă banii pe care îi are pot cumpăra orice. Pot banii să cumpere bunul simț? Nu. Adevărul este că banii nu pot să cumpere bunul simț și aici foarte mulți lideri de ai noștrii sunt cei care se dau de gol. Așa se face că sunt mulți lideri din zilele noastre care le predică altora despre ceea ce înseamnă tăria de caracter și fermitatea pentru ca la două zile după ce au ținut o astfel de predică să vedem că tocmai s-au certat cu colegii lui de partit și au ales să plece la un alt partid. Putem spune că un astfel de lider este un exemplu de integritate și de bun simț? După cum am spus, unj adevărat lider este o persoană a

---

[77] Magdalena Ciaslak, *Against and Beyond: Subversion and Transgression in Mass Media, Popular Culture and Performance* (Cambridge, 2012).

[78] Așa se face că sunt mulți așa ziși lideri în zilele noastre care le propovăduiesc altora moralitatea în timp ce ei au mai multe soții și mai multe aventuri amoroase care sunt descoperite în public sunt negate și se consideră că în nici un fel nu trebuie să fie luate în considerare. Pentru putere eset adevărat că sunt mulți lideri care ajung să imite un coportament al buinului simț și îi vedem că sunt foarte respectuoși și afabili. Acesta până într-o zi când vom auzii că liderul în cauză a avut mai multe aventuri extraconjugale și chiar au copii din flori de care nimeni nu știa. Exemplele ar fi mult prea multe ca să le evidențien aici. Așa se face că acești lideri se lasă duși șiu purtați de miorajul puterii pe care le oferă funcțiile politice și sociale. Trebuie să ne ferim de astfel de persoane și să ne dăm seama că ele nu ne fac bine.

bunului simț care dă dovadă de bun simț în tot ceea ce face și la fel de bine să fim și noi inspirați de bunul simț pe care îl au. Iată prin urmare care este sensul bunului simț în ceea ce privește pe un lider. Nu poți să inspiri pe alții la bun simț dacă tu nu practici și nu crezi în bunul simț. De multe ori bunul simț este un lucru care spune de la sine ceea ce trebuie să facă un lider. Dar câți lideri ascultă de bunul simț? Sunt lideri care fiindcă sunt corupți ar trebuii să dea dovadă de bun simț și să se retragă din funcțiile pe care le dețin. Nu o fac și așteaptă să fie pur și simplu aruncați în drum ca un animal vagabond. Iată prin urmare că dacă liderii din zilele noastre ar da dovadă de bun simț am trăi într-o societate mult mai frumoasă și mai bună. Nu este destul de mimăm bunul simț în campania elctorală prin sloganuri și gesticulație ci la fel de bine să dăm dovadă de bun simț în tot ceea ce facem.[79]

Este evident prin urmare că bunul simț trebuie să se manifeste în sfera publică. Lipsa bunului simț în sfera publică nu face decât să facă viața urâtă și anostă. Acesta fiindcă bunul simț este cel care ne spune ce și cum să facem într-o anumită situație dată. Mai nou lumea cinematografului este una care este în atenția publicului. Vedetele de cinema au ajuns să fie considerate de anumite persoane anumiți idoli care ajung să definească toată viziunea despre lume a cinefililor. Este adevărat că cinematograful a dat lumii nume mari care au schimbat modul în care gândim și vedem lumea. Totuși, nu trebuie să uităm că cinematograful din zilele noastre este unul care de multe ori lasă de dorit în ceea ce privește bunul simț. Există o modă a sexului și a violenței în filmele din zilele noastre care în nici un fel nu pot să ne lase indiferenți. Extrem de multe filme pe care le vizionăm noi și copii noștrii au tentă sexuală. Așa se face că marii regizori de la Holywood ne spun că ei nu fac decât să ofere ceea ce dorește piața. Iată prin urmare că în mare mai toți marii regizori și actori de la Holywood se declară nevinovați de sexualitatea care aproape obsesiv apare în peliculele delung metraj. Este o dovadă de bun simț a exploata teme sexuale pe marele ecran? Credem că nu. Copii noștrii prin filmele noastre de multe ori ajung să le fie stimulată imaginația în mod negativ referitor la ceea ce văd la marii actori ai marelui ecran. Sexul se vinde bine în zilele noastre și prin urmare este evident că vor fii și regizori care vor face acest lucru cu mare plăcere. Realitatea este că cinematograful a fost definit la origini ca fiind a șaptea artă. Este dincolo de interesul cinematografului să promovezet sexualitatea și erotismul. Nu poate să ne lase indiferenți ceea ce are loc în cinematografia din zilele noastre fiindcă în nici un caz nu este o dovadă de bunului simț. Bunul simț ne spune că cinematografia de azi nu ar trebuie să fie atât de obsedată de sex și violență fiindcă în primul rând acest lucru nu este etic sau moral. Cinematografia a fost creată cu scopul de a oferii o imagine cinematică despre frumosul care există în lume, dar în zilele noastre este adevărat că ea și-a schimbat concepția și a ajuns să fie o modalitate de a îndobitocii pe om. La fel de bine cinematografia modernă a dat naștere în ultima perioadă de timp la filmul pornografic și chiar a înființat o ramură specifică pentru acest gen de filme. Este o realitate tristă că de multe ori filmul pornogragfic se vinde mult mai bine decât filmul educațional. Iată de ce este bine să știm că cinematografia are nevoie să se reîntoarcă în matca ei.[80]

Vrem nu vrem cinematograful pătrunde în casele noastre săptămânal dacă nu lunar. Fie că sunt filme de lung metraj sau seriale ceea ce putem observa este că moralitatea actorilor care intră în casele noastre prin intermediul televizorului este reprobabilă. Un caz mai puțin cunoscut de un criminal prins că a comis o crimă a dat mult de gândit psihologilor. Întrebat care a fost motivul crimei cel prins în flagrant a declarat că a fost inspirat de un film cu crime pe care la văzut la televizor. Am ajuns în zilele noastre să trăim vremuri în care s-au făcut filme cu mai toți marii criminali ai lumii. De la Al Capone la Jack Spintecătorul mai toți marii criminali au parte în zilele noastre și de o producție cinematografică pe măsură. Ni se spune că aceste filme evident nu trebuie să fie luate în serios ci mai mult trebuie să fie considerate ca material istoric. Să fie lucrurile chiar așa? Cu siguranță nu. S-au făcut mai multe filme despre ascensiunea și decăderea lui Adolf Hitler, unul dintre cele mai sinistre personaje din istoria lumii. Să fie această preocupare cu Hitler doar un simplu interes istoric? Cel mai probabil nu. Realitatea este că și în zilele noastre la nivel mondial există simpatizanți ai lui Hitler și mulți neonaziști. Să nu uităm că în Germania zilelor noastre s-a reînfințat partidul neonazist. Este evident că trebuie să

[79] Silviu Vasile, *Puterea de a fi lider* (Create Space, 2016).

[80] La fel de bine este demn de amintit aici că mai noul Holywood America a devenit centrul cinematografiei mondiale. La Holywood se produc filme care sunt vizionate de locuitorii din toate țările. În acest sens este adevărat că fiind promovați ca vedete internaționale, actorii de la Holywood ar trebuie să fie modele sociale demne de urmat pentru tineri mai ales. Dacă ne vom uita mai bine la marii actori de la Holywood vom avea un gust amar. Ei se căsătoresc de mai multe ori în viață, au mai multe aventuri amoroase și la fel de bine unii dintre ei dețin averi fabuloase care dispar la fel de repede cum au și fost câștigate. Modele de la Holywood uită că ele nu trebuie să fie repere numai în timpul fimărilor ci la fel de bine și în viața de zi cu zi. Iată cum Holywood California a ajuns o unealtă de manipulare a dorinței americane de a domina lumea. Este ciudat că în țări est europene care sunt de cealaltă parte a lumii marii actori de la Holywood sunt uneori mai cunoscuți decât proprii actori naționali.

fim realiști în ceea ce privește cinematograful din zilele noastre și să avem o atitudine cât se poate de rezervată în ceea ce îl privelște. Acesta fiindcă după cum am spus sunt mai mulți regizori de cinema care au deturnat funcția primară a cinemaului de a slujii binele și frumosul pentru a îl transforma fie într-un instrument de tembelizare a maselor fie într-un intrument de propagandă politică. Este larg cunoscută în lumea demarcația cinema din secolul al XX-lea dintre filmele comuniste și filmele capitaliste. Ambele categorii de filme au fost larg savurate de audiența secoului al XX-lea. Este o dovadă de lipsă de bun simț faptul că cinematograful a ajuns să fie politizat și un instrument de masă de propagandă politică. Nu putem decât să regretăm că cinematograful modern este cât se poate de reprobabil și asta este mai întâi decât toate o dovadă de lipsă de bun simț.[81]

Prin urmare este adevărat că lipsa bunului simț este un lucru care se poate observa destul de bine în societatea noastră de secol al XXI-lea. Acesta fiindcă sunt din ce în ce mai puțini cei care consideră că în viața de zi cu zi din sfera publică este nevoie de bun simț. Spectacolul lipsei de bun simț este cât se poate de anost. Aceasta fiindcă în nici un fel nu putem să acceptăm lipsa de bun simț în sfera publică. Mai nou este la modă corupția. Se corupe la nivel de stat, la nivel de sănătate, la nivel de cultură, la nivel de educație etc. Există în acest sens o concepție pe care foarte mulți o susțin ce spune că în lumea noastră totul poate să fie cumpărat pe bani. Totul are un preț pentru unii și chiar viața umană. Să fie aceste lucruri adevărate? Fără doar și poate nu. Nu se poate cumpăa viața umană cu bani însă în țările din lumea a treia este adevărat că sclavia a ajuns să fie un lucru firesc. Sunt unii patroni în lumea a treia care nu au muncitori ci sclavi. Iată de ce este bine să știm aceste lucruri și să nu ne facem o imagine mult prea optimistă despre realitățile din lumea noastră. Dacă țările din lumea a treia sclavia este încă prezentă deși nu într-o formă oficială este foarte adevărat că în lumea bună sau în lumea civilizată există alte forme de sclavie. Este vorba de sclavia sexuală. Sunt țări bogate din lume în care se practică sexuală. Așa se face că în lumea noastră nu se face numai trafic de organe ci la fel de bine și trafic de ființe umane. Mai multe fete și femei tinere sunt furate și duse în locuri secrete unde sunt puse să se prostitueze pentru sume conistente. Sclavia sexuală vedem că este un lucru care este încă întâlnit în zilele noastre și care la fel de bine este o dovadă de lipsei de bun simț. Prin urmare trebuie să fim atenți la tot ceea ce înseamnă ființa umană. Ființa umană nu poate să fie vândută și nici nu are un preț. Pentru părădătorii sexuali ființa umană nu este nimic mai mult decât un instrument de satisfacere a unor plăceri morbide. Prin urmare este bine să știm că există multă corupție în zilele noastre. Chiar și staele puternice unde se consideră că nu ar fii motive de corupție se confruntă cu această problemă. Ce dovadă de bun simț poate să fie acolo unde statul plătește pe un funcționar public să urmărească binele comun și acesta nu face decât să fure și să primească mită. Este evident că pentru mai mulți funcționari publici lăcomia este atât de mare că nu îi mai face să gândească normal și firesc. Deși cei din funcțiile publice au salarii rezonabile din care pot să ducă o viață decentă adevărul este că orbiți de lăcomie funcționarii publici ajung să fure cât mai mult și să creadă că acest lucru este etic și ceea ce trebuie să și facă. Evident că o astfel de atitudine nu numai că este eronată dar la fel de bine este o dovadă de lipsă de bun simț. Bunul simț există din ce în ce mai puțin în sfera publică și mai ales între funcționarii publici care de multe ori ajung să fie mituiți pe sume de bani infime. Ca și cum banii ar mai putea schimba ceva sau mai bine spus ar face o diferență.[82]

Mita și corupția funcționează în zilele noastre fiindcă bunul simț este un lucru învechit și care nu mai are nici un fel de noimă. Să te lași guvernat de bunul simț? Să trăiești într-o lume a bunului simț în care bunul simț să își spună ce să faci? Este o imposibilitate pentru lumea noastră care a ajuns să se închine la idolul banilor. Iată de ce este bine să fim conștienți de influența nefastă a lipsei de bun simț din sfera publică a zilelor noastre. Este adevărat că există de multe ori în cazul unor funcționari publici destul de multă amabilitate. Ei ne pot zâmbii, ne pot vorbii frumos sau chiar pot glumii cu noi dar în cele din urmă dacă dorim să ne facă un serviciu de care avem nevoie o vor face numai contra unei sume destul de semnificative de bani. Bunul simț a ajuns în sfera publică să însemne un fel de pisă de muzeu. Acesta fiindcă pentru mulți bunul simț în nici un fel nu poate

---

[81] John C. Lyden, *Film as religion: myth, morals and rituals* (New York, 2003).

[82] Vrem nu vrem trăim într-o societate care susține că banul este măsura tuturor lucruilor. Cu bani putem cumpăra bunuri, marfă, funcții și chiar suflete de oameni. O astfel de concepție se naște dintr-o profundă lipsă de bun simț ce există în zilele noastre. Dacă ar exista mai mult bun simț fără de doar și poate că lucrurile s-ar schimba. Lipsa de bun simț este cea care îl face pe om să nu mai vadă lucrurile normal și firesc. Pentru bani unii polițiști sunt dispuși să ajute ca unii deținuți să evadeze știind foarte bine că odată ajunși în sfera publică deținuții sunt un adevărat pericol public. Banii pot să cumpere posturi și funcții mari: miniștiri, prim miniștrii, președinți, parlamentari sau primari. Trebuie să repetăm prin urmare un mare adevăr: pentru mulți banii sunt un fel de valoare unioversală la care se raportează tot cee ace există și tot ceea ce avem în lumea noastră. Banul însă nu poate să cumpere bunul simț pe care îl întâlnim din ce în ce mai puțin în lumea noastră. Trăim într-o lume orbită de bani și care descosideră bunul simț sub orice formă.

să îi definească. Bunul simț nu este "substanțial " sau mai bine spus bunul simț nu este în nici un fel o realitate care ține de adevăratele interese ale lumii în care trăim. La o adică nu există nici un fel de dovadă de bun simț în Biblie. Este bunul simț din Biblie o poruncă pe care a dat-o Dumnezeu? Nu el nu apare în nici o poruncă din Decalogul lui Moise. Declogul lui Moise spunea: să nu ucizi. Ei bine iată că bunul simț nu este o poruncă din decalog și prin urmare nu trebuie să îi urmăm. Astfel de justificări își găsesc foarte mulți cei din sfera publică și susțin că afirmațiile lor sunt cât se poate de bine întemeiate. Vom da dovadă de bun simț dacă Dumnezeu va cere expres să fim oamenii cu bun simț. Până atunci putem să luăm câtă mită vrem și putem să fim cât se poate de coruptibili cu lumea din jurul nostru fiindcă nu facem nimic rău. Iată prin urmare că adevărul creștin ortodox este că a lua mită și a fii coruptibil când ești pe o funcție publică nu este numai un păcat ci la fel de bine și o dovadă de lipsă de bun simț.[83]

Omul este o ființă care a fost pusă de Dumnezeu să locuiască într-o comunitate. Cu alte cuvinte Dumnezeu nu vrea să fim singuri și prin urmare trebuie să învățăm să coabităm unii cu alții. Acest fapt este de multe ori greu pentru unii. Acesta fiidncă sunt unii care sunt lezați de viața în comunitate și de tot ceea ce împlică ea. Viața de comunitate este un lucru care aduce cu sine obligații ce pentru mulți sunt mult prea mari. Așa se face că în comunitate trebuie să ne păstrăm clamul, să nu înjurăm în gura mare, să nu umblăm beți și să nu dăm dovadă de bum simț. În comnunitate așa se face că pentru mulți bunul simț nu este nimic mai mult decât a fi politcos. A da dovadă de politețe este adevărat că este un lucru bun și la fel de bine o dovadă de bun simț. Iată de ce trebuie să știm că în comunitate politețea este recomandată. Totuși, după cum am prezentat în rândurile de mai sus bunul simț este mai mult decât politețe. Așa se face că în comunitate nu trebuie să dăm dovadă numai de politețe ci la fel de bine și de bine și de bun simț. Bunul simț este un lucru de care trebuie să ținem cont în zilele noastre când viața în comunitate este văzută mai mult ca un fel de dovadă a capacității de adaptare. Totuși sunt și persoane care nu se adaptează la viața de comunitate și în acest sens bunul lor simț pe care îl afișează este văzut mai mult ca un fel de lucru făcut de complezență. În comunitate sunt mulți care uită de anumite reguli ce țin de bunul simț. Printre aceste reguli este bine să știm că niciodată în comunitate nu trebuie să spunem cât de capabili și de buni suntem noi ci acest fapt trebuie să fier afirmat de cei din jurul nostru care ne observă acțiunle. A ajuns o modă în zilele noastre ca în comunitățile noastre să fie din ce în ce mai mulți care cu orice ocazie se laudă cu marile lor realizări, cu faptul că sunt oameni gospodari, cu faptul că sunt oameni capabili, cu faptul că sunt mari familiști, cu faptul că sunt buni organizatori, cu faptul că sunt persoane de încredere și enumerarea ar putea continua. Iată prin urmare unele lucruri care trebuie să fie evitate în viața de comunitate. În viața de comunitate sunt apreciați cei care sunt modești și care nu se laudă cu persoana și realizările lor. Modestia în comunitate este poate cea mai mare dovadă de bunj simț. Un bun simț de care lumea din jurul nostru are nevoie. În comunitățile din zilele noastre sunt din ce în ce mai mulți care se laudă cu capacitățile lor și cu calitățile lor de a conduce și administra. De multe ori calitățile lor nu există și acest lucru se poate observa atunci când sunt puși pe o funcție de responsabilitate. Cineva spunea la un moment dat că dacă vrei să știi cine este un om cu adevărat oferi o funcție de conducere și vei afla cine este acel om.[84]

Prin urmare este adevărat că viața de comunitate de cele mai multe ori ne indică dacă o persoană are sau nu bunul simț. Există în acest sens și o tendință generică a oamenilor spre bunul simț sau mai bine spus a popoarelor spre bunul simț. Unele popoare au predilecție mai mare spre bunul simț decât au altele. Acesta fiindcă după cum am spus acolo unde există bun simț trebuie să știm că gradul de civilizație este mai crescut. Nu poate să existe bun simț într-o țară în care civilizația este considerată a cincea roată de la car. Bunul simț este un lucru pe care trebuie să îl avem în vedere și de care trebuie să ținem cont la nivel național dacă dorim să fim un popor reușit și de succes. Este bine prin urmare să știm că bunul simț este un fapt care ne face să fim cât se poate de realiști cu comunitatea din jurul nostru. De ce este acest lucru așa? Este aș fiindcă numai dând dovadă

[83] Bartolomeu Anania, *Corupția spirituală - texte social-teologice* (Cluj Napoca, 2012).

[84] Goana după funcții și după ranguri înalte este una des întâlnită în comunitățile noastre. Acesta fiindcă sunt din ce în ce mai mulți care consideră că nu om face funcția ci funcția în face pe om. Iată de ce este bine să știm că o dovadă a bunului simț este a nu fugii după funcții și ranguri înalte. Trebuie să fim cât se poate de atenți cu modul în care ne comportăm în comunitate. Acesta fiindcă deși sunt unii care prin mită sau corupție ajung să dețină funcții înalte în nici un fel aceasta nu demonstrează că ei și sunt persoane capabile pentru aceste funcții. După cum am spus trebuie să fim cât se poate de rezervați în ceea ce privește funcțiile și modul în care ajungem să le dobândim. Trebuie să ne comportăm în așa fel ca cei din jurul nostru să ajungă la concluzia că merită funcții înalte. A cere funcții înalte este o dovadă de lipsă de bun simț și un lucru care trebuie să fie evitat. Iată de ce este bine să știm cine suntem cu adevărat și care se sunt capavitățile noastre. Bunul simț este cel care îi spune unui președinte să nu candideze dacă nu crede că poate să conducă o țară.

de bun simț în cele din urmă vom ajunge să fim persoane ale înțelegerii și reconcilierii. În comunitățile noastre se fac mult prea multe compromisuri. Ne compromitem cu cei sălbatici și fără de morală, ne compromitem cu sectele din jurul nostru, ne compromitem cu cei care dețin funcții și nu sunt capabili de el, ne compromitem cu cei care sunt cât se poate de vicleni și în cele din urmă ne compromitem cu cei care nu dau dovadă de un minim de bun simț. Bunul simț este cel care care comunitățile noastre să funcționeze și la fel de bine să fie reușite. Avem nevoie de bun simț la volan, în parc, în bibliotecile publice sau la teatru. Iată prin urmare că bunul simț este o noțiune mult mai vastă decât am crede.[85]

Se spune că un om bogat și bun mergea pe stradă și la un moment dat a întâlnit un sărac care cerșea pe marginea drumului.

- Bună să îți fie inima,a spus bogatul.
- Mulțumesc la fel domnule.
- Este o zi frumoasă nu?
- Este domnule.
- Văd că ai nevoie de bani. Uite o monedă din partea mea.
- Vai domnule sunteți amabil.
- La revedere!
- La revedere!

Cerșetorul a luat moneda dar o strălucire l-a făcut să se uite și mai bine la ea.

- Vai este o monedă de aur!

Cerșetorul a fugit după bogat.

- Domnule vă rog așteptați.
- Ce este? A răspuns bogatul.
- Cred că ați greșit. Mi-ați dat o monedă de aur care costă foarte mult.
- Nu am făcut nici un fel de greșală.
- Nu ați greșit?
- Nu în nici un caz și uite fiindcă ai bun simț îți voi mai da o monedă de aur.

Cerșetorului nu îi venii să creadă în timp ce bogatul se gândea:

- Iată că și printre cereștori sunt oameni cu bun simț.

Întâmplarea de mai sus ne spune că deși unii oameni au statut social reprobabil și indezirabil acesta nu îi împiedică să fie persoane care să dea dovadă de bun simț și la fel de bine să fie acorate în bunul simț. Bunul simț este un lucru pe care și cerșetorii îl pot manifesta. Acesta fiindcă adevărul este că de multe ori unii cerșetori au fost aduși în stadiul de a cerșii la colțuri de stradă de rătutatea societății din jur. Răutatea oamenilor este cea care pe unii îl face să își piardă echilibrul lăuntric de care ar trebuie să dea dovadă.[86]

La fel de bine în zilele noastre sunt la modă în spațiul public reclamele sau clipurile publicitare care ne spun că trebuie să cumpăram anumite produse și să ne bucurăm de beneficiile lor. La fel de bine și în reclamele noastre sunt mai multe lucruri reprobabile. Reclamele din zilele noastre de ce să nu spunem că au o tentă explicit sexuală. Sexul se vinde și este un lucru indispensabil perpetuării vieții umane pe pământ. Iată de ce este bine să fim cât se poate de conștienți că o reclamă cu tentă sexuală este în primul rând de nesimțire. Este nesimțire fiindcă sexualitatea umană nu trebuie să fie expusă la toate orele din zi și cu toate ocaziile pe marile panouri publicitare din zilele noastre fiindcă aceste lucruri nu sunt o dovadă de bun simț. Pentru a promova produsele lor reclamele se folosesc de cele mai apetisante femei și brăbați pentru a ne arăta cât de "viril" este un anumit produs. Iată de ce este bine să știm că reclamele din zilele noastre trebuie să se încadereze în normele bunului simț fiindcă dacă nu sunt mai mult un fel de metode mass media de a ne spăla creierele și a ne face să înțelegem că desfăul și adulterul sunt lucruri firești și naturale. Este bine să știm că bunul simț este o realitate care fără

---

85 Alexander Schmemann, *Biserică, lume, misiune* (Alba Iulia, 2006).

86 Prin urmare trebuie să știm că bunul simț este o dovadă a măreției sufteleşti pe care nimeni dintre noi nu o poate să o ia de la noi. Bunul simț este un lucru care ne face să fim cât se poate de atenți cu cei din jur și de multe ori sunt unii care ajung să se jertfească pentru binele comun al societății. Prin urmare trebuie să știm că în societate sunt și oameni sensibili care dau dovadă de bun simț și la fel de bine sunt înclinați în în spre bunul simț. Bunul simț este un lucru care poate să fie cultivat chiar și acolo unde este om sărăcie lucie. Este mai bine să fi un om mai sărac și cu bun simț, decât să fi un mare bogătaș infatuat și nesimțit. Iată prin urmare că bunul simț este un lucru care face cinste celor care îl au. Bunul simț este o îndreptare generică a omului spre bine și la fel de bine o adeziune deplină a omului față de ceea ce este bine și ceea ce este frumos. Bunul simț este un lucru care după cum am spus iasă din iubirea agapică pe care fiecare dintre noi trebuie să o avem.

doar și poate în cele din urmă ne va face să apreciem reclamele pertinente și să ne dăm seama că nu la tot ceea ce se face reclamă trebuie să fie și cumpărat. Bunul simț ar trebuie să fie prezent mai mult în reclamele din zilele noastre care de ce să nu spunem că uneori ne îndrumă spre un comportament alcoolic. Se face extrem de multă reclamă la băuturi și la alcool că unii care sunt mai slabi de caracter ajung să creadă că este bine să consume cât mai mult alcool fiindcă așa suntem învățați la televizor. Fiindcă trăim într-o economie care ne învață să consumăm cât mai mult fără să ne ridicăm semne de întrebari despre calitatea produselor cu cvare ajungem să ne dopăm. Iată prin urmare un ale exemplu de lipsă de bun simț în societatea zilelor noastre.[87]

Un alt loc în care este adevărat că se manifestă lipsa de sub simț este fără doar și poate în obscenitatea publică. Obsecenitatea publică este un lucru care se manifestă în mai multe lucruri: înjutături cu caracter pornografic, aluzii la organele sexuale, materiale (ziare, reviste, DVD-uri cu careacter erotic și pornografic) și în cele din urmă prin vulgaritate în vorbă și faptă. Așe se face că deși unii dintre noi ne lăudăm că tărim în secolul al XXI-lea cest lucru ne face să fim cât se poate de departe de a ne da seama de ceea ce implică obscenitatea pe plan public. Obscenitatea este un lucru care ne face să fim cât se poate de departe de moralitate fiindcă în nici un fel obscenitatea nu este normală. Sunt mai multe cartiere în care obsecinitatea este la ea acasă. În aceste cartiere care de ce să nu spunem că uneori sunt țigănești se poate vedea o lipsă de intres față de bunul simț. Copii sunt lăsați să umble sumar îmbrăcați pe stradă și să folosească expresii porcoase și belicoase. Iată prin urmare cum se manifestă obscenitatea în mediul periferic al societății noastre. Trebuie să fim persoane realiste și să ne dăm seama că sunt persoane din soecitatea noastră care nu au nimic de a face cu bunul simț și împotriva cărora numai cu forțele de ordine mai reușit să facem ceva. Este evident în acest sens că bunul simț este un lucru care lipsește. Dacă vom merge în celulele deținuților vom vedea că bunul simț este un lucru cae lipsește aproape deplin. Nu numai că se înjură cu nonșalanță de lucrurile sfinte dar la fel de bine se găsesc poze cu femei dezbrăcate pe toți pereții. Iată prin urmare că infractorul de azi este o persoană care este certată cu bunul simț și în nici un fel nu dorește să fie un om care să fie educat. Este adevărat că acolo unde lipsește bunul simț el poate să fie la fel de bine cultivat. Dintre deținuți este adevărat că puțini vor ajunge în viitor să fie persoane ale bunului simț dar totuși sunt și unii care în cele din urmă se vor trezii sau mai bine spus "își vor venii în sine." Iată prin urmare că prin educație bunul simț ajunge să fie reînvățat de mai multe persoane din lumea noastră. Lumea noastră este o lume care ne face să știm că obscenul public este o manifestare a bunului simț și a tot ceea ce este frumos și bun. Artele au în acest sens menirea să ne învețe ceea ce este frumosul și să ne ducă în cele din urmă la bunul simț. Acesta fiindcă există o legătură cât se poate de strânsă dintre bunul simț și frumos.[88]

Când omul este unul care are cultivat în sine bunul simț el este mult mai receptiv cu lumea din jur și cu tot ceea ce are loc în ea. Lumea de azi este o realitate care ne face să fim cât se poate de orientați în spre realitățile materiale mai mult decât spre cele spirituale. Este prin urmare bunul simț un lucru care ține de ordinea materială sau de ce spirituală a lumii? Bunul simț este un lucru care ne face să fim cât se poate de legați mai ales de viața spirituală. Viața spirituală este una superioară pe care chiar și civilizațiile cele mai avansate o au. Bunul simț prin urmare trebuie să fie un lucru care să ne facă să fim cât se poate de convinși că obscenitatea pornografică și erotică pe care o cultivă unii nu numai că nu este imorală ci la fel de bine este una care ne face să fim cât se poate de retrograzi. Iată de ce este bine să știm că obsecintatea în nici un fel nu poate să fie o soluție la problemele cu care ne confutăm. Bunul simț este o realitate a zilelor noastre pentru din ce în ce mai multe persoane. Acesta fiindcă suntem educați să călcăm peste cadavre pentru a ne realiza scopul. Iată de ce bunul simț este din ce în ce mai inficent în a se opune în lupta cu obsecnitatea. Obscenitatea este un lucru care ne face să fim cât se poate de imuni la ceea ce este bine și frumos fiindcă obscenitatea este mai mult un fel de pervertire sufletească a omului. Sufletul bun este cel care este înzestrat întotdeauna cu bun simț și ne face să fim cât se poate de legți de valorile bunului simț și a tot ceea ce ține de el. Bunul simț este un lucru pe care trebuie să știm să îl menținem în viața noastră și să nu ne lăsăm contaminați de răutățile din jurul nostru. Este adevărat că trăim

[87] Teodor Baconski, *Pe ce lume trăim* (Editura Findației Pro, 2007).

[88] În acest sens este bine să știm că bunul simț orice om îl are la un anumit nivel în mod nativ prin naștere. Omul se naște cu o tendință în spre bunul simț. Este adevărat că evimentele mai fericite sau nu din viața lui ajung în cele din urmă să îl facă se îndepărteze de bunul simț și de tot ceea ce implică el. Bunul simț este o realitate ce ne face să fim persoane de încredere și de cuvânt lucruri fără de care nu poate să existe un elementar bun simț în om. În cele din urmă artele au menifestarea de a ne sensibiliza și de a face ca bunul simț din noi să evolueze. Trebuie să știm că bunul simț trebuie să fie un lucru care să ne facă să fim mai receptivi cu problemele și nevoile care există în jurul nostru. Este o dovadă de bun simț a socieltății noastre că există organizații filantropice și de caritate care îi ajută pe năpăstuiții sorții. Se cunsoc situații în care o persoană după ce a trecut prin mai multe necazuri și în cele din urmă a ajuns să fie ajutat de o organizație filantropică și să fie din nou pe picioarele sale. Este cu adevărat o mare satisfacție morală să știm că am pus pe picioare o persoană ce a trecut prin necazuri.

într-un mediu obscen în care limbajul vulgar și pornografia sunt considerate lucruri cât se poate de firești în cele din urmă vom ajunge și noi să fim persoane obscene care nu știm îmn ce direție morală să mai apucăm. Obscenitatea nu numai că este o dovadă de lipsei de bun simț ci la fel de bine este o dovadă a lipsei de moralitate. Trebuie să creăm o lume morală care să fie cât se poate de orientată în spre bunul simț care ne spune ceea ce este moral și ceea ce nu este. Pentru mulți bunul simț este mai mult o dovadă de slăbiciune. Cum să nu fie slăciune bunul simț când diavolii se impun în lumea noastră cu violență și viclenie? Iată de ce pentru mulți bunul simț este o pierdere de vreme care nu are în nici un fel de sens. Nu vom ajunge să biruim lipsa de bun simț tot prin lipsă de bun simț? Trebuie să fim deplin convinși că bunul simț este o dovadă a unui om superior.[89]

CAPITOLUL 6

BUNUL SIMȚ CA DEPRINDERE DUHOVNICEASCĂ

Prin urmare am spus că orice om se naște cu o preponderență în spre bunul simț fiindcă acest fapt este ceea ce ne face să fim cât se poate de orientați în spre modul în care ne vrea Dumnezeu. Dumnezeu prin urmare lasă în om o predispoziție în spre bunul simț fiindcă în acest mod în cele din urmă persoana umană știe în ce direcțiue să o apuce în viață. Bunul simț pe care îl moștenim prin naștere este totuși insuficent. Trebuie să fim mult mai deschiși cu modul în care se manifestă bunul simț în persoana umană. În primul rând bunul simț deși există ca tedință în om este adevărat că se poate șerge. Sunt în acest sens unii copii care fiind spălați la creieri de părinții lor ajung în cele din urmă să își piardă sensul bunului simț. Iată prin urmare că prin prelucarea psihicului uman în cele din urmă bunul simț ajunge să se piardă în ființa umană. Bunul simț este un lucru care ne face să fim cât se poate de bine centrați în spre lumea psihologiei. Sunt în acest sens mulți care consideră că bunul simț este mai mult un fel de înclinație psihologică a omului. Omul este prin urmare cu bun simț numai la nivel psihologic fiindcă acesta este o trăsătură a psihicului uman. Să fie psihicul uman locul în care găsim bunul simț? Adevărul este numai aprțial așa. Adevărul este că există o dimensiune psihologică a bunului simț: sunt persoane care dau dovadă de multă sensibilitate și prin urmare bunul simț ne spune că cu aceste persoane trebuie să ne purtăm mai cu atenți și mai discret. La fel de bine sunt persoane mai tari de cerbice sau mai bine spus încăpățânate cu care trebuie să insistăm de mai multe ori pentru a ajunge să aprecize binefaceriile bunului simț. Bunul simț este un lucru care ține de psihologia omului fiindcă după cum am spus prin naștere orice om are o predilecție în spre bunul simț. Bunul simț este un lucru ce ne face să fim cât se poate de orinați în spre psihologia celor din jur.[90]

Prin urmare este cât se poate de evident că la nivel psihologic bunul sim se manifestă ca înțelegere. A da dovadă de înțelegere față de cei din jur este un fapt care în cele din urmă ne face să concluzionăm că și noi vom ajunge să fim înțeleși de cei din jurul nostru. Fiecare persoană este unică și la un moment dat irepetabilă. Acesta este ceea ce ne face săm fim cât se poate de conștienți de diferențele care există în lumea noastră. Totuși la fel cum noi suntem unici și cei din jurul nostru sunt unici. Așa se face că atunci când se întâlnesc două unicități bunul simț este cel care ne spune că trebuie să fim cât se poate dedeschiși și de înțelegători cu celălat. Nu trebuie să considerăm pe celălat dușmanul nostru dacă nu gândește și acționează ca noi ci mai mult trebuie să ajungem să înțelegem de ce și cum de a ajuns să acționeze în modul în care o face. Prin urmare este adevărat că există o înțelegere psihologică a semenului care ne face să fim cât se poate de deschiși față de el. Iată de ce este bine să știm cum se manifestă bunul simț în sens psihologic. În sens psihologic este adevărat că bunul simț este un lucru care ajunge să se manifeste prin înțelegerea psihologică a semenilor noștrii și a modului în care gândesc și acționează ei. Această înțelegere psihologică este o expresie nu numai a cunoașterii psihologice ci la fel de bine

---

[89] Andrei Pleșu, *Obscenitatea publică* (Buucrești, 2004).

[90] A da dovadă de înțelegere este fără doar și poate o dovadă a bunului simț. Acesta fiindcă bunul simț este un lucru ce ne spune că trebuie să fim cât se poate de înțelegători cu semenii noștrii. Este o dovadă de bun simț dacă atunci când am chemat un taxi dăm dovadă de înțelegere fiindcă șoferul a fost prins în trafic și nu a putut să vină la noi imediat. Omul care nu are nici un fel de bun simț eventual va începe să îl înjure pe taximetrist fiindcă nu a venit la timp. La fel de bine este o dovadă de bun simț dacă aflați în așteptarea unui avion suntem anunțați că avionul întârzie fiindcă au apărut unele turbulențe în zbor. Iată de ce este bine să știm că bunul simț de multe ori se manifestă în înțelegerea unor situații extreme. Este cu adevărat o dovadă de bun simț dacă un profesor la școală cere să îi fie scăzută media la purtare unui elev care nu și-a făcut tema fiindcă la el acasă a izbugnit cu o zi înainte un incediu. Iată prin urmare că bunul simț este un lucru care ne face să ne poziționăm în lumea noastră și să ne dăm seama de ceea ce trebuie să facem și ceea ce nu trebuie să facem.

și a bunului simț. Numai un nesimțit este o persoană care nu ajunge să îi înțeleagă pe cei din jurul lui. Iată de ce este bine să știm ceea ce este și modul în care se manifestă bunul simț la nivel psihologic. Diferențele psihologice dintre oameni este ceea ce contribuie la diversitatea umanității noastre. Dacă nu am fi diferiți psihologic ne-am confrunta cu o umanitate monotonă și plictisitoare. Iată de ce este bine știm că bunul simț este un lucru care în cele din urmă ne face să dăm dovadă de înțelegere cu persoanele din jurul nostru. Sunt mulți care nu vor să își înțeleagă semenii lor și sunt prin urmare persoane care sunt cât se poate de reduse psihologic. Aceste persoane trebuie să facă un adevărat efort pentru a junge să își înțeleagă semenii lor.[91]

Realitatea este că de multe ori înțelegerea lipsește din lumea noastră și este un lucru care este din ce în ce mai negat și trecut cu vederea. Cunoaștem de exemplu mai multe persoane care au ajuns să își piardă serviciul fiindcă șeful lor era o persoană imposibilă. Orice mică greșală este pentru șeful în cazuă un țânțar făcut armăsar. Așa se face că în cele din urmă lipsa de înțețegere este ca un bumerang care trebuie să știm că atunci când îl aruncăm se întoarce la noi. Trebuie să dăm dovadă de înțelegere mai ales cu creșterea copii noștrii. Este o dovadă de bun simț că ajungem să îi înțelegem pe copii noștrii. Copii sunt de multe ori imprevizibili și nu prea știm cum să ne comportăm mai bine ei cu ei. Sunt mai multe cazuri de copii care ajung să nu mai știe ceea ce este bunul simț fiindcă părinții lor nu dau dovadă de înțelegere. Cunosc în acest sens un caz de un părinte care nu voia să aibă nici un fel de înțelegere față de fata lui. Așa se face că tatăl îi cerea fetei să aibă la școală note maxime. Când fata nu lua note maxime la școală tatăl o pedepsea aspru. Fetița a ajuns să simtă cu adevărat frică față de părintele ei. Așa se face că fetița deși învăța nu era un geniu natural în sens intelectual. Într-o zi fetița a luat o notă mai slabă la școală (un 8 cel mai probabil). Fetița a venit acasă unde urma să vină și tatăl. Fetița a început să simtă frică fiindcă va venii tatăl ei care o va pedepsii din nou fiindcă a luat o notă mică. Așa se face că de frică fetița a luat un cuțit și și-a tăiat venele. Din întâmplare pe acolo a trecut o vecină care a simțit că ceva nu este în regulă fiindcă o văzuse pe fată când venise de la școală. Așa se face că ea achemat salvarea. În cele din urmă fata a fost dusă la spital și cu mari eforturi a reușit să fie resuscitată. Nu mai știu exat care a fost mai departe povestea cu fetița dar tatăl fetiței a primit un avertisment de la poliție că dacă se va mai întâmpla una ca asta el va fi sancționat juridic. Avem aici un exemplu de ceea ce înseamnă neînțelgerea la nivel psihologic. A nu da dovadă de înțelegere psihologică față de semnii noștrii este o dovadă de lipsă de bun simț. După cum am spus bunul simț este cel care ne face să fim cât se poate de înțelegători cu semnii din jurul nostru și să ne dăm seama că ceea ce contează în această lume nu suntem numai noi și propria noastră persoană. Sunt mai mulți care au ajuns să sufere adevărate traume fiindcă nu s-au putut acomoda cu pretențile celor din jur. Așa se face că în lumea noastră sensul de a fi și de a iubii pe ceilalți se manifestă ărin înțelegrea lor. Pentru a vindeca pe cineva de un anumit defect în primul rând trebuie să știm să înțelegem acea persoană. Este ceea ce psihologia denumește ca empatie.[92]

Iată prin urmare că înțelegerea față de semenii noștrii este un lucru care se manifestă ca o deprindere duhovnicească. Trebuie să deprindem calitatea de a ne înțelegem semenii noștrii dacă în cele din urmă dorim să fim înțeleși. Tendința generică a lumii de azi este să fi înțeles fără ca tu să înțelegi pe ceilalți din jurul tău. Cu toții vrem să fim înțeleși de cei din jurul nostru fără ca noi la rândul nostru să ajungem să îi înțelegem pe cei care se confuntă cu situații grele. A da dovadă de înțelegere față de cei din jurul nostru când se confruntă cu situații grele este fără doar și poate un fapt care ne face să fim cât se poate de firesc și de natural. Totuși, de ce suntem atrât de puțin înțeleși când de confruntăm cu greutăți de semenii din jurul nostru? Suntem puțin înțeleși fiindcă după cum am precizat în rândurile de mai sus dăm dovadă de din ce în ce mai puțin bun simț. Bunul simț este un lucru care trebuie să fie o realitate a vieții noastre și a ceea ce ține de ea. Înțelegerea față de cei din jur este o expresie a unui bun simț care ne spune că trebuie să ne adaptăm circumstanțelor. Circumstanțele vieții noastre se schimbă și șprin urmare și bunul nostru simț trebuie să se adapteze. Acest principiu este unul care funcționează

---

[91] Zaharia Ciprina Brat, *Fratele nostru viața noastră. Spiritualitatea Cuviosului Siluan Atonitul* (Cluj, 2016).

[92] În lumea noastră se empatizează din ce în ce mai puțin fiindcă nu se consideră că trebuie să îi înțelegem pe alții. Se știe despre un călugăr din Muntele Athos că de mai multe ori era văzut bând câte un pahar de băutură. Lumea în judeca aspreu pe călugăr. Este adevărat că acest călugăr nu se îmbăta doar că pentru pelerinii care vedeau prin Muntele Athos păre aun lucru cât se poate de neobișnuit să vadă un călugăr că stând la discuții își mai turna câte un pahar de băutură. La un moment datr cineva la întrebat pe egumenul mănăstirii cu pricina cum se face că îl tolerează pe acest călugăr care pare că se înțelegea foarte bine cu paharul. Egumenul le-a spus că din contră acest călugăr este una devărat virturos fiindcă mai înainte de a devenii călugăr era un bețiv notoriu care ajungea și la comă alcoolică din pricina băuturii. Acum el mai bea din când în când un pahar. Iată prin urmare ce înseamnă să înțelegi un om. Dacă am înțelege mai mult lume din jurul nostru este adevărat că în cele din urmă vom ajunge să ne dăm seama de ceea ce este bunul simț.

în viața duhovnicească. Sunt de exemplu cazuri de creștini ortodocși care își caută părinți duhovnicești. Sunt cazuri în care părintele duhovnicesc pe care ăl găsește creltinul ortodox în parohia lui să nu fie unul care să aibă capacitatea de înțelegere a fiului său duhovnicesc. Trebuie să știm prin urmare că înțelegerea duhovnicească este cea de care are nevoie un fiu duhovnicesc pentru a avansa în viața duhovnicească. Știm în acest sens că în creștinismul ortodox relația dintre fiu duhovnicesc și părintele duhovnicesc este una fundamentală. Iată de ce este bine să știm că fim cât se poate de atenți cu părintele duhovnicesc. Este adevărat că nu trebuie să trecem în cealaltă extremă în care să trecem dintr-un părinte duhovnicesc în altul.[93]

Prin urmare cum să cultivăm bunul simț acolo unde el lipsește? Viața duhovnicvească după cum am spus nu este una care este străină de bunul simț ci la fel de bine sunt mai multe lucruri care ne spun că bunul simț este ceea ce ne face să fim cât se poate de doritori de viața duhovnicească. Orice om care are bun simț este atras de viața duhovnicească și știe că nu are decât de beneficiat de pe urma ei. Totuși, sunt mai multe cazuri de persoane care sunt departe de bunul simț și prin urmare nu consideră că a duce o viață duhovnicească este și o dovadă de bun simț. În cele din urmă este omul duhovnicesc o persoană a bunului simț? Fără doar și poate că mai înainte de a fi oameni duhovnicești trebuie să fim persoane ale buinului simț. Bunul simț este cel care ne face să apreciem viața la adevărata ei valoare. Sunt din ce în ce mai mulți care nu mai pun preț pe viață și nici nu consideră că trebuie să fie interesați de viață și de ceea ce ține de ea. A fi om duhovnicesc înseamnă să avansezi și în bunul simț și nu numai în lucrurile duhovnicești. Așa se face că oamenii duhovnicești au o mai bună înțelegere a bunului simț și a modului cum se manifestă el. Bunul simț este un lucru care se mărește în om pe măsură ce el se înduhovnicește. Trebuie să ne înduhovnicim și făcând acest lucru în cele din urmă vom ajunge să fim cât se poate de buni cunoscători ai bunului simț. După cum am spus sunt și persoane care consideră că a fi un om duhovnicesc în nici un fel nu ajunge să ne facă și oameni ai bunului simț. O astfel de opinie este eronată. Viața duhovnicească începe cu bunul simț. Este clar că nu poți să fi un om cu bun simț atâta vreme cât tu nu ai nici cele mai elementare simțuri ale binelui. În viața duhovnicească după cum am arătat în rândurile de mai sus binele se manifestă și prin bunul simț sau mai bine spus printr-o simțire a binelui. Se cunosc mai multe persoane care nu au avut aceasă simțire a binelui care iasă din bunul simț. De exmeplu am citit despre un călugăr care se considera pe sine și opiniile lui mai mult decât ale părinților mai în vârstă și mai experimentați. Acest părinte care ținea mult la opiniile lui și care nu prea prețuia ceea ce gândesc alții a ajuns la concluzia că ar vrea să nu mai fie simplu călugăr ci să ajungă să fie pustinic, mai bine spus să se retragă deplin din lume și să trăiască în singurătate totală. Când le-a spus restului călugărilor din mănăstire aceștias nu i-au dat dreptate fiindcă au considerat că nu este încă suficent de matur duhovnicește să fie pustic. Pustinicia este o viață grea pe care foarte puțini pot să o ducă. Deși a fost averizat de călugări în vârstă cu multă experiență că ceea ce face este greșit călugărul nostru a prețuit mai mult propria lui opinie. Aceasta eventual și din mândrie. Așa se face că el și-a luat lucrurile din mănăstire și a plecat în pustie. Acolo în munți a găsit la un moment dat o peșteră. S-a dus și s-a așezat în ea. În următoarea seară, cel rău sau diavolul a venit să îl ispitească. Așa se face că i-a arătat călugărului ca un fel de sferă de lumină ce se ridica în peșteră și a venit și a stat deasupra lui. Călugărul cel tânăr care nu era experimentat în viața duhovnicească a crezut că este un semn de la Dumnezeu pentru viața lui deosebită de pustic. Numai că mare i-a fost mirarea când dintr-o dată sfera de lumină a explodat sepriindu-l de moarte pe pustinc. Pustinicul a căzut jos ca trăsinit și în depărate a putut auzii un râset batjocoritor. Acum pusticul și-a dat seama că a fost înșelat de cel rău fiindcă a fost orgolios și a ținut numai la propriile lui opinii și păreri. Mai rău decât atât, în urma exploziei provocate de sfera de lumină călugărul a rămas surd timp de o lună.[94]

În viața duhovnicească prin urmare bunul simț nu se desfințează ci mai bine zis el ajunge să fie o realitate și un lucru care se amplifică. Tot ceea ce este bun în jurul nostru în viața duhovnicească ajunge să se mărească și să primească proporții mai mari și mai bune. Așa se face că în nici un fel nu trebuie să credem că odată ce am ajuns la viața duhovnicească bunul simț începează să mai existe și nu mai are nici un rol. Bunul simț este prezent în viața duhovnicească de exemplu prin capacitatea de a fi mai cumpătați mai atenți cu defectele și păcatele noastre și cu nevoia de a lucra mai mult spre mânuirea noastră și a semenilor noștrii. Sunt mulți care atunci când vine

---

[93] Constantin Cavaronos, *Preotul - părintele duhovnicesc* (Iași, 2013).

[94] A te încrede numai în propriile tale opinii și păreri este fără de nici o îndoială o lipsă de bun simț. Acesta fiindcă bunul simț ne cere întodeauna să ne consultăm cu cei din jur. În viața duhovnicească bunul simț ne cere să acceptăm sfatul celor care sunt mai experimentați decât noi. Aceasta fiindcă numai în acest fel în cele din urmă vom ajunge să cunoaștem realitate cu care ne confruntăm în mod obiectiv. Bunul simț este cel care ne ajută să vedem lucrurile obiectiv șim să ieșim din propria subiectivitate. Când suntem subiectivi și sunt mulți care au astfel de tendințe lumea se rezumă numai la ceea ce credme noi și la ceea ce ni se pare nouă ca fiind cel mai bine.

vorba de mântuire sunt cât se poate de egoiști duhovnicește. Așa se face că odată ce ei au avansat pe drumul duhovnicesc nu mai consideră că trebuie să fie deschiși și cu alții care poate că nu sunt la fel de osârduitori în drumul mântuirii. Viața duhovnicească este un lucru ce ne face să fim atenți nu numai cu propria mântuire ci la fel de bine și cu mântuirea celor din jur. Așa se face că atunci când vedem pe un frate sau un semen de al nostru că păcătuiește este bine să îl mustrăm. Chiar dacă el nu ne va asculta în cele din urmă în fața lui Dumnezeu am făcut o faptă bună. Bunul simț este cel care ne spune că trebuie să ne raportăm mai mult la Dumnezeu decât la semenii noștrii.[95]

Se spune că undeva a trăit o femeie care până la vârsta de 40 de ani a dus o viață păcătoasă dăduse după toate perversiunile pe care și le-ar putea imagina cineva și trăia din prostituție. Totul decurgea bine în viața ei până într-o zi când femeia a orbit. După o perioadă de când a orbit prietenele femeii au venit să o viziteze.

- Vai cum se poate una ca asta! Au spus prietenele femeii.
- Ei uite că se poate! A răspuns femeia.
- Dumnezeu este nedrept și ția dat o cruce mai mare decât ai putea să o porți.
- Nu prea cred asta?.
- Ce vrei să zici?
- Eu știu că Dumnezeu toate le lucrează spre binele omului.
- Și crezi că Dumnezeu a făcut bine că te-a lăsat să orbești?
- Cred că da dar nu cred că voi o să înțelegeți de ce.
- Păi fă-ne și pe noi să înțelegem.
- Uite voi știți că aproape 40 de ani am dus o viață în care nu am evitat nici un păcat pe care mi l-am putut imagina.
- Și ce legătură are asta cu faptul că tu ai orbit?
- Are și dacă aveți răbdare o să vă explic și de ce.
- Te ascultăm.
- Acum că am orbit am ajuns să înțeleg că Dumnezeu mă iubește și tocmai de acea m-a și pedepsit.
- Să te iubească Dumnezeu care te-a lăsat să orbești?
- Da. Până acum eu am fost o oarbă și nu am văzut păcatele în care m-am lăfăit. Acum de când sunt oarbă am ajuns să îmi dau seama că nu numai că am dus un mod de viață imoral dar la fel de bine modul meu de viață nu a fost pe placul lui Dumnezeu.
- Așa și ce este cu asta?
- Acum îmi dau seama că fiind oarbă am ajuns cu adevărat să văd morcila păcatelor în care am trăit și nu mai vrea să mai trăiesc în păcat. Vreau să mă pocăiesc.
- Tu ți-ai ieșit din minți, au spus prietenele femeii care erau și ele de moravuri ușoare.
- Voi nu înțelegeți, Dumnezeu a voit să mă aducă la lumină luându-mi vederea.

Întâmplarea spune că femeia din momentul în care a orbit a încput să se schimbe și a devnit o creștină autentică.

Întâmplarea de mai sus este una care se potrivește celor care cred că atunci când ne pedepsește pentru păcatele noastre Dumnezeu în nici un fel nu dă dovadă de bun simț. Adevărul este că Dumnezeu este exmeplul suprem de bun simț. Iisus Hristos fiul lui Dumnezeu când a fost răstinit pe cruce S-a rugat lui Dumnezeu Tatăl: Părinte iartă-i că nu știu ce fac. Ce dovadă de bun simț mai mult decât acesta avem din partea lui Dumnezeu?[96]

Bunul simț este un lucru ce ne face să ne legăm duhovnicește de Dumnezeu. Acesta fiindcă este în firea lucrurilor să fim legați de Dumnezeu și să fim în comuniune cu Dumnezeu. Iată de ce este bine să știm că cel mai bine vom deprinde bunul simț de la Dumnezeu. Dumnezeu Tatăl, Cel pe care ni L-a revealt (descoperit) Dumnezeu Fiul, Domnul Iisus Hristos, este un Dumnezeu al bunului simț. El este Dumnezeul care îl primește

[95] Radu Teodorescu, *Discenământul duhurilor în pnevmatologia creștin ortodoxă* (Cugir, 2016).

[96] În cele din urmă ceea ce trebuie să știm este că Dumnezeu este autor al bunului simț. Dumnezeu este Cel care dă dovadă de bun simț fiindcă deși ne cheamă la Sine să ducem o viață cu El, nu ne forțează și din contră așteptă întoarcerea noastră. Câți dintre noi am avea această putere? Dumnezeu din bun simț respectă libertate aomului și nu face nimic contra voinței omului pentru a îl aduce la drumul virtuții. Iată prin urmare că Dumnezeu se descoperă pe Sine a fii exmeplul suprem de bun simț și de tot ceea ce poate fii mai duhovnicesc pe lume. Dacă voim să găsim un exemeplu bun simț cu siguranță că exemplul suprem de bun simț în vom găsii la Dumnezeu. Nu poate să fie un exmeplu mai mare de bun simț decât Dumnezeu și ceea ce ține de El. Iată prin urmare că există o tendință teologică a bunului simț. Aceasta fiindcă nu trebuie să avem nici un fel de îndoială: bunul simț vine de la Dumnezeu și ne duce spre Dumnezeu.

la brațele lui iubitoare pe fiul risipitor când acesta se reîntoarce acasă și se pocăiește, El este Cel care le întinde apostolilor o Cină de Taină mai înainte de a fi răstignit, El este Cel care Îl reprimește pe Sfântul Petru în apostolat după ce în realalbil se lepădase de Iisus de trei ori. Dumnezeu Tatăl este un Dumnezeu al bunului simț fiindcă El este Cel care ne dă pâninea cea de toate zilele. Dumnezeu Tatăl este un Dumnezeu al bunului simț fiindcă ne iartă păcatele pe cum și noi iertăm greșiților noștrii. Imagina lui Dumnezeu în istoria a fost o imagine a unui Dumnezeu al bunului simăț deși cei răi și cei netoți au voit să vadă numai răutăți în ceea ce Îl privește pe Dumnezeu. Iată de ce și noi trebuie să fim persoane ale bunului simț fiindcă și noi voim să Îl imităm pe Dumnezeu. Iată cum în cele din urmă bunul simț ne duce la Dumnezeu.[97]

Prin urmare care sunt alte câteva manifestări ale bunului simț în sens duhovnicesc și în sens moral? Este bine să știm că bunul simț în sens moral la fel de bine se poate manifesta prin ospitalitatea. Ospitatitatea este un lucru din ce în ce mai rar abordat în zilele noastre. Aceasta fiindcă ospitalitatea este un lucru ce în nici un fel nu are legătură cu viaața duhovnicească. A fi un om ospitalier este cu adevărat o virtute duhovnicească. Ospitalitatea este un lucru care este practicat în orice mănăstire creștin ortodoxă. Călugării prin regulile monahale sunt obligați să ofere cel puțin o noapte de ospitalitate oricui le calcă pragul mănăstirii. Ospitalitatea este pin urmare un lucru ce este o dovadă a bunului simț. Se poate întâmpla de exemplu ca un călător prin mulți să ajungă să fugă din calea la cine știe ce avalansă de zăpadă în timpul iernii. Dacă el vine și ne bate la ușă și ne spune că a fost abătut de la drumul lui noi îi vom oferii sau nu ospitalitate? Bunul simț este cel care ne spune că evident trebuie să îi oferim ospitalitate celui care este în nevoie. Nu toți însă sunt la fel de ospitalieri. Acesta fiindcă sunt mulți care consideră că dacă vor fi ospitalieri cu siguranță vor fi luați de fraieri. Este adevărat că creștinismul ortodox nu ne spune să deschidem ușa oricărui străin fiindcă printre cei care s-au dat străini au fost și hoți, însă noi trebuie să știm că ospitalitatea în nici un fel nu ne face rău. Trebuie să primim pe oamenii străini cu care avem unele legături cu ospitalitate și cu inima deschisă. Nu este întâmplător că în vechime pe la sate existe obiceiul ca la unele uși la amiază să fie pusă apă și farfurii cu mâncare pentru călătorii înfometați și însetați ce treceau prin sate. Acest obicei nu mai există azi când se consideră că a pune mâncare la ușă este cu adevărat un gest de nebunie. Realitatea este că la fel cum noi suntem gazde la fel de bine și noi vom ajunge să fim oaspeți. Dacă noi îi tratăm pe oaspeții noștrii prost și cu zgârcenie să avem oare pretenția să fim primiți cu brațele deschise și cu cea mai mare căldură? Ospitalitatea este un lucru care după cum am spus în nici un caz nu este văzută în zilele noastre ca o manifestare a bunului simț. Sunt oameni care atunci când treci prin fața casei lor în loc să îți ofere o cană cu apă dezleagă câinii să te muște și ei stau în curte și privesc cu tu te panichezi.[98]

Ospitalitatea este prin urmare un fapt care ține de bunul simț. Este în acest sens greu de spus dacă atunci când un prieten are nevoie de ospitalitate noi nu o oferim și suntem cât se poate de reticenți față de el. Este aceasta o dovadă de bun simț? Cu siguranță că nu. Trebuie să fim oameni ospitalierichiar dacă uneori acest lucru poate să pară o pierdere. Adică atunci cânbd sunt vizitat de un coleg de muncă trebuie să scot vinul cel mai bun și să îi dau și niște aperitive? Nu este oare prea mult. Adevărul este că ne place să fim primiți cu ospitalitate de priteniii și cunoscuții noștrii dar în nici un fel nu voim să fim noi cei care să oferim ospitalitate. Este evident că pentru cei mai comozi este mult ușor să primești bunul simț decât să oferi bunul simț. Aceste lucruri fiindcă bunul simț implică cu sine și multă grijă și atenție. Ne place să fim în centrul atenței dar nu voim să oferim atenție celor care pe bună dreptate. Ospitalitatea nu este un excercițiu de altruism ci mai mult de bun simț. Este bine să știm că bunul simț este un lucru care ține foarte mult de modul în care ajungem să iubim pe cei asupra cărora ne exprimăm ospitalitatea. Ospitalitatea este în acest sens o manifestare gratuită a bunului simț ce ne spune că trebuie să fim cât se poate de primitori cu semenii noștrii. Iată de ce este bine să știm că popoarele cele mai reușite sunt și cele mai ospitaliere. Prin urmare a fi ospitalier este un lucru care vine dintr-o iubire de semeni și de oameni. Cei care nu iubesc pe nimeni decât pe ei înșiși este adevărat că sunt cât se poate de lipsiți de opitalitate. Aceștia sunt cei care judecă relațiile umane numai prin prisma câștigului imediat. Cum să dai un pahar de vin și o piftea unui coleg de muncă ce a ajuns să te viziteze? Oare el va face la fel când tu ai să mergi la

---

[97] Irineu Popa, *Așteptând pe Cel ce este și pe Cel ce vine. Atotțiitorul* (Craiova, 2017).

[98] Faptul că ospitalitatea este un lucru ce este binecuântat ne Dumnezeu ne-o spune Vehciul Testament când la stejarul Mamvrii Sfântul Avraam și soția lui Sara au primit pe Sfânta Treime care a venit sub chipul al trei îngeri din cer. Sfântul Avraam a cerut celor trei îngeri închipul Sfintei Treimi să se odihnească și să aibă răbdare până va pregătii ceva de mâncare. Deși îngerii nu au nevoie de mâncare omenească este foarte adevărat că ei au acceptat ospitalitatea lui Avraam. Aceasta fiindcă ospitalitatea este o expresie a iubirii pritenești și a celei duhovnicești. Iată prin urmare de ce și noi trebuie să urmăm ospitalității lui Avraam. Ospitalitatea este un lucru ce în cele din urmă ne face să fim cât se poate de iubitori cu cei pe care nu îi cunoșatem prea bine dar care cine știe pe viitor am putea să îi cunoaștem mai bine. Ospitalitatea este un lucru care trebuie să fie arătat ca expresie a binelui simț.

el acasă? De ce să faci tu primul pas pe când ar trebuie să îl facă el primul. Prin urmare este bine să știm că ospitalitatea nu costă nimic. Am devenim din ce în ce mai interesați de propria persoană și nu mai vrem în nici un fel să fim interesați de cei din jur. Iată de ce ospitalitatea este fără doar și poate un lucru care în cele din urmă ne va duce la realizarea sinelui și a potențialității depline. Este bine să știm că în nici un fel nu pierdem atunci cînd facem ospitalitate celor pe care nu îi cunoaștem foarte bine. Acesta fiindcă după cum am spus oamenii cu bun simț vor știi să aprezieze ospitalitatea noastră. Trebuie să știm că ospitalitatea este mai mult decât orice un exercițiu de bun simț. Învățăm cu cine se cuvine să fim ospitalieri și cu cine nu. Dacă pragul casei ne este călcat de un bețiv este bine să știm că într-adevăr ospitalitatea noastră nu are prea mult sens. Prin urmare experiența ne va spune cu cine să facem ospitalitate și cu cine nu.[99]

Prin urmare am prezentat în rândurile de mai sus că orice om ajunge să se nască cu o înclinație nativă în spre bunul simț care vine de la Dumnezeu. Totuși sunt mulți care mai târziu în viață ajung să fie total sau parțial imuni la chemarea bunului simț. Acesta fiindcă bunul simț este la fel de bine și un lucru pe care îl învățăm. Pentru învățarea bunului simț este adevărat că trebuie să ținem cont în special de două lucruri: 1. faptul că bunul simț înseamnă o simțire a binelui în persoana proprie și în cei din jur: 2. faptul că bunul simț se poate deprinde sau mai bine spus o persoană ce nu a fost crescută în bunul simț poate ajunge în cele din urmă să devină o practicantă a bunului simț. În acest sens cei șapte ani de acasă și educația au un rol covârșitor în deprinderea bunului simț. Adevărul este că în zilele noastre sunt din ce în ce mai puține familii care sunt interesate să imprime copiilor lor bunul simț. Acesta în primul rând fiindcă părinții de multe ori nu sunt persoane ale bunului simț. Se spune că un băiat de gimnaziu a venit odată la școală cu un cercel în ureche. Diriginta l-a întrebat dacă părinții lui știu că și-a pus cercel în ureche la care băiatul a răspuns că da. Întrebat de dirigintă ce părere au avut părinți de noua lui ispiravă cu cercelul în ureche, copilul a răspuns că mama lui i-a spus că îi stă bine cu cercelul în ureche. Iată prin urmare că dacă părinții dintr-o familie nu știu ceea ce este bunul simț și cum se manifestă el este cât se poate de adevărat că nici copii nu vor știi ce este bunul simț. Un copil pentru a ajunge să fie o persoană a bunului simț, trebuie să deprindă bunul simț. Așa se face că copii consideră că tot ceea ce fac părinții lor este o dovadă de bunului simț. Este destul de dramatic când părinții unui copil sau mai mulți nu sunt persoane ale bunului simț, dar se ocupă de educația copiilor lor. Copii vor crește cu o mare deficență care va fi foarte greu de eradicat din comportamentul lor: lipsa bunului simț. După cum am spus bunul simț este un lucru care înseamnă o simțire a binelui. De multe ori acest bun simț al binelui ajungem să îl avem în ceea ce îi privește pe semenii noștri. Ne putem da seama dacă o persoană este bună sau un om al binelui după modul în care vorbește, se comportă sau se îmbracă. Pentru cei care știu ce este bunul simț al binelui este adevărat că în cele din urmă ei vor ajunge să îl depisteze și în persoanele din jurul lor.[100]

Este prin urmare adevărat că pentru creștinul ortodox autentic bunul simț nu este numai politețe care se manifestă față de cei din jur ci la fel de bine o simțire a binelui pe care o avem cu persoanele din jur. Este adevărat că această simțire uneori poate să ne facă să ne înșelăm dar în nici un caz bunul simț nu ne va face rău. Pentru mulți după cum am spus bunul simț este un lucru care se rezumă numai la actul de a fi politicos. El nu înseamnă nimic mai mult sau mai puțin de atâta. Dincolo de acesta bunul simț este un lucru care ne spune că sunt anumite persoane ale binelui cu care merită să fim prieteni și la fel de bine sunt persoane ale răului care cel mai bine ar fi să le evităm. În acest sens bunul simț nu este un lucru care nu mai este necesar după ce am ajuns să fin prieteni cu cineva. Este greu de spus dacă reușim să menținem o prietenie cu cineva care este bădăran și mocan cu noi fiindcă el consideră că acest lucru este un gest intim de prietenie. Prin urmare, considerația care ne spune că avem nevoie de bunul simț numai la începutul unei prietenii este eronată. Avem nevoie de bunul simț atâta vreme cât suntem în relație de prietenie cu o persoană. Acesta fiindcă bunul simț este ca un barometru în prietenie. El ne spune ceea ce trebuie să facem și ceea ce trebuie să evităm. Că lumea de azi nu mai pune mare

---

99 Andrew Arterbury, *Entertaining Angels: Early Christian Hospitality in Its Mediterranean Setting* (Sheffield Phoenix Press Ltd (January 10, 2005).

100 A fi un om cu bunul simț al binelui este un lucru care la fel de bine poate să fie văzut și în mănăstiri. Sunt în acest sens în mănăstirile creștin ortodoxe persoane ale binelui care au ajuns la mănătrire din motive adevărate și la fel de bine sunt în mănăstiri și călugări falși care au ajuns la mănăstrire în urma unei decepții amoroase sau a unui eșec matrimonial. Ceea ce ne spun sfinții părinți este că adevărații călugări se duc la mănăstire din iubire de Dumnezeu și numai din iubire de Dumnezeu fără să fie influențați de viața din exterior. Realitatea este că pentru mulți tineri din zilele noastre mănăstirea este o fugă în urma unei decepții amoroase. Sunt multe astfel de cazuri. Cu foarte mare greutate cel care a intrat într-o mănăstire dintr-o decepție amoroasă în cele din urmă va ajunge să se dedice total și deplin lui Dumnezeu. Pentru cine are un bun simț al binelui bine dezvoltat este adeăvarat că în cele din urmă această diferență dintre călugări va putea să fie sesizată imediat.

preț pe bunul simț nu este o noutate. Ni se spune că multe ori că bunul simț al creștinului ortodox este mult prea complicat și noi nu avem nevoie de el pentru a menține relații de prietenie cu cei din jur. Când un prieten de al nostru este bolnav și ajunge în spital bunul simț este cel care ne spune că trebuie să mergem să îl vizităm. Sunt mulți care consideră că astfel de gesturi nu trebuie să existe în prietenie fiindcă în cele din urmă poți să nu îți manifești bunul simț față de prietenii tăi și în același timp să fi un bun prieten. Iată de ce este bine să știm că bunul simț nu moare odată ce am ajuns să stabilim o prietenie cu cineva. Bunul simț este cel care ne spune ce trebuie să facem și ceea ce nu trebuie să facem într-o prietenie. Acesta fiindcă după cum am spus o prietenie adevărată nu se bazează pe înjurături și calomnii reciproce.[101]

Iată prin urmare că bunul simț este o realitate ce ne face să fim cât se poate de autentici. Avem nevoie în viața noastră nu numai de originalitate ci la fel de bine și de autenticitate. Bunul simț ne face persoane autentice fiindcă ne deschide în spre bine și în spre facerea lui. La drept vorbind bunul simț este mai întâi de toate o caracteristică a sufletului. În sufletul nostru trebuie să dăm dovadă de persoane ale bunului simț. În acest sens bunul simț se leagă foarte mult de sentimentele noastre. Atunci când avem sentimente frumoase și bune dăm dovadă de bun simț. Când sentimentele noastre sunt întunecate și umbrite de ură este adevărat că în nici un fel nu mai putem să dăm dovaă de bun simț. Bunul simț este o investiție de pe urma căreia nu vom avea de pierdut. Trebuie să fim siguri de asta. Realitatea este că pentru a fi persoane ale bunului simț trebuie să ne dăm seama că sunt lucruri care se fac și lucruri care nu se fac. În vestul săbatic de multe ori manifestarea entuziansmului era demonstrată prin ridicarea pistolului în aer și tragerea a căteva cartușe. Pentru cowboyul din vestul sălbatic a trage cu pistotul în sus când te simțeai entuziasmat era o dovadă de bun simț. Realitatea este că a trage cu pistolul în aer când te simț bine este departe de a fi o dovadă de bun simț. Oamenii însă au denumit ca fiind bun simț tot ceea ce li se pare lor ca fiind bun. Este posibil să ni se pară multe lucruri bune dar acesta nu înseamnă că ele țin și de bunul simț. Există prin urmare un regulament al bunului simț pe care trebuie să îl cunoaștem și pe care trebuie să îl respectăm. Cu cât omul decade mai mult în plan moral cu atât mai mult el ajunge să aibă nostalgia bunului simț. Perverșii trăiesc cu nostagia bunului simț. Aceasta fiindcă la un anumit moment din viața lor ei au știut ce este bunul simț și modul în care se manifestă el. De fapt de multe ori perversiunile sexuale de care auzim în zilele noastre nu sunt nimic altceva decât un fel de nostagia după bunul simț. Este trist că unii consideră că până și perverșii sexual sunt oameni de bun simț. Acesta fiindcă ei afișează în public un comportament destins și rafinat. Trebuie să știm prin urmare că bunul simț poate să fie contrafăcut sau mai bine spus falsificat. Un patron ahtiat după bani și averi te poate concedia cu zâmbetul pe buze. Este evident că el a dat dovadă de bun simț în înțelegerea sa fiindcă te putea concedia și cu urlete și înjurături. Trebuie să fim prin urmare conștienți că există o limită ce poate să fie sesizată dintre bunul simț autentic și bunul simț fals. Orice infractor când este în public poate să dea dovadă de bune maniere. El o face fiindcă nu vrea să fie dat de gol și vrea ca lumea să îl creadă un om de bine, un om cu bun simț.[102]

Pe un om putem să îl recunoaștem ca fiind un om de bun simț dacă este un om manierat. Bunele maniere sunt cele care ne sunt primul indiciu în spre a descoperii dacă o persoană are bun simț. Este greu să credem că o persoană care intră într-un restaurant și strigă după chelnăr cât îl țin plămânii este o persoană a bunului simț. Acesta fiidncă manierele sale sunt cât se poate de greșite și ne spun că în nici un fel el nu este un om al bunului simț. Cyrus Augustul Bartol spunea că: "bunele maniere și bunul simț sunt frați de cruce și aliați rapizi." Lumea de azi este o lume care nu pune mare preț pe bunele maniere fiindcă se consideră că ele nu sunt o cale a esențialului. Dacă mergi la un dineu în care fiecare se servește cu produse de pe o masă în comun este adevărat că tu nu mai ai nevoie de farfurie ci poți să bagi mâncarea de pe platouri direct în gură fără să mai folosești o farfurie. Bunul simț se manifestă prin bunele maniere. Este un gest urât ca la o petrecere dacă am fost invitați după ce am fost la toaletă să intrăm în sală cu mâinile nespălate. Iată prin urmare că Bartol avea dereptate: nu poate exista bunul simț fără de bunele maniere fiindcă aceste două noțiuni se presupun reciproc. Trebuie să știm

---

[101] Radu Teodorescu, *Bucuria de a fi în comuniune duhovnicească* (Cugir, 2016).

[102] Falsificarea bunului simț în zilele noastre vine de fondul faptului că cu toții voim să părem oameni de bine. Omul de bine este mai pe scurt un om al bunului simț. Totuși, dacă vom sta mai mult cu o anumită persoană vom putea observa că acea persoană numai mimează bunul simț. De exmeplu în pușcării deținuții dau dovadă de mult bun simț față de gardieni. Deși sunt amabili și cu bun simț cu gardienii care știu că îi pot tirmite la recluziune, deținuții sunt cât se poate de mizerabili în relațiile dintre ei. Ei se înjură, se clevetesc reciproc, se insultă și se calomniază. Când în celulă intră gardianul imediat deținuții devin persoane ale bunului simț. Nu trebuie să credem pe oricine că este un om de bun simț numai din primele gesturi. De multe ori dacă ajungem să credem acest lucru în cele din urmă vom rămâne cu un gust amar. De acea este bine să știm că în sociateta noastră de multe ori bunul simț este falsificat și uneori chiar manipulat.

că bunul simț este ceea ce englezii denumesc un gentlman. Pentru englezi un gentleman este un om al bunului simț. În nici un fel nu poate să fie cineva o persoană a bunului simț dacă nu știe ce sunt acelea bune maniere. Bunele maniere ne spun că atunci când mergem cu autobuzul sau cu trenul și lângă noi vine o femeie gravidă trebuie să ne ridicăm și să îi cedăm locul. Iată prin urmare că bunele maniere sunt cele care ne fac să fim mult mai atenți cu persoanele din jur. Este adevărat că în mare nesimțiții sunt interesați numai de propria persoană și nu țin cont de ceea ce trebuie să facă și să demonstreze față de persoanele din jurul lor.[103]

Pentru cei care nu ne cunsoc bine este adevărat că bunele maniere sunt cartea noastră de vizită. Trăim într-o lume a convențiilor și a simbolurilor. Așa se face că pentru a face om viață furmoasă în jurul nostru s-a ajuns la concluzia că bunul simț trebuie să fie cultivat de cât mai multe persoane. Realitatea este că întotdeauna suntem tentați să cerem bunul simț celor din jur fără să îl oferim noi. Pentru a primii bun simț este adevărat că mai întâi de toate trebuie să îl oferim noi. Bunul simț nu costă nici un ban dar sunt unii care se comportă de parcă bunul simț ar costa milioane. Nu ne costă nimic să cultivăm bunul simț cu cei din jur fiindcă dacă facem acest lucru fără doar și poate în cele din urmă vom ajunge să fim exemple și să inspirăm și pe cei din jurul nostru să fie oameni ai bunului simț. Iată prin urmare că nu se cuvine să fim oameni ai bunului simț numai pentru interesul nostru propriu ci la fel de bine și pentru cei din jur. Iisus a fost cât se poate de specific în acest sens când a spus: "aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, aşa încât să vadă faptele voastre cele bune şi să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri." (Matei 5, 16). Avem aici de a face cu un îndemn care este la fel de bine o chemare la bunul simț. Trebuie să dăm dovadă de bunul simț față de cei din jur fiindcă în acest sens și ei vor fi motivați să fie persoane ale bunului simț. Nu putem să le cerem celor din jurul nostru să aibă bunul simț dacă noi suntem grosieri și bădărani. Este un lucru cât se poate de evident dar care pentru mulți este o imposibilitate de realizat. Iisus ne-a spus că dacă suntem creștini trebuie să dăm dovadă de bunul simț fiindcă în acest fel îi facem și pe cei din jurul nostru să fie conștienți că bunul simț este bine să fie pus în practică. Bunul simț este un lucru care după cum am spus nu se manifestă numai în bunele maniere ci la fel de bine și în capacitatea de a simții binele în cei din jurul tău. Sunt și persoane care sunt mai stângace și nu dau dovadă întotdeauna de bunele maniere dar dacă avem un bun simț bine pus la punct între noi vom știi că acele persoane sunt oameni ai binelui. Prin urmare primul pas în a fi persoane ale bunului simț sunt bunele maniere și al doilea pas este simțul binelui. Trebuie să știm că există persoane mai stângace care nu salută pe stradă ridicându-și pălăria și nici se pleacă în fața unei doamne. Totuși, aceste persoane mai mototoale sunt oameni de bine sau persoane ale binelui. Bunul simț ne spune că este așa fiindcă îi putem vedea în diferite acțiuni cum se manifestă. Totuși, este adevărat că de multe ori în societate prima impresie contează. Chiar dacă uneori pirma impresie pe care ne-o facem despre o persoană poate să fie eronată, totuși când avem de a face cu mai multe persoane pe care le-am întânit ocazional și nu știm dacă le vom mai întâlnii vreodată este bine să dăm dovadă de bun simț. Bunul simț este o faptă ce ne spune că trebuie să fim oameni care să lăsăm o primă impresie bună asupra noastră. Mai ales în lumnea afacerilor acest lucru este foarte important. Orice om de afaceri atunci când se întâlnește cu potențiali parteneri se străduiește să lase o bună impresie. Acest lucru poate să fie realizat prin gesturi, îmbrăcăminte sau vorbele pe care le rostim.[104]

Prin urmare bunele maniere și bunul simț sunt prima noastră carte de vizită pentur persoane care nu ne cunosc și care eventual ar voi să ne cunoască. Este greu de spus dacă cineva va voi să ne cunoască dacă noi de exmeplu când suntem la un dineu oficial ne ocupăm cu pipăirea femeilor în părțile intime. Sunt puține șanse că cineva ar mai dorii să aibă de a face cu noi într-un astfel de cadru. Trebuie să fim persoane care să dăm dovadă de bun simț acolo unde nimeni nu a face. De multe ori în halele mari ale uzinelor noastre domnește un spirit de sălbăticie. Oamenii nu vor să știe unii de alții. Dacă un coleg de al nostru a avut o datorie grea de făcut și vine transpirat ar fi puțini cei care s-ar gândii să îi aducă o cană cu apă. Bunul simț este cel care ne spune că un coleg care a fost expus unei datorii mai grele trebuie să îi arătăm atenți și bunj simț. Dacă într-o hală mare dintr-o uzină câțiva încep să dea dovadă de bun simț și de bune maniere, în cele din urmă acest lucru poate să devină

---

103 Aurelia Marinescu, *Codul bunelor maniere astăzi* (București, 1996).

104 După cum am spus în lumea publică se rostesc multe vorbe frumoase dar când persoane se retrage în privat de multe ori urmează înjurături și blesteme. Acesta fiindcă după cum am spus bunul simț și bunele maniere sunt realități care pot să fie contrafăcute. De multe ori pentru a induce în eroare chiar și criminalii sunt persoane ale bunului simț. Sunt ciminali în serie care atunci când ies din blocul în care locuiesc și văd pe o bătrânică ducând gunoiul se opresc și o ajută. Când se descoperă că cel în cauză a fost un criminal lumea rămâne mirată: cum, era un om așa de amabil! Din acesta înțelegem că bunul simț poate să fie contrafăcut și cu siguranță că este contrafăcut de multă lume. Acest fttp poate să fie văzut din faptul că unii când sunt în societate dau dovadă de un bun simț ieșit din comun. De multe ori comportamentul lor ascunde o fărădelege. Iată de ce este bine să deprindem bunul simț și să ne dăm seama de care este diferența dintre un bun simț autentic și unul contrafăcut.

molipsitor și în acest fel în scut timp toți din hală să fie atenți și pedanți unii cu alții. Se consideră că atunci când muncitorii muncesc în fabrică nu mai este nevoie de bun simț. Așa se face că de multe ori halele fabricilor noastre sunt locuri în care strigătele și urletele sunt la ele acasă chiar dacă nu există zgomot în ele. Nu contează cum ne comportăm unii cu alții ci mai mult contează să iese producția. Ceea ce pot constata aceste persoane este că în cele din urmă producția poate să se realizeze și într-un climat al bunului simț. Acesta fiindcă bunul simț nu constă nimic și el mai mult aduce profit. Într-o hală mare a unei uzini bunul simț poate să creeze o stare de armonie și înțelegere și în acest fel în cele din urmă să detensioneze atmosfera. Iată de ce bunul simț este util chiar și în câmpul muncii.[105]

Se spune că exista un om simplu Ioan care avea multe necazuri. Ioan cel simplu avea un obicei: în fiecare duminică mergea la biserică și după ce intra în biserică spunea:

- Iată pe nevrednicul Ioan înaintea Ta Doamne.

Lumea din sat în critica pe Ioan:

- Măi Ioan cum se poate una ca asta?

- Ce să se poată?

- Tu să ai atâtea necazuri și tot să mai mergi pe la biserică?

- Da. De ce nu?

- Păi măi Ioan dacă ai atâtea necazuri înseamnă că Dumnezeu nu ține la tine că dacă nu ai fii cel mai fericit om.

- Nu este adevărat.

- Cum să nu fie?

- Dumnezeu este bun cu mine numai că răutatea celui rău, a diavolului este cea care îmi dă târcioale și îmi aduce atâtea necazuri.

- Tu ești sigur de asta măi Ioane?

- Nu am nici o îndoială.

Timpul a trecut și Ioan a trecut prin mai multe necazuri și în cele din urmă a fost dat uitării. Unii oameni încă spuneau:

- Ciudat omul acesta Ioan. El să aibă atâtea necazuri și să fie prezent în biserică duminică de duminică?

Pe cealaltă lume în momentul când Ioan a murit a fost dus de îngeri în fața lui Dumnezeu. Se spune că atunci când Dumnezeu l-a văzut pe Ioan cel care a avut multe necazuri în viața lui Dumnezeu s-a ridicat de pe tronul Lui ceresc și i-a spus lui Ioan:

- Iată-Mă în fața lui Ioan pentru totdeauna.

Avem aici o poveste cu un final fericit (happy end). Ioan a fost o persoană care deși a avut necazuri și probleme în această viață și-a menținut credința în Dumnezeu. Mulți dintre noi când avem necazuri și probleme suntem tentați să renunțăm la Dumnezeu, să renunțăm să mergem pe la biserică, să renunțăm să ne mai rugăm, să renunțăm să mai avem creedință. Ioan și-a dat seama de un lucru pe care orice om cu bun simț îl știe: calea spre Dumnezeu în această viață nu implică numai numai reușite și succese. Din contră, cu cât ne apropiem de Dumnezeu mai mult în această viață cu atât mai mult ura diavolului este mai mare asupra noastră. Așa se face că de multe ori multe probleme nu se rezolvă în această viață ci numai în viața de apoi.[106]

Iată prin urmare un fapt pe care trebuie să îl știm și de care trebuie să fim conștienți: cu cât omul se apropie de Dumnezeu cu atât mai mult el devine un om al bunului simț. Acesta și în sens moral cât și în sens duhovnicesc. Bunul simț este un lucru care în cele din urmă vine de la Dumnezeu și la fel de bine el trebuie să fie comunicat și copiilor noștri. În lumea noastră bunul simț este un lucru care provoacă uneori adversitate și alteori entuziasm. Italianul Giovanni Nuvoletti spunea un lucru pe care trebuie să îl reproducem: "bunele maniere - obglindă în care unii adoră să se privească, iar alții s-o spargă." Din cele de mai sus înțelegem că sunt mulți care atunci când dau dovadă de bun simț vor să li se facă publicitate în acest sens. Aceste persoane uită

[105] Andrei Lorgus, *Cartea desăre fericire* (București, 2017).

[106] Fiindcă trăim într-o lume raționalistă omul tinde să judece tot ceea ce expeirmentează numai la această viață. Văzute din perspectiva lui Dumnezeu lucrurile nu par ceea ce sunt și prin urmare pentru a ajunge să avem o vedere unitară asupra evenimentelor și realităților lumii în care trăim trebuie să ne raportăm și la lumea care va venii. Bunul simț este cel care ne cere să nu ne raportăm numai la propria judecată în această lume ci la fel de bine să vedem lucrurile și din planul veșnic al lui Dumnezeu. Așa vom ajunge să avem o cu totul altă înțelegere a faptelor care ni se întâmplă în aceastră viață. Realitatea este că sunt din ce în ce mai puțini cei care se raportează la Dumnezeu și la existența Lui și pentru acest motiv ajungem să fim cât se poate de înguști în a înțelege ceea ce are loc cu lumea noastră. Bunul simț este cel care ne spune că atunci când ne confurntăm cu situații dificile să cerem ajutorul lui Dumnezeu. Ceea ce trebuie să știm este că dacă ajutorul lui Dumnezeu nu va venii în această lume cu siguranță el va venii în lumea de apoi sau în viața de apoi.

însă că bunul simț este un lucru discret și care se face cât se poate de mult pentru a nu obține ovațiile celor din jur. În înalta socitate au fost mulți regi care dădeau dovadă de bunj simț nu fiindcă aceasta era ceea ce simțeau ei ci pentru a fi adulați și considerate ca persoane de încredere. Se știe de exmeplu că regii Franței de multe ori erau atât de nespălați fiindcă nu le plăcea apa că ajungeau să fie plini de purici. Paradoxul era că pentru a se scărpina de purici aveau perii de aur. Iată prin urmare că au fost mulți care s-au dat pe sine de gol și în loc să fie sinceri în practicarea bunului simț au fost persoane care au dat dovadă de bun simț numai pentru a atrage atenția asupra lor. Orice om știe că atunci când dă dovadă de bun simț atrage atenți asupra sa și este considerat ca un om superior. Ceea ce trebuie să fim conștienți este că bunul simț trebuie să fie o expresie a dispoziției interioare pe care o are cineva.[107]

Iată prin urmare că bunele maniere și bunul simț sunt lucruri care se leagă unul de altul dar nu sunt indentice. Sfinții părinți ai ortodoxiei au fost fără doar și poate persoane care au dat dovadă în tot ceea ce au făcut de bunul simț. Acest fapt în putem cel mai bine concluziona din faptul că sfinții părinți au fost cei care ne-au spus că trebuie să ne rugăm pentru lumea întreagă. Numai o persoană care ar un profund bun simț în sine poate să ajungă să se roage pentru lumea întreagă. Trebuie să ne rugăm pentru întreaga lumi fiindcă în acest sens în cele din urmă vom ajuunge să facem o lume mai bună. Vom face o lume mai bună prin rugăciune și bun simț. Există în acest sens o legătură dintre bunul simț și rugăciune cel puțin în gândirea sfinților părinți. A avea putere să te rogi lui Dumnezeu când treci prin necazuri și prin împrejurări grele este fără doar și poate un lucru care este o dovadă de mare caratcer. Lumea tinde să uite de Dumnezeu și să și aducă aminte de El doar de paști și de crăciun. Bunul simț este cel care ne face conștienți că a ne ruga pentru semenii noștrii nu ne constă nimic. Sunt unii care atât sunt de închiși față de semenii lor că nu vor să zică nici măcar o rugăciune pentru ei. Acesta ca și cum rugăciunea ar costa. Ceea ce trebuie să știm este că rugăciunea este un lucru care ne umple de energii pozitive. Pentru a da dovadă de bun simț în momente grele avem nevoie de această energie poztiviă. Știm astfel că s-au făcut mai multe studii care au descoperit că atunci când o persoană este în rugăciune în jurul capului acelei persoane sunt emise ca un fel de unde ultraviolete luminoase. Din contră când o persoană este plină de ură și are sentimente negative creierul acelei persoane emite un fel de unde întunecoase. Iată prin urmare că s-a putut demonstra pe cale științifică că există fără doar și poate energii pozitive și energii negative de care poate da dovadă o persoană. Rugăciunea către Dumnezeu este un lucru care ne umple de energii pozitive și care ne face să fim mult mai deschiși cu cei din jur și la fel de bine mult mai toleranți. La un anumit nivel este bine să știm că toleranța este o dovadă de bunului simț.[108]

Prin urmare ortodoxia este credința care ne învață că trebuie să cultivăm bunul simț și să dăm dovadă de bun simț acolo unde nimeni nu ar voi să facă acest lucru. Bunul simț este un lucru pe care la fel de bine trebuie să îl deprindem de la părinții noștrii duhovnicești. Trebuie să știm că orice părinte duhovnicesc trebuie să ofere fiului său duhovnicesc bunul simț dar la rândul lui și fiul duhovnicesc trebuie să ofere părintelui duhovnicesc bunul simț. Acesta fiindcă este evident că bunul simț trebuie să fie reciproc. Trebuie să fim persoane are bunului simț și să ne dăm seama că viața duhovnicească este o viață a bunului simț. În viața duhovnicească nu putem să ne rugăm pentru pacea lumii lui Dumnezeu Tatăl și în același timp să fim persoane care urlă și zbiară atunci când ne simțim lezate. Sunt lucruri care sunt incompatibile cu viața duhovnicească și iată de ce este bine să știm care sunt parametrii în care putem vorbii despre viața duhovnicească. Trebuie să fim oameni ai bunului simț fiindcă numai așa vom pune bun început vieții noastre duhovnicești. Cei care consideră că viața duhovnicească nu are nevoie de bunele maniere se înșală. Nu putem să megrem într-o mănăstire unde să fim invitați să luăm masa cu călugării de acolo și în același timp la masă să înjurăm și să belstemăm pe dușmanii noștrii. Este bunul simț care ne spune că nu putem să facem anumite lucruri între pereții unei mănăstiri care în alte circumstanțe le-am face. Bunul simț prin urmare este un lucru care ne face să fim cât se poate de iubitori cu semenii noștrii și să le voim numai binele. Așadar iată că bunul simț și viața duhovnicească se presupun una pe alta și sunt

[107] Caroline Web, *Cum să ai o zi bună* (Editura Publică, 2016).

[108] Omul de bun simț autentic este o persoană care fără doar și poate dă dovadă de toleranță. Trebuie să fim persoane tolerante și la fel de bine să ne dăm seama că toleranța este cea care definește o persoană de bine. Totuși, toleranța are și ea o limită. Dumnezeu Tatăl este poate cea mai tolerantă ființă din lume fiindcă El îi tolerează în aceastră lume pe cei răi. Sunt în lumea noastră hinduși și budiști care nu vor să știe de Hristos. Iată de ce este bine să știm că toleranța este o expresie a bunului simț. Totuși toleranța în nici un fel nu poate să țină la infinit. Trebuie să știm că putem să fim toleranți cu cineva până la un anumit punct. Suntem toleranți cu anumite persoane în speranța că acele persoane în cele din urmă voma ajunge să se schimbe văzând bunul nostru simț. Totuși sunt și unii care au ajuns la un asemenea grad de nesimțire că nimic nu îi mai poate schimba. Iată de ce este bine să fim conștienți de limitate toleranței și să știm că a fi un om tolerant nu înseamnă să fi considerat un fel de hopamitică.

realități care țin de sufletul omului. Dacă sufletul omului este înrăit oricât ar încerca acea persoană să camufleze acest lucru în cele din urmă ne vom da seama de răutatea persoanei cu pricina. Bunul simț este un lucru pe care ucenicii trebuie să îl deprindă de la părinții lor duhovnicești care la rândul lor trebuie să fie exemple de bun simț. Trebuie să fim persoane ale bunului simț și să învățăm prin propriul exmemplu și pe alții să deprindă bunul simț. Iată de ce este bine să știm că bunul simț este o realitate a lumii în care trăim și care se actualizează prin propriul exemplu. Ca patroni ai unei firme sau a unei fabrici nu trebuie să le cerem angajaților să dea dovadă de bun simț dacă în primul rând noi nu suntem un exemplu de bun simț. Iată prin urmare că bunul simț acolo unde nu există poate să fie cultivat.[109]

CAPITOLUL 6

BUNUL SIMȚ ÎN TUMULTUL LUMII DE AZI

Lumea de azi se caracterizează prin foarte multă neliniște și angoasă. Acesta fiindcă la drept vorbid tărim într-o epocă în care valorile tradiționale sunt profund contestate. De fapt aproape orice este conestat în zilele noastre și prin urmare bunul simț nu este în nici un fel o excepție. Lumea de azi este dornică să aibă lideri puternici dar în nici un fel nu se gândește dacă acești lideri puternici sunt și persoane ale bunului simț. Acesta fiindcă liderul puternic în nici un fel nu trebuie să fie un om care să dea dovadă de bunul simț. Pentru mulți atunci când un lider dă dovadă de bunul simț este considerat de opinia publică ca fiind dovadă de slăbiciune. A fi un om al bunului simț și a afișa bunul simț în în zilele noastre este fără nici o îndoială un lucru care nu este o dovadă de tărie. Hitler, Stalin sau Musolini au fost oameni care fiindcă au voit să fie puternici au eradicat orice urmă a bunului simț din persoane lor. Iată de ce este bine să știm că bunul simț în orice caz nu trebuie să lipsească liderilor de azi. Liderii de azi sunt oameni care de multe ori se gândesc la imaginea pe care o fac în exterior mai mult decât la bunul simț de care trebuie să dea dovadă. Acesta fiindcă se consideră că bunul simț nu este cerul unui mare lider. Marele lider al lumii trebuie să aibă multe calități: să fie neânfricat, să fie imbatabil, să fie curajos, să fie popular, dar în nici un caz nu trebuie să fie un om cu bun simț. Când bunul simț lipsește în jurul unei mare lider al lumii este adevărat că în jurul lui se crează un crater. Aceasta fiindcă vor fi foarte mulți care îl vor imaita pe acel lider. Sunt mulți care imită pe marii lideri ai lumii și vor să facă tot ceea ce fac ei pentru a fi pe calea cea bună. Este evident că dacă un mare lider al lumii este lispit de bun simț vor fi foarte mulți care îl vor urma și vor face ceea ce face el. Bunul simț este un lucru care trebuie să fie reconsiderat în zilele noastre în care atenția noastră ne este concentrată pe faptul de câștiga cât mai mult în cât mai puțin timp. Dacă ne vom gândii mai bine vom vedea că avem timp suficent pentru a reflecta și medita asupra bunului simț.[110]

Pentru lumea de azi este adevărat că numai cei fără de trabă sunt preocupați de bunul simț. Bunul simț nu apare în cerințele nici unei slujbe sau ocupații din zilele noastre. Adică și stewardesele din avioanele cu zboruri nu sunt obligate să dea dovadă de bun simț. Este destul să zâmbească și să împartă băuturi în timpul zborului. Iată prin urmare că nu trebuie să ne facem multe probleme cu bunul simț. Bunul simț pentru lumea de azi este mai mult un fel de filosofie a celor de vâsta a treia ca să mai omoare timpul fiindcă se plictisesc prea mult. Să fie bunul simț este oare un lucru care se referă numai la persoanele de vârstra a treia care fiindcă sunt la pensie se pot gândii și filosofa mai mult la bunul simț pentru a își umple timpul cu o activitate? Așa se face că tinerii de azi și cei care au forță de muncă nu trebuie să se gândească la bunul simț și nu ai nici un motiv să își facă probleme din cauza lui. Bunul simț este astfel o noțiune cât se poate de rar abordată în lumea de azi. Acesta este și motivul pentru care rata bunului simț este în continuă scădere. Fiindcă bunul simț este în scădere este adevărat că și sălbăticia este în creștere în zilele noastre. Suntem sălbatici când vine problema de interesul propriu, câștigul propriu, de propria persoană, de propria imagine publică, de propria faimă și celebritate etc. Iată prin

---

[109] Sfântul Nicodim Aghioritul, *Deprinderi duhovnicești* (Alba Iulia, 1995).

[110] Meditația și reflecția asupra bunului simț nu este o pierdere de vreme cum gândesc mult în zilele noastre. Nu putem să fim oameni de bine dacă suntem lipsiți de cel mai elementar bun simț. Că bunul simț lipsește din lumea noastră nu este o noutate. Trăim într-o lume în care timpul costă bani (time is money) și prin urmare este bine să știm că sunt mulți care vor da dovadă de bun simț numai dacă știu că au de câltigat bani de pe urma lui. Sunt obișnuiți în zilele noastre să fim atât de concentrați pe lucruri care în nici un fel nu au legătură cu bunul simț. Lumea de azi este obsedată cu ceea ce va mânca, cu ceea ce va bea, cu ce se va îmbrăca, cu casa unde va locui etc. Iată că în lista de interese a lumii de azxi bunul simț este din ce în ce mai inexistent. Bunul simț nu aduce nici un câștig material și atunci de ce să ne facem loc pentru el în agedele noastre care uneori sunt supra încărcate? Iată în mare cumn se raportează lumea de azi referitor la bunul simț.

urmare că trăim într-o lume în care lipsa bunului simț este înlocuită cu săbăticia. Mulți ar fi tentați să creadă că acesta este o afirmație exagerată. Cum să fie sălbatică lumea de azi? Dacă vom sta mai mult și vom medita vom vedea că există o tedință generică a lumii de azi spre sălbăticie: șoferii circulă cu viteze mari fără să țină cont de cei din jurul lor, tinerii ascultă formații rock care le induce o stare de nervi și de rebeliune, muncitorii când merg la muncă unii se împing și se înjură, cei din administrația publică sunt adepții unui comportament "profesional" care se rezumă la expresii oficiale și de lemn după care se mâie repede etc. Prin urmare este adevărat că acolo unde nu există bun simț lumea se săbăticește. În școli elevii și studenții nu mai sunt învățați să trăiască în bun simț ci mai mult cum se se calce unul pe altul în picioare pentru a fi cel mai bun și cel mai deștept din clasă.[111]

Deși lumea de azi se proclamă pe sine o lume a binelui sunt din ce în ce mai puțini care văd bunul simț ca o expresie a binelui. Iată de ce este bine să știm că bunul simț este un lucru care trebuie să fie mult mai accentuat în lumea de azi. Evident că sunt mulți care se opun acestei afirmații. Cu ce să ne ajute bunul simț având în vedre că noi ne confruntăm cu crize economice, neajunsuri sociale, abandon școlar, șomaj sau terorism? Așa se face că pentru lumea de azi a vorbii despre bunul simț este mai mult un lucru care ține de cei văsitori și cu capul în nori. Cei cu capul în nori sunt fără doar și poate apreciați ca persoane ale bunului simț. Cerințele lumii noastre sunt dincolo de cele ale bunului simț și nu trebuie să ne facem nici un fel de problemă în acest sens. Bunul simț este o pedanterie medievală în care oamenii aveau respect unii față de alții. Iată de ce este bine să știm că în zilele noastre bunul simț este un lucru care nu mai are nici un fel de relevanță. A venit timpul să ne rupem de prejudecățile lumii medievale și să ne concentrăm pe ceea ce este cu adevărat important pentru noi. Așa se face că avem savanți care când iasă din laboratorul lor se manifestă violent și sălbatic. Ni se spune că munca de laborator nu mai este de multă vreme compatibilă cu bunul simț. Iată de ce trebuie să fim cât se poate de siguri că trăim într-o lume care este ținută înapoi de prejudecata bunului simț. Să ți prelegeri la televizor despre bunul simț este un lucru care nu mai este la modă. Este la modă să fi in trend adică să fi la curent cu ultimele scandaluri politice și cu ultimele bârfe. De multe ori ni se spune că trebuie să fim în pas cu moda. Bunul simț nu este în nici un fel un lucru la modă și prin urmare nu trebuie să ne facem mari probleme în ceea ce îl privește. Să fie bunul simț numai o modă a zilelor noastre? Să fie bunul simț un lucru trecător asemenea cum în anii 20 ai secolului al XX-lea a fost la modă swingul și charlestonul? Cu siguranță că bunul simț nu este o modă trecătoare ci mai mult este este o modă permanentă. De ce să nu avem puterea să recunoaștem că anumite lucruri sunt perene și vor fii de acualitate în orice timp? Bunul simț trebuie să știm că este o valoare perenă a lumii fiindcă el ține în primul rând de umanitatea omului.[112]

Așa se face că în zilele noaste există multă discriminare în ceea ce privește bunul simț. Angajații unui patron trebuie să fie oameni ai bunului simț, dar patronul fiindcă este patron în nici un fel nu trebuie să dea dovadă de bun simț. Evelyn Waugh spunea la un moment dat în acest sens că: "bunele maniere sunt în special pentru cei de rând. Celor frumoși li se trece totul cu vederea." Acest gen de gândire este larg răspânit în lumea noastră. Cei simpli și prosti trebuie să dea dovadă de bun simț fiindcă noi cei deștepți și capabili sunt dincolo de bunul simț sau mai presus de bunul simț. Omul de rând se consideră de marii lideri ai lumii că practică un bun simț care în nici un fel nu poate să fie autentic fiindcă dacă cel de rând ar avea o funcție mai mare în stat cu siguranță că el nu ar mai da dovadă de bun simț. Să fie acest lucru adevărat? Cu siguranță că nu este adevărat dar el face pe foarte mulți să fie cât se poate de neglijenți cu bunul simț. Au dat oare naziștii dovadă de bun simț când au creat 50 de milioane de victime în cel de al doilea război mondial? Este clar că ideologia nazistă nu a fost deloc una care s-a bazat pe bunul simț și nici nu a ținut cont de ceea ce este bunul simț. Bunul simț este cel care ne spune că nu trebuie în nici un fel să creăm război atunci când am putea să facem pace. Pacea este un lucru care este cerut de bunul simț. Bunul simț ne cere să în lumea noastră trebuie să cultivăm pacea chiar dacă unii sunt mojici și scrâboși. În facerea păcii de demonstrăm cu adevărat că avem bun simț. Războiul nu numai că este o dovadă a nesimțirii ci la fel de bine și o dovadă de săbăticie a omului. Când omul merge pe instinct nu mai găsește nici un

[111] Serghie Meciov, *Cum să supraviețuim duhovnicește în lumea de azi* (București, 2012).

[112] Iată prin urmare că trebuie să facem distincție dintre lucrurile perene care sunt actuale indiferent de epocă și lucrurile care sunt la modă într-o anumită epocă. Lumea de azi este una care începe să fie din ce în ce mai rebelă. Sunt din ce în ce mai mulți care consideră că trebuie să se rupă de prejudecățile trectului și în cele din urmă să ajungă să ajungă la un *om nou*. Omul nou a fost o temă care a devebit centrul de interes al mai multor curente sociale din lumea noastră. Sovieticii au considerat că omul nou este ateul total și deplin care nu are nici un fel de legătură cu Dumnezeu și este rupt total de inhibițiile religiei. Să fie ateul omul nou care va crea o socetate în care nu se va mai vorbii despre Dumnezeu niciodată? Bunul simț este cel care ne spune că în nici un fel omul nou nu poate să fie un om ateu ci mai mult al bunului simț. Este bunul simț cel care ne spune să credem în Dumnezeu și să avem neădeje în El.

fel de motiv să facă pace cu dușmanii lui pe cale diplomatică. Așa se face că în cele din urmă omul de azi devine un adevărat măcelar în relațiile cu semenii noștrii. Sunt unii care consideră că cel mai bine este să tai în carne vie și să nu ai nici un remușcare în acest sens. Iată prin urmare cum se manifestă lumea de azi care este cât se poate de sceptică în ceea ce privește practicarea bunului simț. Bunul simț este doar un lucru exterior ni se spune de mai multe ori în zilele noastre. Așa se face că nu trebuie să avem nici un fel de renușcare atunci când respingem bunul simț. El este doar o spoială de comportament uman care poate la fel de bine să fie trecut cu vederea. În spre o astfel de concepție de viață referitoare la bunul simț se îndreaptă lumea de azi.[113]

Iată prin urmare cum din ce în ce mai mulți abdică de la bunul simț care pentru cei mia mulți dintre noi nu însemnă nimic mai mult decât o simplă curtuoazie simplică fără prea multă semnificație. Bunul simț este o realitate ce trebuie să nu mai oprească de la scopurile noastre mai mult sau mai puțin nobile. Omul de azi este un om de acțiune și vrea să trăiască într-o lume de acțiune. Așa se face că nu mai trebuie să ne facem multe probleme legate de bunul simț. Cei care sunt ca noi oameni de acțiune vor știi că bunul simț în nici un fel nu va afecta orinetarea generică a vieții noastre. Bunul simț este un lucru pe care trebuie să îl pacticăm numai atâta vreme cât el aduce profit. Lumea de azi trebuie să profite chiar dacă trebuie să profităm unii de pe alții, este esențial să profităm. Iată de ce bunul simț este un lucru inconvenient pentru lumea de azi: bunul simț este cel care ne spune că nu putem să profităm de pe semenii noștrii fiindcă nu este moral și etic. Prin urmare trebuie să ne dezvățăm să mai gândim lumea în termenii bunului simț. Bunul simț este un lucru care ține de trecut, suntem acum într- nouă eră; este era acțiunii în care putem să tărim și fără de bunul simț. Nu este nici o problemă dacă în drumul ascensiunii noastre trebuie să dăm la o parte pe alții mult mai competenți decât noi. Ceea ce este esențial este propria ascensiune și propria gratificare. Ascesniunea noastră trebuie să fie sigură și dacă se poate rapidă. Trebuie să nu avem nici un fel de remușcare de conștiință atunci când în drumul ascensiunii noastre am dat mai mulți posibili adversari la o parte. Acesta fiindcă nu poate să existe nimic mai important decât propria persoană și propriul interes. Bunul simț nu mai este compatibil cu cerințele societății noastre de ațciunine. Tatăl alcoolic când vine acasă beat și își amenință soția și copii cu bătaia și uneori o face la propriu nu trebuie nici el să aibă nici un fel de remușcare. A făcut ce trebuie să facă. A făcut ceea ce simțea și nimic nu poate să fie mai important decât ceea ce simți tu cu adevărat. Iată prin urmare cum judecă unii lumea noastră de azi. Să aibă ei dreptate? Să fie ei corecți? Credem că nu. Trebuie să dăm dovadă de bun simț chiar dacă acest lucru nu este apreciat de cei din jurul nostru. Pentru unii este cu adevărat să faci acte de bun simț fără să fi filmat sau înregistrat pe camera video. Așa se face că sunt din ce în ce mai mulți care când merg în vizită la un orfelinat sau la un azil de bătrâni sunt filmați pentru a știi și restul ce mare umanist este persoana în cauză. Bunul simț în lumea noastră este bine să fie făcut atâtga vreme cât vor fii mai mulți cei din jur care vor știi să îl aprecieze și să ne invidieze chiar. Sunt din ce în ce mai mulți care sunt dispuși să practice bunul simț dacă vor știi că acest lucru îi va face invidioși pe cei din jur.[114]

Lumea de azi este dornică să fie fericită dar nu prea iubește când se predică și se filosofează despre fericire. Acesta fiindcă după cum am spus trebuie să fim conștienți că lumea de azi este o lume a acțiunii și în nici un fel o lume a teoriei. Asculta predici la biserică despre fericire este un lucru demosat și ieșit din uz. A venit vrmea să tărim fericirea fără să mai ținem cont de partea etică ce o definește. Dacă te face fericit alcoolul, nu îți fă nici o problemă că cei din jur de fac bețiv, tu continuă să bei. Dacă te face fericit drogul ei bine continuă să te droghezi fiindcă nu trebuie să ții cont de ceea ce spun cei din jur. Dacă te sexul te face fericit atuci găsește cât mai mulți parteneri pentru sex și nu ține cont că lumea din jur te face un afemeiat sau o ușuratică. Tot ceea ce contează este să îți urmezi propria plăcere care te face fericit. Dacă condusul cu viteză te face fericit nu ține cont de faptul că lumea din jur își spune că ești un vitezoman. Cu condu cu câtă viteză mai vrei fiindcă acesta este cea care te face fericit. Iată prin urmare numai dintre câteva exemple ale modului în care se manifestă lipsa de bun simț. A urma propria plăcere este un lucru sacru în zilele noastre. Se emit legislații în acest sens, se sciru romane și se

113 Paul Gumerov, *Familia - mica biserică* (București, 2017).

114 Invidia este mare în zilele noastre. Se invidează femeile între ele fiindcă au ajuns să se căsătorească cu bărbați frumoși și cu bani. Se invidează bărbații între ei fiindcă rivalii lor au ajuns să se căsătorească cu femei frumoase și sexy. Se invideaază studenții întgre ei fiindcă unuii au ajuns să ia note mai mari la examen. Se invidează patronii de fabrici între ei fiindcă oponenții lor au ajuns să aibă fabrici mai mari decât a lor și cu mai mulți angajați. Se invidează oamenii de stat între ei fiindcă oponenții lor au ajuns să dețină mai multă putere decât ei și sunt șefi peste un stat mai puternic dezvoltat decât al lor. Iată prin urmare că invidia este un lucru care face ravagii în lumea noastră. Invidia trebuie să știm că nu este compatibilă cu bunul simț. Acesta fiidncă din invidie unii ajung să nu se mai salute pe stradă ca să nu mai vorbim de faptul de a își vorbii unul altuia. Iată cum invidia duce la disprația bunului simț. Câți dintre noi nu am experimentat acest lucru? Cred că mare parte dintre noi.

pubșică articole în ziar care ne justifică dreptul de a urma propriei fericiri. Ni se spune că bunul simț este un lucru care în nici un fel nu trebuie să interfereze cu nevoia noastră de fericire. Fiindcă nu ne plac teoriile despre fericire la fel de bine nu ne plac nici teoriile despre bunul simț. A venit timpul să ne eliberăm de tot ceea ce este bunul simț care cerea prea mult de la noi. Este o problemă dacă atunci când ești invitat la o cunoștință pe care ai întâlnit-o cu câteva zile înainte te duci cu bocancii plini de noroi și nici nu te descalți când acea persoană te invită în sufragerie? Nu este nici o problemă. Vinovat nu ești cu că ai merg cu bocanii plini cu noroc ci gazda ta care nu vrea să facă curățenie după tine. Așa se face că lipsa de bun simț întotdeauna ne atrage într-un joc al justificărilor. Ne justificăm orice lipsă de bun simț fiindcă în cele din urmă cei cu bun simț sunt mult mai retrograzi decât noi. Dacă ei ar ajunge să ne înțeleagă în cele din urmă ne-ar da și dreptate și ar porceda și ei ca noi.[115]

Se spune că doi credincioși s-au dus să strângă bani pentru zidirea unei biserici. Unii oameni îi lăudau și alții îi ocărau. În cele din urmă au ajuns la un om foarte bogat.

- Bună ziua domnule, au spus cei doi credincioși.
- Bună ziua, a răspuns bogatul.
- Am venit la tine cu o mare rugăminte.
- Orice numai să nu îmi cereți bani.
- Păi tocmai pentru bani am venit.
- Nu se poate.
- De ce să nu se poată boierule?
- Fiindă nu vă dau bani.
- Boierule banii sunt pentru o biserică.
- Nu mă intresează.
- Boierule fi milostiv.
- Mă voi nu înțelegeți că nu vă dau bani.
- Trebuie să fi milostiv.
- Bine, văd că cu vorba bună nu înțelegeți, să vedem dacă cu bătaia veți înțelege.

Fiindcă era un om mai violent bogatul s-a dus și le-a dat câteva palme la cei doi credincioși. Cei doi credincioși s-au făcut că pleacă după care s-au întors înapoi.

- Mă voi vreți mai multă bătaie? A întrebat bogatul.
- Boierule înțelegm că palmele au fost pentru păcatele noastre dar acum pentru biserică ce dai?

Se spune că bogatul violent a fost mișcat de gestul celor doi și în cele din urmă i-a ajutat să ridice biserică. A fost făcută o biserică mare și frumoasă ce atrăgea privirile tuturor celor care treceau pe acolo.

Întâmplarea de mai sus este una care ne spune că putem ajunge să biruim nesimțirea numai cu bunul simț. Bogatul era un nesimțit care deși avea bani pentru a se ridica biserică nu voria să îi dea fiindcă iubea banii mai mult decât pe Dumnezeu. Câte astfel de persoane nu există în zilele noastre? Banul a devenit un adevărat idol al lumii de azi. Avem de a face în întâmplarea de mai sus cu un bogat care atunci când venea vorba de bani nu mai ținea cont de nimic. A ajuns să împarte palme și pumni și unora care adunau bani pentru o cauză nobilă: pentru construirea unei biserici.[116]

Când am scris această carte am fost conștient că vor fii mulți care nu vor fi prea interesați de ea și de ceea ce spune ea. Nu este o carte despre cum să ne îmbogățim repede și imediat, nu este o carte despre cum să scăpăm de stresul din viața de zi cu zi, nu este o carte despre cum să avem o afacere prosperă. La ce bun să citim o astfel de carte. Această carte este o carte care își dorește să fie o dovadă de solidaritate cu toți cei care se află pe drumul bunului simț și încearcă din toate puternile lor să îl facă actual și cât se poate de necesar. Bunul simț este necesar pentru lumea de azi fiindcă bunul simț este ceea ce înnobilează ființa umană. Ființa umană devine mai nobilă prin bun simț. Iată ce spunea în acest sens francezul Joseph Joubert: "politețea este floarea omenirii.

[115] Costion Nicolescu, *Carte pentru îndrăgostiții care vor să se împrieteneasca* (București, 2012).

[116] Sunt din ce în ce mai mulți care consideră că mersul la biserică este op tradiuie învechită și care nu mai are nici o importanță și semnificație în zilele noastre. De amulte ori auzim pe unii că spun: lumea merge la biserică de aproape 2000 de ani de la vremea când a trăit Iisus. A venit vremea să renunțăm la mersul la biserică. Lumea de azi nu se mai simte în nici un fel bine în Biserică. Azi avem alte religii care sunt mai actuale decât mersul la Biserică: avem new age, avem secte sincretice, avem bahai, avem taosimul chinez, avem ideile lui Mahariji Yogananda. A venit timul să nu mai credem în mersul la Biserică. Unii susțin că chiar bunul simț ne spune că nu mai trebuie să credem în funcționalitatea Bisericii. În cele din urmă în fața unor astfel de obiecții ce trebuie să ținem cont de ceea ce a spus Iisus Hristos Fiul lui Dumnezue sau ceea ce cred unii din zilele noastre? Din contră vom spune că bunul simț este cel care ne spune că trebuie să mergem la Biserică și să ne rugăm lui Iisus fiindcă așa s-au rugat și strămoșii noștrii.

Cine nu este destul de politicos nu este destul de uman." O astfel de afirmație pentru lumea de azi este ca o piatră aruncată în mijlocului unui lac liniștit. Paitra vaface valuri și va tulbura toată apa. Sunt mulți care nu consideră deloc ceea ce este umanitatea în sine și nici nu vor să acorde prea multă atenție umanității. Nu trebuie să fim interesați numai de propria persoană ci la fel de bine să fim interesați și de umanitate și de ceea ce înseamnă cu adevărat să fi uman. Sunt din ce în ce mai puțini cei care ține cont de umnaitate și de ceea ce ne face cu adevărat umani. Fără doar și poate bunul simț este cel care ne face cu adevărat umani și la fel de bine be face să fim cât se poate de atenți cu propria umanitate. Așa zse face că multe dintre concepțiile noastre de azi sunt cât se poate de reprobabile și ajung să ne dezumanizeze. Ne dezumanizează materialismul, lupta pentru putere, sincretismul religios, compromisul moral etc.[117]

Iată prim urmare că lumea de azi are nevoie mai mult decât oricând de bunul simț. Trebuie să creăm un climat al bunului simț pentru a ne da seama că în cele din urmă vom ajunge să fim cât se poate de avasnați în civlizație. Dacă voim să facem o civlizație autenică la nivel global avem nevoie de bunul simț. Se vorbște din ce în ce mai mult în zilele noastre de faptul că trebuie să ne globalizăm. Deși se vorbește mult de globalizare în zilele noastre se vorbește foarte puțin de faptul că trebuie să găsim niște valori morale care să fie proprii globalizării. Globalizarea trebuie să fie un lucru care să nu ține prea mult de interesele gfinciare mai mult sau mai meschine ci mai mult trebuie să se țină cont de o globalizare a bunului simț. Bunul simț este un lucru care ne face să fim cât se poate de orientați în spre valorile comune ale lumii. Dacă ținem la lumea noastră trebuie să fim cu adevărat mult mai unitari și mult mai uniți. Adevărul este că mulți dintre cei care susțin gloibalizarea sunt persoane care sutn nemulțumite cu propria cultură sau vor să își extindă propria cultură și la alte popoare. Așa se face că la început de secol al XXI-lea am ajuns într-un impas la globalizării. O globalizare a bunului simț nu apare niciodată în agendele marilor globaliști ai zilelor noastre. Așa se face că de multe ori ceea ce se vrea a fi globalizare este mai mult un fel de hoas etnic și național. Dacă este să vorbim despre bunul simț în plan global este adevărat că vorbim cu o noțiune aproape lipsă sau mai bine spus cu o noțiune care nu există mai deloc. Marile puteri ale lumii sunt cât se poate de deschise în spre globalizare fiindcă așa se consideră că în cele din urmă ele vor ajunge să își extindă supremația supra statelor mai mici și fără de apărare. Trebuie să știm că lumea de azi este o lume care mai înainte să își facă planuri de globalizare trebuie să se gândească mai bine la tema bunului simț. Dacă ar exista mai mult bun simț în lumea noastră globalizarea și tot ceea ce ține de ea ar venii de la sine. Iată de ce este bine să fim conștienți de ceea ce este bunul simț și de modul în care s-ar manifesta el la nivel global. Să vorbești în zilele noastre despre bunul simț la nivel global este o imposibilitate. Acesta fiindcă în lumea noastră sunt mult prea multe tendințe opuse și adverse. Suntem departe de a trăi la nivel global într-o lume a unui bun simț global. Este destul să ne uităm pe hartă și să vedem câtă nedreptate există în lumea noastră la nivel global.[118]

Prin urmare a fi un om al bunului simț în nici un fel nu este o pierdere. Trebuie să știm că bunul simț este un lucru care ajunge să ne facă să vedem lumea din jurul nostru mult mai profund decât o facem în sens inițial. Cu cât dăm dovadă de mai mult bun simț în cele din urmă vom ajunge să fim oameni ai armoniei și ai solidarității. Este bine să știm că bunul simț este un lucru care nu ne va dezamăgii niciodată. Acesta fiindcă bunul simț este un lucru care vine de la Dumnezeu. Nimic care vine de la Dumnezeu nu poate să ne dezamăgească. În acest context se ridică întrebarea: este bunul simț o dovadă de compromis? Cu alte cuvinte sunt mulți care consideră că bunul simț este fără doar și poate o dovadă de compromis. Iată ce spunea în acest sens germanul Otto von Bismarck: "fii politicos; scrie într-o manieră dipolomatică; chiar și într-o declarație de război sunt observate dacă sunt respectate regulile de politețe." Din cele de mai sus înțelegem că și dacă am fii președinți ai unei țări puternice nu trebuie să declarăm răboi unui stat inamic îân hohote de râs. Nu putem să rândem în hohote în timp ce semnăm o declarație de capitulare în război. Ca să revenim la cele spuse mai sus

---

117 Jean Claude Larchet, *Terapeutica bolilor spirituale* (București, 2001).

118 Scriitorul francez Honore de Balzac spunea la un moment dat că politețea înseamnă să dai impresia că te uiți pe sine în favoarea celorlalți. Cu alte cuvinte omul de bun simț este o persoană care se lasă pe sine la o parte pentru a lăsa pe cein din jur să primeze. Câți dintre noi facem aceasta? Cu siguranță că foarte puțini. Suntem din ce în ce mai interesați numai de propriul bine și nu mai vrem să ținem cont de cei din jurul nostru. Iată de ce este bine să știm că bunul simț este cel care ne spune că trebuie să fim cât se poate de iubitori cu semenii noștrii. După cum am precizat în rândurile de mai sus trebuie să convinși că a investții în bunul simț este un lucru care în cele din urmă ne face să ne realizăm și împlinim adevărata noastră umanitate. Bunul simț este cel care descoperă comuniunea mult mai puternică decât individualismul. Cu cât pune în practrică mai mult bunul simț cu atât în cele din urmă vom ajunge să fim oameni integrii și oameni responsabili. Iubirea de semeni este un exercițiu al bunului simț ce ni-l pune în fața orice catehism creștin ortodox.

este bine să precizăm că în nici un caz compromisul moral nu este o dovadă de bum simț. Cu alte cuvinte a face compromisuri este fără doar și poate o dovadă de lispă de bun simț. Bunul simț este cel care ne spune că trebuie săm fim cât se poate de atenți cu lumea morală și cu ceea ce înseamnă ea. Lumea de azi nu prea ține cont de moralitate fiindcă nu prea ține cont de bunul simț. Trăim într-o lume a relativismului. Este adevărat că dacă suntem într-o bancă atunci când se dă o spargere nu trebuie să facem pe eroii și să slavăm pe situația este posibil ca în proces să ne pierdem viața. Bunul simț înseamnă că suntem interesați față de cei din jur dar nu înseamnă că trebuie să facem acest lucru în defavoarea propriei vieți. Este adevărat că eroii sunt persoane care pun viața celor din jur mai presus decât propria lor viață. Pentru acesta lumea îi cinstște pe eroi și le ridică monumente. Eorismul este un maxim de bun simț de care uțini dintre noi putem da dovadă.[119]

A devenit o realitate pentru lumea de azi că bunul simț nu valorează mult el fiind mai mult un fel de manierism estetic sec și exterior. Adevăratele persaone ale lumii de azi sunt persoane care sunt lipsite de inhibițiile bunului simț și își dau seama că bunul simț nu are nici un câștig imediat. Bunul simț este mai mult o curtuazie a trectului și am venit vremea să fie abolită. Omul superior în nici nun ca nu mai este ținut de inhibițiile bunului simț. El este un om pentru care scopul scuză mijloacele. Iată cum în lumea noastră înceat dar sigur bunul simț este din ce în ce mai evitat și desconsiderat. Sunt mulți care în numele globalizării sunt de părere că identitatea unui popor sau al unui neam nu mai contează. Tot ceea ce contează este cum putem să creăm climatul unei societăți globale care să îi includă în planurile sale pe toți cei diferiți dar totuși atât de asemănători. Iată prin urmare că pentru unii a ține la valorile unui neam sau a unui anumit popor a devenit o lipsă de bun simț. Trebuie să fim internaționali și să ținem cont numai de ceea ce este internațional. Sub acest pretext din ce în ce mai mulți sunt cât se poate de refractari că a ține la un anumit popor sau națiune mai este un lucru la modă ca să nu mai spunem dacă este o dovadă a bunului simț. Omul evoluat al zilelor noastre este un om global care se simte acasă în Tokyo, Beijing, Badgad sau New York. De multe ori ni se spune că trebuie să evoluăm fiindcă trăim într-o lume care are nevoie de evoluție. Așa se face că pentru cei care sunt încă ancorați moral în valorile bunului simț această evoluție este un lucru reprobabil. Sunt din ce în ce mai mulți care cred în evoluția lumii cu orice preț. Adevărul este că am creat o evoluție a lumii care se bazează pe popularea mediului în nici o epocă a istoriei omului nu a existat atâta poluare cât există în zilele noastre. Apele noastre din râuri sunt infecte cu gunoaie și deșeuri, pe câmpii se aruncă toate mizeriile, pădurile noastre sunt tăiate fără discernământ și mai noi am ajuns să facem și o gaură în stratul de ozon care protejează planeta fiindcă am emis prea multe toxine în atmosferă. Prin urmare unii s-ar putea întreba: ce legătură are popuarea ecologică cu bunul simț? Are o legătură foarte strânsă. Bunul simț dacă ar exista el le-am spune oamenilor de azi că nu este bine să își arunce gunoaiele în toate râurile și pe toate câmăpiile. Bunul simț ne-ar spune că trebuie să avem de grijă de mediul nostru și să îl lăsăm moștenire copiilor noștrii la fel cum l-am și primit.[120]

Realitatea este că în lumea noastră sunt din ce în ce mai mulți care se cred pe sine oameni ai bunului simț dar când este vorba să îl manifeste în exterior nu fac nimic. Aceasta fiindcă în zilele noastre am ajuns să credem că bunul simț este un lucru care este prezent la toți dintre noi. Suntem oameni ai contemporaneității și prin urmare este evident că suntem oameni de bun simț. Bunul simț este pentru marea majoritate dintre noi o realitate care ne face să fim cât se poate de încrezători în noi înșine însă sunt mulți care sunt de părere că în nici un fel nu putem să susținem că bunul simț este un mod de a fi. Cum să fie bunul simț un mod de a fi fiindcă el este o noțiune limitată? Realitatea este că bunul simț este un mod de a fi și este un mod de a fi de care avem nevoie din ce în ce mai mult. Bunul simț dacă l-am avea ar fii cel care ne-ar spune că nu este bine să aruncăm gunoaie în mediul înconjurător, el ne-ar spune că nu este bine să legalizăm avortul prin care sunt condamnați la moarte embrioni ce nu au apucat să vadă lumina zilei, că tinerii nu trebuie să aibă o atitudine rebelă față de tot ceea ce este vechi, că părinții ar trebuie să se ocupe mai mult de educația copiilor, etc. Iată prin urmare mia multe lucruri care ne spun că bunul simț lipsește din lumea noastră. Dacă el ar exista cu siguranță că am avea parte de mult mai puține crize cu care ne confruntăm. În lumea noastră pritenia a devenit un lucru superficial și aceasta

[119] Scott T. Allison,George R. Goethals, *Heroes: What They Do and Why We Need Them* (Oxford, 2011).

[120] Este adevărat prin urmare că criza ecologică a timpului nostru, una dintre marile problemele cu care se confruntă umanitatea din zilele noastre, vine din lipsa de bun simț față de mediul înconjurător. Omul s-a dezobișnuit să mai apreciexe tot ceea ce este natural și vrea un fel de mediu înconjutător care să fie mai mult artificial. Iată prin urmare că am ajuns să trăim într-un mediu din ce în ce mai populat. Nu este oraș în lumea noastră în care apele lui să nu fie poluate. Acesta fiindcă la urma urmelor am ajuns să credem că poluarea este o normalitate. Iată prin urmare unde bune lipsa bunului simț. La fel de bine și animalele intră în această criză ecologică a timpului nostru. Sunt de multe ori omorâte animale sălbatice doar de dragul de a fi omorâte și nu se ia nici un fel de măsură în acest sens. Bunul simț ne spune că ar fi bine să ne trezim din dormitare în ceea ce privește criza ecologică până nu este prea târziu.

tocmai din lipsa bunului simț. Dacă în antichitate Aristotel susținea că prietenia înseamnă un singur suflet în două corpuri, în zilele noastre pritenia înseamnă superficialitate. Trăim într-un mediu în care prieteniile nu numai că de multe ori se leagă foarte greu dar nici un sunt de durată. În globalismul din zilele noastre suntem prieteni cu toată lumea și în același timp cu nimeni. Prietenia fiindcă a fost profund influențată de oamenii de afaceri este un lucru care se rezumă la câteva cuvinte și la câteva strângeri de mână. Nu știm să ne facem prieteni și acesta este ceea ce în cele din urmă ne duce la o răcire a relațiilor interumane. Mai ales în occident știm că există un fel de răceală a relațiilor interumane. Acesta fiindcă se consideră că prietenia nu prea valorează mult. La ce sunt buni pirietenii dacă avem o familie? Iată o scuză pe care o auzim de multe ori de la cei care în zilele noastre sunt reci și nu doresc să aibă prietenii de lungă durată cu semenii lor.[121]

Trebuie să fim sinceri: bunul simț este un lucru care în nici un fel nu este compatibil cu minciuna. Acesta fiindcă între bunul simț și adevăr există multe legături și multe asemănări. A vorbii de adevăr în zilele noastre este un lucru plictisitor. Acesta fiindcă pentru mulți adevărul este o banalitate. Este cu totul altceva atunci când de exemplu suntem puși să alegem dintre minciună și adevăr. Mai ales dacă este o situație mai presantă vom vedea că sunt foarte mulți care aqleg calea minciunii. Trăim într-o lume a minciunii și din nefericire ne îndreptăm în spre o lume a minciunii. Acesta fiindcă sunt din ce în ce mai mult care au ajuns să trăiască în minciună ca într-un lucru obișnuit. Nimănui nu îi place să fie mințit dar realitatea este că sunt din ce în ce mai mulți cei care ajung să mintă. Una este să fi mințit (ceea ce te face un farier) și asta este să minți pe alții (ceea ce te face un șmercher). Iată prin urmare că sunt din ce în ce mai mulți cei care consideră că a minții și a spune minciuni în nici un fel nu este o dovadă de bun simț. Acesta fiindcă în zilele noastre în anumite regiuni ale lumii bunul simț a ajuns să se atrofieze aproape total. Sunt unii care fiind slabi ajung să creadă că că este firesc să fim mințiți și că nu trebuie să se opună mincinoșilor. În mai toate campaniile electorale pe care le fac politicenii noștrii suntem mințiți. Cu ce suntem mințiți? Cu o viață mai bună, cu salarii mai mari, cu drumuri asfaltate, cu condiții de viață mai bune etc. Acesta sunt numai câteva dintre minciunile cu care am fost obișnuiți să trăim în zilele noastre. Așa se face că unii cred că în acest mod trebuie să fi funcționeze lumea. Liderii care ne mint în zilele noastre trebuie să știm că atunci când face acest lucru nu dau dovadă de bun simț. Un lider care știe ce este bunul simț fără doar și poate va evita minciuna prin tot ceea ce este posibil omenește. Faptul că minciuna este un este o dovadă de bun simț este un lucru care îl știm din Biblie. Iisus spunea despre cel rău (diavolul) că este tatăl micniunii: "voi sunteţi din tatăl vostru diavolul şi vreţi să faceţi poftele tatălui vostru. El, de la început, a fost ucigător de oameni şi nu a stat întru adevăr, pentru că nu este adevăr întru el. Când grăieşte minciuna, grăieşte dintru ale sale, căci este mincinos şi tatăl minciunii." (Ioan 8, 44). Iată un lucru care ar trebui să ne dea de gândit. Am afirmat în rândurile de mai sus că minciuna publică este o dovadă de lipsă de bun simț. Iisus ne spune de unde originează minciuna: de la cel rău. Prin urmare avem mai multe motive să credem că lipsa bunului simță în lumea noastră este un lucru care este inspirată de cel rău.[122]

Iată prin urmare că bunul simț se leagă de adevăr. Când cineva are bun simț la nu anumit nivel este cât se poate de adevărat că acea persoană are un simț al adevărului. Simț adevărului este cel care ne face să slujim tot tot ceea ce ține de adevăr. Avem o datoria morală să cultivăm bunul simț al adevărului fiindcă numai în acest fel în cele din urmă vom ajunge să ne realizăm ca persoane umane. Bunul simț al adevărului este un lucru ce ne face să fim cât se poate de credincioși. Acesta fiindcă fără doar și poate adevărul este un lucru care ne duce la Iisus care S-a denumit pe sine calea, adevărul și viața. Iată prin urmare de ce este bine să știm că adevărul este un lucru care ne leagă de un bun simț al adevărului sau mai bine spus de un simț al adevărului. Acest simț al adevărului ne face să fim cât se poate de senisbili la tema și la problematica adevărului. Sunt sunt ce în ce mai mulți care susțin că nu trebuie să ne facem mari probleme dacă nu spunem adevărul fiindcă în cele din urmă adevărul este circumstanțial. El este prin urmare un lucru care variază. Iată prin urmare de ce este bine să știm că adevărul este un lucru care trebuie să ne preocupe mai mult. În lumea noastră există o tendință relativistă care ne

---

[121] Julian Sleigh, *Prietenie și iubire - cum să abordezi relațiile interumane* (Editura Univers Enciclopedic, 2016).

[122] Pentru unii ar părea mai ciuda că legăm lipsa bunului simț de cel rău (diavolul). Cum poate să ne ajute pe noi să știm că lipsa de bunul simț este un lucru care ne leagă de cel rău? Adevărul este că trebuie să gândim în termeni opuși. Care este opusul bunului simț? Am spus-o în rândurile de mai sus: lipsa bunului simț este nesimțirea. Când omul este nesimțit și trebuie să spunem că sunt mulți astfel de oameni el se află fără să fie de cele mai multe ori conștient sub influența celui rău. Fie că furăm, minte, sabotează, calomniază sau înjură, nesimțitul este o persoană care este inspirată de diavol. Iată de ce este bine să știm că suntr și stări de nesimțire care sunt inspirate de diavol. Putem vedea de multe ori bețivi care au căzut pe marginea drumului și nu ai nici un fel de resentiment. Dacă ar avea bun simț ar știi că nu se cade să stai pe jos pe mijlocul drumului să te vadă toată lumea. Cel rău este cel care în cele din urmă îl face pe om să fie nesimțit și să nu mai țină cont de nici un fel de bun simț.

face să credem că în cele din urmă nu contează mult diferenaț dintre minciună și adevăr. Realitatea este că numai oamenii bolnavi nu mai ajuns să facă distincția dintre minciună și adevăr. Trebuie să fim persoane ale adevărului și să evităm să relativizăm adevărul fiindcă în acest fel în cele din urmă nu facem decât să ne mințim pe noi înșine. Sunt mulți care de exemplu au un fel de pornire diabolică de a minții. În gulagurile și închisorile sovietice de exmeplu de multe ori deținuților li se spunea că dacă vor colabora cu autoritățile sovietice în cele din urmă vor avea șansa să își vadă familia și să fie liberă. Odacă ce deținuții deveneau colaboratori ai sovieticilor promisiunile făcute mai înainte erau uitate. Iată prin urmare cum a ajuns să se manifeste minciuna în unele situații. Este evident că minciuna în nici un fel nu ne face bine fiindcă ea ne face să trăim într-o lume fantomatică în care nimic nu este sigur și totul este reprobabil.[123]

Prin urmare există un bun simț al adevărului pe care cu toții îl avem dar pe care mai puțini dintre noi voim să îl punem în aplicare. Iată ce spunea în acest sens Max Jacob: "bunul simț este un instinct al adevărului." Din afrimația de mai sus este adevărat că trebuie să înțelegem că bunul simț este un lucru care ne duce la adevăr și este definit de adevăr. Nu se poate de exemplu să fin un tată al unei familiei și să le promitem copiilor noștrii că vor merge la facultate ca mai apoi să le spunem că a fost doar o minciună. Copii nu vor merge la facultate și se vor angaja în câmpul muncii imediat după ce vor termina liceul. Iată o dovadă nu numai de minciună ci la fel de bine și de lipsă de bun simț. Trebuie să dăm dovadă de bun simț fiindcă numai în acest fel în cele din urmă vom ajunge să dăm dovadă de bun simț. Este evident că bunul simț trebuie să fie un lucru care să definească setea noastră de adevăr. Se spune că la una dintre cozile la pâine din România comunistă lumea a venit de seara să prindă o bucată de pâine. Vânzătorii au venit pe la unu noaptea și le-a spus celor din coadă că dacă sunt unii evrei ei să plece că nu vor primii pâine. Erau ultimele indicații de la partid. La fel de bine mai apoi au venit din nou vânzătorii pe la patru dimineața și le-au spus celor din coadă că pensionarii pot să plece că nu vor da pâine pentru ei. A venit ora șapte dimineața când magazinul s-a deschis. Atunci vânzătorii le-au spus celor din coadă că în acea zii pâinea nu va venii. Adevărul este că vânzătorii știau de mai înainte că în ziua următoare nu va venii pâinea și ar fi putut să le spună celor din coadă cu o seară mai înainte. Totuși ei au preferat să mintă și să îi țină pe oameni în frig noaptea pentru a primii o bucată de pâine. Este evident că de multe ori minciuna nu este numai un simplu accident ci la fel de bine o lispă elemantară de bun simț și de un bun simț al adevărului. Sunt din ce în ce mai mulți care sunt cât se poate de nepăsători la chemarea bunului simț al adevărului. Acesta fiindcă sunt persoane care nu au scrupule și nic nu vor să știe de ceea ce este bunul simț și modul în care se aplică el. Bunul simț este un lucru care ne face să fim cât se poate de atenți cu problema adevărului fiindcă adevărul în nici un fel nu poate să fie relativizat. Relativizarea adevărului este din ce în ce mai problematică în zilele noastre. Sunt țări în care migrația este mare dar acest lucru în nici un fel nu pare să îi afecteze pe cei de la demografie. Ei ne spun că țara merge bine dar că am pierdut 4 miloane de emigranți. Iată prin urmare o dovadă de realtivism care este din ce în ce mai larg răspândită în zilele noastre. Trebuie să știm că bunul simț este un lucru care să ne facă să fim corecți și următori ai adevărului.[124]

Filosoful francez Rene Deascartes era de părere că "bunul simț este însușirea, puterea de a judeca bine și de distinge ceea ce este adevărat de ceea ce este fals." Prin urmare bunul simț este mult mai mult decât o simplă lume a manierelor și a curtuaziei medievale după cum cred unii dintre noi. Bunul simț se șpoate manifesta prin urmare prin capacitatea de a face distincții dintre ceea ce este fals și ceea ce este adevărat. Oricine dintre noi avem nevoia să facem aceste distincții fiindcă ele sunt cele care în cele din urmă ne vor ghida pe drumul cel bun. A nu fi capabil să faci distincție dintre ceea ce este adevărat și ceea ce este fals este cu adevărat o mare pacoste. Aceasta fiindcă în realitate trebuie să știm că trăim într- lume a distincțiilor. Așa se face că persoanele care nu prea știu ceea ce este o lume a distincțiilor ajung în cele din urmă să sufere. Dacă de exmeplu culoarea noastră preferată este albastru și zugravul vine să ne zugrăvească camera noastră și culoarea preferată a zugravului este

---

[123] Ignatie Briancinaninov, *Despre înșelare* (Apologeticum, 2005).

[124] Sunt unele calcule pe care marii lideri ai lumii le fac ce se bazează pe un realtivism debronant. Sunt unii care calculează populația mondială și în acest fel ajung la concluzia că dacă de exemplu suntem 7 miliarde pe planetă nu este nici o problemă dacă în următorii 100 de ani vorm pierde un miliard. Este doar un miliard și populația va fi aproximativ aceiași. Iată prin urmare cu un miliard de locuitori ai planetei vor devenii o simplă problemă de fond. Exemplul de mai sus nu este nimic mai mult decât o dovadă de relativism. Un realtivism care este cu adevărat diabolic fiindcă el ajunge să decidă cine va tări în această lume și cine nu. Este adevărat că pentru mulți modul în care ne prezintă marii lideri ai lumii nu este nimic mai mult decât o problemă de fond care ne asigură ei că în nici un fel nu va afecta viața noastră și modul în care gândim și judecăm. Relativismul de azi este fără doar și poate o dovadă de lipsei de bun simț. Relativismul este cel care ne face să percepem minciuna ca fiind plăcută. Acesta fiindcă în cele din urmă lumea are nevoie și de minciuni și mincinoși.

roșu în cele din urmă deși noi am putea să îi cerem zugravului să ne facă camera noastră în albastru vom lăsa să o facă în roșu fiindcă în cele din urmă aceea este culoarea lui preferată. Iată prin urmare cum se manifestă lipsa de distincție dintre fals și adevărat în lumea noastră. Trebuie să știm că noi trebuie să știm ceea ce ne definește și să nu lăsăm ca alții să definească ceea ce suntem noi cu adevărat.. Aceasta fiindcă în cele din urmă noi suntem persoanele care trebuie să ne definim și să știm ceea ce este cu adevărat important pentru noi. Iată prin urmare că trebuie să fim cât se poate de realiști cu ceea ce este propria noastră persoană și să știm că în nici un fel nu trebuie să lăsăm pe alții să ajungă să definească propria persoană. Acesta fiindcă după cum am spus mai sus bunul simț este cel care ajunge să definească propria noastră persoană. Dumnezeu ne vrea pe noi așa cum suntem noi înșine și nu cum ne proiectează alții.[125]

Se spune că mai demult a existat o femeie care tăria din vânzare de lapte. Ceea ce nu știau clienții ei era că la fiecare kilogram de lapte ea mai punea apă ca să câștige mai mult. Așa se face că într-o zi ea muls vacile și a pus după obicei și s-a dus și a vândut laptele în târg. A făcut bani frumoși.

- Știu ce voi face cu acești bani furmoși pe care i-am câștigat azi: mă vori duce și îmi voi cumpăra un șal de mătase pe care mi-l doresc de mai multă vreme.

Zis și făcut. Lăptăreasa a mers și a cumpărat un șal de mătase nou. Ceea ce nu a prevăzut ea a fost că pe drum a trebuit să treacă un pod peste o apă. Când a trecut podul vântul a bătut tare și a luat șalul pe care l-a aruncat în râu.

- Vai nu se poate! Șalul pe care am dat atâți bani l-am pierdut. Este un semn de sus. Poate ar fi bine să mă spovedesc.

Deși femeia înșela lumeacu laptele cu apă de multă vreme în cele din urmă a decis să meargă să se spovedească.

-Bine ai venit fiica mea, a spus părintele când a venit la spovedanie.

- Părinte am să mărturisesc un păcat pe care eu de mai multă vreme l-am ținut ascuns.

- Te ascult fiica mea.

- Știți că eu sunt vânzătoare de lapte. Ei bine eu la fiecare kilogram de lapte adaug apă ca să câștig mai mult și am ascuns acest lucru mai mulți ani.

- Este bine că ți-ai venit în fire fiica mea.

- Da părinte știu dar numai acum mi-am dat seama că ceea ce am făcut este un păcat.

-Niciodată nu este prea târziu să ne pocăim.

- Da vedeți eu banii pe care i-am luat pe laptele amestecat cu apă mi-am cumpărat un șal care când am trecut un pod a fost luat de vânt și aruncat în apă. Vedeți părinte că banii din apă au ieșit și tot în apă s-au întors.

- Tu să înveți din asta o lecție și să nu mai înșeli cu vânzarea laptelui.

Se spune că din acea zii vânzătoarea de lapte nu a mai înșelat pe nimeni.

Întâmplarea de mai sus este una care ne spune că o persoană care nu are bunul simț la un moment dat poate să își vină în fire în anumite împrejurări și să îi pară rău de ceea ce a făcut. Așa se face că lăptăreasa a văzut peirderea șalului ca un semn de la Dumnezeu. Dumnezeu este Cel care vrea ca noi să fim persoane ale bunului simț și să dăm dovadă în tot ceea ce facem de bun simț.[126]

Un alt lucru prin care se manifestă bunul simț este printr-un semn al recinoștinței. Noul Testament ne pune în față o parabolă a recunoștinței prin cei zece leproși care au venit la Iisus să se vindece. Iisus le-a spus să meargă să se arate preoților și în timp ce mergeau pe drum s-au vindecat. Dintre cei zece leproși numai unul s-a întors să îi mulțumească lui Iisus. Bunul simț ne spune că fiindcă au fost vindecați de Iisus toți cei 10 leproși ar fi trebuie să se întoarcă și să îi mulțumească lui Iisus. Iată prin urmare că din zece leproși numai unul a dat dovadă de bunului simț. Este vorba de un bun simț care se manifestă prin recunoștință. De multe ori trebuie să dăm dovadă de recunoștință și la fel de bine să știm că bunul simț și recunoștința sunt lucruri care se leagă unul de

---

[125] Jean Claude Larchet, *Inconștientul spiritual sau adâncul neștiut al inimii* (Buucrești, 2009).

[126] Bunul simț este o realitate care ne face să ne dăm seama că Dumnezeu există și El vede tot ceea ce facem noi. Este adevărat că cu atâ de apropiem de Dumnezeu cu atât mai mult devenim persoane ale bunului simț și cu cât ne depărtăm de Dumnezeu cu atât mai mult înaintăm în nesimțire. Neismțirea totală o găsim persoanificată în cel rău (diavolul) care în nici un fel nu mai are bun simț în el. Nesimțirea poate să fie prin urmare o afectare a psihicului uman ce ne face să fim cât se poate de departe de tot ceea ce este bun și frumos. Bunul simț este un lucru care trebuie să ne definească fiindcă dacă nu vom ajunge să fim persoane reprobabile. Este frumos când auzim că se spune despre unii dintre semenii noștrii: este o persoană cu bun simț. Iată de ce bunul simț trebuie să domine lumea în care trăim și să fie un lucru care să ne unească între noi și să ne facă să fim cât se poate de plini de sentimente poztive.

altul și nu pot să fie separate sub nici o formă. Prin urmare este bine să știm că bunul simț este o realitate care ne face să fim cât se poate de atenți cu cei din jur și să știm să ne manifestăm recunoștința față de ei. Dacă de exemplu am fost bolnavi și am fost internați la spital este adevărat că trebuie să dăm dovadă de recunoștință pentru doctorul care ne-a făcut sănătoși. Iată și aici un exemplu de recunoștință care este fără doar și poate o manifestare a bunului simț. Bunul simț este un lucru care ne face să fim mai aproape de sentimentul că trebuie să fim recunoscători cu cei care ne fac bine. Nesimțiții este adevărat că nu au nici un sentiment de recunoștință și sunt cât se poate de imuni la acest sentiment. Trebuie să dăm dovadă de bun simț atunci când nimeni nu vrea să își arate reciunoștința față de o persoană care ne-a făcut un bine. Tedința firească este să iubim pe cei care ne fac bine și să urâm pe cei care ne fac rău. Este advărat că numai sfinții au ajuns să arate recunoștință față de cei care le-au făcut rău. Sfântul Ștefan mai înainte de a murii s-a rugat lui Dumnezeu să le ierte păcatul celor care îl omorau cu pietre.[127]

Lumea de azi de ce să nu recunoșatem că este o lume a tumultului și la fel de bine o lume care este cât se poate de străină de noțiunea de isihasm. Isihia creștin ortodoxă propovăduită de Sfântul Grigorie Palama este un lucru extrem de străim și care în nici un fel nu ne ajută prea mult. Bunul simț este un lucru care ne spune că trebuie să preferăm mai mult liniștea decât neliniștea care ne face să fim cât se poate de împăcat și noi înșine. Trebuie să fim persoane ale bunului simț fiindcă numai în acest fel în cele din urmă vom ajunge să fim oameni ai împăcării de sine. Lumea de azi ne oferă multe alternative mai mult sau mai puțin reprobabile dar ceea ce nu ne oferă în nici un caz este sentimentul împăcării cu sine. Sunt în acest sens mulți care sunt cât se poate de departe de acceptarea propriului eu fiindcă în lumea din jur au ajuns să facă mai multe compromisuri. Ca manageri ai unor firme mari au ajuns să facă compromisuri cu cei din jur și au acceptat lucruri care în mod obișnuit nu ar fi trebuit să le accepte. Așa se facă sunt din ce în ce mai puține persoane din zilele noastre care tăriesc cu conștiința împăcată. Trebuie să știm că avem conștiința împăcată dacă facem ceea ce ne spune bunul simț. Acesta fiinhdcă exisăt o legătură stârnsă între bunul simț și conștiință. Conștiința este prin urmare un lucru ce în cele din urmă ne duce în spre tot ceea ce este mai bun și mai folositor pentur noi. Pentru a fi oameni ai bunului simț este bine în acest sens să fim persoane ale conștiinței fiindcă după creștinismul ortodox conștiința este glasul lui Dumnezeu din om. Iată de ce este bine să știm că atunci când facem binele în orice caz ajungem să avem pace cu conștiința noastră. Conștiința este o realitate care fără doar și poate trebuie să ne facă să fim înțelegători cu faptul că bunul simț nu are nimic de a face cu nesimțirea din jurul nostru. Nesimțirea este o realitate care îmn nici nu fel nu poate să ne ajute fiindcă ea ne îndepărtează de Dumnezeu. Greșesc cei care cred că Dumnezeu ne vrea nesimțiți și necioplîți. Este adevărat că au fost și unii sfinți care deși nu au avut educație multă toti au ajuns la sfințenie. Totuși acest lucru nu înseamă că Dumnezeu vrea să fin nesimțiți cu lumea din jurul nostru. Pentru mulți poți la fel de bine să fi cel mai mare nesimțit din cei care există și la fel de bine să fi un bun creștin. Fiindcă nesimțirea este un stadiu căzut al celui rău (diavolul) este adevărat că nesimțirea sufletească nu este acceptată de creștinismul ortodox.[128]

Bunul simț este un lucru care după creștinismul ortodox nu se încheie și nu se reduce numai la această lume. Sunt mulți care nu cred în bunul simț fiindcă consideră că el este o realitate care ține numai de această lume. Iată de ce este bine să știm că bunul simț este mai mult decât atât și este un fapt care ne face să fim mult atenți cu lumea de apoi sau cu viața de apoi. Creștinismul ortodox este cel care consideră că din moment ce am fost avertizați de Iisus că există viață de apoi trebuie la fel de bine să fim conștienți că ceea ce face în această lume are efecte sau mai bine spus se prelungește în viața de apoi. Așa se face că bunul simț este un lucru care ne spune că trebuie să fim cât se poate de deschiși cu viața de apoi și cu tot ceea ce ține de ea. Viața de apoi este un lucru care ne face să înțelegem că cei care părăseasc această lume vor trăi în viața de apoi și cu siguranță că își vor aduce aminte de binele sau răul pe care li l-am făcut. Iată ce spunea în acest sens poetul român Octavian Goga: "numai sufletele vulgare își batjocoresc dragostele de odinioară. Oamenii de bun simț sădesc flori pe

---

[127] Tudor Ciocan, *Calea inimii. Capete despre rugăciunea neîncetată* (București, 2017).

[128] Există o nesimțire sufletească ce este inspirată de cel ră omului spre a îl duce la pierzanie. Când un om care în nesimțirea sufletească el nu mai este interesat de diferența dintre virtute și păcat și consideră că tot ceea ce face în cele din urmă ajunge să fie bine și primit de Dumnezeu. Nesimțirea sufletească este cea care îl face pe om să uite de Dumnezeu și să nu mai aibă o ierarhie de valori foarte bine stabilită. Sunt mulți care trăiesc în nesimțire duhovnicească și nu își mai ridică deloc problema mântuirii. Cel care a ajuns să cadă în nesimțire duhovnicească este cel care consideră că totul se rezumă la ceastă lume și nu mai trebuie să se gândească la lumea care va venii. Nesimțirea duhovnicească este o mare molimă timpurilor noastre care ăi afectează mai mult pe tineri care nu mai vor să știe de mântuirea sufletului ci numai de plăcerile trupești. Iată de ce trebuie să știm că acolo unde există neismțire sufletească bunul simț este mort și nu mai există.

morminte." Din afrimația de mai sus înțelegem că trebuie să avem un cult al morților fiindcă acest lucru este un fapt care ține de bunul simț. Sunt din ce în ce mai mulți care consideră că a sădii flori la mormintele celor morți este o dovadă de bun simț. Bunul simț în nici un fel nu uită de cei morții fiindcă cei morți sunt vii în viața de dincolo. Iată de ce este bine să avem un cult al morților care după cum am spus ni-l cere bunul simț. Bunul simț ne cere la fel de bine să ne aducem aportul la o lume mai frumoasă și mai bună. Bunul simț este un fapt care trebuie să ne facă să fim cât se poate de iubitori cu cei care de multe ori au uitat ceea ce este bunul simț și de modul în care se mnaifestă el. Bunul simț trebuie să ne țină în acțiune și să ne facă să îi inspităm și pe cei de lângă noi la cțiune. Fie că spunem o vorbă bună, facem o faptă bună sau mediem o faptă bună sunt mai multe căi părin care bunul simț ajunge să se manifeste în zilele noastre.[129]

CONCLUZII

Iată prin urmare că ne apropiem de finalul excursului nostru despre bunul simț. A venit vremea să ne dăm seama că bunul simț este componentă importantă a vieții noastre de zi cu zi. Prin urmare bunul simț nu este un lux care să ni-l permitem la ocazii speciale ci mai mult un fapt care trebuie să fie o componentă a vieții noastre de zi cu zi. În viața de zi cu zi trebuie să devenim mai buni și mai cu bun simț. Iată de ce trebuie să știm că bunul simț ajunge să fie un lucru care să ne facă să fim atenți cu doul în care ne comportăm. Bunul simț la fel de bine înseamnă a avea decență în relațiile cu ceilalți. Ce este prin urmare decența? Decența înseamnă a avea respect față de bunele moravuri și de buna cuviință. Decența lipsește din ce în ce mai mult în zilele noastre fiindcă sunt din ce în ce mai puțini care știu să se gândească și să ia decența în considerare. Trebuie să ducem o viață decentă fiindcă numai în acest fel vom ajunge să fim considerați ca persoane ale bunului simț. Bunul simț este un lucru care fără doar și poate ne face să fim persoane ale iubirii și ale înțelegerii. Întâlnim din ce în ce mai puțini oameni decenți în zilele noastre fiindcă sunt din ce în ce mai puțini cei care pun preț pe bunul simț. Bunul simț este tot una cu a fi un om decent și a oferii prilejul celor din jur ca și ei să fie la rândul lor decenți. Este evident prin urmare că nu putem pretinde celor din jurul nostru să fie decenți și oameni cu bun simț dacă noi la rândul nostru nu vom fii decenți și oamenii cu bun simț. Iată de ce sunt mulți fățarnici în zilele noastre. Ei nu practică decența și bunul simț dar o cer de la semenii lor. Nu se cuvine ca să fim tratați cu bun simț dacă noi la rândul nostru nu am tratat lumea cu bun simț. Iată de ce bunul simț este din ce în ce mai rar luat în considerare în zilele noastre. Lumea de azi se aseamnă mult la mentalitate cu deținuții din pușcării. Deținuții sunt cei care atunci când fac fărădelegi nu sunt cei care consideră că nu dau dovadă de bun simț dar când sunt condamnați și închiși pentru faptele lor consideră că acest lucru este o dovadă de lipsă de bun simț. Așa se face că toți deținuții consideră că ei sunt tratați cu lipsă de bun simț. Din cele de mai sus înțelegem că bunul simț este o noțiune care poate să fie întoarsă cu susul în jos.[130]

Este adevărat că tărim într-o lume care are din ce în ce mai multe pretenții. Sunt pretenții legate de locul de muncă, sunt pretenții legate de casa de locuit, sunt pretenții legate de partenerul sau partenera de viață, sunt pretenții legate de prietenii pe care îi avem, sunt pretenții legate de banii pe care îi cheltuim, sunt pretenții legate de modul în care ne petrecem concediul etc. Realitatea este că deși trăim într-o lume a pretențiior sunt din ce în ce mai puțini cei care au pretenții legate de bunul simț. Ni se spune că în nici un fel bunul simț nu este o prioritate a lumii de azi fiindcă sunt mult prea multe probleme cu care ne confruntăm și de care trebuie să ținem cont ca să ne mai facem probleme legate de bunul simț. A fi decent în nici un caz nu înseamnă în zilele noastre să fi o persoană a bunului simț. Bunul simț este un care în nici caz nu trebuie să stea în calea intereselor noastre de putere și îmbogățire. Lumea de azi trăiește ca hipnotizată de aceste două tendințe: de a avea cât mai multă putere (dacă se poate să stăpânești tot universul) și a avea cât mai mulți bani. Dincolo de aceste dorințe nu mai există nimic care să domine lumea. Iată prin urmare cum omul de azi din ce în ce mai mult se depărtează de

---

[129] Maica Rafaela, *Viața creștină autentică în lumea contemporană. Reflecțiile și experinețele unei monahii ortodoxe* (București, 2013).

[130] Că bunul simț se falsifică este un lucru cât se poate de evident. Sunt mulți oameni în vârstă care nu mai sunt atrăgători pentru tinerele din zilele noastre. Așa se face că mai nou a apărut o modă nouă în prostituția inernațională. Este vorba de așa numitele dame de companie. Acestea sunt persoane care în schimbul unor sume generoase de bani ajung să își ofere servicilor unor domni mai tineri sau bătrâni în timpul unor anumite momente speciale din viața lor: nunți, dineuri oficiale, aniversări sau petreceri. Acesta fiindcă damele de companie sunt cele care oferă servicii atât sociale cât și sexuale. Avem de a face aici cu lipsă de bun simț sau mai bine spus cu o contrafacere a bunului simț. Este o contrafacere care ne spune că în cele din urmă compania nu trebuie să fie oferită de o parteneră stabilă ci și de una instabilă. Iată prin rumare cum bunul simț a ajuns să fie un lucru care din ce în ce mai puțin este apreciat și luat în considerare. Trebuie să avem încredere în legile bunului simț și la fel de bine să devenim unii care să le și experimentăm.

normele bunului simț și de ceea ce ține de bunul simț. Bunul simț este un lucru care a ajuns să fie interpretat în zilele noastre ca un lucru care ține mai mult de istorie. În istorie știm că au fost și persoane ale bnunului simț. În zilele noastre adevărul este că putem să trăim și fără de bunul simț. Realitatea este că nu tot ceea ce a existat în istorie trebuie să fie actualizat și în zilele noastre. La fel de bine un alt lucru de care ține cont lumea de azi este popularitatea. Este din ce în ce mai nepopular să fi un om de bun simț. La cinema și la televizor vedem filme în care gangsterii și criminalii sunt la modă. Dacă atât de multă lume consumă astfel de producții de cinema nu este adevărat că și noi trebuie să mergem după cursul lumii? Fără doar și paote da. Se cuvine să mergem după cum ne în drumă lumea din zilele noastre. Așa se face că în lumea noastră este din ce în ce mai nepopular să fi un om de bun simț. Este prin urmare evident că dacă un lucru nu este popular nu trebuie să îl punem în practică.[131]

Realitatea este că ne îndreptăm în spre o lume în care bunul simț este o raritate. Aceasta fiindcă cu troții ne place să presupunem că trăim într-o lume a bunului simț fără să ținem cont dacă ne înșelăm sua nu. Sunt din ce în ce mai puțini cei care consideră că trebuie să își aducă aportul la bunul simț al lumii noatsre fiindcă în nici un fel bunul simț nu ține de noi. Bunul simț este un lucru pe care trebuie să îl lăsăm pe mâna guvernanților și a formurilor internaționale care sunt facotri de decizie mult mai importanți decât suntem noi. Așa se face că în cele din urmă bunul simț ține mai mult de alții și în nici un fel de noi. Realitatea este că atunci când vine vorba de bunul simț oamenii își găsesc din ce în ce mai multe scuze pentru a se eschiva și a da vina pe alții că ei trebuie să fie oameni ai bunului simț. Trebuie să fie om de bun simț președintele țării, primul ministru, miniștrii și diplomații. Eu care sunt un om de rând în nici un fel nu trebuie să fim un om de bun simț. Iată de ce în viața de zi cu zi ne întâlnim cu din ce în ce mai puțin bun simț. Aceste lucruri l-au făcut pe Ralph Wlado Emerson să spun că: "bunul simț este la fel de rar ca geniul." Din aceasta nu trebuie să înțelegem că trebuie să fii un geniu ca să dai dovadă de bun simț ci faptul că bunul simț a ajuns în zilele noastre o raritate. Aceste afirmații ar putea apărea mult prea crude pentru cei care susțin că lumea merge pe calea cea bună. Ei uite că lumea nu prea merge pe calea ce bună. Încă trăim într-o lume în care cei bisericoși sunt de multe ori considerați anoști, în care cei mistici sunt considerați fățarnici, în care cei deștepți sunt considerați orgolioși și în care conducătorii sunt considerați duplicitari. Iată prin urmare că lumea în care trăim în ansamblu este o lume cât se poate de îndoielnică în sensul bunului simț. Sunt mulți care așteaptă ca bunul simț să vină de la sine. Este adevărat că bunul simț poate să fie pentru unii o noțiune înnăscută însă nu trebuie să ne facem mari iluzii în acest sens. În cele din urmă bunul simț este un lucru care trebuie să ceară interesul nostru. Că lumea de azi și tinerii sunt din ce în ce mai dezinteresați de bunul simț ne-o spun manierele lor. Bunele manire după cum am arătat în rândurile de mai sus sunt cele care ne spun dacă o persoană are bun simț sau nu.[132]

Așa se face că bunul simț a ajuns să fie un lucru care să dea de gândit societății noastre și lumii de azi. Acesta fiindcă oamenii de bun simț nu merg cu valul sau mai bine spus nu se lasă duși de val. Iată de ce este bine să fim cât se poate de atenți cu lumea din jur și să ne dăm seama că lumea din jurul nostru în nici un fel nu trebuie să se adapteze pe sine normelor bunului simț. Ce înseamnă bunul simț pentru lumea de azi? Să mergi la biserică, să faci fapte bune, să dai dovadă de bunele mariere, să fi respectos. Aceste lucruri sunt prea mult. Creștinsmul ortodox îi cere mult pea mult omului simplu. Nu vrea creștinismul ortodox să ne facă pe toți sfinți? Nu. Este prea mult. Biserica cere prea mult și pentru acest lucru lumea de azi trebuie să aibă o cale separată de cea a bisericii. Este o care care în cele din urmă va duce la reușită. În acest sens Amit Abraham spunea că: "bunul simț a devenit o virtute neobișnuită." Cu alte cuvinte nu este în firescul lumii să fi un om de bun simț fiindcă nu trebuie să fi un sfânt. Sfinții da, sunt oameni de bun simț, dar tu ești un mutitor de rând cu patimi și păcate. Să ceea ce îți place și nu ține cont prea mult de ceea ce se predică a biserică. Mesajul bisericii de a fi oameni de bun simț este puțin cam învechit. Cum se spune: la timpuri noi, oameni noi. Alte sunt timpurile noastre decât cele în care a trăit Iisus. Trebuie să ne adaptăm la timpurile noastre și nu la timpurile de acum 2000 de ani în care a tărit Iisus. Sunt din ce în ce mai mulți care gândesc în acest fel și consideră că fără doar și poate gândirea lor este una adevărată și cât se poate de bună. Iată prin urmare că bunul simț este considerat un lucru

---

131 Macarie Mrchiș, *Întrebări incomode și răspunsuri imparțiale* (Galați, 2017).

132 Iată ce spunea în acest sens Gary Hopkins: "am ajuns la un punct în timp în care utilizarea bunului simț, vorbitul despre adevăruri reale și adresarea unor întrebări sincere sunt considerate comportamente radicale. În timp ce, manipularea, nechibzuința și necinstea sunt adesea recompensate și guverneaza ziua." Așa se face că de multe ori lumea în care trăim ne face să simțim ca fiind firești lucruri care cu adevărat nu sunt firești. Acesta fiindcă din comoditate lumea de azi este din ce în ce mai lipsită de sensul bunului simț. Sunt adulate de mulți lucruri care nu trec de proba bunului simț și se consideră că așa și trebuie să fie. Bunul simț este din ce în ce mai descosiderat și uneori prigonit din cei din jurul nostru. Sunt unii care îi consideră pe oamenii cu bun simț ca fiind periculoși. Nu a fost împăratul Nerone cel care i-a acuzat pe creștini că au dat foc Romei în timp ce el dăduse ordin ca Roma să fie arsă?

perimat în zilele noastre și care nu trebuie să ne forțăm prea mult să îl actualizăm. Nu vedem oare că cei hoți și nesimțiți o duc bine? Pe noi bunul simț parcă ne trage în jos. Nu ne apreciază nimeni dacă dăm dovadă de bunul simț dar toți îi apreciază în lumea noastră pe cei care știu să jongleze cu banii și viața. Cu cât știi mai mult să jonglezi cu banii și cu viața cu atât ai o viață mai fericită. Sunt mulți care consideră că bunul simț nu este nimic mai mult decât o simplă șmecherie. Sunt unii care consideră că numai șmecherii sunt oameni ai bunului simț. Acesta fiindcă bunul simț este o treabă de șmecherie; adică trebuie să vorbești cool femeilor pe care vrei să le cucerești, să știi să jonglezi cu banii ca să ieși în cîștig, să știi să jongelzi cu partenerii de afaceri ca să fie cât mai bine pentru tine etc. Să fie bunul simț un lucru care ține de șmecherie? Este bunul simț nimic mai mult sau mai puțin decât o simplă șmecherie? Evident că nu. Bunul simț nu este numai o șmecherie și nimic mai mult.[133]

Prin urmare este evident că bunul simț nu este o șmecherie cum tind să creadă unii ci mai mult un lucru care ține de o foarte bună situaare a omului în lume. Omul de bun simț este un om care știe pe ce lume trăiește și la fel de bine știe ceea ce are nevoie lumea pentru a fi mai bună și pentru a merge înainte. Iată de ce sunt din ce în ce mai mulți care găsesc bunul simț ca fiind inconvenient. Bunul simț adevărul este că cere mult prea mult de la noi. De ce să nu fim lăsați în pace și să ni se amintească de atâtea ori că trebuie să dăm dovadă de bun simț? Această chemare la bunul simț a devenit pentru unii de-a dreptul enervantă. Amerge cu fluxul lumii și cu tot ceea ce prețuiește lumea este un lucru superor nevoi de bun simț și noi trebuie să facem ceea ce ne cere lumea. Realitatea este că de multe ori lumea ne cere să fim nesimțiți: să trecem cu ochii fapte de corupție, să nu criticăm pe cei bețivi, să nu mustrăm pe cei mincinoși, să nu mustrăm pe conducătorii dezaxați etc. Iată prin urmare că bunul simț nu prea face parte din centrul de interes al lumii de azi. Este o lume care la drept vorbind nu are nevoie de exigențele bunului simț. Iată cum în cele din urmă creștinul ortodox ajunge să trăiască într-o lume conflictuată ce nu apreciază bunul simț. În această situație este bine să știm că creștinul ortodox trebuie să ia atitudine și să facă pe cât mai mulți conștienți că bunul simț deși are un gust amar uneori în cele din urmă este cel care pune lumea pe făgașul normal. Bunul simț pentru lumea de azi este asemenea unui medicament amărui dar care odată consumat în cele din urmă ajunge să ne vindece de boala de care am fost cuprinși. Bunul simț este fără doar și poate o situaare realistă a omului în lumea în care trăiește. Acest fapt a fost afirmat și de Harriet Beecher Stowe: ”bunul simț este să vezi lucrurile așa cum sunt; și să faci lucrurile așa cum acestea ar trebui să fie.” Iată prin urmare că bunul simț nu înseamnă să fi un idealist și să vezi lucrurile visând cu ochii deschiși ci mai mult bunul simț este o realitate care ne face să fim aproape de nevoiel lumii de azi. Avem nevoie de oameni cu bun simț în lumea noastră fiindcă ei sunt cei care vor duce lumea înainte și ne vor arăta calea pe care trebuie să pășim. Iată de ce bunul simț este în sine o putere transformativă a lumii în care tărim. El ne face să fim realiști cu lumea și să facem tot ceea ce ne stă în putere pentru a o vindeca.[134]

Prin urmare nu trebuie să fim obsedați de bunul simț din lumea noastră dar trebuie să știm că bunul simț este un lucru care în nici un fel nu trebuie să fie tratat cu dezinteresul cu care este tratat în zilele naostre. Gavriil Stiharul spunea la un moment dat că: “bunul simț nu face bani dar face toți banii.“ Din această afirmație trebuie să înțelegem că în nici un fel nu putem să cumpărăm bunul simț cu bani ci mai mult că trebuie să dpm dovadă de bun simț atunci când el nu este pus în practică de semenii noștrii. În acest sens este adevărat că nu putem să mergem la alimnetară și să cumpărăm cu kilogram de bun simț, dar în orice caz dacă avem un prieten care și-a pierdut locul de muncă și noi avem o firmă în care sunt locuri de muncă nu vom pierde nimic dacă vom oferii prietenului nostru o slujbă. Prin urmare am vorbim în rândurile de mai sus că cei care nu au bun simț pot să ajungă să deprindă bunul simț din împrejurările concrete ale vieții. Viața este cea care de multe ori ajunge să ne învețe bunul simț și la fel de bine să ne facă conștienți de importanța lui. Bunul simț este o realitate care întodeauna se manifestă concret și nu este numai o poveste din basm pe care să o citim copiilor mai înainte de a merge să se culce. Este bine să știm că bunul simț atrage cu sine iubirea lui Dumnezeu. La întrebarea pe cine iubește Dumnezeu: pe un om cu bunul simț sau pe un nesimțim trebuie să răspundem că cu siguranță

---

[133] Iosif Badiu, *Lumina vie* (Editura Limes, 2015).

[134] Că lumea noastră are nevoie de vindecare ne-o spune chiar bunul simț. Sunt mulți c are sunt bolnavi sufleștește și duhovnicește și prin urmare ei au nevoie de o mai bună înțelegere a stării lor. Așa se face că numai un om cu bunul simț poate să fie de folos celor care au ajuns la un grad de nesimțire că nu mai consideră că trebuie să se sacrifice pentru lumea în care trăiesc. Nu trebuie să înțelegem că bunul simț este un lucru care cere prin sine sacrificiu dar sunt mult oameni de bun simț care fac sacrificii pentru cei din jurul lor și nu sunt apareciați la adevărata valoare. Trebuie să fim oameni care să ne dăm seama că bunul simț poate transforma lumea noastră și o poate ridica atunci când este căzută. Iată de ce este bine să știm că bunul simț este o ecuație a transformării; a trasformării în bine. A da dovadă de bun simț nu este în nici un caz o pierdere ci mai mult o dovadă de adevărată conduită creștin ortodoxă. Trebuie să ne luăm credința creștin ortodoxă în serios și să știm că numai prin ea în cele din urmă vom ajunge să facem o lume mai bună.

Dumnezeu va ajunge să iubească pe omul care dă dovadă de bunul simț. Este evident că bunul simț este o îngemănare de mai multe lucruri și în nici un fel nu trebuie să devenim atât de tehnici în ceea ce îl privește. Bunul simț este o investiție pe care o facem în fața lui Dumnezeu în vederea mânuturii. Este adevărat că bunul simț nu este o condiție absolut necesară mânturii noastre dar este adevărat că bunul simț este cel car ne ajută să facem un pas înainte în drumul mântuirii. Iată prin urmare că bunul simț se leagă la un anumit nivel și de mântuirea omului. La fel de bine am vorbit în această carte că bunul simț ne face mult mai atenți cu morala creștin ortodoxă. Odatră ce omul a prins gustul bunul simț el va căuta să îl amplifice și la fel de bine să îl facă să crească în persoane lui. Aceasta fiindcă bunul simț este amplu și el nu se reduce numai la câteva norme de conduită și de bune maniere. Trebuie să avem încredere în bunul simț pe care îl propovăduiește creștinismul ortodox fiindcă îmn acest fel în cele din urmă vom ajunge să ne realizăm ca persoane umane.[135]

Un om cu învăţătură, dar trufaş, văzând pe un om credincios închinându-se, îi zise:

- Ce-o mai fi şi rugăciunea asta? Stai de vorbă cu văzduhurile, ca nebunii...

- Nu este chiar așa.

- Ba eu cred că așa este.

- O să înțelegei că nu este așa.

Omul cel credincios tăcu. În altă zi, el găsi pe trufaş vorbind la telefon, şi-i zise:

- Bună ziua.

- Bună ziua.

- Ce faci aici, domnule?

- Ce să fac? Vorbesc la telefon.

- Tare mă mir eu, cum stai tu de vorbă cu pereții.

- Cum să stau de vorbă cu pereții? Tu nu vezi că eu vorbesc la telefon.

- Ba eu cred că tu vorbești cu pereții.

Trufaşul se supără, dar celălalt îi zise:

- Eu nu m-am supărat când mi-ai spus că vorbesc cu văzduhurile când mă rog, tu de ce te superi? Avem şi noi un telefon mai bun ca al dumneatale, noi vorbim cu Dumnezeu şi-i spunem păcatele şi căinţa noastră, iar El ne iartă şi ne călăuzeşte.

Trufaşul rămase cu nasul în jos.

Întâmplarea de mai sus se leagă de logica bunului simț: chiar dacă nu suntem văzuți de mulți oameni când dăm dovadă de bun simț în cele din urmă Dumnezeu este Cel care en vede și ne apreciază bunul simț de care dăm dovadă. Este evident în acest sens că bunul simț este un lucru care ne face să fim plăcuți lui Dumnezeu și noi ca și creșini ortodocși trebuie să știm că trebuie să placem lui Dumnezeu mai mult decât le placem oamenilor.[136]

Prin urmare chiar dacă nu avem o persoană anume pentru care să facem bunul simț este bine să știm că facem bunul simț pentru Dumnezeu. Omul poate să facă multe lucruri pentru Dumnezei și unu dintre ele este și bunul simț. Dacă dăm dovadă de bun simț avem mai multe șanse să placem lui Dumnezeu Tatăl. După cum am psus în rândurile de mai sus Dumnezeu nu ne vrea nesimțiți și grosieri ci ne vrea persoane ale bunului simț. În acest fel bunul simț devine o adoua natură a omului. Este adevărat că sunt mai mulți care fiindcă nu cred în Dumnezeu nu văd nici un sens în demonstra bunul simț sau mai bine spus în a da dovadă de bun simț. Sunt la fel de bine și atei care sunt de părere că ei pot să dea dovadă de bun simț și fără de a cred în Dumnezeu. Ceea ce uită acești atei este că este bunul simț cel care ne cere să credem în Dumnezeu. La un anumit nivel este adevărat că ateismul este nu numai o dovadă de afecțiune psihică ci la fel de bine și de lispă de bumn simț. Ateismul este o dovadă de lipsă de bun simț fiindcă el ne face să fim cât se poate de neatenți cu Dumnezeu Cel care a făcut cva viața noastră să fie posibilă. Iată de ce trebuie să știm că în cazul unui ateu și a unui necredincios cu greu putem

---

135 Ramon Llul, *Cartea contemplării lui Dumnezeu* (Editura Meronia, 2013).

136 Sunt mulți care după cum am spus în rândurile de mai sus nu dau dovadă de bun simț decât dacă știu că sunt apreciați de cei din jurul lor. Acesta fiindcă ei în cele din urmă ei nu prea cred în bunul simț. Bunul simț este un lucru pe care omul trebuie să ajungă să îl simtă cu inima sau mai bine spus cu sentimentele. Sentimentele noastre sunt cele care ajung să se bucure când am dat dovadă de bunul simț fiindcă ele știu că am făcut o faptă bună. Bunul simț este un lucru care în cele din urmă ne face să fim cu pace sufletească sau cu pace lăuntrică. Prin urmare trebuie să ajungem să facem din bunul simț un act de convingere și un act care să fie cât se poate de natural sufletului nostru. Acesta este calea pe care ne-lo pune în față creștinismul ortodox. Trebuie să avem încredere în valorile creștin ortodoxe fiindcă în acet sens în cele din urmă vom fii cât se poate de mulțumiți de propria noastră persoană. Bunul simț este logica ce trebuie să ne spună că în sens moral este bine să ne autodepășim. Este bine să ne ajutodepășim dar nu este bine să forțăm lucrurile. Cu alte cuvinte atunci când avem de a face cu b unul simț trebuie să urăm logica binelui pas cu pas și nu dintr-o dată.

să vorbim de bun simț. Aceasta fiindcă ateul este un nesimțit în sens religios. Este este cel care contestă Realitatea Supremă. Nu este aceasta o dovadă de lipsă de bun simț? Este ca și cum un tată a doi copii este contestat că este tatpl copiilor deși se vede de la o poștă că copii seamnă cu el. Bunul simț prinj urmare ne face să vedem lucrurile într-un cu totul alt sens decât suntem obișnuiți să vedem viața de zi cu zi. Bunul simț este cel care ne face să fim deschiși spre o realitate care ne este superioară: Dumnezeu Tatăl. Dumnezeu Tatăl am spus că este cel mai bun reprezentant al bunului simț în lumea noastră fiindcă El este autor al bunului simț. Fiindcă bunul simț vine de la Dumnezeu este adevărat că în cele din urmă el ne face să fim asemnători cu Dumnezeu și ceea ce știm este că Dumnezeu vrea să ne asemănăm cu El și nu cu cel rău (diavolul).[137]

Iată prin urmare că am vorbit în rândurile de mai sus că bunul simț deși este recinoscut de mai toată lumea ca fiind un lucru moral și important el poate ajunge să fie contrafăcut. Sunt mai mulți care atrunci când au nevoie de ceva de la noi sau mai bine spus au nevoie de noi ajung să se poarte cu noi cu foarte multă politețe. Să ne amintim în acest sens de o poveste pentru copii: Albă ca Zăpada. Este un basm pe care îl știe mai toată lumea dar care ne spune un lucru cât se poate de valabil: că bunul simț poate să fie contrafăcut. Când regina cea rea se tranformă într-o babă pentru a merge și a o ispitii pe Alba ca Zăpada să guste dintr-un măr otrăvit baba a dat dovadă de cel mai bun simț. Ia spus Albeicazapada că acest fruct dacă este gustat duce la îndeplinirea oriceări dorințe. Sedusă de promisiunea babei în cele din urmă Albacazăpada gustă din mărul otrăvit și ajunge să fie vrăjită. Numai sărutul din iubire al unui prinț o mai poate retrezii la viață. Iată prin urmare un exsemplu de bun simț contrafăcut. Ca să revenim la lumea reală Biblia este foarte explicită cu faptul că atunci când cel rău sau diavolul a ispitit-o pe prima femeie, pe Eva să guste fin fructul oprit el a dar dovadă de foarte mult bun simț, a fost exagerat de politicos: nu veți murii dacă veți murii din fructul cunoștinței binelui și al răului ci din contră veți fi ca Dumnezeu. Iată ce promisiune îi face cel rău Evei: veți fi ca Dumnezeu. Sedusă și naivă Eva cade în cursa celui rău și cu ea tot neamul nostru omenesc. Am spus cele de mai sus pentru a preciza că de multe ori prea mult bun simț din partea unui străin trebuie să ne riidice semne de întrebare. Sunt mulți care sunt naivi și cred orice li se spune. Este bine în acest sens să știm că bunul simț este un lucru care poate să fie contrafăcut și la fel de bine falsificat. Prin urmare nu trebuie să ne lăsăm seduși de bunul simț afișat de orice stărin pe care am ajuns să îl cunoaștem. În lumea noastră este adevărat că foarte rar sunt cei care dau dovadă de bun simț și sunt persoane care sunt în mod natural exemple de bun simț cu noi. La fel de bine este posibiul ca bunul simț să fie contrafăcut cu bună știință. Este din ce în ce mai cunoscut că președinții și regii lumii sunt dornici să se înconjoare de persoane care să le cânte în strună și care eventual chiar să îi lingușească. Când un președinte se lasă lingușit cu bună știre de cele mai multe ori el motiovează că acesat este o dovadă de bun simț. Adevărul este că el știe că s-a înconjurat de incompetenți.[138]

În rândurile acestei cărți am încercat să prezentăm o viziune generică a bunului simț de c are trebuie să dea dovadă creștinimul ortodox. Pentru cei care susțin că bunul simț nu este compatibil cu creștinimsul ortodox am dorit să prezentăm o revizuire a opiniei lor. Bunul simț este prin urmare un lucru de care trebuie să dăm dovadă în mai toate momentele vieții noastre. Nu trebuie să fim obsedați de bunul simț dar fără doar și poate trebuie să fim cât se poate de preocpuați de modul în care se manifestă bunul simț. Bunul simț am spus că este un fapt care ne face să ieșim din noi înșine și să ne autodepășim sau mai bine spus să fim orientați în spre bine. Am vorbit prin urmare căbunul simț are două dimensiuni:

1. a face binele
2. A simții binele.

Trebuie să simțim binele și să ne dăm seama unde trebuie să facem binele și unde nu. Sunt mulți care consideră că trebuie să demonstărm binele și să arătăm binele indiferent de situație. Nu trebuie să facem binele față de un violator și un terorist fiindcă el s-au prea să ne considere proști. Totuși, a simții binele este o dovadă de bun simț. Acesta fiindcă trebuie să simțim binele și să simțim când trebuie să îl facem. Sunt din ce în ce mai

137 Nicolae Steinardt, *Eu însumi și alți câțiva* (Cluj Napoca, 2001).

138 Lingușirea este un lucru destul de reprobabil moral. Cu toții am întâlnit o persoană care fiind pe o funcție importantă așteaptă să fie lingușit și să să fie lăudat. Acesta fiindcă deși el știe că lingușirile nu sunt sincere el se îmbată cu alte cuvinte cu apă chioară. Iată prin urnare că sunt persoane care știu foarte bine că anumite lucruri nu sunt adevărate dar dau dovadă de cât mai multă nepăsare și se complac în situație. Așa se face că la un moment dat unii dictatori ai lumii care cer să fie adulați de mase frenetice de oameni la un moment dat ei chiar cred că ceea ce spune poporul oprimat despre ei este și adevărat. Iată de ce este bine să știm că nu trebuie să intrăm în jocul periculos la falsificării bunului simț. Acesta fiindcă deși noi suntem nesimțiți vom ajunge să credem că suntem oameni cu bun simț. Iată de ce este bine să știm că bunul simț trebuie să fie un lucru care să fie făcut în sinceritate și în deschidere deplină față de cei din jurul nostru.

puțini cei care văd o legătură dintre bine și bunul simț fiindcă nu prea se consideră că bunul simț se leagă de bine. Se consideră de cei mai mulți din zilele noastre că bjnul simț se leagă de politețe și de bunele manire. Dacă vom sta și vom analiza vom vedea că bunul simț este un lucru mult mai amplu și el se leagă de o stare generică de simțire a binelui. Sufletul nostru sinte binele și răul care există în jurul nostru și acest lucru îl face prin bunul simț. Pentru creștinul ortodox autentic bbunul simț este o preocupare care ține de viața de zi cu zi și el devine din ce în ce mai conștient de necesitatea bunului simț cu cât mai mult ajunge să avanseze în viața duhovnicească. Trebuie să știm că bunul simț este un lucru care ne face dinamică și ne face să plonjăm în curentul binelui. Bunul simț este cel care ne ține departe de răutate și de rău. La fel de bine trebuie să știm că în nici un fel creștinul ortodox nu trebuie să considere că atunci când dă dovadă de bun simț nu face decât să dea dovadă de naivitate și de credulitate. Aceasta fiindcă bunul simț dată practicat este unul care ne face plăcuți lui Dumnezeu care este cel mai important lucru.[139]

[139] S. Smiles, *Ajută-te singur..* (Craiova, 2007).